

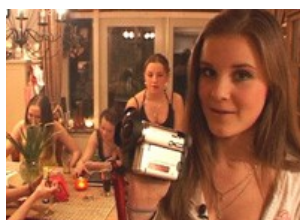
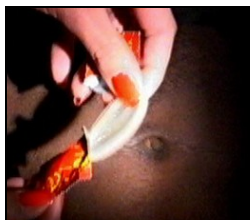
Find Out

Procesevaluatie designers

Je ziet gewoon wat het met je doet. Je hoort niet van zo'n oud iemand op tv die gestudeerd heeft, van het gaat dit en dat. Dan denk je "je hebt het zelf nooit gedaan, je hebt het in boekjes gelezen, hoe weet je dat nou?"

Oktober 2006

Elleke Draaisma
Martine Bouman

Inleiding

Find Out is een Entertainment-Education televisie-interventie vóór en dóór jongeren over seks, drugs en alcohol. In de interventie zijn jongeren zoveel mogelijk betrokken bij het ontwikkelen van de televisieserie Find Out om het programma de stem en uitstraling van de doelgroep te geven. Dit zogenaamde 'User as designer'-concept houdt in dat de doelgroep zelf de maker wordt van het programma. Find Out bestaat uit een 24-delige televisieserie (januari tot maart 2006 uitgezonden bij muziektzender The Box), een scholentour, een website en een dvd met handleiding. Het doel van het project was enerzijds het ontwikkelen van een succesvolle interventie op het gebied van de drie gezondheidsthema's en anderzijds het uittesten van het 'user as designer'-concept.

Het project Find Out is intensief begeleid met zowel formatief als summatief onderzoek, om vast te kunnen stellen wat de voorlichtingskundige potentie is van een televisie-interventie die middels een dergelijke, bottom-up benadering tot stand is gekomen en wat het effect hiervan is geweest op de kijkers. Gedurende en na afloop van het hele project -van in totaal 24 maanden, is een procesevaluatie uitgevoerd. Hierbij is in kaart gebracht welke stappen in welke fasen van het project zijn ondernomen.

De belangrijkste vraagstelling voor de procesevaluatie in het geheel luidt:

Hoe werkt het 'user as designer'-concept' in de televisiepraktijk (toegepast op het terrein van gezondheidscommunicatie)?

Om deze vraag te beantwoorden, zijn gesprekken gehouden met alle partijen die betrokken zijn geweest bij het project.

In dit rapport wordt de evaluatie beschreven die onder de jongeren is uitgevoerd die als programmamaker (*designer*) hebben meegewerkt aan Find Out.

Vragen die naast de hoofdvraag specifiek voor dit onderdeel van de procesevaluatie relevant zijn, luiden:

Gaan jongeren oprechte informatie inbrengen of is het sterk sociaal wenselijk gekleurd (herkenbaarheid bij anderen)?

Wordt het gedrag van programmamakers gestuurd door vorm of door inhoud?

Na de beschrijving van de opzet van dit deelonderzoek, worden aan de hand van uitspraken van de jongeren zelf, de resultaten beschreven die leiden tot de beantwoording van deze vragen.

Methode

In totaal hebben 109 jongeren als programmamakers aan de 24 afleveringen van de televisieserie meegewerkt. Voor de procesevaluatie zijn *designers* van 12 afleveringen door een team van twee onderzoekers geïnterviewd. Zie tabel 1 voor een overzicht van de geselecteerde afleveringen en de geïnterviewde jongeren. Deze afleveringen werden geselecteerd op basis van een inschatting van de inhoudelijke relevantie en de impact van het onderwerp op de *designers*. Zo is de aflevering 'Help, ik heb een soa' inhoudelijk relevanter dan bijvoorbeeld de aflevering 'X-factor' en zal de aflevering 'Ik ben homo' naar verwachting meer persoonlijke gevolgen hebben voor de *designers* dan de aflevering 'De grote versiershow'.

Per aflevering is zoveel mogelijk geprobeerd alle *designers* samen als groep te interviewen, zodat zij elkaar konden aanvullen en er een compleet beeld zou ontstaan van het maakproces van die specifieke aflevering. Uiteindelijk zijn interviews gehouden met driekwart van de *designers* van de 12 geselecteerde afleveringen (33 van de 44). Organisatorisch bleek het maken van de afspraken ingewikkeld door gewijzigde mobiele telefoonnummers en e-mailadressen. Sommige jongeren waren niet meer te achterhalen en een klein aantal wilde niet meewerken aan het interview. Meestal vanwege tijdgebrek en in één geval doordat de jongere niets meer met Find Out te maken wilde hebben.

Aflevering	Aantal <i>designers</i>	Aantal bij interview	Waarvan uit scholentour
Illegaal kopen	4	4	4
Wie is...de BOB?	5	5	0
Help... ik heb een soa	2	2	1
Pa, ma... IK BLOW!	3	2	2
De beste anti-kater tips	2	2	1
Ben ik verslaafd?	4	3	3
Sex & islam	2	2	1
Van alcohol word ik BOOS!	2	2	1
Vreemdgaan	8	2	1
Ik ben homo	3	3	1
Zonder drank geen feest	3	3	0
De eerste keer	6	3	2
Totaal	44	33	17

Tabel 1: Geselecteerde afleveringen en geïnterviewde jongen

De interviews werden gehouden in het stadium nádat de productie en montage van de desbetreffende aflevering was afgerond en vóórdat de aflevering werd uitgezonden op televisie. De afspraken werden gemaakt op een openbare locatie (veelal stationsrestaurants) en in drie gevallen bij jongeren thuis. De interviews duurden gemiddeld ruim een uur. De jongeren kwamen uit verschillende delen van het land en kregen als tegemoetkoming een vergoeding van hun reiskosten en een bioscoopbon.

Na afloop van het eerste deel van het interview, waarin werd gevraagd naar de reacties van ouders en vrienden, de ervaring en beleving van de opnamedag en alles hier omheen, kregen de jongeren de door hen gemaakte *Find Out* aflevering te zien met behulp van een laptop met dvd-speler. Vervolgens konden ze hierop commentaar geven en aangeven of de aflevering een goede weergave vormt van hetgeen er tijdens de opnames gedaan en gezegd was. Door tijdens het gesprek de door hen gemaakte aflevering te laten zien, werd enerzijds de motivatie vergroot om deel te nemen aan het gesprek (ze waren nieuwsgierig naar het resultaat) en kon anderzijds direct worden gevraagd naar de mening van de makers over het eindresultaat en de mate waarin dit voldeed aan hun verwachtingen.

Het gesprek bestond uit open interviews op basis van een *sensitizing topic list*. De gesprekken zijn op tape opgenomen en letterlijk uitgewerkt.

De 33 jongeren zijn vervolgens korte tijd na de uitzending van hun aflevering nagebeld om enkele aanvullende vragen te stellen over de gevolgen die de uitzending voor hen had gehad.

Resultaten

Scholentour, keuze voor onderwerpen en selectie jongeren

Van de 33 geïnterviewde jongeren hebben er zeventien deelgenomen aan de scholentour. Van de zestien die niet uit de scholentour kwamen, zijn er tien ingeschakeld door vrienden die al geselecteerd waren door Bosch Film. Zij hebben ofwel samen met hen de aflevering gemaakt of zij zijn in hun plaats gekomen. De zes overige jongeren zijn deels via het netwerk van Bosch Film benaderd en deels gericht gezocht via andere organisaties. Voor de aflevering 'Ik ben homo' is contact gelegd met een castingbureau voor homoseksuele jongeren. Het bureau heeft de oproep om mee te doen aan Find Out vervolgens aan de jongeren in hun ledenbestand doorgestuurd. Op deze manier zijn twee van de drie jongeren uit deze aflevering betrokken geraakt bij Find Out. Om een moslima te vinden die op televisie over seksualiteit en de islam wilde praten, is contact gelegd met een buurthuis voor Marokkaanse meisjes in Amsterdam.

Eén jongen was in twee verschillende afleveringen te zien. Bij de aflevering 'Ik ga vreemd' deed hij mee aan een discussie over vreemdgaan en bij de aflevering 'Anti-kater-tips' gaf hij als voorbijganger een advies. Hier werd hij voor gevraagd nadat de aflevering 'Ik ga vreemd' was opgenomen.

De jongeren die aan de scholentour hadden meegedaan, herinnerden zich veelal niet meer wat er precies besproken was op school. Wel wisten veel jongeren nog dat er programma-ideeën zijn voorgelegd aan de klas. In drie gevallen (van de twaalf) was er in de klas veel gesproken over het onderwerp waar de jongere uit die klas uiteindelijk voor geselecteerd is. Een enkeling kon zich helemaal niets meer herinneren van het bezoek in de klas.

Na afloop van de scholentour is op basis van de top 10-lijstjes die de drie partnerorganisaties vooraf hadden opgesteld, een reeks ideeën voor de afleveringen uitgewerkt door het productieteam van Bosch Film. In overleg met de partnerorganisaties is hier een selectie uit gemaakt, zodat er 24 ideeën over bleven. Vervolgens is contact gelegd met jongeren die over dit onderwerp hadden meegepraat in de gesprekken op de middelbare scholen. Als deze jongeren niet mee konden of wilden doen aan de betreffende aflevering, zijn er andere jongeren benaderd. Sommige jongeren hebben uiteindelijk aan een andere aflevering meegewerkt dan waarvoor zij in eerste instantie gevraagd werden, ofwel doordat zij niet beschikbaar waren op de dag van de opname, ofwel doordat zij hier niet aan mee wilden werken. Een aantal jongeren gaf aan dat zij enkele dagen voor de opnames gebeld werden en dat het om deze reden moeilijk was om mee te kunnen doen.

De onderwerpen stonden zodoende al vast voordat de jongeren verder betrokken raakten bij Find Out. Op het moment dat zij gebeld werden, waren de opzet, de planning en de locatie van de opnames van de aflevering al bekend.

(Meisje, 16 jaar) We wisten wel dat het gewoon een leerprogramma was, van... wat zeiden ze nou? Wat ben je na alcohol of zo, zoiets toch? (Meisje, 15 jaar) Nee, hoe verander je als je alcohol of drugs gebruikt? (Meisje, 16 jaar) Wat alcohol met je doet, of je daar losser van wordt of zo.

De meeste geïnterviewde jongeren waren tevreden met het onderwerp waarvoor zij gevraagd werden. Een enkeling had liever aan een andere aflevering meegewerkt als hij/zij de keuze had gekregen. Enkele jongeren gaven daarnaast aan dat ze het onderwerp van de

aflevering nooit zelf bedacht zouden hebben, zoals bij de aflevering 'Wie is de Bob', waarin een groep vriendinnen uitgaat en één meisje nuchter blijft om de rest te filmen.

Tijdens de interviews sprak één jongere zijn verwondering uit over de opzet van het project.

(Jongen, 17 jaar) Ik weet niet, ik vraag me af hoe erg de jongeren er bij zijn betrokken. Bij het programma maken. Zeg maar, ik heb het gevoel als je echt meedenkt met het proces, dat je dan meer inbreng hebt gehad dan dat je het programma -hoe moet ik dat zeggen, er aan mee doet. Dus in plaats van... (Meisje, 17 jaar) Wij moesten gewoon komen en we moesten dit zeggen en dat zeggen en daar heen lopen...

Vorbereiding

Er was maar één jongen die als voorbereiding voorafgaand aan de opnames informatie had opgezocht over het onderwerp. Dit was de jongen die voor de aflevering 'Pa, ma, ik blow' een gesprek met zijn ouders aanging over drugs. Hij had ook na afloop van de opnames samen met zijn ouders informatie opgezocht over blowen.

Aan de jongeren van de aflevering 'Ik ben homo' werd gevraagd om vooraf informatie te zoeken over het homomonument in Amsterdam, zodat ze daar iets over konden vertellen. Dit hebben zij niet alledrie gedaan.

De rest van de jongeren gaf aan dat ze ofwel genoeg ervaring hadden met het onderwerp, ofwel verwachtten dat ze tijdens de opnames genoeg informatie zouden krijgen om de aflevering te maken.

Twijfel

Een aantal jongeren twijfelde aanvankelijk over hun deelname aan Find Out. Het merendeel vond het vooral leuk om een keer een tv-opname mee te maken en om op televisie te komen. De jongeren die twijfelden, deden dit vanwege de onderwerpen. Het ging hier met name om blowen en seksualiteit. De meisjes die meededen aan 'Ben ik nou verslaafd' waren bang dat ze op een negatieve manier te zien zouden zijn op televisie. Door het onderwerp verslaving, vreesden ze dat hier de nadruk op zou worden gelegd. Na de opnames werd dit gevoel versterkt.

De jongen die zijn ouders vertelde dat hij blowt, was wel nerveus over zijn deelname aan Find Out, maar vond het een mooie gelegenheid om dit gesprek aan te gaan.

Voor een jongen die meedeed in 'Ik ben homo' gaf de zender de doorslag.

(Jongen, 15 jaar) Ik had wel bewust 'ja' gezegd omdat het op The Box was, want dat is nou eenmaal een zender waar je minder snel langs zapt eigenlijk. (...) Bij de meeste mensen zit het niet in de reeks 1 tot 12, die zender. Ik ben nu bijvoorbeeld ook gevraagd op Nederland 3 of zo, maar dat, nee... Ja nou, dat vind ik dan toch te confronterend om het zo te zeggen. (...) Kijk, als ik hierna positieve reacties heb, dan zou ik ook wel op Nederland 3 willen bijvoorbeeld. Dan zou ik er geen problemen mee hebben. Wie weet.

Ook het meisje uit dezelfde uitzending twijfelde even over haar deelname, vanwege het feit dat het op landelijke televisie werd uitgezonden.

Dit zorgde er bij een meisje van de aflevering 'de Eerste keer' voor dat ze anderhalve week voor de opnames niet meer mee wilde doen. Ze had haar deelname aan Find Out met haar moeder besproken en ook zij vond het geen goed idee voor haar dochter om op televisie te praten over haar eerste keer.

(Meisje, 18 jaar) Ik wil niet dat iemand op straat loopt en naar me kijkt en denkt "hé, ik zag je op tv en ik weet dit en dit en dit over jou". Ik ben geen celebrity dus. Nee.

Op het moment dat ze belde om af te zeggen, werd ze overtuigd door een medewerker van Bosch Film om toch mee te doen. Hierbij werd afgesproken dat ze niet over haar persoonlijke ervaringen zouden praten, maar over de eerste keer in het algemeen. Ook met

een meisje uit de aflevering 'Islam en seks' is afgesproken dat zij niet over haar eigen ervaring zou praten, maar in een 'stel dat' vorm.

Inspraak

Vrijheid versus sturing van de designers

Tijdens de interviews met de *designers* bleek dat er voorafgaand aan de opnames van de aflevering door de producent een duidelijk kader was geschapen voor de jongeren. Hierbij stond al vast wat ze tijdens de opnamedag zouden doen.

(Jongen, 16 jaar) Nou eerst over de telefoon en toen later kregen we ook een programma met wat we op die dag allemaal zouden doen. Ze hadden wel laten horen dat we ook met de politie mee zouden lopen en later kregen we ook allemaal mailtjes met wat we precies zouden doen en tijdsschema's erbij. Vragenlijsten met vragen die wij zouden moeten stellen, ongeveer. Die kregen we de dag van tevoren.

Binnen dit kader kregen de jongeren de ruimte om zelf hun eigen mening te geven over onderwerpen en zelf vragen te stellen aan de mensen die zij interviewden. De mate van vrijheid varieerde naar gelang het onderwerp en de hoeveelheid tijd die er beschikbaar was voor de opnames. Sommige jongeren werden slechts bijgestuurd als zij te ver afdwaalden van het onderwerp, terwijl anderen vooraf een lijst met vragen en onderwerpen toegestuurd kregen om alvast door te nemen.

(Jongen, 17 jaar) Het was meer van "dit gaan jullie doen". Daar werd ons gewoon verteld dat we dit en dat moesten zeggen. En hoe we iets moesten doen, zeg maar. En uhh, tja, je mocht zelf ook vragen verzinnen en vragen stellen, maar eigenlijk was het allemaal een beetje gezegd. Ja, je kon dan dit of dat zeggen, het hoefde niet, maar het was wel een beetje voorge.. Ze deed al een beetje voor hoe je het beter kon doen. Maar ik kon het zelf ook niet echt. Ik had ook niet echt inspiratie, of zo. Ik vroeg dus ook meestal aan haar van "wat kan ik nu zeggen, wat kan ik nu vragen". Ik had echt geen idee hoe dat helemaal ging en zo. Dan zei zij "je kan beter dit en dat zeggen", dat was het eigenlijk meer.

De meeste jongeren vonden deze werkwijze prettig. Slechts een paar jongeren hadden zelf graag meer invloed gehad op de invulling van de aflevering of zouden dit zelf anders hebben gedaan. Vooral bij lastige onderwerpen gaven sommige jongeren aan dat ze zelfs nog wat meer hulp gehad zouden willen hebben.

(Jongen, 16 jaar) "... Maar dat was wel heel moeilijk, want je zit echt met een onderwerp waarbij je jezelf al best opgelaten voelt en dan heb je steeds allemaal camera's om je heen en zo en dan zit je echt zo van "hoe kan ik nou een grapje gaan maken, want het is totaal niet ontspannen of zo"(...) Dat was misschien wel beter geweest als ze dat een beetje alvast bijvoorbeeld een paar grapjes hadden opgeschreven, bijvoorbeeld een tekst hadden opgeschreven. Dat je een beetje wat ontspannener leek."

Designers van verschillende afleveringen gaven aan dat zij tijdens de opnames het gevoel hadden dat zij een bepaalde richting in werden gestuurd. Bij de aflevering 'Ben ik verslaafd?' meenden de jongeren dat hun drugsgebruik extra aangedikt werd om de aflevering interessanter te maken.

In een paar afleveringen is te zien hoe de jongeren op straat voorbijgangers vragen naar hun mening. Dat deze voorbijgangers niet allemaal spontaan geworven zijn, bleek tijdens het interview met de *designers* van 'Anti-kater-tips'. Hierbij kwamen volgens de *designers* meerdere mensen aan het woord die vooraf door het productieteam gevraagd waren om als voorbijganger tips te geven. Eén ervan was een jongen die ook in de aflevering 'Ik ga vreemd' te zien is. Hij vertelde dat hij na de opnames van 'Ik ga vreemd' gebeld werd met de

vraag of hij ook mee wilde doen aan een andere aflevering van Find Out, 'Anti-kater-tips'. De tip die hij daar gaf, was niet door hem zelf bedacht.

(Jongen, 17) Of, ze zeiden “zeg maar dat je een sapje moet drinken”, die vond ik het leukst, want ik drink altijd sapjes.

Ook is door tijdgebrek een deel van de straatinterviews in deze aflevering door het productieteam uitgevoerd terwijl de *designers* ergens anders bezig waren.

Verder vertelden de *designers* dat zij goed konden aangeven wat ze wel en niet wilden vertellen voor de camera. De jongeren die in de aflevering 'Ik ben homo' te zien zijn, kregen de vragenlijst te zien voor het interview dat met hen werd gehouden en hierbij mochten ze vragen overslaan. Als zij toch iets verteld hadden waar zij zich niet prettig bij voelden, konden zij dit aangeven en werd dit niet opgenomen in de montage van de aflevering.

In een enkel geval werd de *designer* gevraagd iets te zeggen dat niet uit hem of haar zelf kwam. Zo werd er bij een paar afleveringen een voor het doel van het programma wenselijk statement 'ingefluisterd' om mee af te sluiten, zoals het besluit om voortaan altijd een condoom te gebruiken of om een keer nuchter te blijven tijdens het uitgaan.

(Meisje, 16 jaar) “Dat moesten we zeggen! ‘Ja, we gaan de volgende keer allemaal...’ En toen moesten we proosten. (Meisje, 16 jaar) Dat was een beetje van “zeg dat maar, dat is een goed voorbeeld”, weet je. (gelach) Dat is ook nooit meer er van gekomen...” (...)

(Meisje, 16 jaar) Alles, al die vragen die wij elkaar stelden, dat moesten we allemaal zeggen. (Meisje, 16 jaar) Je mocht er wel eerlijk op antwoorden, dat wel. (Meisje, 15 jaar) Dat ik ook tegen haar zei “je kan dus minder goed tegen drank”, dat moest ik ook zeggen. Dat vond ik eigenlijk helemaal niet leuk om te zeggen.

De geïnterviewde *designers* bleken zich tijdens de opnames niet veel bezig te hebben gehouden met de kijkers die de aflevering op televisie zouden zien. Verreweg de meeste jongeren waren uitsluitend druk bezig met het opvolgen van de aanwijzingen.

(Meisje, 15 jaar) Nee, we waren alleen maar bezig met wat we moesten doen daar. We hebben eigenlijk niet echt na kunnen denken over andere dingen.

Enkele jongeren gaven aan dat er duidelijk werd gemaakt dat het leuk moest zijn voor de kijker. Om deze reden werd er van de jongeren verwacht dat er tussendoor ook grappige opmerkingen werden gemaakt.

Ervaring met het onderwerp en televisie

Op een paar *designers* na, had niemand ervaring met het maken van televisieprogramma's. Van de aflevering 'Ik ga vreemd' hadden twee jongeren toevallig vaker als figurant meegedaan aan reclames en films. Twee jongeren hadden eerder meegewerkt aan een productie van Bosch Film. Hiervan is één jongen doelbewust gevraagd om mee te doen aan Find Out, de ander werd op de normale manier geselecteerd tijdens de scholentour. Slechts één meisje is, buiten de scholentour om, gevraagd vanwege haar ervaring met het onderwerp om mee te doen aan Find Out. Dit ging om de aflevering 'Islam en seks'. De overige jongeren hadden geen bijzondere ervaring met het onderwerp.

Leerervaring

De meeste jongeren dachten na het hele project het meeste geleerd te hebben over het maken van een televisieprogramma. Er werd opgemerkt dat het niet zo echt en spontaan is als het lijkt: er moeten vaak scènes opnieuw opgenomen worden.

(Meisje, 16 jaar) Ja, ik dacht dat sommige dingen echt zo waren, maar het is ook echt gemaakt. (Meisje, 16 jaar) Sommige dingen zijn juist echt gemaakt ja.

(...) (Meisje, 16 jaar) Ja, precies. Dat was wel dat je echt zo door hebt, op tv komt alles spontaan over en als je het dan meemaakt dan is het echt al misschien wel de tiende keer dat je het gedaan hebt. Dan weet je dat het echt bedacht is.

Hierop bestonden een paar uitzonderingen, bij de makers van de afleveringen die veel specifieke informatie bevatten. De jongeren uit de aflevering 'Help ik heb een soa' gaven aan dat ze veel inhoudelijke kennis hadden opgedaan. Alle informatie die ze die dag kregen had veel indruk op ze gemaakt. Dit gold ook voor de jongeren uit de afleveringen 'Islam en seks', 'Ben ik verslaafd' en de aflevering 'Anti-kater tips'.

(Meisje, 18 jaar) "Ja, wel interessant. We gingen ook een jongen interviewen en die wist precies hoe slecht het was voor je lichaam en zo. Dat besef je niet als je alcohol aan het drinken bent. Het is gewoon puur gif eigenlijk. Dat hoor je dan en dan denk je 'ja, het is eigenlijk gewoon superslecht'."

Hoogtepunten van het meedoen aan het project

Vrijwel alle jongeren noemden de gezelligheid tijdens de opnamedag het leukste aan het hele project. Voor een aantal jongeren kwam hier bij dat ze iets leerden of zagen van een andere cultuur, bij de afleveringen 'Zonder drank geen feest' en 'Islam en seks'. De jongeren van deze twee afleveringen waardeerden de ontmoeting met elkaar en de discussies die hierbij ontstonden het meest.

(Jongen, 18 jaar) Op een gegeven moment zei hij van "we gaan naar een heel ander dorpje waar dingen gebeuren", toen dacht ik van "wat gebeurt daar". En uiteindelijk kwam ik daar en viel het best wel mee. Het was wel echt keigezellig, al moet ik het eerlijk zeggen. (Jongen, 17 jaar) Toen ik het hoorde wat ze van plan waren, vond ik het ook wel leuk om mee te doen ja. Toen dacht ik "dat lijkt me leuk", naar dat Marokkaanse feest. Dat leek me ook wel leuk om mee te maken. (...) (Jongen, 18 jaar) Ja, dat was echt heel tof. Een leuke ervaring.

(Meisje, 15 jaar) Ja, leuk, leuk is wat anders, maar het is gewoon interessant, want het is toch zo'n groot verschil terwijl je allebei in hetzelfde land woont. En dan zo'n verschil er toch tussen. (...) Ja, dat ik toch wel een nieuw iemand heb ontmoet zeg maar, want dat vind ik echt heel erg leuk. Want het was echt zo van toch ben je heel anders van elkaar, maar toch klikt het. En dat het gewoon ja, gewoon dat je zo'n gesprek hebt met iemand die je helemaal niet kent, maar het loopt gewoon heel goed.

Minpunten aan het meedoen aan het project

Als minst leuke aspect van het meedoen aan Find Out noemden de jongeren bijna unaniem het wachten tussen de opnames door. Alle opnamedagen duurden lang en de meeste opnames vonden plaats in Amsterdam, waardoor er voor veel jongeren nog een reistijd bij kwam.

Een aantal jongeren noemde daarnaast het feit dat ze bang waren dat ze op een genante manier te zien zouden zijn op televisie.

(Meisje, 16 jaar) Het is natuurlijk zo, je kan alles zo verdraaien door knippen en plakken. Ik had daarna wel zoiets van 'o god, wat gaan ze er in godsnaam van maken?'. (Meisje, 16 jaar) Je gaat er wel over nadenken, hoe zullen ze het.. (Meisje, 16 jaar) Ja, dat ze alleen de slechte stukjes in één achter elkaar plakken, dat het lijkt alsof we met z'n allen zware alcoholisten zijn of helemaal ondersteboven stonden, terwijl het wel behoorlijk meeviel.

(Meisje, 16 jaar) Dat is natuurlijk ook weer wat ze voor tv moeten doen, het allemaal zo erg mogelijk laten lijken. (Meisje, 16 jaar) Dat spreekt natuurlijk mensen aan dan.

Tot slot werd door meerdere jongeren opgemerkt dat ze het niet leuk vonden dat zij lange vragenlijsten moesten invullen voor het effectonderzoek.

Mening ouders en vrienden

Er bestond veel variatie in de reacties van ouders op de deelname van hun kind aan Find Out. Waar sommige ouders het zagen als een leuke kans om een televisieprogramma te maken, waren andere ouders bang voor de manier waarop hun kind neergezet zou worden op televisie en de persoonlijke gevolgen die de uitzending zou kunnen hebben.

(Meisje, 17 jaar) "Mijn ouders gaven eerst geen toestemming. Maar toen heb ik er een beetje overheen gepraat. (...) Mijn ouders waren het er niet zo mee eens, omdat ze gewoon bang waren dat er zo'n publiciteit kwam dat het gewoon een verkeerd beeld van mij ingaf. Wijhe is gewoon een klepdorp, dus.. Dus ze dachten eerst van "laten we het maar niet doen"."

(Meisje, 16 jaar) "Maar aan de andere kant was het 'ja, je komt wel op tv en het gaat over alcohol en je kan je zo ontzettend voor schut zetten als je wil, dus hou het wel een beetje normaal'. (Meisje, 16 jaar) Dat zeiden ze bij mij ook. (Meisje, 16 jaar) Ze hadden zoiets van 'als jij mee wil doen, moet je mee doen, maar besef wel dat je op tv komt en dat mensen het zien'. Dat was het enige".

De gesprekken die de jongeren met vrienden hadden over hun deelname aan Find Out gingen met name over het feit dat ze op televisie zouden komen. Hier werd dan meestal positief op gereageerd. Vrienden van de jongeren in de aflevering 'Ik ben homo' vonden het dapper dat ze hier over durfden te praten op televisie.

Meerdere jongeren gaven aan dat ze hun vrienden en soms zelfs familie nog niet hadden verteld wanneer de uitzending zou plaatsvinden. Eerst wilden ze zelf de aflevering bekijken, om te zien hoe deze geworden was. Over deze zenuwen werd het meest gesproken bij de interviews met de *designers* van de afleveringen 'Wie is de Bob?', 'Help, ik heb een soa' en 'Ben ik verslaafd?'.

(Meisje, 16 jaar) "Alleen nu zit je wel in de stress van "wat hebben ze er van gemaakt?" Zeker dat ze het verdraaid hebben of zo en dat je ouders het zien en denken van "nou, wat is dit?" Misschien zeg ik het ook wel niet tegen mijn ouders, maar ik denk dat het wel meevalt eigenlijk". (Meisje, 16 jaar) Als het meevalt gaan we het zeggen, valt het tegen dan zeggen we niks. (Meisje, 16 jaar) Ja, dan is het al geweest: "Het was in oktober joh!"

Impact van de aflevering

Na afloop van de opnames waren veel jongeren bang voor reacties uit de omgeving. Zo waren de jongeren uit de aflevering 'Help ik heb een soa' bang dat anderen zouden denken dat ze echt een soa hadden (in de aflevering krijgen ze een kaartje met de opdracht om met bepaalde klachten naar een huisarts en de soa-poli te gaan).

Iemand uit de aflevering 'Ik ben homo' was bang voor reacties van 'homohaters'. Wel hadden ze het idee dat ze anderen zouden kunnen helpen door hun verhaal te doen op televisie, of door te laten zien wat je in geval van een soa moet doen.

De jongen die in de aflevering 'Pa, ma ik blow' aan zijn ouders vertelt dat hij regelmatig blowt, kreeg al voor de uitzending positieve reacties uit zijn omgeving. Volgens hem hebben meerdere vrienden naar aanleiding van zijn ervaring zijn voorbeeld gevolgd en zijn ze een gesprek aangegaan met hun ouders.

Reactie op eigen aflevering

Alle geïnterviewde *designers* waren blij en opgelucht na het zien van hun eigen aflevering. Zoals gezegd, maakte een groot deel van hen zich vooraf zorgen over het eindresultaat, vaak zelfs zo erg dat ze niemand vertelden wanneer de uitzending plaats zou vinden.

Bij vrijwel iedereen veranderde dit na het zien van de aflevering en mocht wat hen betreft iedereen het kijken. Een uitzondering hierop vormde één van de *designers* van de aflevering 'Help, ik heb een soa' die het onderwerp te confronterend vond en hier eigenlijk nog steeds niet mee op televisie gezien wilde worden.

Er werden complimenten gegeven voor de eindmontage, aangezien veel jongeren het idee hadden dat er met het opgenomen beeldmateriaal ook een aflevering gemaakt had kunnen worden die voor hen veel slechter uit zou pakken.

(Jongen, 16 jaar) "Nou, dat is vet geworden. Ik had eerst echt zo'n gevoel 'we staan echt super voor lul', maar dat valt wel mee."

(Meisje, 16 jaar) Ik dacht toen echt dat we als junk neergezet zouden worden. Nou, dat valt juist reuze mee. (Meisje, 17 jaar) (...). Het werd een beetje aangedrongen dat we moesten zeggen dat we elke dag blowden, terwijl dat echt helemaal niet zo is.

Twee jongeren merkten op dat er zodanig in hun uitspraken was geknipt dat zij door de montage iets anders lijken te zeggen dan ze eigenlijk bedoelden.

Twee andere jongeren vonden hun aflevering leuker dan ze hadden verwacht, maar toch een beetje saai. Volgens beiden zat er niet echt een duidelijk verhaal in de aflevering.

Overigens gingen de meeste opmerkingen tijdens het bekijken van de aflevering over het eigen uiterlijk en stemgeluid van de jongeren.

Mening over programma zelf

Op een paar uitzonderingen na, waren alle geïnterviewde *designers* enthousiast over het programma Find Out, ook afgezien van hun eigen deelname. Op de vraag of ze de aflevering ook leuk zouden vinden om te zien als ze er zelf niet in hadden gezeten, werd verschillend gereageerd. Sommige jongeren gaven aan dat ze wel zouden stoppen met zappen als ze deze aflevering van Find Out zouden zien op televisie. Veel van hen gaven aan dat ze niet vaak naar The Box kijken.

Op de interviews met de *designers* van de eerste drie afleveringen na, vonden de interviews plaats tijdens de uitzendperiode van Find Out, maar telkens vóór de uitzending van de betreffende aflevering. Slechts enkele jongeren hadden ten tijde van het interview al een paar afleveringen van Find Out gezien. Hier waren ze wel positief over.

(Jongen, 18 jaar) "Laat ik zo zeggen: het is wel op een manier gemaakt dat het mij ook zou aantrekken. Als daar drie andere figuren zouden hebben gestaan, zou ik wel denken "hé, wat gaan ze nu doen?. Hé feest, wat gaan ze nu doen, waar gaan ze nu naartoe?". (Jongen, 19 jaar) "Het is wel goeie televisie."

(Meisje, 18 jaar) "Maar ik kijk zelf ook vaak van dit soort, ja als ik het voorbij zie komen dan kijk ik er wel ook naar. Maar de meeste programma's vind ik toch niet dat echt... niet echt de waarheid zeggen over bepaalde dingen zoals drugs en alcohol. En ook niet waar misschien jongeren iets aan hebben, maar ik heb nu het idee dat dit programma echt weer een verschil gaat maken."

(Meisje, 16 jaar) Ze kunnen een voorlichtingsprogramma gaan geven en gaan vertellen hoe alles voelt en hoe je gaat doen en zo, maar het spreekt je gewoon niet aan. Als jij gewoon een jongerenprogramma van jouw leeftijd ziet en ziet hoe hun het ervaren en alles, dan is het natuurlijk voor ons veel leuker om naar te kijken, want je herkent jezelf er in. (Meisje, 16 jaar) Je ziet gewoon wat het met je doet, je hoort niet

van zo'n oud iemand op tv die gestudeerd heeft, van het gaat dit en dat. Dan denk je "je hebt het zelf nooit gedaan, je hebt het in boekjes gelezen, hoe weet je dat nou?" Als je het zelf ziet, weet je ook gewoon echt wat het met je doet.

Aan het einde van ieder interview werd er een lijst met de titels en uitzenddata van alle afleveringen uitgedeeld. Hierop ontstond veel nieuwsgierigheid en werden er veel vragen gesteld over afleveringen met voor hen interessante titels (vaak werden de afleveringen 'Bier, bier, bier', 'Help ik heb een soa' en 'Grote versiershow' genoemd).

Nagesprek

Met 32 van de 33 geïnterviewde *designers* is telefonisch een kort interview gehouden na de uitzending van de door hen gemaakte aflevering van Find Out.

Van deze groep hebben vier jongeren niet gekeken toen hun aflevering op televisie werd uitgezonden. Twee hiervan hadden het te druk om televisie te kijken, één kon The Box niet ontvangen en vond het niet zo belangrijk en de laatste was vergeten dat het uitgezonden werd. Eén jongere vertelde dat ze het was vergeten, maar dat ze tijdens de uitzending werd gebeld door een vriend die haar op televisie zag. Zo heeft ze het toch nog gezien.

Bijna alle jongeren hebben hun aflevering van Find Out samen met familie of vrienden gekeken. Vier jongeren deden dit alleen. Eén jongen heeft de aflevering meegenomen naar school en tijdens een spreekbeurt laten zien aan zijn klas.

Vrijwel allemaal gaven de jongeren aan dat ze uitsluitend positieve reacties hadden gekregen op de uitzending. Sommigen werden herkend op straat en bij het uitgaan.

Bij één jongen was zijn omgeving van mening dat hij niet veel had ingebracht in de uitzending. Vrienden van één meisje vonden dat ze in de uitzending overkwam als een junk. Een jongen merkte op dat zijn moeder zijn aflevering (Zonder drank geen feest) ordinaair vond.

Achttien jongeren hadden ook naar andere afleveringen van Find Out gekeken.

'Condoomtaboe' werd vier keer genoemd, evenals 'Wie is de bob'. Iemand merkte op dat ze deze beide afleveringen een beetje kinderachtig vond. De andere drie vonden de afleveringen leuk. 'Pa, ma, ik blow' werd drie keer genoemd. 'Bier bier bier', 'Ik ga vreemd', 'Cannabisquiz' en 'Islam en seks' twee keer.

Verder werden de afleveringen 'Jongens willen seks, meisjes willen liefde', 'Zonder drank geen feest', 'Ben ik verslaafd?', 'Help, ik heb een soa', 'Illegale verkoop', 'Drink jij ook zo lekker veel', 'X factor', 'Is blowen crimineel' en 'Anti kater tips' genoemd. Over de laatstgenoemde werd opgemerkt dat het "niet veel soeps" was, omdat er geen goede tips werden gegeven. Van de X-factor werd door een meisje gezegd dat het "niet haar ding" is. Over het algemeen waren de jongeren positief over de afleveringen die ze hadden gezien.

(Jongen, 19 jaar) Leuke onderwerpen. Ik dacht eerst dat het best wel slap zou zijn, maar het viel wel mee. Het was leuk om naar te kijken.

Conclusie

De interviews met de jongeren leverden een goed beeld op van het deel van het proces waar de jongeren bij betrokken waren.

Het project Find Out begon met een scholentour langs 25 Nederlandse middelbare scholen. Deze tour was bedoeld om ideeën op te doen voor de serie en de jongeren te selecteren die aan het programma mee zouden werken. Uit de interviews blijkt slechts de helft van de 'designers' uit deze groep via de scholentour te zijn geselecteerd. De andere helft is via andere kanalen geworven. Slechts van één aflevering blijken de *designers* ook in de klas specifiek te hebben meegepraat over het onderwerp waarvoor zij uiteindelijk geselecteerd zijn. De algehele selectie lijkt dan ook meer te hebben plaatsgevonden op basis van geschiktheid voor televisie en beschikbaarheid dan op onderwerp.

De jongeren die als *designer* aan een aflevering meewerkten, kregen voorafgaand aan de opname in grote lijnen te horen waar hun aflevering over zou gaan. Tijdens de opnamen kregen zij geregeld aanwijzingen over het soort vragen dat ze tijdens de aflevering aan de orde zouden kunnen stellen. De manier waarop ze die vragen formuleerden en wat ze tussendoor zelf opmerkten was echter open en vrij. Hierdoor werden de items inderdaad in de taal en gevoelswaarde van de *designers* gemaakt, maar of het altijd vanuit het perspectief van de jongeren werd gedaan, valt te betwisten.

Het proces van de *designers* bleek voornamelijk gestuurd te zijn door het productieteam. Uit de resultaten komt naar voren dat de *designers* eerder functioneel dan fundamenteel zijn ingezet bij het ontwerpen van de afleveringen van de serie.

De tweede en derde onderzoeksvraag (*Gaan jongeren oprechte informatie inbrengen of is het sterk sociaal wenselijk gekleurd (herkenbaarheid bij anderen)? Wordt het gedrag van programmamakers gestuurd door vorm of door inhoud?*) zijn hiermee indirect beantwoord. De informatie die gegeven wordt in de afleveringen en het gedrag van de programmamakers is hoofdzakelijk bepaald door het productieteam en de vorm die zij vooraf voor de afleveringen bedacht hebben.

De meeste jongeren dachten na het project het meeste geleerd te hebben over het maken van een televisieprogramma. Een aantal *designers* van afleveringen die veel inhoudelijke informatie bevatten, zei hier veel van geleerd te hebben.

Ondanks dat de jongeren niet voor 100% *designers* zijn geweest, blijkt uit de interviews met de *designers* dat zij tevreden waren over het eindresultaat. In de periode tussen de opnamen en het zien van de definitieve montage waren ze gespannen over de definitieve vormgeving en montage. Die spanning viel weg na het zien van het eindproduct. Ze waren over het algemeen trots en tevreden over hun rol.

Het is dan ook aan te raden om bij een dergelijk project een 'preview' te houden, zodat de jongeren hun aflevering kunnen zien voordat deze wordt uitgezonden. Dit zal naar verwachting ook ten goede komen aan de kijkcijfers, aangezien veel van de jongeren nu in hun omgeving niet durfden te vertellen wanneer zij op televisie zouden komen.

Bijlage 1:
Topic list Procesevaluatie jongeren

Hoe betrokken geraakt bij Find Out?

(Scholentour, via vrienden, via Bosch Film, op straat)

Bij scholentour:

Hoe ging het gesprek in de klas?

Heb je zelf ideeën gekregen voor de serie en genoemd?

Is er nagepraat in de klas over het gesprek?

Waar werd er met name over gepraat?

Bij overigen:

Waarom hebben ze jou uitgekozen?

Na selectie:

Hoe en wanneer ben je uitgenodigd om mee te doen?

Heb je getwijfeld of je mee wilde doen?

Hoe is het onderwerp voor jullie aflevering bedacht? (keuze voor vorm of inhoud?)

Is er informatie opgezocht over het onderwerp?

Kon je zelf bepalen wat je ging doen en zeggen?

Heb je daarbij vooral gedacht aan wat je zelf leuk vindt of wat anderen leuk vinden om te zien?

Impact:

Heb je eerder iets voor televisie gedaan?

Hoe vond je dit?

Ben je anders naar televisie gaan kijken nadat je hier aan meegedaan hebt?

Ben je eerder op zo'n manier bezig geweest met dit onderwerp?

Vond je het leuk om op deze manier bezig te zijn met het onderwerp?

Heb je de indruk dat je er iets van hebt geleerd?

Wat vond je het leukste aan het hele project?

Wat vond je het minst leuk?

Wat is je opgevallen/ wat was er anders dan je vooraf dacht?

Ouders/omgeving:

Wat vonden je ouders en vrienden er van dat je mee ging doen aan Find Out?

Heb je toestemming gekregen van je ouders om mee te doen?

Als je met iemand praatte over Find Out, waar ging het dan meestal over?

(onderwerp of televisie maken)

Na kijken item

Is het geworden zoals je verwachtte?

Leuk/niet leuk?

Wat denk je dat je ouders/vrienden/klasgenoten hier van zullen vinden?

Zou je het leuk vinden om te kijken als je er zelf niet aan mee had gedaan?

Adressen opschrijven voor bioscoopbon!

E-mailadressen voor volgende mailing

Bijlage 2:

Vragen naar aanleiding van de uitzending.

Heb je gekeken?

Met wie en waar heb je gekeken?

Heb je van andere mensen gehoord dat ze hebben gekeken?

Wat waren de reacties die je hebt gekregen op de uitzending?

Wat vonden je ouders ervan?

Wat vonden vrienden en klasgenoten ervan?

Heb je andere afleveringen van Find Out! Gezien?

Zo ja, welke en wat vond je ervan?

Bijlage 3: Uitgewerkte interviews designers

Illegale verkoop

Amsterdam, 16-12-2005, 16.00-17.15, stationsrestaurant A'dam centraal

Designers Illegale verkoop, opname oktober 2004:

Marijke, vrouw, 17 jaar, Nederlands, havo, Westzaan

Niels, man, 17 jaar, Nederlands, havo, Assendelft

Romy, vrouw, 15 jaar, Nederlands, vmbo, Amstelveen

Charley, vrouw, 15 jaar, Nederlands, havo, Amstelveen

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op donderdag 12 januari worden uitgezonden.

Hoe zijn jullie bij Find Out betrokken geraakt?

(Allemaal) Via school. (Charley) Bij ons kwamen er een paar mensen een enquête houden op school en toen kon je invullen wil je meedoen of niet en toen heb ik ingevuld 'ja, ik wil wel meedoen'. En toen werd je later gebeld. (Niels) Enquête? (Marijke) Wij hadden toch geen enquête? Bij ons kwamen ze praten, Colette en.. (Romy) Daarna moest je toch zo'n ding invullen? (Niels) Oh ja, dat was waarom... (Charley) Ik dacht dat het alleen een vragenlijst was. Dat was ik vergeten. (Niels) Bij ons was er een gesprek met de klas van wie gebruikt dit en enzovoort. Wie gebruikt dat?

Zitten jullie bij elkaar in de klas?

(Niels) Zaten, ja.

Hoe ging dat gesprek toen?

(Niels) Zo, dat is lang geleden. Even denken hoor. (Marijke) Gewoon over blowen en over seks en wat er kon. (Niels) Ja, wat er wel en niet kon. Ook dat. (Marijke) Wat je ouders ervan vonden. (Niels) Ja, ook wiens ouders het al wisten en dat soort dingen. Gewoon wat mensen er van vinden en of ze het wel of niet goedkeuren. Daar ging het meeste over.

Is er ook gesproken over het onderwerp waar jullie uiteindelijk de aflevering over hebben gemaakt, de leeftijdsgrenzen?

(Niels en Marijke) Nee.

Zijn jullie zelf met ideeën gekomen of onderwerpen?

(Romy) Het was wel zo, ik weet het niet meer precies wat ik heb gezegd, het is echt al heel lang geleden. (Charley) Ook of je de leeftijd moest verhogen en alles. (Romy) Gewoon een gesprek over leeftijd en of je nog andere ideeën of onderwerpen wist voor een uitzending. (Charley) Ze zeiden gewoon onderwerpen die er al waren. (Niels) Ik weet niet, ik vraag me af hoe erg de jongeren er bij zijn betrokken. Bij het programma maken. Zeg maar, ik heb het gevoel als je echt meedenkt met het proces, dat je dan meer inbreng hebt gehad dan dat je het programma -hoe moet ik dat zeggen, er aan mee doet. Dus in plaats van... (Marijke) Wij moesten gewoon komen en we moesten dit zeggen en dat zeggen en daar heen lopen...

Je bedoelt dat je niet zelf hebt kunnen meebeslissen?

(Charley) Ja, de plekken konden wij mee beslissen, maar in Amstelveen mocht het op een paar plekken niet. Daar mochten we niet filmen, daar werden we weggestuurd. (Romy) Ja, in het winkelcentrum. Daar werd gewoon gezegd van... Dat was eigen grond of zo, ik weet het precies. Daar mag je niet zonder toestemming... Ja, daar moest je eerst het bestuur ervan bellen.

Kon je wel zelf bepalen wat je ging zeggen en doen?

(Romy) Er werden wel richtlijnen gegeven. Dan moet je zo aan komen lopen en alles. (Charley) In de camera lopen en dan zo. (Romy) Maar je kon niet zelf bepalen wat je ging doen. (Niels) Maar dat is puur de inbreng qua hoe ik op tv moet komen. De inhoud, ja daar werden wel richtlijnen voor gegeven ja. (Charley) Ze zeiden gewoon van 'Vertel nu wat je er van vindt', dus dan moesten wij zeggen wat we ervan vonden. (Romy) Maar dat is wel logisch eigenlijk.

Hebben jullie van tevoren informatie opgezocht over het onderwerp?

(Charley en Romy) Nee. (Niels) Ja, maar dat moest ik überhaupt al. (Marijke) Ik wist ook niet eens wat de bedoeling was voordat ik erheen ging volgens mij. Gewoon een programma over seks, drugs en alcohol, ik denk 'nou dat is goed'. (Niels) Ja, dat kregen we wel, dat het over blowen ging, want daardoor ben ik er ook voor aangesproken. Ze belden mij volgens mij eerst en toen moest ik tussen Naomi en jou kiezen. En ik wist wel dat het over blowen ging, want dat zeiden ze ook. Ik wist niet zeker of het toen al duidelijk was dat ik coffeeshops moest bezoeken en dat soort dingen. (Romy) Bij ons was het wel meteen duidelijk eigenlijk wat we moesten doen. Ik weet nog wel dat iedereen vroeg 'wat moet je dan doen'? En dat ik dan wel wist.. (Charley) We wisten wel dat we moesten kijken of we alcohol mee konden krijgen...

Hebben jullie getwijfeld of je mee wilde doen?

(Romy) Nee, ik vond het wel een leuk onderwerp. (Marijke) Ik vond het allemaal wel best. (Romy) Ik vond het wel leuk om mee te doen. (Charley) Ik vond het meteen, zei ik echt zo 'jaaa'. (Niels) Mij best. (Charley) Waarom niet?

Heeft het onderwerp nog meegespeeld daarbij, of wilde je sowieso wel meedoen?

(Charley) Ik hou altijd wel ervan om aan een discussie mee te doen. Dat hebben we niet echt onderling gehad, maar we moesten wel gewoon zeggen... Ik weet niet echt meer waar ik nou heen wilde met mijn punt... Maar gewoon, dat het wel ergens over ging. Het was een leuk onderwerp om over mee te praten.

Heb je bij het maken van de aflevering nog nagedacht over hoe het op televisie over zou komen?

(Marijke) Het werd allemaal een beetje wel bepaald. (Niels) Ja, het werd bepaald hoe we het moesten doen dus. Dus, we hadden zelf.. Ja, het was puur de vragen beantwoorden en de vragen stellen en dat was het meestal. (Charley) Tegen ons zei hij wel 'wel lachen' en zo. (Romy) Ja oké, maar wat je zei of zo, als je zelf iets in het programma wilde doen... Dan was het meer zo van... (Niels) Maar wij waren wel één van de eersten. Wij waren de eerste aflevering. Toen was het nog niet eens zeker of ze er mee doorgingen. (Marijke) Jullie waren toen 's ochtends en toen moesten wij 's middags. (Charley) Jullie wonen toch in Haarlem? (Niels) Nee, we moesten naar Haarlem toe. (Romy) Precies. Ze zeiden 'nu moeten we naar Haarlem'.

Je had het over richtlijnen die werden gegeven, op wat voor manier ging dat?

(Niels) Ja, de vragen die bedacht de regisseur gewoon, samen met de anderen, ter plekke. Jij vroeg meestal wat aan mij, toch? Volgens mij wel. (Marijke) Ik weet nog wel dat er echt een vraag kwam van 'wat zou je doen als je kinderen blowden?'. Toen dacht ik echt van 'nou, dat interesseert me echt niks als ik zoiets op tv zien'. Daar denk je toch helemaal niet over na? Dat zie ik dan wel. (Niels) Toen was ik zeventien! (Marijke) De maatschappij is dan misschien wel helemaal anders geworden.

Als jullie de keuze zouden hebben om zelf een aflevering te maken over leeftijdsgrenzen en blowen en alcohol, hadden jullie het dan heel anders gedaan?

(Niels) Ik weet niet of ik het anders had gedaan. (Charley) Ik vind dat wat jij zei dat het je niet zou kunnen schelen op tv... Het is heel vaak dat ouders zo reageren van 'dat mag niet' en dan gaan kinderen het juist doen. Mijn ouders zeggen van 'als je het wil doen, doe het dan

wel thuis, want dan kan er niets gebeuren. Dan wordt het ook een stuk minder spannend. Dus ik denk wel dat het een interessante vraag is.

Vind je het ook interessant om naar te kijken op televisie als andere jongeren het daar over hebben?

(Charley) Ja. (Marijke) Als ik kinderen heb, zie ik dan wel of het interessant is om te kijken.

(Romy) Ik denk dat het veel leuker is om naar actiedingen te kijken. Dat je echt zo denkt van blabla... wat zou jij doen als... (Marijke) Ik weet ook niet of ze dat stukje er in hebben gelaten. (Niels) Ik weet het ook niet. Er is best wel veel geschoten. Ik weet niet wat ze er in hebben gelaten. Hoe lang zijn de afleveringen? Er zit dus meer niet in dan wel.

Hebben jullie al eerder iets voor televisie gedaan?

(Charley) Eén keer een enquête, maar niet per se iets voor tv. Iets voor een speciaal bedrijf.

Hoe vinden jullie het om hier aan mee te werken?

(Niels) Ik vond het wel leuk. (Romy) Ik vond het ook wel leuk, maar achteraf had ik zoiets van dingen die je hebt gedaan enzo en dan zit je zo 'dat had ik beter niet kunnen zeggen'.

(Marijke) Dat had ik ook. (Charley) Op een gegeven moment vroegen ze zo van 'en drinken jullie ouders?', maar het is altijd zo van als je meer dan twee glazen per dag drinkt, dan ben je een alcoholist. En wij zo 'Onze ouders drinken wel meer' en toen zaten we elkaar echt zo aan te kijken van 'shit, dit klinkt niet goed, wacht even'. (Romy) En ook op een gegeven moment, er was een paar weken ervoor iets gebeurd en ineens kwamen we daar op terug en dat was een hele discussie. (Charley) Toen moesten we richting de camera lopen. (Romy) Nee, dat was dat andere. Maakt niet uit, er was iets en daar kregen we een hele discussie over, maar dat mochten mijn ouders dus niet weten. Dus we konden het niet zeggen, dus toen was het opeens zo van 'eeeh'. Het was gewoon zo'n vaag gesprek en toen had ik zoiets van 'was ik daar maar nooit over begonnen'.

Zijn jullie anders naar televisie gaan kijken nu jullie hier aan mee hebben gedaan?

(Marijke) Nee. (Charley) Wel naar interviews van jongeren. Niet echt per se van... Het was niet dat ik daar niet al een beetje naar keek. Ik ben wel benieuwd naar de mening van anderen.

En technisch gezien, nu je weet hoe het wordt gemaakt, ben je daar nog anders naar gaan kijken?

(Niels) Nee. (Charley) Ik denk wel zo van 'hoe zou het daarvoor zijn gegaan?'. Niet zo van 'goh'...

En het onderwerp, had je daar al eerder aan gedacht, ben je daar eerder op zo'n manier mee bezig geweest?

(Romy) Nee. (Charley) Het komt heel veel op tv. Vooral over seks vind ik de laatste tijd dat er heel veel... (Niels) En Spuiten en Slikken. Het is nu afgelopen. (Marijke) Ik heb het nog nooit gezien. (Charley) Nee, ik kijk er ook niet naar. Ik vind het echt een beetje ordinair. (Romy) Ik heb het ook nog nooit gezien, niet met een reden of zo.

Vonden jullie het leuk om met dit onderwerp bezig te zijn?

(Niels) Ik vond het wel leuk om over te brengen naar anderen. Hoe beleef je het nou en... Ik weet niet of ouders er anders door gaan denken of zo over het gebruik door jongeren.

En jij, ben jij er anders over gaan denken?

(Niels) Nee.

Denk je dat ouders hier naar gaan kijken?

(Niels) Het zou wel mooi zijn. Dat ze er wel iets van opsteken of er anders naar gaan kijken of in ieder geval dat ze er over nadenken.

Wat was het leukste aan het hele project?

(Charley) Ik vond over het algemeen alles leuk, maar ik vond het erg leuk dat we zo met de rest van de mensen, de crew, ze waren heel aardig en we hebben ook heel veel gelachen met hun. (Romy) En op een gegeven moment, dat was wel grappig, toen kregen we ruzie met de mensen van de winkel. En even denken hoor, de vrouw van de bloemenstal kwam even melden dat we opnames aan het maken waren. (Charley) "Ze zijn van een televisieprogramma hoor", kwam ze zo zeggen. (Romy) Maar ik had een zender in mijn broekzak en, even denken hoor, dus die man zegt "waarom heb je een zender in je broekzak?" en ik schrok ervan, "waar?". Maar we kregen het wel gewoon mee. Zelfs toen vroeg hij niet eens om legitimatie of zo. Hij had niet eens door dat het daarom, dat we daarom aan het filmen waren. (Marijke) Bij ons was het ook van "ze zijn hier aan het filmen hoor". En wij zo "Oh?" (Niels) Oh ja, bij die ene coffeeshop kwamen we binnen "He, zijn jullie aan het filmen?", "Wat filmen? Ik heb niks gezien", "Jawel hoor, ze lopen daar net weg". "Oh, dat zou kunnen". Ze stonden ongeveer voor de coffeeshop te filmen, daarna liep iedereen weg en wij gingen naar binnen. En toen was het van "zijn jullie aan het filmen?" "Filmen, wij zijn niet aan het filmen". Dat was de enige volgens mij. (Charley) We hadden ook echt een ontzettend aardige man in die winkel waar we ook zo van "het is een cadeautje", maar toen zag je ze echt filmen ook op een gegeven moment, dus ik dacht 'oh, film nou niet te duidelijk'. We zagen ze op een gegeven moment staan en dat vond ik echt zielig voor die man. Die wordt dan echt zo afgekraakt omdat hij ons zo lief aan het helpen was.

Wat vonden jullie het minst leuk?

(Romy) De kou. (Marijke) Dat we moesten wachten omdat iemand z'n camera niet mee had. (Niels) Dat was zo grappig. De cameraman was z'n camera vergeten. (Marijke) Toen kwamen we daar van "waar is de camera?", "Tja, waar is de camera? In Amsterdam". Maar toen gingen we ergens wat gaan drinken, dus dat was ook wel leuk. (Romy) En het was heel erg koud. Het meeste was buiten en toen ging het op een gegeven moment ook regenen. Je kreeg het ook gewoon niet meer warm. (Niels) Wij hadden het gewoon droog, wij hadden echt mazzel. (Romy) Ik was helemaal bevroren echt. (Niels) Voor de rest was het goed.

Waren er dingen anders dan jullie vooraf hadden verwacht?

(Marijke) Ik wist niet zo goed wat ik moest verwachten. (Niels) Dat was niet echt duidelijk. Het was niet echt duidelijk wat je moest verwachten. (Romy) Ja inderdaad, je ging er zo heen en je had gewoon geen idee wat er ging gebeuren. Ja, wel wat er ging gebeuren, maar niet hoe het er uit ging zien.

Wat vonden jullie ouders er van dat jullie mee gingen doen?

(Romy) Ja, wel leuk. (Marijke) Ja. (Niels) Ja, wel positief. (Marijke) Toen ik thuis kwam, zei mijn moeder van "nou, als je nu maar niet ook gaat blowen". Ik zeg "nee hoor".

Hebben zij ook allemaal toestemming gegeven?

(Marijke) Ja. (Niels) Je moest een handtekening hebben. (Romy) Ja, je moest die brief inleveren ook. Nu weet ik het weer.

Hebben jullie er met vrienden over gepraat dat jullie mee gingen doen?

(Niels) Ja. (Charley) Ook met familie enzo. (Romy) Hele discussies met mijn opa en oma over alcohol en zo naar aanleiding van dit programma.

Wat voor reacties heb je gekregen?

(Niels) Bij mij waren er ook wel negatieve reacties vanuit mijn vriendenkring. Je gaat toch, überhaupt haalde ik al toen ik minderjarig was gewoon wiet. Zij zagen het als een soort verraad. Het was niet echt duidelijk wat ze er... Ze waren half positief, half negatief.

Wisten je ouders van tevoren dat je blowt?

(Niels) Ja

Zijn jullie van plan om aan je ouders en vrienden te vertellen wanneer het op televisie komt?
Gelach – (Romy) Ik zei eerst “geen idee wanneer het op televisie komt”. Ik ga eerst die aflevering kijken. (Marijke) Ze zeiden al “oh, moet je vanmiddag daarheen? Wanneer komt het dan?”, Ik zei “ik wil het eerst even zelf zien”. (Charley) Tegen mijn ouders heb ik het wel gezegd, zo van “tien januari heb ik begrepen”.

Wanneer hebben jullie de eerste vragenlijst ingevuld?

(Marijke en Niels) Daar moesten we nog apart voor teruggaan. (Romy) Toen zijn we toch naar dat kantoor gegaan? (Charley) Oh ja. Bij Bosch Film.

Dat is waar. Jullie hebben toen meegedaan aan het onderzoek om te kijken of de vragenlijst duidelijk was.

(Niels) Ja, volgens mij waren wij helemaal proef. Alles was bij ons proef.

... -Opstarten laptop-

Bij de pre-test van deze aflevering waren alle jongeren erg benieuwd naar hoe jullie aan het geld kwamen en of jullie alles zelf op zouden drinken en roken.

(Niels) Dat was wel mooi, alles werd gewoon betaald. (Marijke) Dan kregen we weer 50 euro, “ja, het is op”. (Charley) Wij hebben echt heel veel geld in ons handen gehad. Wij hadden drank en dat was veel duurder. (Romy) Dat viel wel mee. (Charley) We hebben heel veel flessen gehaald. We hadden echt zo allemaal flessen op het eind om ons heen staan. (Romy) Ja, maar wel allemaal één flesje Passoa-jus en één flesje Bacardi Breezer. (Charley) Ja, maar wel een grote Whiskyfles.

Hebben jullie het zelf meegenomen?

(Romy) Nee. (Niels) Ja. Bij mij was het een beloning. (Romy) Wij mochten het niet meenemen. (Niels) Ik werd nog betaald ook. Dat was ook bij mijn vrienden een vraag: “Krijg je er voor betaald?” Op een gegeven moment was het van “je mag wel een paar zakjes wiet”. (Marijke) Toen vonden ze het zeker wel leuk dat je mee had gedaan? (Niels) Zaterdags had ik toen een feest en toen hebben we alles opgerookt. (Charley) Was het veel? (Marijke) Op die ene foto van de vragenlijst, daar zie je ons met al die... onze handen. Het was een heel kleintje, daar zie je verder alleen onze jas.

Kijken van de aflevering

(Marijke bij het voorstellen) Oh, wat erg!

(Niels) Wat had ik toen kort haar, Oh ja, Edelweiss en White widow hebben we daar gehaald

(Charley) Oh nee

(Niels) Dat is wel beter, bij de coffeeshops zijn de namen gedingest

(Niels) Bij de Appie krijg je alles mee

(Charley) Hier zeiden ze “He, ze zijn aan het filmen”

(Romy) Dat ging helemaal door de Albert Heijn, “ze zijn hier aan het filmen” (Bij de discussie over het overgeven van Romy) O, dit is het gesprek. Niet waar!

(Marijke) Maar jullie deden geen sterke drank?

(Romy) “Jawel, ook. Later.” “Dit is de laatste, misschien hebben ze het omgedraaid”

(Romy) We dachten, we gaan het gesprek op legitimatie brengen, zodat die caissière het hoort.

(Niels bij zijn verhaal over een broer van een vriendin die gek is geworden van het blowen)
Oeh, hebben ze dat uitgezonden? Oh nee.. Ik krijg gezeik aan mijn kop.

(Marijke) Ik heb echt een zeikstem zeg
(Charley) Ik heb echt een babystem
(Marijke) Worden die stemmen in de winkel ook uitgezonden?
(Niels) Weer de Gall en Gall. Johny Walker had je mee moeten nemen.

(Niels bij het antwoord van Marijke dat ze nog nooit heeft geblowd) Nee?
(Marijke) Ja, dat was ook zo, dat ze zeiden "jij hebt wel eens geblowd", ik zo "nee".
(Niels) Ik ben twee weken geleden trouwens nog iemand aangereden, zo vol op hem ingereden. (Marijke) Door de drank?
(Niels) Mijn fiets was wel helemaal naar de kloten.

(Niels) Ik ben vergeten wat ik heb gezegd over de wetgeving

(Marijke) Nou, wel leuk toch? Ik moet er heel erg aan wennen om mezelf zo te zien.
(Niels) Gek is dat hè? Ik heb het wel vaker met de film, als Jelle met zijn gekke kop weer eens aan het filmen is. Dan heb ik ook veel van die dingen gezien waarvan ik dacht "wat?"

Wat vinden jullie ervan?

(Niels) Leuk. (Romy) Echt leuk. (Charley) Wel leuk, maar ik denk niet dat ik tegen heel veel mensen ga zeggen van "goh, ga kijken". (Romy) Oh, mijn god. (Niels) Ik was zelfs vergeten dat ik dat had gezegd. (Romy) Ik vind het wel een leuke uitzending. (Charley) Dat sowieso. (Romy) En ik zou wel tegen mensen zeggen van "ja, kijk maar". (Charley) Nee, dat doe je dus niet Romy, want die mensen ken ik ook.

Waarom wil jij het niet aan mensen vertellen?

(Charley) Ik weet niet. Ik vind mezelf toch niet zo fijn om te zien zo. (Niels) En het komt nu op landelijke tv. Landelijk. Het is wel grappig. (Marijke) Ik ga het wel zelf opnemen, dan bepaal ik gewoon aan wie ik het laat zien. En dan tegen niemand zeggen "hé, moet je kijken". (Romy) Ik zeg het wel tegen mijn familie. Maar op school, nou... Of op het bord beneden zetten..

Wat denken jullie dat je ouders, vrienden en familie er van vinden als ze dit zouden zien?

(Niels) Volgens mij wel positief. (Romy) Wel leuk (Marijke en Charley) Ja. (Charley) Ik heb niet echt iets schadelijks gezegd voor mij. (Romy) Jij voor mij. (Charley) Precies

Zoals je het nu ziet, klopt het met het beeld dat jullie hadden van die dag?

Ja.

Zou je het leuk vinden om te kijken als je er niet aan mee had gedaan?

(Marijke) Ik denk eerlijk gezegd, als ik aan het zappen was en dit kwam, dan had ik niet gekeken. (Romy) Als ik heel moe was geweest... Nee, ik denk wel dat als je gewoon aan het zappen bent en er is niks op tv, dat je dan wel kijkt. Maar niet als je nou, je kijkt in de gids en je... (Charley) Ik denk dat ik om tien uur wel zou kijken, om vijf uur weet ik niet. (Niels) Ik denk dat meer mensen naar de herhaling gaan kijken. (Charley) Dat denk ik ook. Want om vijf uur zijn er gewoon heel veel mensen nog niet thuis. (Marijke) De meeste scholieren zijn wel rond vier uur thuis. Of om drie uur. (Niels) Op de middelbare school wel, zeker. (Charley) Op onze school wel later. Wij hebben tot vijf uur school af en toe. En heel veel mensen wonen in Bussum. Vanuit Amsterdam is dat best ver.

Dat smoesje dat het voor je vader is als jullie whisky gaan kopen, hadden jullie dat zelf bedacht?

(Romy) We moesten wel iets met een smoes doen. Eerst was het van "kijk maar of je whisky mee kan krijgen". Toen vroegen we van "hoe gaan we dat doen?", "verzin maar een smoes of zo" en toen konden we wel zelf bedenken wat voor smoes.

Wat vonden jullie van elkaars stukjes?

(Marijke) Ik vond het wel leuk. (Charley) Ik vond het ook leuk om die van jullie te zien. Ook omdat het dezelfde dag is opgenomen. (Niels) Ja, dat was leuk. Die reacties ook en zo.

(Romy) Ik vond jullie stukje gewoon ook leuk opgenomen en zo. (Charley) Omdat jullie ook zo verschillend zijn, is het ook leuk om dat verschil te zien. Bij ons is het nu wel veel verschillender, maar toen leek het meer op elkaar denk ik. (Niels) Karakter of persoon? Of alcoholgebruik? (Romy) Allebei, ja gewoon gebruik en zo. Ik weet niet of het waar was dat je zei dat je nooit blowde. (Marijke) Ja, ik heb het wel eens gedaan hoor. (Niels) Dat was toen niet goed voor de opnames. Jij moest een niet-blower zijn, ik moest de blower zijn. (Marijke) Ik dacht "dat hoeft niet op tv". Hun wisten dat volgens mij ook niet. Ze vroegen van "je hebt toch wel eens geblowd toch?" en ik zo "nee".

En hoe was dat bij jullie, jij dronk niet?

(Charley) Nee, ik drink nu wel wat meer, maar nog steeds niet veel want ik hou gewoon niet van drank. En ik reageer er gewoon niet goed op.

En jij drinkt duidelijk wel

(Romy) Echt serieus, dat was niet waar. (Charley) Jij hebt over het bed gekotst. (Romy) Dat was niet voor dat, dat was daarna. Dat maakt niet uit, niet weer die discussie. (Charley) Haar vader heeft een foto op dat moment ook genomen, van Romy d'r eerste kotsen. (Romy) Dat was daarna, ik weet het zeker.

Die conclusies op het einde, hadden jullie die zelf bedacht?

(Niels) Ja, volgens mij wel. Die hebben we samen bedacht. Samen met de crew. (Marijke) Gewoon wat je er van vond. (Romy) Ja, je moest wel zelf bedenken wat je er van vond dat je al alcohol onder de 16 kreeg. (Charley) Het enige was dat je moest bedenken wat je tegen de tweede kamer zou willen zeggen, dus daar hebben we het toen wel over gehad. Maar dat was het enige volgens mij op het eind.

Dat was het. Dit is het overzicht van alle afleveringen.

(Charley) Seks en islam, daar heeft Anne aan meegedaan.

(Niels) Oh ja, dat vroegen ze ook nog aan mij of ik daar aan mee wilde doen, aan aflevering 5. Maar mijn ouders wisten dat ik blowde, dus toen was het van "ken je mensen die blowen, maar die het willen vertellen aan hun ouders?" (Romy) En dan moesten ze het vertellen en toen werd het gefilmd? Ja, wow.. Dat lijkt me... (Niels) Ik was wel blij dat ik dat al had gehad hoor. (Romy) Wie heeft dat gedaan? Dat ga ik zeker kijken. (Niels) Dat ga ik zeker wel kijken, dat lijkt me leuk.

(Niels) Cannabisquiz (Charley) Een wedstrijd met een kater (Romy) De beste anti-kater tips

(Charley) De grote versiershow...

Wie is de BOB?

Haarlem, 9-12-2005, 16.00-17.00, woonkamer Marit Baaijens

Designers de Bob, opname eind februari 2005:

Martine, vrouw, 15 jaar, Nederlands, vmbo, Haarlem

Nina, vrouw, 16 jaar, Nederlands, havo, Haarlem

Marit, vrouw, 16 jaar, Nederlands, vmbo, Haarlem

Lili, vrouw, 16 jaar, Nederlands/Frans, havo, Haarlem

Daantje, vrouw, 16 jaar, Nederlands, havo, Velsbroek

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op dinsdag 17 januari uitgezonden.

“Als het niets is, gaan we het tegen niemand vertellen”

“Sowieso niet”

Hoe zijn jullie uitgekozen?

(Marit) Dat is echt een heel apart verhaal. Het was zo, Joyce een meisje uit een vwo-klas, ook een vriendin van ons, die was uitgekozen om dit programma te gaan doen. Toen zochten ze een paar mensen. Toen hadden ze het erover met Daan en mij volgens mij op school, ik weet niet. Toen zeiden wij van ja, we kunnen een groepje vormen. Maar toen uiteindelijk is het zo ver gegaan dat Joyce niet meer meedeed en –dat mocht niet meer van haar ouders (Lili)- en dat in plaats van Joyce, zij meedeed. (Martine) Maar ik zat natuurlijk niet op die school, dus we moesten even wat regelen, maar het mocht toch.

Jullie kenden haar (Joyce) dus wel?

We gingen altijd met z'n allen uit, dus zijn we dat met dit clubje gaan doen.

En jullie hebben dus niet meegedaan aan de gesprekken met de klas?

Nee, daar hebben wij dus niets mee te maken gehad, heel apart.

Het idee voor de aflevering?

(Lili) Ik vind het leuk.

Was dat al bekend of hebben jullie daar zelf over mee gedacht?

(Marit) Het was al bekend. We wisten dat we ergens uitgingen. De andere groep die het eigenlijk zou doen had al voorgesteld om naar de Seasons te gaan. Dat was allemaal al geregeld, we wilden eigenlijk zelf liever ergens anders heen, maar dat was al te laat. Dus, toen gingen we naar de Seasons en we wisten dat het over alcohol ging. Dat was in principe gelijk allemaal uitgelegd. (Lili) We wisten wel dat het gewoon een leerprogramma was, van wat zeiden ze nou? Wat ben je na alcohol of zo, zoiets toch? (Martine) Nee, hoe verander je als je alcohol of drugs gebruikt? (Nina) Wat alcohol met je doet, of je daar losser van wordt of zo.

Hebben jullie van tevoren besproken wat jullie gingen doen?

(Marit) Ja, dat weet je natuurlijk niet precies. Ze hebben ons ook die zondag gefilmd en zaterdag toen we ons gingen opmaken, toen we ons gingen klaarmaken, voordrinken, voorstellen. Er werd wel veel meer werk van gemaakt, in plaats van alleen uitgaan. (Martine) En die Colette die hielp ons ook steeds. (Marit) Ja god, die was echt bezig hoor. Die liep overal. (Nina) Die was heel druk bezig. (Lili) Ze wilde alles natuurlijk heel goed hebben. ‘Ja, als jullie vragen hebben, kom maar naar mij’. (Marit) Vooral voor Martine, die moest ons natuurlijk filmen de hele tijd met zo’n klein cameraatje. Ze moest ons vragen stellen. Ze heeft Martine geholpen met wat ze moest vragen en dat soort dingen.

Hebben jullie nog getwijfeld over of jullie mee wilden doen?

(Marit) Nee, niet echt. Toen we het hoorden vonden we het allemaal gewoon hartstikke leuk. Toen hadden we allemaal zoiets van dat willen we wel doen. (Lili) En dat hebben wij weer. Wij hebben altijd van die dingen van 'okee, apart', daar zijn we op zich heel makkelijk in. Dat is weer eens wat nieuws hè?

Hebben jullie nog informatie opgezocht over het onderwerp?

Nee, eigenlijk niet. (Nina) Eigenlijk helemaal niks. We zijn gewoon uitgegaan zoals we normaal uitgaan. Ja, wel iets rustiger denk ik. Dat we wel gewoon zeg maar een beetje normaal op televisie komen. (Martine) Het is sowieso wel apart dat je een hele cameraploeg achter je hebt staan. Want je moet ook binnen en iedereen kijkt van 'wat is hier aan de hand'? Je mag naar boven en de rest niet. Iedereen gaat voor de camera dansen omdat ze op tv willen komen. Je wordt toch anders aangekeken. En dat heen en weer lopen voor moesten we drie keer overnieuw doen. Normaal gesproken loop je gewoon weg en klaar.

Wisten ze van tevoren dat jullie zouden komen bij de Seasons?

(Marit) Ja, dat hadden ze wel verteld. Dat had ook in het gastenboek gestaan dat er een cameraploeg zou komen. Ze waren bang dat het heel rustig zou worden, omdat het normaal niet zo druk is daar. Toen had dus op internet gestaan dat er een cameraploeg en alles zou komen voor het programma en in één keer stond de hele Seasons vol. Maar ja, dat was wel beter.

Kon je zelf bepalen wat je ging doen of zeggen? Was het gewoon zoals jullie normaal uitgaan?

In het begin weet je niet precies wat je moet doen voor die camera, maar aan het eind ging het gewoon eigenlijk... (Daantje) De hele tijd als we drinken moesten halen stonden we de hele tijd beneden met die cameraploeg en dan was het heel vervelend als wij in groepjes van drie werd je naar beneden gehaald en de rest stond boven, maar steeds als we drinken moesten halen, moesten we naar beneden lopen. (Marit) Daarom is de telling uiteindelijk ook fout gegaan. De telling klopte niet. Ik was zeg maar wel een beetje aangeschoten en uiteindelijk bleek dat ik drie drankjes op had, terwijl ik natuurlijk veel meer op had. (Lili) Het was zo: de volgende dag kon je vertellen van 'hoeveel drankjes denk je dat jij op hebt' en dat gingen we allemaal opnoemen. En toen hebben ze mij met haar in de war gehaald. Toen hebben ze tegen mij gezegd 'jij hebt tien drankjes op' en tegen haar drie. En dat klopte dus niet, want het was juist meer andersom volgens mij. (Marit) Dus uiteindelijk kwam er uit dat ik door heel weinig drank heel erg dronken was, maar dat was ook wel weer goed voor het programma en de boodschap en weet ik wat allemaal, dus dat hebben ze maar zo gelaten.

Wie heeft dat geteld dan?

(Lili) Colette. Want elke keer als we wat gingen halen, moesten we het haar zeggen. (Marit) Die liep dus overal, dus die was negen van de tien keer niet te vinden. Dan zeiden we 'we hebben er nu twee, of waren het er drie... hoeveel drankjes had ik ook alweer gehaald in de tijd dat jij weg was'? Dat was een beetje verwarrend.

Jullie dronken ook van alles door elkaar, doen jullie dat normaal ook?

Ja, eigenlijk wel. (Lili) Ik niet zo, ik drink altijd bier. (Marit) Bier, tequila, 7-up, biertje, Smirnoff, alles door elkaar. Dat is altijd wel zo.

Hebben jullie tijdens het maken gedacht aan wat je zelf leuk zou vinden om te zien op televisie?

(Martine) Nee, we waren alleen maar bezig met wat we moesten doen daar. We hebben eigenlijk niet echt na kunnen denken over andere dingen. (Lili) Op een gegeven moment hadden we wel een stukje met z'n allen dat we wel graag zouden willen dat het uitgezonden werd. Weet je wel, dat we op een rijtje stonden met z'n allen en dat er hardcore kwam. Dat stukje weet je nog? (Nina) Dat hoeft niet echt uitgezonden te worden. (Marit) Wel in de auto.

Er waren wel dingen waarvan wij dachten ja misschien is dat leuk, maar je wist natuurlijk niet wat hun ervan dachten. Bijvoorbeeld, we hebben wel een stukje in de auto gefilmd, van 'we zijn er bijna' en weet ik het allemaal, maar wat hun leuk vonden dat wisten wij natuurlijk niet. Dus we hebben wel een paar stukjes gefilmd waarvan we niet wisten of hun dat leuk vonden, maar wat we wel gedaan hebben.

Het is uiteindelijk ingekort tot 12-13 minuten, dus er is behoorlijk wat uitgehaald.

(Daantje) Ik hoop dat de stukjes waar we voor schut staan er uit zijn gehaald.

Hebben jullie eerder iets met televisie gedaan?

(Marit) Ik heb eerder wel eens aan een Mora-spotje meegedaan, maar voor de rest nooit zo'n programma dat ze jou filmen hoe je was zeg maar. Voor Mora dat is vet lang geleden, toen was ik echt klein. Voor de rest niet. Oh ja, en ik ben op het nieuws geweest op school, voor Hart van Nederland, over sms-taal was dat. En met mijn stage, alle zadels waren gejat op mijn stageadres en toen kwam er ook een televisieploeg.

Hoe vonden jullie het?

(Marit) Zullen we dat zeggen als we de aflevering gezien hebben? (Daantje) Het is wel leuk om meegemaakt te hebben, (Nina) alleen nu zit je wel in de stress van wat hebben ze er van gemaakt. Zeker dat ze het verdraaid hebben of zo en dat je ouders het zien en denken van 'nou, wat is dit?' Misschien zeg ik het ook wel niet tegen mijn ouders, maar ik denk dat het wel meevalt eigenlijk.

Maak je je daar zorgen om, om wat je ouders er van vinden?

(Nina) Nee, want ik was totaal niet echt dronken of iets, ook amper aangeschoten, gewoon...

(Marit) We gaan het zien. (Lili) Het is natuurlijk zo, je kan alles zo verdraaien door knippen en plakken. Ik had daarna wel zoiets van 'o god, wat gaan ze er in godsnaam van maken?'.

(Marit) Je gaat er wel over nadenken, hoe zullen ze het.. (Daantje) Ja, dat ze alleen de slechte stukjes in één achter elkaar plakken, dat het lijkt alsof we met z'n allen zware alcoholisten zijn of helemaal ondersteboven stonden, terwijl het wel behoorlijk meeviel.

(Daantje) Dat is natuurlijk ook weer wat ze voor tv moeten doen, het allemaal zo erg mogelijk laten lijken. (Marit) Dat spreekt natuurlijk mensen aan dan.

Zijn jullie daardoor nu ook anders naar tv gaan kijken?

(Daantje) Ja, ik dacht dat sommige dingen echt zo waren, maar het is ook echt gemaakt.

(Lili) Sommige dingen zijn juist echt gemaakt ja.

Wat voor dingen bijvoorbeeld?

(Nina) Bijvoorbeeld dat we er uit moesten lopen enzo, weet je nog? (Daantje) Dat we zo uit de gang moesten lopen, dat moesten we echt twintig keer opnieuw doen. 'Ja, ga maar voor de spiegel staan, je mascara doen', terwijl ik dat al twintig keer gedaan had. (Martine) Eerst sta jij ervoor en dan sta jij ervoor, dan sta jij ervoor. (Marit) Ja, precies dat was wel dat je echt zo door hebt, op tv komt alles spontaan over en als je het dan meemaakt dan is het echt al misschien wel de tiende keer dat je het gedaan hebt. Dan weet je dat het echt bedacht is. Dat geeft een kijkje in de tv-wereld.

Heb je al eerder nagedacht over het onderwerp zoals je dat nu hebt gedaan, over het alcoholvrij uitgaan? Hebben jullie zelf wel eens nagedacht om dat een keer te doen?

(Marit) Eigenlijk is het nooit in me opgekomen, als ik eerlijk mag zijn. (Lili) Nee, echt nooit. Ik zie wel wat de avond me brengt. (Marit) Ik zat er van de week aan te denken eigenlijk nog. Stel, je kan natuurlijk veel gaan drinken of weinig gaan drinken, maar stel je haalt een avond drie drankjes, dan haal ik niet drie cola, ook al ga ik niet veel drinken, dan haal ik toch drie drankjes met alcohol er in. (Lili) Ik heb nog nooit met een cola gezeten als ik uitging.

(Daantje) Ik wel een keertje, maar niet dat ik dacht ik ga vanavond niet drinken. Als je daar

staat en je hebt geen zin in alcohol, dan drink ik gewoon een cola. Als ik denk, ik lust wel een biertje, dan drink ik gewoon een biertje.

Aan het einde besloten jullie om een keer samen nuchter te blijven tijdens het uitgaan, hebben jullie dat ook echt gedaan?

(Veel gelach) Nee! (Marit) Dat moesten we zeggen! 'Ja, we gaan de volgende keer allemaal...' En toen moesten we proosten. (Lili) Ja, dat moesten we zeggen ja. (Marit) Dat was een beetje van 'zeg dat maar, dat is een goed voorbeeld', weet je. (gelach) Dat is ook nooit meer ervan gekomen.. (Martine) Sowieso die hele zondag was niet ons idee, dat ontbijtje. Het was wel lekker.

Wie had dat voorgesteld?

(Marit) Colette, die kwam gewoon echt met een ontbijtje en alles aan. Een heel verhaal. (Martine) Ik ontbijt eigenlijk nooit op zondag, maar dit keer vond ik het wel lekker om lekker te eten als het klaar wordt gemaakt..

Vond je het wel leuk om die avond nuchter te blijven?

(Martine) Jawel, ik had het wel naar mijn zin.

Hebben jullie de indruk dat je er wat van geleerd hebt?

(Lili) Nee, ik niet in elk geval. (Stilte) () Nee, sorry, ik heb er niet iets van geleerd. () Ik ook niet. (Nina) Marit heeft iets over klokken geleerd. (gelach) (Marit) Ik merk het wel: we gaan het tegen niemand zeggen.

Wat vonden jullie nu het leukste aan het hele project?

(Daantje) Uitgaan. (Marit) Ja, het was toch een avondje gratis drank en een tv-ploeg ging mee, dus dat maakt het wel spannend. (Daantje) Je maakt het eigenlijk nooit mee dat je een tv-ploeg achter je hebt als je uitgaat. (Lili) Je voelt je wel heel bekend, weet je. (Daantje) Iedereen vraagt 'wat zijn jullie aan het doen en waar is het voor?' Een paar weken later kwamen ze naar me toe en vroegen ze 'hoe was het met de tv-ploeg. Iedereen herkende me.

Maar die avond zelf vonden jullie dus het leukst?

(Marit) Ja, de avond zelf vond ik het leukst. Sowieso. Om die beelden zondag terug te zien was ook natuurlijk wel leuk. Want dan weet je alles heel goed nog wat er allemaal precies gebeurt en dan zie je toch op tv hoe het overkomt. Misschien wel heel anders als jij op dat moment gedacht had. (Lili) Het is natuurlijk niet een kroeg waar wij vaak uitgaan, nooit eigenlijk. (Martine) Het stond wel helemaal vol, de Seasons. (Daantje) Ja, dat was wel jammer dat we naar de Seasons gingen. (Martine) Eerst wilden we naar de Bobs (?), maar dat kon niet meer. (Marit) Nee, omdat hun al hadden afgesproken om naar de Seasons toe te gaan. Dat was ook niet waar we normaal uitgaan, zeg maar, dus vandaar dat het ook een beetje anders was. Normaal zijn we in een veel grotere discotheek en dan heb je natuurlijk veel meer iedereen loopt daar en daar en nu moesten we ook de hele tijd bij elkaar blijven met de tv-ploeg en alles. (Lili) Ja precies, je gaat wel anders uit als normaal. Normaal gesproken ben je wel met deze groep en nou ja, die gaat die kant op en die gaat die en we zien elkaar wel, maar het is niet dat je aan elkaar vast zit of zo. (Marit) Nu moesten we wel gewoon veel bij elkaar blijven, omdat het anders voor hun natuurlijk geen doen was om ons de hele tijd te gaan zoeken en alles. Dus dat was wel anders en de muziek dat was natuurlijk ook anders. Niet echt waar wij normaal heen gaan enzo. Maar voor de rest was het wel gewoon leuk.

En wat was het minst leuk? Behalve dat het niet jullie vaste uitgaansplek was.

(Nina) Dat je je toch wel inhoudt, denk ik. (Marit) Je weet natuurlijk wel dat het op tv komt. (Nina) Ik was niet helemaal mijzelf of iets met een camera erbij. (Marit) Je weet toch dat er misschien veel mensen naar gaan kijken en je wil natuurlijk niet jezelf voor schut gaan zetten

op tv. Als je normaal dronken bent, ga je er echt niet over nadenken over wat mensen er van gaan vinden en hoe ze dat zullen zien. Als je weet dat het op tv komt, doe je wel even anders natuurlijk. Dat je weet van nou.. hè?

Heb je die avond ook meer of minder gedronken daardoor?

Ja, minder. (Marit) Sowieso wat minder, ik niet zo heel veel minder. Ik had zoiets van nou 'zie me maar hoe ik ben'. (Martine) Ik geloof dat ik op die hele avond maar twee colaatjes heb gedronken. Jullie boden het me nooit aan! Jullie haalden alleen maar drank voor jullie zelf! (gelach) (Marit) Waarom moet je alcohol drinken? Anders word ik overgeslagen bij een rondje! (Lili) Misschien wel. (Daantje) Als we gewoon met z'n allen weggaan, ons op gaan staan maken, normaal gaan we gewoon lekker, meestal gaan we dan ook niet nog uren staan opmaken of eerst nog thuis voordrinken. Dan gaan we gewoon lekker makkelijk ergens heen en heus wel even opmaken, maar daarna interesseert het me eigenlijk niet wat anderen vinden en hoe ik terug kom. Als ik het maar naar mijn zin heb. (Marit) Precies, en daar dacht je nu natuurlijk wel over. Normaal ga ik niet een half uur voor de spiegel staan, maar nu kijk je wel of alles goed zit en of je niet dat ene stomme truitje aan hebt. Dat soort dingen. En normaal gesproken maken we ons ook echt niet met z'n allen op. Dan spreek je ergens af en kom je samen. Maar nu was het echt zo, allemaal tegelijk opmaken en omkleden. (Lili) Ja, terwijl de één met een half uur klaar is en de ander in tien minuten, dat is gewoon heel verschillend.

Dat indrinken doen jullie nooit?

(Martine) Ja, soms. Op een verjaardag, als we daarna uitgaan. (Lili) Dan wel, maar voor de rest eigenlijk niet. (Nina) we doen nooit echt... (Lili) Of je neemt een fles mee naar buiten, voor onderweg. (Marit) Voor de rest nooit echt. Dat we thuis eerst nog een paar.. Nee, dat niet.

Is jullie nog wat opgevallen, waren er dingen anders dan je vooraf had verwacht?

(Nina) Er zat een hele leuke jongen bij. (Marit) De cameraploeg viel mee. De stageloper. Hij was echt leuk. (Lili) Met die mooie ogen was dat toch. Waar kwam hij nou vandaan? Amsterdam Osdorp? (Daantje) Noord volgens mij. (Marit) Dat viel in elk geval mee. (Lili) Die cameramensen vond ik heel makkelijk hoor. (Daantje) Het was niet zo heel speciaal. (Marit) Je wist dat je op de film kwam en je deed toch maar je ding en anders werd je weer weggetrokken om weer even een testje te doen of zo. (Daantje) Ze lieten ons ook gewoon lekker gaan, ga maar lekker naar boven en we roepen we je wel als we je nodig hebben.

Je had vooraf vast wel een voorstelling van hoe het ongeveer zou gaan. Waren er dingen die daarbij niet klopten?

(Lili) Ik had er helemaal geen voorstelling bij eigenlijk. Ik had zoiets van we doen het, we zien het wel. (Marit) Er werd niet uitgelegd van... We doen mee aan het programma en we wisten dat het over alcohol ging en meer wisten we eigenlijk.. ja, dat we uitgingen, maar meer wisten we eigenlijk niet. We hadden daarvoor niet echt een voorstelling kunnen maken over wat het zou worden gaan. Wat we zouden moesten gaan doen. (Lili) We hadden wel van tevoren volgens mij –ik weet niet zeker of het met jullie was- over van 'ze kunnen je wel heel erg afschilderen op een foute manier, dat had ik wel. (Nina) Als je valt of zo, bijvoorbeeld je struikelt echt dan kunnen ze doen van 'die is echt dronken' enzo. Terwijl je gewoon een blunder maakt. (Lili) Dat had ik in het begin wel, maar ik had niet van 'zo wordt de avond'.

Wat vonden je ouders en vrienden ervan dat je meeging doen aan Find Out? Wat voor reacties kreeg je daar op?

(Lili) Toen ik thuis kwam, had ik verteld van dat ene foutje, van de drank dat ik er tien ophad en zij dat, toen zeiden ze van 'zo zie je maar, verdraaid wordt er dus toch wel, een beetje. Maar voor de rest zeiden ze niets, ja leuk.

Hoe reageerden ze in eerste instantie?

(Marit) Aan de ene kant was het natuurlijk hartstikke leuk, dat je op tv komt en dat je uitgekozen bent en alles. Maar aan de andere kant was het 'ja, je komt wel op tv en het gaat over alcohol en je kan je zo ontzettend voor schut zetten als je wil, dus hou het wel een beetje normaal'. (Lili) Dat zeiden ze bij mij ook. (Marit) Ze hadden zoiets van 'als jij mee wil doen, moet je mee doen, maar besef wel dat je op tv komt en dat mensen het zien'. Dat was het enige. En dat het leuk was. (Martine) Niet dat je daar rekening mee hebt gehouden. (Marit) Dat was een beetje in mijn achterhoofd.

En dat was omdat het over alcohol ging?

(Marit) In principe wel. Als het over iets anders ging... (Daantje) Ik was allang blij met het onderwerp. Ik was allang blij dat ik niet mee hoefde te doen over drugs of over die soa's.

Was dat erger geweest?

(Daantje) Ik heb zelf niet een soa of zo, dus ik weet bij god niet wat ik in dat programma zou moeten doen. (Marit) Als je ouders bent en je ziet je dochter een keer een drankje drinken op tv, ja okee, maar stel je ziet je dochter een dikke stick zien roken op tv, dan is het toch wel zoiets van... Drank wordt meer geaccepteerd als drugs. Zo simpel is het gewoon. Je ouders kijken er natuurlijk ook heel anders tegenaan.

En nadat de opnames geweest waren, heb je er toen over gepraat?

(Martine) Ik zei meteen: morgen komen ze weer. Het hele huis is verbouwd. (Marit) Ja, alles stond anders. (Martine) Maar ze vonden het wel leuk. (Daantje) Ze weten toch wel allemaal van ons dat we best wel wat weg kunnen drinken op een avond. Ze hebben ons af en toe thuis zien komen. (Marit) Ze zien ons ook thuiskomen na een vrijdagmiddag en alles en die waren zeg maar best wel heftig altijd, dus ze zijn wel wat gewend. (Daantje) Dan was het altijd happy hour hier op vrijdagmiddag in de stad. Dus dan was het altijd wel gezellig. (Marit) Dan was het wel feest zeg maar.

Hebben jullie het toen vooral over het drinken gehad of ook over de televisieploeg en alles er omheen?

Alles eigenlijk. (Lili) Het eerste wat mijn moeder vroeg toen ik thuis kwam, was "heb je te veel gedronken?". "Nee, okee". Mijn moeder heeft het niet zo op alcohol.

En hebben jullie er ook met vrienden over gesproken?

(Samen) Zo min mogelijk. (Nina) Als ze me vragen wanneer het komt, zeg ik "het is al geweest". (Marit) Toen we eenmaal de beelden hadden gezien de volgende dag, hadden we allemaal zoiets van "wow, laat maar", want je ziet toch jezelf toch met uitgaan terug wat je normaal nooit ziet. Die dingetjes op tv denk je echt "heb ik dat gedaan?" en normaal ben je dat vergeten en daar denkt nooit iemand meer aan. Maar nu heb je wel zoiets van.. (Daantje) Maar het is ook een jaar geleden dan zie je jezelf een jaar geleden en dan zie je er sowieso wel anders uit of dan gedraag je je heel anders. Ik ben bang dat ik als ik mezelf terug zie en denk 'jezus heb ik zo staan doen'. Ik denk dat ik het misschien nu heel anders had gedaan. (Marit) Ja, het is toch alweer een jaar geleden en in een jaar verander je toch.. (Lili) Ik ben wel veranderd in een jaar.

Ben je bang dat je veel commentaar krijgt van vrienden of mensen op school?

(Marit) Ze weten wel hoe we zijn. Ik bedoel, ze gaan vaak met ons uit, ze weten het. Maar dat nu op tv komt, is natuurlijk wel een schepje er boven op zeg maar. Je weet nu wel dat echt iedereen het ook precies gaat zien hoe jij normaal... Je ziet elkaar wel 's avonds, je ziet elkaar wel de hele tijd, maar nu is het echt specifiek over ons natuurlijk. Dus dat is wel anders. We gaan zien hoe ze reageren. (Nina) Of ze reageren helemaal niet, want ze zien het helemaal niet.

Ga je het wel zeggen tegen je vrienden?

(Nina) Dat weten we nog niet. (Daantje) Als we de uitzending hebben gezien. (Marit) Het ligt aan de aflevering. (Lili) Als het meevalt gaan we het zeggen, valt het tegen dan zeggen we niks. (Marit) Ja, dan is het al geweest. 'Het was in oktober joh'.

Dan is nu het grote moment...

(Nina) Ik vind het echt zo eng...

Leader:

Wat is dit nou, dat zijn wij toch niet?

Nu valt het wel mee, gelijk

Bah..

Item:

Veel gelach.

Wat erg dit (bij het opmaken en voorstellen)

Check die bek

Kijk nou wat een lang haar ik had

Waarom zo dichtbij?

Tequila: dat mocht toen niet hè, eigenlijk

Dit is echt erg

Het lijkt net of we vet staan te schreeuwen

Waarom zo ingezoomd?

Jee, wat erg (over dansen)

Dit valt nog wel mee (buiten bij de discotheek)

Daarna zijn wij lekker terug gegaan

Volgende ochtend

O, wat erg

Ik ben benieuwd naar hoe ze dit gedaan hebben

8,5?

Dat moest ik zeggen!

Ik dacht dat ze hadden gezegd dat ik er drie had gehad, dan stond ik echt voor lul, maar nu vind ik het nog wel meevallen.

Na het kijken

(Lili) Nou, ik vind het meevallen

Ik vind het ook meevallen

(Marit) Sommige stukjes, ik dacht echt met die klok dat komt niet meer, ik denk dat hebben we gehad, dat is mooi. Maar dan nog.

(Daantje) Praat ik echt zo? Echt waar? Ik heb het idee dat ik heel plat praat op tv. (Lili) Ik heb een hele rare stem. Heb ik zo'n zware stem?

Wat vonden jullie ervan?

(Daantje) Ik vond het wel meevallen. () Ik ook. (Nina) Dit mogen ze best weten. (Marit)

Sommige zoom-in stukjes vond ik effe iets minder. (Lili) Dat zoom-innen. (Marit) Helemaal met mijn haar vast en al die gekke plukken er tussenuit, ik denk dat is iets te dichtbij. Dat heb ik niet eens doorgehad.

Afgezien van de manier waarop je in beeld bent, hoe je je daar gedraagt, klopt dat een beetje met je beeld van de avond?

(Marit) Ja, ik weet wel van mezelf natuurlijk hoe ik een beetje ben. Ik ben niet echt serieus meer of zo. Zoals ik daar sta, zoals ik mezelf zie, herken ik mezelf wel er in. Het is niet dat ik denk 'wow, zo ben ik zelf echt niet'. Ik was ook gewoon een beetje aangeschoten, nou ik bedoel als ik dronken ben, dan zie je mij daar ook echt gewoon niet meer daar zo rondlopen. Het was ook gewoon zo, ze hebben het niet extra verdraaid of zo. Nee, dat zeker niet. Dus dat is wel een opluchting. (Nina) Van mij mogen ze het best zien. (Lili) Nee, ik heb er ook geen problemen mee eigenlijk. (Marit) Maar we gaan het niet van de daken af schreeuwen. (Daantje) Maar ik ben echt wel blij dat we het even mochten zien.

Je zegt dat het meeviel. Wat had je dan verwacht?

(Lili) Ik weet het niet. Ik had gewoon het idee dat het zo puur om de alcohol ging en dat het echt alleen helemaal gefocused was op hoeveel drinken ze, zijn ze lam, staan ze voor lul. Ik weet niet.

Waarom had je dat idee dan?

(Lili) Ik weet het eigenlijk niet meer. Ik dacht echt dat het een beetje overdreven zou worden. (Martine) Ik had er ook zo'n beeld bij, maar ik vind het wel beter zo. (Lili) Dit vind ik ook beter. Ik dacht echt van nou daar gaan we, wedden dat we voor lul worden gezet, als een stel alcoholisten worden afgeschilderd, ik weet niet. Ik denk dat ik er een beetje overdreven over dacht. (Daantje) Ik ook wel. (Marit) Het was ook wel gericht op wat wij gewoon zeiden en zo, ik denk ze gaan er alleen uit laten komen hoeveel we drinken en wat we drinken enzo. Maar we herkennen het wel, ik zie ook wel hoe we met elkaar omgaan enzo en veel gesprekken. Het is zeker wel goed gelukt. (Daantje) Ik vind het eigenlijk ook wel leuk.

En het aantal drankjes, hoe zat dat nou?

(Lili) Zij zei later ook tegen mij "je hebt ook een aantal sterke drankjes achterover gegooid", maar dat was ik niet, dat was Marit. Dat was een vergissing. (Marit) En die mochten ze weer niet meetellen, die tequila mochten ze ook weer niet meetellen en zo. (Daantje) Ze hebben wel een paar drankjes ook niet meegeteld, maar dat staat wel op de camera. (Marit) De tequila, omdat dat voor 18 jaar en ouder was. Maar dat was kindertequila daarna weer in één keer, dus toen mocht het weer wel. (Lili) Ze hebben er gewoon wat van gemaakt. (Marit) Zo was het geloof ik ook met een Bacootje of zo, dat mocht ook niet. (Lili) Maar jullie hadden ook op een gegeven moment tussendoor, even snel af en toe weet je wel. (Marit) Effe nog eentje achterover. (Daantje) Dan waren we Colette aan het zoeken en toen konden we Colette nergens vinden. We wilden toch wat drinken halen, dus toen hebben we gewoon wat drinken gehaald. (Marit) Dan kom je bij Colette 'we hebben een paar drankjes gehad', ja hoeveel?', 'ja, hoeveel waren het ook alweer dat jij er niet was..'. 'Doe maar twee'. Terwijl we het er misschien wel veel meer waren, dus die telling dat klopt van ons allemaal denk ik niet. Het was zo rumoerig, iedereen liep overal, dus het is ook niet echt goed bijgehouden. (Daantje) Het lijkt wel heel groot zo de Seasons, als je het op tv ziet. Het is juist hartstikke klein.

De conclusies aan het einde, hadden jullie die zelf bedacht?

Nee. (Daantje) Alles, al die vragen die wij elkaar stelden, dat moesten we allemaal zeggen. (Lili) Je mocht er wel eerlijk op antwoorden, dat wel. (Martine) Dat ik ook tegen haar zei "je kan dus minder goed tegen drank", dat moest ik ook zeggen. Dat vond ik eigenlijk helemaal niet leuk om te zeggen. (Marit) We weten ook van elkaar natuurlijk wat we kunnen hebben. We weten van Nina dat als die een etiket leest, dat ze bezopen is. En weet ik veel, van de anderen weet ik dat die veel meer op kunnen. (Lili) Dat ligt ook aan de avond. De ene avond als ik vier biertjes op heb ben ik opeens lamlazarus en de andere avond tank je en dan ben je helemaal niks. (Marit) We moesten echt zo reageren van ja misschien heb ik wel minder gedronken, maar misschien heb ik wel minder gegeten of weet ik veel iets. Maar dat is dus niet er in gekomen.

(Einde kant A bandje)

... aangeschoten, of echt dronken. Dat stukje klopt wel.

(Marit) Zoals ik het nu zie heb ik er niet echt spijt van of zo. Ze hebben het niet verdraaid.

(Lili) Ik ook niet, ik vind het mooi, goed zo. Netjes ook gewoon. (Marit) Bij sommige shots denk ik wel "o nee, dat is niet de bedoeling dat je dat echt terugziet op tv". (Lili) Dat heb ik helemaal niet. (Daantje) Ze hebben op zich ook wel gewoon sommige erge dingen er uit weggelaten, ik vind dat ze het op zich wel wel netjes gedaan hebben. Ze hebben ons niet genaaid of zo, met we gaan dit knippen of zo. Ze hadden er echt wel iets ergs van kunnen maken als ze dat wilden. Ik vind dat ze het wel eerlijk gedaan hebben. (Martine) Ja, want zij –Marit- is nog over de klok heen gevallen. Dat staat er niet op. (Marit) Ja, ik was nog over die klok heen gevallen, echt hard. (Daantje) Alleen ik vind het niet leuk dat ze mijn telefoongesprek opnemen. () Nu weet heel Nederland... O ja. Ze kunnen jou niet meer pakken. (Lili) Ze laten zien dat je ook nog een lieve kant hebt.

Wat denken jullie dat je ouders en vrienden er van vinden als ze dit zo zien?

(Marit) Mijn moeder zal het leuk vinden. (Martine) Mijn moeder ook. (Daantje) Maar sowieso, als je dronken was, zouden we zeggen: we zeggen gewoon niet tegen jouw moeder dat het komt. En verder, ze weten toch hoe we zijn allemaal. We hebben niet zulke moeilijke ouders. (Marit) Als we uit de stad komen of zo, omdat we ook vaak 's middags naar de stad gaan. Mijn moeder vraagt ook wel eens "Zo, ben je tipsy", omdat ik dan hier ook wel een beetje door het huis waggel. Die beelden, ik denk dat ze wel wat gewend is, ik denk dat ze er niet van zal schrikken. (Lili) Ik probeer het meestal wel een beetje uit te leggen. Ik ben wel een paar keer dronken thuis gekomen en dan waren ze niet boos: "die leeftijd heb je, maar ik wil niet dat je op de Sita gaat". (Daantje) Dat ik moest blazen omdat ik op mijn brommer had gereden, dat vonden ze dan weer minder leuk. Maar is gewoon hoe je er mee om gaat. Als je gewoon drinkt, dan is het geen probleem. (Lili) Mijn moeder hamert er altijd op "niet meer dan drie drankjes". "Nee mam". (Marit) Maar we gaan vaak op de scooter ook gewoon ergens wat drinken en dan drink je toch eigenlijk wat te veel en dat je denkt "als ik nu een blaascontrole krijg, ben ik de lul". (Daantje) En dat vertel je dan niet en dan krijg je toch een blaascontrole en dan.. (Marit) "Ik ben op de scooter mam, ik drink toch niks". En dan krijg je de boete thuis van de blaastest. (Daantje) En dan worden ze opgebeld: "Kun je je dochter even op komen halen?" (Lili) Op zich reageerde je moeder nog best normaal vond ik. Ik zat bij je moeder thuis toen, je moeder zei "dat kan een keer gebeuren, nou dit keer was het een keer gebeurd". Ik zei: "mij heeft het ook zo vaak kunnen overkomen".

Gaan jullie aan je vrienden vertellen wanneer het wordt uitgezonden?

(Marit) Ja. Het wordt niet van de daken afgeschreeuwd. (Martine) Ze gaan sowieso wel naar The Box kijken, want ze weten dat het er op komt. (Lili) Van mij mogen ze het weten. Als ze het vragen, mogen ze het weten. Ik ga het niet in de wereld gooien. Maar als ze het vragen... (Daantje) Van mij mogen ze het ook wel weten. Ik had eigenlijk verwacht dat ik het niet tegen Dennis (vriendje) zou zeggen. (Lili) Van mij mag mijn oma er naar kijken joh, ik vind het allemaal best.

Zou je dit programma nou ook leuk vinden om naar te kijken als je er niet zelf aan mee had gedaan?

(iedereen) Ja zeker wel. (Marit) Sowieso. Dat zie je ook meteen aan dat Slikken en Spuiten, dat programma, dat het ook gewoon heel populair is. Ze kunnen een voorlichtingsprogramma gaan geven en gaan vertellen hoe alles voelt en hoe je gaat doen en zo, maar het spreekt je gewoon niet aan. Als jij gewoon een jongerenprogramma van jouw leeftijd ziet en ziet hoe hun het ervaren en alles, dan is het natuurlijk voor ons veel leuker om naar te kijken, want je herkent jezelf er in. Van iedereen hoor je "vanavond Slikken en Spuiten kijken". Het is toch een programma waar iedereen naar gaat kijken. (Daantje) Je ziet gewoon wat het met je doet, je hoort niet van zo'n oud iemand op tv die gestudeerd

heeft, van het gaat dit en dat. Dan denk je “je hebt het zelf nooit gedaan, je hebt het in boekjes gelezen, hoe weet je dat nou?” Als je het zelf ziet, weet je ook gewoon echt wat het met je doet. (Lili) Je ziet hoe zo’n persoon er op reageert. (Marit) Je ziet de verandering, je ziet ons in het begin nuchter en mij al helemaal aan het einde lacherig en alles. Je ziet toch wat het met je doet natuurlijk.

Zorgt dat ervoor dat je er wat van leert? Zou deze aflevering ervoor zorgen dat kijkers denken “deze meisjes gaan de volgende keer nuchter stappen en dan is het net zo leuk”?

(Marit) Ik denk het wel. Als ze Martine zien dat die er ook zo gezellig bij staat en aan de cola enzo. Als je dat ziet en dat meisje niet kent, dat je denkt “dat kan natuurlijk ook”. Dat je er wel over na gaat denken. Dat zeker. Dat denk ik wel als je het zo ziet.

(Daantje) Ik ben wel echt opgelucht. (iedereen) Ik ook. () Je zit toch in de stress. (Marit) Je hebt toch zoiets van “wat gaan ze er van maken?” (Daantje) Het zou eerst in oktober worden uitgezonden, zeiden ze.

...

“Wij waren ook de eerste die Colette ging begeleiden. Voor haar was het ook allemaal “hoe gaat het lopen. Als je meer hebt gedaan, gaan het handiger.” Iedereen moest nog kijken hoe het allemaal ging.

Het team was heel aardig en lieten ons onze gang gaan.

...

Gaan jullie ook de rest van de afleveringen kijken?

(Daantje) Ja. Ik weet niet of ik die van de soa wel zo interessant vind. Maar ik denk van drank en drugs dat het me wel meer aanspreekt. (Lili) Mij ook. (Marit) Ik ga zeker wel kijken naar de anderen. Je ziet ook hoe het in andere gebieden hoe ze daar uitgaan en zo en daar ben ik ook gewoon benieuwd naar. Wij gaan natuurlijk uit in Haarlem en omgeving en weet ik veel hoe het er in Limburg gaat, op het platteland.

...

...

Dat zou ik niet vertellen op tv, over hoe de eerste keer was. Dat vind ik wel lef. Zoals je aan het begin zag, dat zou ik niet doen.

...

Help! Ik heb een soa

Ede, 14-12-2005, 16.00-17.20, woonkamer Dennis Beerdse

Designers Help ik heb een soa, opname januari/februari 2005:

Dennis, man, 16 jaar, Nederlands, vwo, Ede

Saskia, vrouw, 16 jaar, Nederlands, vmbo, Ede

Dennis vult eerst de tweede vragenlijst in (tot 16.30). Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op donderdag 19 januari uitgezonden worden.

Hoe zijn jullie bij Find Out betrokken geraakt?

(Saskia) Ik heb met een gesprek op school meegedaan, bij ons in de klas.

En hoe ging dat gesprek?

(Saskia) Ja, ze hadden wat onderwerpen en daar gingen ze dan over praten en dan kon jij je mening er over zeggen. En dat ging ook voornamelijk over seks en drugs.

Heb jij zelf nog ideeën voor de serie gekregen en genoemd?

(Saskia) Ja, ze vroegen wel van wat zou je er in kunnen stoppen en wat zou een leuk idee er voor zijn. Ik weet niet meer wat ik gezegd heb, het is zo lang geleden.

Weet je of je iets gezegd hebt over het onderwerp van deze aflevering?

(Saskia) Ja, daar heb ik ook dingen over gezegd.

Waar werd er met name over gepraat?

(Saskia) Volgens mij ging het bij ons in de klas voornamelijk lang door over soa's en over seks. Iedereen had er weer andere meningen over en zo...

Hebben jullie nog lang nagepraat in de klas over dit gesprek?

(Saskia) Nee, volgens mij niet. Het is zo lang geleden. Ja, met mijn Nederlands lerares hebben we het er nog even over gehad, omdat het in haar les werd gedaan. En toen wou ze weten wat er werd gezegd en wat ze er van vond en zo en wat wij er van vonden.

En jij Dennis, jij werd gekozen door Saskia?

(Dennis) Ja, ik werd gewoon twee dagen van tevoren of zo denk ik gebeld. (Saskia) Nou...

(Dennis) Of een weekje of zo? Ik wist eerst nog helemaal niet waar het over ging en toen had ik al ja gezegd. En zo ben ik er een beetje in beland.

Hoe ging dat? Je zei net dat er eerst een klasgenootje was uitgekozen?

(Saskia) Ja, maar die was ziek geworden, maar ze wist niet of ze de volgende dag beter zou zijn. En toen zeiden ze tegen mij 'ken je nog iemand?' Ik zeg... (Dennis) Nee, het ging trouwens anders, want eerst vroeg je mij of ik je vriendje wilde spelen. Dan zou ik de rol die Anne-Sophie... (Saskia) Toen vroegen ze of hij niet de rol van Anne-Sophie wou doen. En toen heb ik dat weer gevraagd. (Dennis) En dat was wel twee dagen van tevoren of een dag van tevoren of zo. Zoiets was het. (Saskia) Ja, zo ging het.

Dat hij je vriendje zou spelen, had jij dat bedacht?

(Saskia) Nee, dat moesten we. We moesten twee jongens uitzoeken, ex-vriendjes of jongens die we kenden of zo die je vriendje wilden spelen in de serie.

En Anne-Sophie, is dat dezelfde die jouw vriendin is in de aflevering?

(Dennis) Ja, want die was toen toch weer beter en toen had ik weer een vriendinnetje nodig omdat ik dan zeg maar de rol van Anne-Sophie had. En toen hebben zij gewoon Anne-

Sophie gevraagd. Dat is verder niet echt in overleg gegaan, toch? Toen kwam Anne-Sophie gewoon als vriendin. (Saskia) Dat weet ik niet, ze kwam daarna gewoon met mijn moeder mee en toen was ze gewoon jouw vriendinnetje.

Hebben jullie getwijfeld of jullie mee wilden doen?

(Saskia) Nee, ik werd gebeld en ik vond het meteen leuk om te doen.

Het onderwerp, soa, hebben jullie dat zelf bedacht?

(Saskia) Nee, ik kreeg toen ik werd opgebeld te horen of ik voor het onderwerp soa's iets zou willen doen.

Hebben jullie toen nog verder overlegd over wat je met dat onderwerp zou doen?

(Saskia) Ja, het was wel eerst de vraag van mij of ze dan denken dat ik een soa heb. Daar zat ik mee. Dat mensen mij op tv zien en 'Hee, Saskia heeft een soa'. Dat was mijn enige vraag. Toen zeiden ze 'nee, we laten duidelijk zien dat het niet zo is'.

Konden jullie zelf bepalen wat je ging doen en zeggen?

(Dennis) Ze lieten het wel heel vrij zeg maar, maar er werd wel, als het niet was zoals zij het wilden, werd het wel gezegd. Het moest bijvoorbeeld soms wel grappig zijn, dan was het wel van 'het is misschien wel leuk als je dat zegt' of 'we willen nu dat het een beetje die en die kant op gaat'. Maar je mocht wel zelf je eigen woorden gebruiken of als je echt iets kwijt wou, of bijvoorbeeld in een gesprek met een dokter of zo en je wou zelf wat vragen dan moest je dat ook gewoon doen. Het was natuurlijk wel, hoe noem je dat... wel spontaan. Maar ik had wel het gevoel dat het af en toe was van 'we willen nu dit en dit er uit hebben' zeg maar.

En het idee van bij een dokter langs gaan en die kaartjes met de opdrachten, van wie was dat?

(Dennis) Dat was van hun. (Saskia) Ja, dat was ook van hun. (Dennis) Maar dat vonden wij wel fijn, want dan was het wel duidelijk dat wij niet uit onszelf gingen.

Hebben jullie van tevoren ook overlegd, tussen het moment van selectie en de opnames?

(Saskia) We zijn wel heel vaak gebeld. (Dennis) Maar dat was meer van hoe laat je waar moest zijn en of ik dan mee kon. Dat was meer omdat het toen een beetje stress was of ze die rollen wel gevuld kregen. Ook wel van, ze belden mij op van tevoren van.. toen zou ik dus nog die rol van Anne-Sophie spelen, dat is een beetje verwarrend, van 'je moet je nu even in gaan leven, je vriendin gaat je nu vertellen dat ze een soa heeft, hoe ga jij hier nu op reageren?' Er werd wel over gepraat zodat je een beetje voorbereid was, zodat je een beetje kon verwachten wat er ging gebeuren en dat je alvast een beetje kon nadenken over wat je kon gaan zeggen. Wat je reactie zou zijn, zeg maar.

En bij jou was het je moeder aan wie je het moest vertellen, wie had dat besloten?

(Saskia) Ook hun. Ze vroegen eerst aan mij of ik twee ex-vriendjes had, eentje voor Anne-Sophie en eentje voor mij dan. En toen zeiden ze volgens mij ook nog dat ik mijn moeder mee moest nemen. En toen is uiteindelijk bij mij mijn moeder gewoon geworden en bij hem dan Anne-Sophie.

En die zijn toen naar Amsterdam gekomen?

(Saskia) Ja. (Dennis) Dat huis was van de regisseur, daar zijn we thuis geweest.

Hebben jullie nog vooraf informatie opgezocht over het onderwerp?

(Dennis) Nee. (Saskia) Ik niet. Ik dacht 'dat hoor ik daar allemaal wel'. We krijgen daar wel informatie en zo.

Hebben jullie bij het maken van de aflevering nog gedacht aan wat je zelf leuk vindt om te zien of juist wat anderen leuk vinden om te zien? Heb je daar rekening mee gehouden?

(Saskia) Ja, zoals hun zeiden van je moet wel iets grappigs er in blijven houden en niet alleen maar saai blijven praten en zo. (Dennis) Ja, maar dat was wel heel moeilijk, want je zit echt met een onderwerp waarbij je jezelf al best opgelaten voelt en dan heb je steeds allemaal camera's om je heen en zo en dan zit je echt zo van hoe kan ik nou een grapje gaan maken, want het is totaal niet ontspannen of zo. Dus volgens mij komt het ook echt helemaal niet... (Saskia) Maar meestal zeiden ze dan wel wat we konden zeggen of zo. (Dennis) Dat was misschien wel beter geweest als ze dat een beetje alvast bijvoorbeeld een paar grapjes hadden opgeschreven, bijvoorbeeld een tekst hadden opgeschreven. Dat je een beetje wat ontspannener leek. Vooral op het laatst, ik was echt doodmoe, we waren al vanaf zes uur onderweg, ik wist niet.. Het laatste gesprekje dat ik het aan mijn vriendinnetje moet gaan vertellen, dat was echt zo van 'ik zit nu al de hele dag er over te praten, nu ben ik er echt helemaal klaar mee', 'Brei er nou een eind aan, geef nou eens even leuk statement en maak er nou eens wat leuk van'. Daar had ik echt geen kracht meer voor, dat was echt zo van 'misschien is het fijn als iemand nou even een tekst heeft of zo'.

Had je tijdens die dag wel het gevoel dat je je kon inleven in die rol?

(Dennis) Niet echt. Ik zou niet echt snel daar zitten. (Saskia) Ja, op een gegeven moment heb je het al de hele tijd daarover en dan zit je op een gegeven moment wel zo daar in dat je het daarover blijft hebben. Ik vond het niet echt moeilijk of zo.

Hebben jullie al eens eerder iets gedaan voor televisie?

(Saskia) Ja, eerder voor... hoe heet die film ook alweer? See Yourself. Daar heb ik die auditieronde gedaan en toen mocht ik nog terugkomen bij die acht laatsten. Dat vond ik wel heel leuk om te doen. Daarna was het alleen dat ik in die stukjes kwam dat je wat mocht vertellen. Maar ik vond het wel leuk om naar het Tuschinski theater te gaan. Op zich vond ik dit wel leuker om te doen dat wat ik daar heb gedaan. Je maakt hier toch meer wat mee. Dit maak je niet dagelijks mee. Dus dat dat was wel even leuk om mee te doen.

Is dat toevallig, dat je nu ook voor Find Out bent uitgekozen?

Ze zijn twee keer op school langsgekomen. Ik heb het wel eens verteld, maar ik weet niet of ze het zelf al wisten. Ik heb toen met See Yourself andere mensen gehad dan ik bij Find Out heb gehad.

Zijn jullie anders naar televisie gaan kijken nadat je hier aan hebt meegedaan?

(Dennis) Ja. (Saskia) Ja, je ziet heel vaak bij de films en dan denk je 'zo, die scène hebben ze vaak overnieuw moeten doen. (Dennis) Dat heb ik ook wel. Op het eind van de dag heb je echt ik weet niet hoeveel uur zitten filmen, dan denk je dit wordt me een aflevering van die tijd, maar toen bleek dus dat het maar vijftien minuten was. Daar schrok ik echt wel van. En ook van die kleine dingen van 'je hebt je mouw zo zitten, hoe had je 'm nou?'

---Ouders Dennis komen binnen, lopen in een hal grenzend aan de woonkamer heen en weer met spullen---

Dat soort dingen, dan ga je denken van..., ja..., bij dat soort...

(Saskia) Ik zat laatst naar een reclame te kijken en toen.. zie je iemand die van allemaal kanten wordt gefilmd. Toen zei ik tegen een vriendin 'zo, die man heeft vaak hetzelfde moeten doen', want je weet hoe dat gaat nou. Van alle kanten wordt er gefilmd. (Dennis) Het was veel wachten, echt. Het was wel een leuke ervaring, die ervaring had ik niet echt willen missen. Dat is echt wel iets wat je elke dag meemaakt, dat is echt wel speciaal. Niet iedereen krijgt die kans...

En het onderwerp, zijn jullie daar wel eens eerder mee bezig geweest?

(Dennis) Nee, totaal niet. (Saskia) Nee.. Ja, op school krijg je voorlichting er over enzo, verder niks.

Vonden jullie het leuk om dat op deze manier te doen?

---- Ouders komen in de kamer om zich voor te stellen----

Vonden jullie het leuk om dat op deze manier te doen?

(Dennis) Ik vond het wel heel erg... Als je al die camera's om je heen hebt, is het wel moeilijker om over te praten. Omdat je dat al niet gewend bent en dan ook nog zo'n onderwerp erbij was wel moeilijk. (Saskia) Ik vind aan de ene kant dat het op die manier wel wat leuker maakt om het er over te hebben. Als je op school er over hebt, zit je toch al gauw met je gedachten ergens anders. Met zo'n camera erbij wordt het wel wat leuker en spannender om het er over te hebben.

Had je dan liever iets met een ander onderwerp gedaan?

(Dennis) Ja. Bijvoorbeeld met drank of zo, dat leek me toch iets normaal en iets betrouwbaarder. Ik weet niet hoe je dat uitlegt, maar dat leek me toch minder confronterend, of ...

----Ouders blijven heen en weer lopen met spullen in hal en keuken/woonkamer - Dennis kijkt moeilijk----

Heb je de indruk dat je iets hebt geleerd?

(Saskia) Ja. (Dennis) Ja, zeker wel. Echt heel veel meer. Als je ook in de trein terug zat, dan zat je wel van 'wat we allemaal wel niet gezien hebben'. Je bedenkt je wel honderd keer voordat je zeg maar, ik weet niet hoe je dat zegt, maar je hebt er zeker wel wat van geleerd. En ik denk zeker ook dat de boodschap door de opname echt wel duidelijker is voor mensen. Ik denk wel echt dat het effect heeft gehad als ik dat zo zou zien. Tenminste wat ik hebt meegemaakt: als dat op mij effect heeft gehad, denk ik dat mensen die dat zien dat ook hebben.

Heb je ook echt onthouden wat je die dag allemaal gehoord hebt?

Ja veel wel. Heel veel maakt toch wel indruk.

Wat vonden jullie het leukste aan het hele project?

Stilte... Gelach... Stilte...

(Dennis) Ik denk wel de ervaring gewoon. Met tv werken en al dat gedoe er omheen. Dat vond ik het leukste. (Saskia) Ik ook.

En het minst leuk?

(Dennis) Het onderwerp! En nu iedereen het moet gaan zien....

Heb je al aan mensen verteld dat het op televisie komt?

(Dennis) Mensen die toen wisten dat ik er aan mee ging doen, toen hadden we nog een jaar. Toen hadden we zoiets van 'leuk, dat gaan we doen'. Maar nu, ik ga het nu niet tegen iemand vertellen of zo. Mensen vragen ook wel 'wanneer wordt het uitgezonden?', maar dat zeg ik ook niet.

Zijn je nog dingen opgevallen? Was er iets anders dan je vooraf dacht?

(Saskia) Ik had niet gedacht dat het allemaal zo lang en zo vaak opnieuw... en dat het zo lang duurde. Dat had ik niet verwacht. Als je dan ook te horen krijgt dat het maar vijftien minuten is... (Dennis) Ik vond ook wel dat er heel open over werd gepraat over alle onderwerpen zeg maar. Dat vond ik wel heel erg grappig, want daardoor word je zelf ook veel opener, omdat iedereen er om je heen echt zo over praat van 'het is de normaalste zaak van de wereld. Dat vond ik vooral in het begin, dan zat je echt zo te kijken van 'waar hebben ze het over?' Ook buiten het filmen om zeg maar. Aan het eind van de dag zat je gewoon vrolijk mee te praten. Met de crew en met de dokter enzo en hoe dat ging. En dan ga je dan

wel door mee praten, omdat je het toch de hele dag daar over hebt, word je daar zelf wel opener over.

Wat vonden je ouders ervan dat mee ging doen?

(Saskia) Mijn moeder vond het wel grappig, omdat ze zelf ook er in kwam. Nee, ze vond het wel leuk.

En jouw ouders? – Moeilijke blik van Dennis---

(Dennis) Ik heb het er niet heel erg met mijn ouders over gehad, maar ze vonden het wel grappig om die ervaring natuurlijk een keer... Maar we hebben het niet heel erg over het onderwerp gehad.

En hebben ze toestemming gegeven om mee te doen?

(Dennis) Als ik dat wou dan moest ik dat gewoon doen.

Hebben jullie ook een handtekening mee moeten nemen?

(Dennis) Niet van mijn ouders, gewoon van mijzelf. (Saskia) Dat weet ik niet meer. Mijn moeder deed ook mee.

Als jullie met iemand over Find Out spraken, waar ging dat dan over?

(Saskia) Ze vroegen wat het was en waar het over ging en zo en of het alleen maar over soa's ging. Dan heb ik dat uitgelegd. (Dennis) Als ik er over had gepraat ging het meer over waarom was het en dan heb ik uitgelegd van puur alleen om mensen te laten zien wat het inhoudt en wat de gevolgen zullen zijn en dat soort dingen en dat het echt gewoon informatief is. En dat uitleggen dat het gebracht werd op een manier dat jongeren het snappen en dat het aantrekkelijk is voor hen en zo. Tenminste dat heb ik geprobeerd, ik weet niet of het gelukt is.

En jullie wisten wel precies waar de rest van het programma over zou gaan?

(Saskia) Ik geloof dat die andere drugs en alcohol waren, dat is mij verteld toen. (Dennis) Ze hebben toen wel een paar voorbeelden van programma's gegeven van wat je kunt verwachten. Bijvoorbeeld meisjes bij elkaar zetten en laten drinken en confronteren met de eigen daden, dat soort voorbeelden zijn genoemd. Dat we daar aan konden denken, wat voor soort programma het zou zijn.

Dan is het nu tijd om het te gaan zien.

Opmerking moeder Dennis:

Dat was dus mijn bezwaar dat ik er tegen had. Ik vond het heel vervelend dat we nergens in gekend werden en toen ik het verhaal van Dennis hoorde vond ik dat je het wel moet kunnen zien voordat je... en toen heeft Dennis gebeld, maar toen zeiden ze eigenlijk dat dat niet kon. Ik ben blij dat het nu wel zo is.

Hebben jullie nog iets te zeggen gehad over de titel?

(Dennis) Nee. (Saskia) Ik wist wel dat 'ie zo zou heten.

Tijdens het kijken is het heel stil... Dennis kijkt moeilijk.

(Saskia) Ik had verwacht dat ik dikker zou lijken op televisie

(Dennis) (Over stukje bij huisarts) Weet je hoe kort dat is?

(Dennis) (Bij soa-poli) Ik hoop niet dat...

(Dennis) Die moest ik toen stellen (over de 'goede vraag' aan de arts over hoe lang hij moet wachten met onveilige seks)

(Saskia) Als mensen nu zouden zappen, zouden we denken dat we het echt hebben.

(Dennis) O god, nee (over sneeuwpop met dildo)

(Dennis) (Over lopen naar 'huis van vriendin') Weet je hoe lang dat stuk duurde?

(Dennis) Het valt op zich... Het is minder erg als ik had verwacht. (Saskia) Ja, inderdaad. Maar wat wel zo is, als je bij mij zou inzappen op die dokter laten we maar zeggen, dan zouden ze denken dat ik het echt heb. (Dennis) Dat vond ik ook wel. Maar ik heb nog steeds zoiets van ik zou het niet bijvoorbeeld aan de ouders van mijn vriendin of zo, als die dat zouden zien, dan zou ik dat echt heel erg vinden. Daar voel ik me niet lekker bij, als die dat allemaal zien. Nee.

Ben je ook nog steeds niet van plan om het te vertellen aan mensen wanneer het op televisie komt?

(Dennis) Nee, dat denk ik niet. Ik snap wel dat mensen het moeten zien, maar ik zou niet zeggen van 'hé dinsdag om negen uur...'. Dat weet ik wel zeker dat ik dat niet zou doen.

Vond je de aflevering leuk of niet leuk?

(Dennis) Ik vond het wel een leuke ervaring. Als ik het zo terugzie, het valt mee, maar ik zou, ik vind nog niet, wat leuk dat ik er aan mee heb gedaan of zo, dat niet. (Saskia) Ik vind 'm wel heel leuk geworden. (Dennis) Ik vind 'm ook wel leuk geworden, als ik er niet in zat. (Saskia) Ik schaam me er niet voor of zo. Als je kijkt hoeveel mensen er op tv komen met zulk soort dingen, dus daarom.. Ik vond het wel leuk.

Wat denk je dat je ouders hier van vinden?

(Saskia) Die vinden het ook wel leuk. Die zitten tegen iedereen te vertellen dat ik op tv kom.

En vrienden en klasgenoten?

(Saskia) Oh, dat vinden ze ook wel leuk denk ik. Een paar vriendinnen van mij weten het al en die zitten al de hele tijd 'wanneer komt het nou, wanneer komt het nou?'.

Dat gesprek met je moeder, was dat ook van tevoren doorgesproken?

(Saskia) Nee, dat is niet echt besproken en dat duurde ook zo lang. En het is toch je eigen moeder: als het iemand anders was geweest, was het denk ik veel makkelijker gegaan. Ook mijn moeder was heel erg zenuwachtig, dat zie je ook wel aan haar. Het is wel haar eigen reactie. Soms werd er wel gezegd ja misschien dit of dit, maar de rest is het allemaal wat ze zelf moesten vertellen.

Het lijkt alsof ze een beetje boos wordt, is dat ook zo?

(Saskia) Dat komt denk ik omdat ze zo zenuwachtig is. Ze wist niet wat ze moest doen. Ze kwam ook een paar keer niet uit haar woorden, dat ik iets had van 'wat zeg je nou dan?'.

Toen ze begon over de seksuele voorlichting, maakte je ook een opmerking dat ze die niet had gegeven.

(Saskia) Oh ja, vast wel een keer, maar ik luister er nooit naar. Ik zeg 'mam, doe normaal'. Daar blijft geen één kind voor zitten denk ik, als hun moeder zegt 'kom, nou gaan we seksuele voorlichting bespreken'. Dat hoor ik liever op school. (Dennis) Dat vind ik ook als je dit zo ziet, ik vind het best moeilijk om dit aan mijn ouders te laten zien, omdat het toch echt iets is waar je het niet met je ouders over wil hebben.

Ook niet als het niet over jezelf gaat, zoals hier?

(Dennis) Nee, maar ik ben het wel die die woorden allemaal zegt, dat vind ik toch wel een beetje... Best confronterend. Het is allemaal best... ze nemen geen blad voor de mond, we zeggen gewoon wat er gebeurt. Dat had misschien iets subtieler gekund.

Ik bedoel gewoon het taalgebruik in de hele ding, dat had misschien ietsjes meer gewoon normaler... Ik weet niet heel goed hoe je dat formuleert. Het is best confronterend allemaal, omdat nou aan bekenden en zo.. dan denk ik wel...

Omdat het erg expliciet wordt benoemd allemaal?

(Dennis) Ik zou het niet erg vinden om te zien, dat zou ook best samen met mijn ouders.. als ik het maar niet was. Dat is gewoon puur persoonlijk, omdat je dat gewoon rot vindt. Maar als ik dat zou zien met Saskia en iemand anders of zo dan zou ik daar gewoon met mijn ouders over kunnen praten, maar omdat ik dat zeg vind ik het toch heel anders.

Zou je het leuk vinden om naar te kijken als je er zelf niet aan mee had gedaan? Zou je denken 'dat is een leuk programma'?

(Dennis) Nou... Leuk programma? Ik denk wel dat je even stopt als je aan het zappen bent of zo, dan stop je sowieso effe van huh wat is dat? Het is toch wel... als je zo'n plaatje ziet of zo bijvoorbeeld of je ziet een dokter. Je ziet niet heel erg dat het gemaakt is en ik denk daarom dat mensen wel zouden stoppen. (Saskia) Sowieso omdat het op The Box is, omdat je niet zo vaak iets op The Box hebt dat er zo uit ziet. Je blijft even hangen van 'hé, wat is dat?'.

Het programma zou je dus wel aanspreken?

(Saskia) Ja. (Dennis) Ik zou wel stoppen met zappen. Ja, ik weet niet of het iets is waarvoor je om 20.00 voor de buis zou gaan zitten, maar ik zou wel zeggen van 'even kijken wat er aan de hand is'.

Die eindconclusie met die condooms, hadden jullie die zelf bedacht?

(Saskia) Nee, ze zeiden 'misschien is het leuk als je nu dan zo een condoom zo doet'. Alleen jammer dat het stukje van die sneeuwpop er niet bij kwam. Dat jij er aan zat. (Dennis) Dat waren van die dingen. Je moest er een keer op slaan en zo, dat soort dingen. Dat vind ik wel netjes dat ze dat er niet bij hebben gedaan ook nog. (Saskia) Ja, ook dat ene van die condoom omdoen en zo. (Dennis) Daar zat ik ook wel over in, want dat ging dan net weer fout. Ja, dat vind ik wel netjes dat ze dat er niet in hebben gedaan. Op zich denk ik dat het monteren best leuk is gedaan.

Over het stukje dat de arts vertelt over het afnemen van een kweekje, komt een tekst dat het ook makkelijk met een urinemonster kan worden gedaan. Je gezicht daarbij is wel erg duidelijk.

(Dennis) Dat moest bijvoorbeeld ook. Dat soort dingen was wel van 'je moet nu wel even doen alsof je heel erg schrikt' en zo. (Saskia) Nou, je hoefde niet echt te doen alsof als je die verhalen hoorde. (Dennis) Nee, maar het moest wel duidelijk zijn dat het in beeld kwam.

----Einde kant A bandje----

Klopt de aflevering met het beeld dat jullie hadden bij die dag?

(Saskia) Ja. Je hoort wel dingen dat je denkt 'heb ik dat gezegd?'. (Dennis) Dat had ik ook. Bij die rijen vriendinnen, dat is helemaal niks voor mij om te zeggen. Dat slaat nergens op. (Saskia) Jawel, dat zei je in het begin tegen mij. Bij die soa-polikliniek. (Dennis) Heb ik dat gezegd? Was zeker een grapje. Maar ja, ik denk dat het best wel weergeeft hoe het die dag is geweest. (Saskia) Alleen dat stukje bij die trap, daar krijg je nu maar zo'n klein stukje van te zien en wij hebben ons helemaal kapot gelopen op die trap. Waar je naar binnen gaat bij dat huis. (Dennis) Oh ja, wij hebben daar allemaal verhalen lopen te vertellen: van 'nou, ik ben best zenuwachtig...' (Saskia) Ja, inderdaad, dat is nu ook helemaal niet. En ook op dat bergje dat we zo lopen met die kinderen met die slee, dat hebben we ook echt zo vaak over moeten doen.

Nou je het gezien hebt, heb je geen spijt dat je hebt meegedaan?

(Dennis) Nou, wat ik zeg: Ik vind het wel moeilijk voor mensen om je heen om dat te gaan laten zien en dat die dat zien. Maar voor mezelf, ik vond het gewoon heel leuk om een keer mee te maken. Zo vind ik het niet erg, maar het onderwerp had gewoon wat anders... Wat anders was misschien leuker geweest.

Pa, ma, ik blow

Amsterdam, 16-12-2005, 18.00-19.15, stationsrestauratie A'dam centraal

Designers Pa, ma ik blow, opname zomer 2005:

Florian, man, 15 jaar, Nederlands, havo/vwo, Hilversum

Jesse, man, 15, Nederlands, vmbo, Zaanstad

Toon kon er niet bij zijn

Florian vult de vragenlijst in terwijl er gewacht wordt op Toon. Door te bellen blijkt dat Toon nog thuis is en niet meer van plan is om te komen omdat hij in een proefwerkweek zit. Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op dinsdag 24 januari uitgezonden worden.

Hoe ben je betrokken geraakt bij Find Out?

(Florian) ... en toen moest iedereen wat invullen en uiteindelijk ben ik er uit gekozen met wat andere mensen. (Jesse) Bij mij precies hetzelfde. (Florian) Er werd wat verteld, maar ik nam het allemaal niet zo serieus op één of andere manier, ik was best stoned. (Jesse) Ja, ik ook. (Florian) Dus ik had maar wat ingevuld, maar uiteindelijk gingen jullie daar blijkbaar wel op af.. en dat was het wel zo'n beetje. (Jesse) Bij mij was het... bij mij kwamen ze ook in de klas wat vragen stellen over seks, drugs en alcohol en toen heb ik ook zo'n lijst ingevuld.

Hebben ze aan de telefoon nog wat gezegd over...

(Jesse) Ja, ze hebben ook nog daarna gebeld, eerst of ik mee wilde doen. Toen dacht ik 'dat lijkt me niet zo leuk', toen later heb ik uiteindelijk toch 'ja' gezegd en zo is het gekomen. (Florian) Ja, maar we moesten ook toestemming aan onze ouders vragen, of juist niet, ik weet het niet meer precies, maar daar was ook wat over. Of mijn ouders mochten weten of zo dat ik meedeed. En of ik wel eens had geblowd en of mijn ouders dat wisten. Maar dat was geen probleem, dus heb ik ja gezegd.

Moesten jullie ouders nog wel toestemming geven?

(Florian) Tenminste, voor mij niet. (Jesse) Mijn ouders wisten het niet, dat zie je ook wel in het filmpje. Die dachten gewoon... Ze hebben mijn ouders wel gebeld, maar ze zeiden niet waar het over ging zeg maar.

Dat gesprek in de klas op school, zijn er nog ideeën genoemd voor de serie en heb je zelf nog ideeën aangedragen?

(Florian) Dat kan ik me niet zo goed herinneren eigenlijk, maar ik weet in ieder geval dat het meer informatie was over de opname, maar niet echt ideeën of zo. Het was meer vertellen over wat het inhield en dus die vragenlijst daar werd wat over verteld over een aantal onderwerpen die daar in voorkwamen, maar voor de rest... waren ze weg op een gegeven moment. Het was niet echt een belangrijk gesprek.

Hebben ze je wel verteld waarom ze jou hebben uitgekozen?

(Florian) Ik zou het niet weten. (Jesse) Ik weet het niet meer. (Florian) Ja, omdat je ouders het niet wisten toch? Daar ging het om.

Hebben jullie getwijfeld of je mee zou doen?

(Jesse) Ja, ik heb wel getwijfeld. Ik dacht eerst 'ik vind het wel mooi zo'. Toen later dacht ik 'ik wil het toch wel vertellen, dan maar zo, dat gaat veel makkelijker'. Toen dacht ik 'ik doe wel mee, dat lijkt me ook wel geinig op zich'. (Florian) Ik had zoiets van 'als je er mensen mee kunt helpen, ik bedoel je wordt er niet slechter van' het leek me wel grappig, ik had nog nooit zoiets gedaan, ik was wel benieuwd hoe het allemaal in z'n werk ging. Het was niet echt per se om het onderwerp dat ik het daarom deed, het ging meer om het überhaupt wel eens mee te maken.

En je ouders wisten dat je blowt?

(Florian) Ja, ik had het ze verteld al daarvoor. En ze wisten het ook al volgens mij. Ze weten het sowieso. En mijn moeder heeft ook nog meegedaan volgens mij. Ik weet niet of het in het filmpje zit, maar die heeft ook nog opnames gedaan met hem, dus die wist het sowieso.

(Jesse) Nee, dat zit niet in het filmpje.

Hoe ging dat, ging jouw moeder dan tips aan Jesse geven?

(Florian) Ja, mijn moeder zei hoe zij het ervaarde toen zij het wist van mij. Daar vroeg hij dingen over. Dat hebben ze ook opgenomen, maar dat zit dus waarschijnlijk niet in het filmpje. (Jesse) Nee, dat zit er niet in.

Hebben jullie nog iets te maken gehad met het onderwerp van de aflevering, waar het over ging, hoe het er uit kwam te zien?

(Florian) Of we nog wat hebben ingebracht over hoe het er uit kwam te zien? Tijdens de dag hebben we wel wat aanmerkingen gekregen van daar moet je zitten en daar dat is wel leuk en geschikt en wat je kan zeggen, maar niet echt dat we het helemaal hebben aangepast of zo, dat hebben we niet gedaan.

Het idee van het vertellen aan je ouders, dat bestond al.

(Florian) Ja, daarom en daar draaide het allemaal om.

De scènes waar jullie in een park lopen, was dat jullie idee?

(Florian) Nee, niks, we hebben maar gewoon meegelopen met hun. (Jesse) We liepen meer met hun mee dan...

Hebben jullie nog van tevoren informatie opgezocht over het onderwerp?

(Jesse) Nee, ja, ik ben een paar keer naar die site geweest en ik heb ook nog wel iets over drugs op internet gezocht. En daarna ook nog met mijn ouders na de film. (Florian) Nee, ik heb niks opgezocht. Ik had zelf zoiets van, ten eerste geloof ik het allemaal wel en ten tweede zolang ik het zelf in de hand houd, denk ik ook niet dat ik er wat over op hoeft te zoeken eerlijk gezegd. Ik kan stoppen wanneer ik wil, ik ben trouwens ook al gestopt, dus het is geen kwestie voor mij dat ik allemaal niet weet wat het inhoudt en dat ik het allemaal voor de spanning doe en zo dat is me allemaal wel redelijk duidelijk.

Kon je zelf bepalen wat je ging doen en zeggen die dag?

(Jesse) Ja, ze zeiden wel een beetje in welke richting het moest. (Florian) Ja, inderdaad. Ze zeiden gewoon waar je het over moest hebben. (Jesse) Je kon zelf wel een beetje het gesprek voeren in je eigen woorden. Ze gaven de richting aan.

Tijdens de opnames, hebben jullie gedacht aan hoe het over komt op televisie?

(Florian) Dat was wel grappig, want het moest ook wel een paar keer over bij sommige dingen, ik weet niet meer wat, maar ik weet wel dat het een paar keer over moest bij sommige dingen. Maar als je er nu weer over nadenkt, denk je wel dat je dingen heel anders zou hebben gedaan. (Jesse) Ik wist niet precies hoe het er uit zou gaan zien, ik wist niet hoe ze het zouden in elkaar zetten. Dat wist ik niet, ik had niet echt een beeld. (Florian) Omdat ze niet alles natuurlijk wordt uitgezonden, weet ik sowieso niet hoe het er uit ziet. We zijn de hele dag bezig geweest en het is maar vijf minuten of zo? Oh, vijftien, oh okee.

Hebben jullie eerder iets voor televisie gedaan?

(Jesse) Ik ben een keertje voor AT5 een keertje geïnterviewd. Toen was ik nog klein, maar verder weet ik niet. (Florian) Nee, helaas. Daarom wou ik het ook een keer uitproberen.

Hoe vond je het?

(Florian) Ik vond het wel leuk, wel interessant. Maar ik denk meer hoe het praktisch in elkaar zat en met de filmploeg en zo en hoe zo'n hele dag in z'n werk ging. Wat ik vertelde wist ik

al, dus ik denk niet dat ik er wat van geleerd heb, aangezien ik degene ben die aan het praten was, ik kan mezelf moeilijk wat gaan leren natuurlijk. Ja, ik heb wel een beetje geleerd over hoe andere mensen er over denken, maar niet echt dingen die ik niet wist. (Jesse) Ja, ik vond het ook wel interessant, vond ik want ik heb nog nooit met een hele filmploeg helemaal om je heen, dat vond ik wel leuk om te doen. Het was wel moeilijk, want ik moest wel luid praten en alles, maar ik heb wel genoten die dag.

Zijn jullie ook anders naar televisie gaan kijken daarna?

(Jesse) Nee, dat niet echt, maar je weet dan wel hoe mensen dat maken. Dat is wel geinig om dat te weten. (Florian) Ik had al wel zo'n beetje gedacht hoe dat zou zijn. Als je andere programma's op The Box kijkt, bijvoorbeeld dan heb je toch wel snel een idee hoe het er uit zou zien. Het is allemaal wel, niet amateuristisch, maar het is allemaal wel gewoon inderdaad een beetje, hoe zeg je dat, de camera's komen ook in beeld en zo weet je. Meestal bij de jongerenprogramma's bij The Box die ze nu hebben gemaakt, dat is allemaal, ja ik weet niet, amateur is niet het goede woord, maar het is allemaal wat primitiever of zo, ik weet het niet precies.

Zijn jullie eerder bezig geweest met dit onderwerp?

(Florian) Zoals ik al zei, gewoon in het dagelijks leven, maar niet echt gesprekken er over of zo. (Jesse) Ik eigenlijk ook niet

Was je al eerder van plan geweest om aan je ouders te vertellen dat je blowt?

(Jesse) Ja, dat heb ik wel gedacht. Ik wou het altijd wel.. Aan de ene kant kon ik het niet maken om het niet tegen mijn ouders te vertellen en ik was ook veel vrijer toen mijn ouders het wisten. Dat je niet stoned thuis mag komen en... Dat kan nu wel. Het is makkelijker.

Wat was het leukste aan het hele project?

(Jesse) Het leukste vond ik dat ik op tv kom (haha), nee die dag dat ze gingen filmen dat vond ik wel het leukst om te doen. (Florian) Ik vond het geheel wel grappig natuurlijk, omdat het dus de eerste keer was voor mij. Voor de rest, leukste momenten heb ik niet echt, ik vond de intro wel leuk, hoe we dat hebben gedaan op die koeien, ik weet ook niet of dat er op staat. Maar voor de rest, het was gewoon een gezellige dag en zo heb ik het ook ervaren. Ik heb niet echt een speciaal stukje dat ik leuk vond.

Waren er ook minder leuke dingen?

(Florian) Bij mij niet zo. (Jesse) Viel wel mee. Ik weet geen minder leuke dingen. (Florian) Soms het lange wachten. Dat weet ik nog wel. Ik weet niet meer waarop dat was, maar in ieder geval als iemand anders een scène moest opnemen zonder jezelf, dan doe je in principe niet zoveel. Dat is gewoon een kwestie van geduld hebben, maar dat heb ik niet echt. Het was niet erg of zo, maar dat weet ik me nog wel te herinneren dat je lang moest wachten.

Hebben jullie veel dingen opnieuw moeten doen, opnieuw moeten opnemen?

(Florian) Volgens mij een paar dingen, als je op moet komen lopen of zo. Of ergens vandaan moet komen lopen. (Jesse) Of dat je je verspreekt of zo. (Florian) Ja precies. Voor de rest weet ik ook niet zoveel.

Waren er nog dingen anders dan je vooraf had verwacht?

(Florian) De makkelijkheid misschien toch wel. In het begin, bij de eerste scène, toen we ons moesten voorstellen toen was het allemaal nog wel heel erg spannend en zo. Maar na verloop van tijd raak je er een beetje aan gewend en praat je wat makkelijker en dan ga je niet stotteren of zo. Dan is het gewoon heel vrij. Dan let je niet echt op dat de camera er bij staat. (Jesse) Eerst vond ik het wel raar met zo'n camera erbij en alles. Ik had het eigenlijk ook wel iets anders verwacht. Ja, anders. Het ging heel gemakkelijk allemaal en ik dacht dat

het allemaal moeilijker was. Gewoon dat je echt teksten moest zeggen of zo. Ik dacht dat het meer moeilijk was.

Vonden jullie het ook een moeilijk onderwerp om over te praten?

(Florian) Nou ja, aangezien ik voor niemand iets hoeft te verbergen, vind ik het niet moeilijk om er over te praten en niet iets om voor te schamen, vind ik, dus ik zou niet weten waarom het moeilijk is.

Toen je hoorde over Find Out, had je liever een onderwerp gekregen om een aflevering over te maken?

(Florian) Ik heb nooit wat anders aangeboden gekregen, dus ik zou het niet weten, ik weet niet wat er nog meer is. Alcohol heb ik misschien wel toch iets meer mee. Tenminste, dat brengt een ander soort gezelligheid met zich mee. En misschien had ik daar, ik weet niet liever, maar dat leek me ook wel leuk om daar wat mee te doen. Wat ik had gehoord van andere mensen dat ze een microfoon of camera hadden meegekregen dat ze dan bij de slijterij probeerden om alcohol mee te krijgen, dat leek me wel grappig. Charley en Romy, die zaten bij mij in de klas. (Jesse) Wat was de vraag? Nee, ik had liever geen ander onderwerp. Ik vind dit wel een leuk onderwerp om over te vertellen. Drank heb ik ook wel wat mee, ik drink ook wel eens wat. Maar ja, ik vond dit wel een goed onderwerp. (Florian) Maar ik vind het seks onderwerp ook een stukje persoonlijker dus dan wordt het vanzelf ook wel moeilijker om over te praten. (Jesse) Ja, meer privé. (Florian) Ik vind niet dat de halve wereld dat op tv hoeft te horen eerlijk gezegd. Wat je wel en niet.. (Jesse) Ik praat makkelijker over drugs en over alcohol dan over seks. (Florian) Ik vind het gewoon niet nodig. Het is niet dat ik me er voor schaam voor sommige dingen die ik wel en niet heb gedaan op dat gebied, maar ik vind het niet nodig. Ik denk dat iedereen dat het liefst voor zichzelf houdt eerlijk gezegd. Ik denk ook niet dat dat hetgene is dat mensen willen. Ik zou niet weten waarom. Tenminste, dat informatieve gebeuren vind ik eigenlijk ook niks. Maar die voorlichting vind ik niet dat het nodig is om dat gesprek te hebben. (Jesse) Ik vind het wel goed dat ze het doen, maar bij mij hoeft het niet. Het is wel interessant om te horen. Zelf zou ik het privé niet zo doen.

Wat vonden je ouders er van dat je mee ging doen met het programma?

(Florian) Mijn moeder is zelf ook op een gegeven moment meegekomen. Met mijn vader heb ik het er volgens mij niet over gehad. Ik weet het niet precies. Ze vonden het leuk natuurlijk leuk voor mij dat ik mee kon doen, dat ik die kans had. Voor de rest gewoon redelijk normaal, nou ja, normaal niet, maar... (Florian wordt gebeld en neemt op) (Jesse) Mijn ouders vonden het wel leuk, maar ze wisten natuurlijk niet waar het over ging. Dat was raar voor ze, ze wisten niet echt waar het over ging, dus ze hadden zoiets van 'het zal wel. Ik doe het maar. Ik zie wel'.

Zeiden ze direct ja toen je ze vroeg of ze mee wilden doen?

(Jesse) Ja, het is eigenlijk meer in stappen gegaan, als ik een telefoontje had gehad, dat ik er weer over vertelde. Zo kwam het over bij mijn ouders. Ze vonden het wel leuk.

En hoe reageerden jouw ouders toen je zei dat het over blowen zou gaan?

(Florian) Ja, gewoon hetzelfde. Ik zei "ik heb niks wat jullie niet mogen weten, dus ik kan gewoon mijn verhaal doen op televisie". Toen vonden ze het oké, ze hadden er voor de rest niets op aan te merken of zo waarom het niet zou mogen.

Hebben jullie ook met vrienden gepraat over Find Out en wat vonden zij ervan?

(Florian) Dat vonden ze wel grappig. (Jesse) De meningen verschillen, allemaal anders weer. De ene vriend vond het wel goed en wel leuk en de ander zei "ik zou het nooit doen: je bent gek". Dus dat was wel anders. (Florian) Ik ga gewoon tegen niemand zeggen wanneer het op tv is. Andere mensen mogen het van mij wel zien, maar ik wil het eerst zelf hebben gezien. Dan ga ik het goedkeuren. Anders mogen ze het zelf uitzoeken wanneer ik kom. Als

ze er om vragen, zeg ik het wel. (Jesse) Een paar vrienden weten het wel, bijna iedereen. Dat zien ze vanzelf wel. (Florian) Dan kijken ze tenminste alle afleveringen, dat is goed voor de kijkcijfers. Als je ze gewoon in spanning laat, op een gegeven moment komen ze het vanzelf wel te zien.

Als jullie met anderen over Find Out praatten, waar ging het dan meestal over, over het onderwerp of het feit dat je op televisie komt?

(Jesse) Over allebei eigenlijk wel. Natuurlijk als eerste over televisie, want dat is nieuw allemaal en over drugs, 'wat moet je vertellen', 'waar gaat het precies over'. Een paar jongens hebben, omdat ik het ook tegen mijn ouders heb verteld, hebben het ook tegen hun ouders verteld. Die vonden het ook wel leuk. En net zoals ik net zei, anderen vonden het maar niks, maar dat zal wel. (Florian) Bij mij was het... 'Wat heb je gedaan?' 'Opnames gemaakt', 'Waarover?', Voor een programma dat komt op The Box of BNN', dat wist ik toen nog niet zeker. 'Het gaat over drugs' en verder kwam het ook niet. Dat was gewoon het antwoord eigenlijk. Je moest gewoon een interview geven over je eigen ervaringen en wat je iemand aan zou raden, verder heb ik dat niet echt uitgelegd.

Hebben die vrienden die het ook aan hun ouders hebben verteld nog advies aan jou gevraagd?

(Jesse) Nee, niet echt. Ik zei gewoon "ga er maar naar toe en zeg het ze, als je het wil dan en anders moet je het niet doen".

Is het je mee- of tegen gevallen?

(Jesse) Het is mij meegevallen. Mijn ouders reageerden rustig. Ze waren heel rustig. Ze werden niet boos of zo. Ik dacht juist eerst dat ze heel erg boos zouden worden. Nou niet echt boos, maar echt teleurgesteld eigenlijk. Dat waren ze wel een beetje, omdat ik het natuurlijk via tv zei. Dat zeiden ze ook wel daarna, maar verder is het ...

Dus je hebt geen spijt?

(Jesse) Helemaal niet, het was leuk. (Florian) Ik denk dat je als ouder zijnde volwassen genoeg moet zijn om je daar overheen te kunnen zetten en te bedenken dat het gewoon een tv-programma is waar andere mensen ook wat aan hebben. Daar hebben andere mensen misschien ook wat aan en dan is het een goede bijdrage.

Maakten je ouders zich zorgen over wat familie en vrienden er van zouden vinden als ze het op tv zien?

(Jesse) Ja, ik denk het wel. Ze hebben het wel tegen veel mensen verteld ook, maar ik denk wel dat ze daar bang voor waren. Wat andere mensen zeggen. We hebben er niet echt over gepraat. (Florian) Ik heb ook wel een beetje een aparte vader. Mijn vader die... ik ben altijd degene die tegen hem moet zeggen dat mijn broertje niet zo over straat kan lopen. Hij heeft zoiets van 'iedereen is een ander individu en wat hij doet moet hij zelf weten'. Ik ben het er eerlijk gezegd ook wel mee eens, ook al is het familie van me, dat betekent niet dat ik het ook zou doen. Je kan zo'n -hoe heet het- vergelijking maken, maar ik denk niet dat het logisch is, aangezien elk persoon persoonlijk, hoe zeg je dat -ik weet het woord er even niet voor, maar goed wat ik doen hoeft mijn vader niet te doen en dat komt niet uit de familie, want niemand blowt en niemand drinkt van de familie. Hij kan het afraden of goedkeuren, wat hij dus niet heeft gedaan, maar hij verbiedt het me niet. (Jesse) Mijn ouders ook niet. Mijn ouders zijn heel rustig er over. Ze vragen wel altijd of ik geblowd heb. We praten er wel gewoon normaal over, dus dat is wel mooi. Het is niet geheimzinnig of zo. (Florian) Dat is het mooie ervan, maar aan de andere kant nu mijn vader weet dat ik het gedaan heb... nou kijk mijn moeder, ook al weet mijn moeder het, ik ga niet als ik thuis kom zeggen dat ik het heb gedaan. Zo ver... Ik vind ook niet dat ze dat hoeft te weten. Ze weet in ieder geval dat ik het wel af en toe doe. Bij mijn vader hoeft ik alleen maar mijn schoenen uit te trekken en dan weet hij het wel, dan zegt hij "je zal wel lekker slapen vannacht", dat is het enige. Ik vind het ook niet leuk als mijn vader het weet, want op de één of andere manier, ik schaam me er niet

voor, maar... Kijk, want ik weet dat hij het niet goedkeurt natuurlijk, dus dan is niet leuk om met hem aan het avondeten zo te zitten met mijn stoned hoofd. Ik vermijd het ook wel, ik probeer altijd wel nuchter thuis te komen, maar zoals ik al zei: ik doe het al bijna niet meer eigenlijk. Na twee jaar blowen heb ik het wel genoeg meegemaakt.

Is dat ook omdat het spannende er af is als je ouders het weten?

(Florian) Ze wisten het al een jaar, dus daar ging het niet om. Het ging er meer om dat ik me steeds vaker er niet lekker door voelde. Ik wil ook gewoon dat het zo blijft. Ik ben niet gestopt, zo wil ik het niet noemen, ik minder gewoon. Want stoppen wil ik ook helemaal niet en ik vind ook niet dat dat hoeft, omdat ik ook nergens klachten van heb. Maar met minderen bedoel ik gewoon echt dat het speciaal blijft, dat het geen routine-iets wordt. (Jesse) Ik heb een afspraak gemaakt met mijn ouders dat ik alleen in het weekend dan blow. Dan af en toe neem ik een joint, maar niet elk weekend. Heel soms door de week, maar ook niet altijd. Niet zoveel.

Dan is het zover...

(Florian) Heb je ook al precies de datum wanneer het uitgezonden wordt? Dan kan ik het even noteren. Want mijn moeder wou het opnemen geloof ik. *24 januari*. (Florian) Drie dagen voor mijn verjaardag. (Jesse) Bij mij 23 dagen na mijn verjaardag. Ik word dan 16. Kan ik eindelijk op de scooter. (Florian) Ik word ook 16.

Er waren toch meerdere mensen van jullie school uitgekozen, nog meer dan jij, Charley en Romy?

(Florian) Ja, Anne ook, maar die is van school af. Die zit volgens mij in dat dansje dat elke keer komt in het voorstukje of zo. *Ze zit in seks en islam*. Charley en Romy zochten haar ook in het voorstukje, maar die herkenden haar niet.

Introductie- (Florian) Zo.. (onverstaanbaar, waarschijnlijk iets over zijn haar)

-Jongen die denkt dat hij een pak slaag krijgt- (Florian) Oh ja, die gozer

(Florian) Wat een haar! (Jesse) Ik had heel lang haar (Florian) Ja, ik ook.

(Florian) Het was dus helemaal niet zo warm, want iedereen heeft een jas aan. Het is in de lente denk ik. (Jesse) Alle blaadjes zitten nog aan de bomen.

Voetbal- (Florian) Zit dit er ook in? (Jesse) Voetbal.

Over zijn tips- (Florian) Dikke promotie, dat is helemaal niet zo. (Jesse) Er zaten daar van die ventjes in de bomen, van die kleine kleuters.

Jesse zegt dat hij het gaat vertellen (Florian) Jonge, jonge, jonge...

Eerste reactie ouders- (Florian) Zo! Je ziet dat het niet nep is in ieder geval.

(Florian) Moesten zij die vragen stellen of hebben zij dat zelf gedaan? Je ouders? (Jesse)

Volgens mij hebben ze dat zelf gedaan.

(Jesse) Er hing een microfoon in beeld.

(Florian) Volgens mij vindt je moeder het slechter dan je vader.

Opnameapparaat hapert en piept en houdt er mee op...

Anti-Kater 1

Den Haag, 22-12-2005, 17.00-17.55, terras winkelcentrum Babylon

Designers Anti-Kater, opname maart 2005, Amsterdam

Charlotte, vrouw, 18 jaar, Nederlands, ..., Laren

Scott, man, 17 jaar, Nederlands, vmbo, Pijnacker (interview 23-12)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op 31 januari worden uitgezonden.

Hoe ben je bij Find Out betrokken geraakt?

Uhm, via mijn zus eigenlijk. Een vriendin van m'n zus heet Lieke en haar zus is weer is Colette of zo. Die werkt bij Bosch Film. Zo ben ik erbij gekomen. Daarom belde m'n zus me op. Die dacht dat ik dat wel leuk zou vinden.

Zij heeft jou zelf gevraagd? Of heeft Colette jou gebeld?

Uhm, even kijken hoor, m'n zus die zei dat ik Colette moest bellen als ik het leuk vond. Dus ik had Colette gebeld en die had verteld dat ik op een afspraak moest komen bij Bosch Film. Bij een blonde vrouw, ik weet niet meer hoe ze heet. Ze was zwanger toen.

Oh, Julia

Ja, dat kan wel. Die heeft een paar vragen gesteld over of ik het leuk vond om te doen. Dat soort dingen. Zo ben ik er dus bij gekomen. Toen heeft ze me gebeld voor dit item en dat leek me wel leuk. En ik kon ook op die dag.

Wist je het onderwerp al of wat de bedoeling was?

Nee, daar werd ik nog over gebeld. Ik zou eerst eigenlijk, even kijken... uhm 'zonder drank, geen feest' doen. Met een meisje uitgaan op het platteland en zij met mij. Maar dat ging toen niet door en toen belde ze over die anti-kater tips. Dat leek me wel grappig en leuk.

Had je al in het gesprek met Julia aangegeven wat je leuk zou vinden om te doen?

Nee, nee, eigenlijk niet. Ik had het gehoord en dat leek me wel leuk. Als ik het niet leuk had gevonden, had ik ook niet meegedaan. Ik vond het dus wel een leuk onderwerp.

Het onderwerp was dus al bekend. Kon je nog wel zelf bepalen wat je in de aflevering ging doen?

Uhm, het was meer van "dit gaan jullie doen". We gingen langs een smartshop, met allemaal pilletjes. Daar werd ons gewoon verteld dat we dit en dat moesten zeggen. En hoe we iets moesten doen, zeg maar. En uhh, tja, je mocht zelf ook vragen verzinnen en vragen stellen, maar eigenlijk was het allemaal een beetje gezegd. Ja, je kon dan dit of dat zeggen, het hoefde niet, maar het was wel een beetje voorge.. Ze deed al een beetje voor hoe je het beter kon doen. Maar ik kon het zelf ook niet echt. Ik had ook niet echt inspiratie, of zo. Ik vroeg dus ook meestal aan haar van "wat kan ik nu zeggen, wat kan ik nu vragen". Ik had echt geen idee hoe dat helemaal ging en zo. Dan zei zij "je kan beter dit en dat zeggen", dat was het eigenlijk meer.

Heb je nog getwijfeld of je mee wilde doen aan het programma?

Ja, best wel. Want ik ben best wel... ik houd niet zo van camera's en zo. Ik had het echt ook nog nooit gedaan zoiets. Maar ja, ik dacht 'waarom niet?'. Dus ik vond het eigenlijk wel heel erg leuk om te doen. Ja, wel leuk.

Een ervaring rijker?

Ja, ja, best wel. Ook met Scott, met die jongen. Het was echt heel leuk, wel grappig.

Had je die van tevoren al een keer ontmoet?

Nee, nee, 's ochtends pas. Op het station eigenlijk, toen ik hem zag.

Hebben jullie van tevoren informatie opgezocht over anti-kater tips?

Uuh, nee, eigenlijk niet. Ik heb zelf ook wel eens last van een kater, dus daarom wist ik zelf wel een paar tips. Maar ik ben niet echt op internet gaan zoeken naar anti-kater tips.

Eigenlijk niet, ben gewoon gegaan. Dat was het eigenlijk.

Hebben ze nog gezegd waarom ze jou hebben gekozen?

Ze hadden nog iemand nodig eigenlijk. En ze vroeg nog of ik een vriend had die mee wilde. Zeg maar in plaats van Scott dan. Want ze zochten nog iemand ervoor, dringend. Dus ja, dat was het eigenlijk. Niemand kon mee op die dag. Het was donderdag, dus iedereen moest gewoon naar school. Toen hadden zij nog iemand anders gezocht en dat was dus Scott.

Heb je bij het maken van het filmpje nog nagedacht over wat je zelf leuk vindt of wat anderen leuk vinden om te zien?

Ja! Hahaha, echt ontzettend. Ja, ik heb heel erg gedacht aan wat we zouden vragen en 'is dat leuk voor de kijkers'. Eigenlijk wel de hele tijd. Je deed echt iets voor de mensen thuis, weetjewel. Ik had meer dat ik ook echt vragen ging stellen voor de mensen thuis, dat ook wel handig is voor hun. Ik zat heel erg op te letten wat ik nou ging vragen en of dat niet een stomme vraag was, en zo weet je wel.

Je houdt wel in je achterhoofd dat het leuk moet zijn?

Het moet wel leuk zijn. Leuk zijn om naar te kijken.

Had je toen ook het idee dat je het zelf leuk zou vinden om naar te kijken? Als je er niet aan had meegedaan?

Oh, ja, jawel. Ja zeker, dat wel. Het zijn echt hele leuke onderwerpen. Echt voor jongeren ook. Daarom vond ik het ook heel leuk.

Hadden ze van tevoren verteld wat de serie globaal inhoudt?

Ja, dat het inderdaad een kwartiertje zou duren en dat er een aantal afleveringen zouden komen van allemaal onderwerpen. En ja het is dus wel gewoon goed verteld.

Heb je al eerder iets voor televisie gedaan?

Uuhm, nee, dat was m'n eerste keer eigenlijk. Nee, ik ben nog nooit echt op tv geweest ofzo. Ja, bij Telekids vroeger. Maar ik heb nog nooit zoiets gedaan, aan een programma meegewerkt ofzo.

Hoe vond je het?

Ja, ik vond het wel leuk om te doen. Maar die dag.... Ja, ik weet het niet. Ik haat het gewoon om naar mezelf te kijken op tv. Daarom weet ik niet of ik het nog een keer zou doen. Maar ik vond het wel leuk om te doen die dag. Het was wel een lange dag, maar wel leuk.

Waar hebben jullie de aflevering opgenomen?

Uh, in Amsterdam, in het centrum. Op het Leidsche Plein een stukje, en in een paar winkeltjes en in een café.

Weet je nog wanneer dat was?

Ja, in maart.

Dat is een tijd geleden.

Ja, zeker een tijd geleden.

Ben je anders naar televisie gaan kijken nu je zo'n opnamedag hebt gehad?

Ja, zeker. Het is best wel vermoeiend. En ik wist niet dat het zo lang duurde voordat zo'n klein stukje erop staat. Ja, ik vind het best wel vermoeiend eigenlijk.

Jullie zijn een dag bezig geweest?

Ja, van 8 tot uhh, 7 uur ongeveer. Best wel een lange dag, want heel veel moest over en zo. Dus dat komt er ook nog bij. Maar ja, ik kijk niet echt heel anders naar tv nu. Dat bedoelde je toch?

Ja. Nu je weet hoe het achter de schermen gaat, let je daar dan meer op?

Ja, ja, nu wel ja. Ik kijk daar nu wel anders naar. Dan denk ik 'oh, die zijn daar ook de hele dag mee bezig geweest'. Meer zoiets.

Het is toch een lange dag voor maar 15 minuten televisie.

Ja, ja, dat is best wel lang, ja. Dat verwacht je eigenlijk niet. Ik dacht toen van 'nou, we zijn zo wel klaar', toen zei ze dat ik om 8 uur op het station moest zijn. Of half 8 ofzo en je bent rond 7 uur wel klaar. Toen dacht ik 'wow', ik dacht dat duurt maar 2 uurtjes ofzo. Best wel lang.

Waar kwam dat door?

Volgens mij gewoon omdat we zoveel over moesten doen. Best wel veel overdoen en we hadden ook tijden afgesproken met die mensen in de winkel. Met die jongen die we moesten interviewen in de namiddag. Om 4 uur of zo. Veel wachten en dan moest het weer over, en weer over, en weer over, wat moeten we nu doen. Dat soort dingen dus.

Vond je het leuk om op deze manier met het onderwerp bezig te zijn?

Ja, best wel. Ja, want je gaat er iets dieper op in en je ziet wat andere mensen er van vinden en zo. Wat zij doen tegen een kater. Ja, wel interessant. We gingen ook een jongen interviewen en die wist precies hoe slecht het was voor je lichaam enzo. Dat besef je niet als je alcohol aan het drinken bent. Het is gewoon puur gif eigenlijk. Dat hoor je dan en dan denk je 'ja, het is eigenlijk gewoon superslecht'.

Het was dus wel leerzaam?

Ja, ja best wel.

Hoe ging dat met die straatinterviews? Spraken jullie gewoon mensen aan?

Hahaha, we spraken wel gewoon mensen aan die voorbij liepen enzo. Eigenlijk allerlei soorten mensen, jong en oud. Dan vroegen we of ze wel eens een kater hadden, en wat ze daar tegen deden. Wat voor tips ze daar voor hadden. Het was wel leuk om al die tips te horen. De één zegt vet eten en de ander heel veel water drinken, een ander zegt heel veel slapen. Dat is wel leuk.

Waren dat mensen die jullie zelf uitzochten?

Uhm, ja, maar ook wel met behulp van die cameramensen. Die zeiden dan 'ja, je moet die nemen of die'. Ok en dan gingen wij daarop af rennen. Heel veel mensen liepen gewoon door. Half rennend over het Leidsche plein, maar dat was wel leuk.

Mensen die jullie aanspraken waren wel bereid om iets voor de camera te zeggen?

Ja, die zeiden ook hun tips. Maar er waren er ook een paar die kwamen van Bosch Film, geloof ik.

Die waren toevallige voorbijgangers?

Ja, precies. Dat was al ingestudeerd eigenlijk. Dat waren er maar drie, geloof ik. De rest was...buitenlanders enzo. Uit Duitsland, dat was wel leuk. Misschien dat er veel uit is geknipt, maar...

Wat vond je het leukste?

Uhm, wat ik het leukste vond? Ik vond het team eigenlijk wel leuk. Heeft niks met het onderwerp te maken eigenlijk. Die Julia en die 2 cameramannen, een geluidsman en een cameraman en Scott. Dat vond ik wel heel leuk om dat een dag met hun te doen, zeg maar. En aan die mensen op het Leidsche plein een tip vragen. Dat eigenlijk. De rest ja.....wat hebben nu eigenlijk allemaal gedaan. Het is al best wel lang geleden.

Als je het straks ziet, komt het waarschijnlijk allemaal wel boven.

Ja, oh ja, weet je wat ik leuk vond, dat we gingen opnemen in dat restaurant op de Herengracht. Toen mochten we eten enzo. Het was ook wel leuk om dat met die kok klaar te maken. Dan liet hij zien wat goed voor een kater was, vette dingen enzo. Dat vond ik wel heel leuk.

Daar was je vast nog nooit eerder geweest bij dat restaurant?

Nee, nog nooit.

Het zag er wel heel duur uit.

Ja, volgens mij was het ook echt heel duur.

Was dat 's ochtends vroeg toen jullie daar waren?

Ja, volgens mij was het 11 uur ofzo. 10 of 11 uur.

En dan zo'n hele maaltijd!

Ja, hahaha. Worstjes hadden we en spek, witte bonen geloof ik en ook nog pannenkoekjes. Echt heel veel had ie gemaakt. Ook slagroom, enzo. Heel veel.

Wat was het minst leuk?

Uuh, ik kreeg soms het idee dat Julia best wel veel van mij verwachtte. Dat ik dingen moest vragen enzo, maar soms wist ik het gewoon niet. Ik kan niet presenteren ofzo. Soms dacht ik 'ik heb al gezegd dat ik het niet goed kan. Dat ik het wel leuk vind, maar dat ik geen presentatrice ben ofzo'. Soms dacht ik dat ze best wel veel verwachtte van mij en dat ze dan een beetje teleurgesteld was ofzo. Omdat ik het niet kon. Met vragen stellen aan die jongen en op mensen aflopen enzo. Dan dacht ik 'je weet dat ik geen presentatrice ben'.

Het was je eerste keer.

Ja, inderdaad. Maar niet negatief over haar, hoor. Helemaal niet, maar misschien dacht ze dat ik het beter kon. Voor de rest is eigenlijk niks tegengevallen. Allemaal heel leuk.

Waren er nog dingen anders dan je vooraf had gedacht?

Uhm, nee, want ik had geen idee wat er zou gebeuren die dag. Dus eigenlijk helemaal niet. Ik dacht ik ga gewoon en ik zie wel. Ja, ik wist wel het onderwerp, maar ik wist niet wat we moesten doen. Dat zag ik toen pas.

Je was wel van tevoren gebeld over het onderwerp?

Ja, dat geloof ik wel.

Maar er is niet doorgesproken wat je precies ging doen?

Nee, volgens mij hoorden we dat pas 's ochtends. Maar het was ook best wel kort dag, hoor. Want het was op een donderdag opgenomen en ik had die donderdag toevallig vrij. En ik werd, geloof ik, die maandag gebeld of ik kon. Ja, zoiets was het. Het was best wel kort dag. Misschien dat ze daarom vergeten zijn me te informeren. Dat vond ik helemaal niet erg. Ze hadden wel gezegd dat het over anti-kater ging. Verder niks.

Hij komt bijna op televisie. Wat denk je dat je ouders ervan vinden?

Uhm, ja ik denk wel dat ze het leuk gaan vinden, natuurlijk. Ik zeg zelf dat ik ook wel eens een kater heb op tv, maar dat weten zij ook. Dus dat vinden ze echt niet erg. Ik denk wel dat ze het leuk vinden. Om mij te zien.

Heb je er vooraf nog met ze over gesproken?

Ik heb het wel gezegd. Maar ik heb niet echt toestemming gevraagd, ofzo. M'n moeder zei 'oh, leuk'. En dat was het eigenlijk. Ze zei 'ik zie het wel op tv'.

Hebben ze ook een handtekening moeten geven?

Nee, ik geloof het niet.

Hoe oud was je toen?

18. Misschien daarom. M'n ouders hoefden geen handtekening te zetten.

Hoe gaan je vrienden het vinden als ze jou op televisie zien?

Ik denk wel leuk. Ik heb het al tegen ze gezegd. Ja, ik heb ze verteld van die dag, die opnamedag. Het was allemaal heel erg leuk en ze zijn ook best wel benieuwd hoe het is geworden enzo. Wat voor tips er zijn. Ze zeiden zelf al van 'dan moet je dit en dat doen en had je dit en dat moeten zeggen'. Dus dat is best wel leuk. Ik zei al van 'je ziet het wel op tv'.

Zij kwamen zelf dus ook al met anti-kater tips?

Ja, hahaha, niet allemaal, maar best wel veel.

Het ging dus niet alleen maar over de opnames, maar je hebt ook met ze over het onderwerp gepraat?

Met m'n vrienden? Ja, zeker. We hadden het erover en toen vroeg ik "wat zou jij doen als je een kater had?" Ze kwamen toch wel een beetje op hetzelfde uit, vet eten, water drinken en 's nachts al eten na het uitgaan. Best wel leuk.

Zij vonden het ook wel een leuk onderwerp om te bekijken op televisie?

Het is gewoon leuk om van andere mensen te horen wat voor tips ze hebben. Het is ook gewoon leuk om naar te kijken. Het spreekt ook heel veel jongeren aan, die drinken dan. Ik zou zeker wel kijken als ik er niet in zou zitten.

... -Opstarten laptop-

Ben je blij dat je dit onderwerp hebt, of had je liever een aflevering over seks of drugs gemaakt?

Een SOA had ik wel leuk gevonden. Nou ja leuk, interessant gevonden. Eigenlijk weet ik er niet zo heel veel van. Ik hoor wel heel veel dingen op tv, maar als je aan zo'n programma meedoet kan je er meer in verdiepen. Dan weet je meer wat voor invloed het heeft. Want katers, dat vind ik ook wel leuk om te doen, maar zelf weet ik ook al een beetje wat tips. Een SOA had ik dus wel interessant gevonden, denk ik.

Zitten er nog andere titels bij die je aanspreken?

Uhm, even kijken hoor, seks en islam.

Waarom die?

Daar ben ik benieuwd naar. Daar weet ik ook niet zoveel van. Zij mogen toch geen seks voor het huwelijk, toch? Ik vraag me af waarom eigenlijk. Dat wil ik best wel zien, hoe die jongens zich daaronder voelen en die meisjes. En... illegaal kopen, die lijkt me ook best wel leuk om te zien. Eigenlijk alles wel hoor.

Dan kan je iedere dinsdag en donderdag kijken!

En ben ik verslaafd, wil ik ook wel zien. Gaat zeker over iemand die misschien verslaafd is of aan de drugs is?

Wanneer je nou precies verslaafd bent aan cannabis en of je daar verslaafd aan kan raken.
Oh ok.

Nog even over de vragenlijst, je hebt er twee ingevuld. Weet je nog wanneer je de eerste hebt ingevuld?

Uhm, in maart voor de opnames en die laatste vorige week.

Voor de opnames heb je hem dus ingevuld. Via internet?

Uh, ja, via internet.

Kijken van de aflevering

Wel leuk, het begin

haha, grappig wat je allemaal hoort

straatinterview

Dat was zeker iemand van Bosch Film?

Nee, hij niet!

Hij zei namelijk dat ie wel zou bellen?!

Ja, weet je hoe dat kwam. Hij zei dat masturberen bij een kater helpt. Toen zei ik dat ik dat wel zou uitproberen, dus zei hij 'ik bel je wel'. hahahaha

Restaurant

Dit was leuk.

Hebben jullie Scott al geïnterviewd? Nee, hè?

Nee, dat gaan we morgen doen.

Ik ben benieuwd of hij het wel leuk vond.

Het is wel echt heel leuk gedaan. Echt heel leuk.

Zijn jullie ook blij met het eindresultaat?

Ja, zeker.

We gingen naar dat winkeltje en die man liet ons allemaal dingen zien. Pilletjes en zo'n zuurstofmasker. Maar volgens mij helpt dat allemaal voor geen meter. Volgens mij is het echt allemaal troep.

Had je dat idee tijdens de opnames ook al?

Ja, best wel. Toen dacht ik al 'zal ik het nou zeggen of niet'. Ik dacht laat maar.

Zijn jullie eerst naar dat winkeltje gegaan en hebben jullie daarna het interview met de expert gehouden?

Ja. Dat interview was als laatste.

Tijdens dat interview gaat hij ook in op die pilletjes.

Ja, precies. Als we dat eerst hadden gehad, had ik wel gezegd van 'hé, dat helpt niet hoor'.

Dit ging echt dertig keer over. Dan wisten we niet meer wat we moesten vragen. We waren ook zo moe.

In die Bloody-Mary zit aardig wat wodka!

Nou, dat is vies!

Ja.
Maar het was wel om 11 uur!

Ik vind het heel leuk. Echt een meevaller. Ik dacht dat ik het heel erg zou vinden om mezelf op tv terug te zien. Maar het valt best wel mee.
Het was meer omdat, nou, best wel veel moest over. Dus ik dacht echt 'oh, als dat maar niet komt'. Maar dat kwam gelukkig niet.

Is het geworden zoals je had verwacht?

Ja, zeker wel. Dat wel. Ja, echt heel leuk.

Klopt de uitzending met het beeld dat je had van die dag?

Ja, best wel. Ik weet niet hoe ik dat moet uitleggen, maar het klopt wel, ja.

Wat denk je dat je ouders en vrienden van de aflevering vinden?

Ja, ik denk wel leuk. Het komt ook heel duidelijk naar voren wat nou de tips zijn. Dat dacht ik wel die dag, 'is het nou wel duidelijk wat de tips zijn?' Ik denk wel dat het duidelijk is waar het over gaat.

Waarom dacht je dat dat niet duidelijk zou zijn?

Nou, omdat het die dag best rommelig was. Ik wist wel dat er nog gemonteerd zou worden, maar het was best een chaos. Dit moest nu en dat moest nu. Ja, ik denk wel dat het goed over komt.

Had je vooraf nog een idee wat nou een echt goede tip zou zijn?

Ja, ik dacht water drinken. Heel veel. Dat blijkt ook.

Wist je dat vooraf ook al?

Ja, ja, ik had het gehoord. Ik dacht altijd eerst dat als ik een kater had dat je Red Bull moest drinken. Dat onttrekt juist ook vocht. Toen zei iemand een keer tegen me 'je moet juist water drinken. Dat helpt wel echt'.

Koffie wordt ook vaak genoemd als tip, maar niet in deze uitzending.

Ja?

Mensen denken dat je daarvan ontnuchtert, maar dat is juist niet zo.

Vet kan ook wel helpen.

Alleen vooraf. Als goede bodem.

Had je echt het idee dat je wat had aan het gesprek met Ton?

Uhm, ja, hij heeft wel een paar dingen gezegd die ik nog niet wist.

Wisten jullie ook wie hij was?

Ja, hij studeerde iets wat er heel veel mee te maken had. Daarom wist ie alles, maar ik weet niet meer wat. Ze hebben het wel verteld hoor, wat hij was.

Bij die smartshop had je wel het idee dat het niet klopte?

Ja, hij pakte van die pilletjes en kleine drankjes. Volgens mij helpt dat echt voor geen meter. Volgens mij is het echt pure onzin wat ze daar verkopen. Ook die zuurstoffles. Dat wist ik niet helemaal zeker. Dan krijg je extra zuurstof, maar volgens mij werkt dat ook niet echt. Volgens mij is het allemaal onzin. Dat dacht ik toen echt.

Vond je het niet moeilijk om toch nog een serieus gesprek met die man te houden?

Ja, wel een beetje, maar het ging op zich wel. Het helpt toch ook niet echt, die dingetjes, anders had iedereen het wel. Het is allemaal een beetje psychisch, volgens mij.

Bij het NIGZ vertelden ze dat de enige reden waarom die pilletjes soms lijken te werken, is de enorme hoeveelheid water die je nodig hebt om ze in te nemen.

Dan drink je dus veel water, en dat is het enige dat werkt. Ja, precies.

Werd vooraf verteld wat wel en niet werkt, zodat je tips beter kon begrijpen?

Bij die pilletjes bedoel je? Of alle tips?

Bij alle tips.

Uhm, nee, dat werd pas duidelijk toen ik met die jongen aan het praten was in het restaurant. Hij zei echt wat wel en niet werkte.

Had je het idee dat het klopte wat die kok je in het restaurant vertelde?

Ja, jawel. Hij maakte heel vet eten en hij vertelde iets erbij. Dat vet, als het in je lichaam komt, dat het alcohol sneller afbreekt. Ik geloofde dat wel, omdat ik zelf ook wel vet eet na een kater. Daarom eigenlijk. Zo'n Bloody-Mary dat dat ook wel helpt. Maar ja, dat weet ik ook niet. Volgens mij is het zo dat als je een kater hebt en je drinkt dan weer alcohol, dan heb je er minder last van. Tenminste, ik wel. Dan gaat het weer minder.

In het restaurant zeiden ze nog dat we een leuke afsluiter moesten maken. Dus toen zei Scott: Wil je nog wat drinken? En dan zei ik 'doe maar een watertje na alles wat ik heb gehoord!' Dat was ook best wel leuk geweest. Ja, ik denk dat als je afsluit met zo'n Bloody-Mary, daar zit natuurlijk ook alcohol in.

Dan geef je de boodschap: dat werkt.

Ja, inderdaad.

Je vond de aflevering dus leuk?

Ja, ja. Ik vond hem echt heel leuk. Er zullen ook zeker wel mensen naar gaan kijken. Mensen die nieuwsgierig zijn naar wat andere mensen doen met een kater. Ik vind hem echt heel erg leuk geworden. Ik had niet verwacht dat het zo leuk zou worden.

Waarom niet?

Ik kon me niet meer herinneren wat voor opnames we hadden gedaan. En hoe het gemonteerd zou worden en omdat het zo lang duurde en omdat je zo lang moest wachten en omdat het steeds over moest. Ik vind het echt heel erg leuk geworden, goed gedaan.

Ga je nu ook aan vrienden en familie vertellen wanneer het op televisie komt?

Ja, dat wou ik eerst niet doen. Ik dacht ik ga het niet tegen iedereen zeggen hoor. Maar, nu ga ik zeker zeggen. Ook vanwege die andere onderwerpen. Dat vinden m'n vriendinnen echt wel leuk om te zien. Dat weet ik zeker. Dat is wel iets waar jongeren altijd wel mee te maken hebben in de puberteit.

Sommige jongeren waren bang dat het te leerzaam zou worden.

Nou, helemaal niet. Te leerzaam, dat maakt toch niks uit. Ik vind het juist eigenlijk wel goed voor jongeren.

Zou je het leuk vinden om te kijken als je er niet aan mee had gedaan?

Ja, zeker. Als ik zou weten dat het op tv komt, zou ik zeker kijken.

Anti-Kater 2

Den Haag, 23-12-2005, 14:00 -, Babylon

Designer Anti-Kater, opname maart 2005, Amsterdam
Scott, man, 17 jaar, Nederlands, vmbo, Pijnacker

Charlotte, vrouw, 18 jaar, Nederlands, ..., Laren (interview 22-12)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op 31 januari worden uitgezonden.

Wanneer waren de opnames?

Uhh, dat weet ik echt niet meer. Ik weet nog wel dat het ergens in de vierde was.

Hoe ben je bij Find Out betrokken geraakt?

Een leraar maatschappijleer had het ergens gelezen en hij zou het wel willen. Iedereen in de klas wilde natuurlijk wel. Toen kwamen jullie collega's op gesprek en toen later kreeg ik te horen dat ik was uitgekozen en dat ik kon meedoen met het programma.

Ze vroegen dus van te voren wie er mee wilde doen met het gesprek?

Ja, want sommige hadden er geen zin in of vonden het zonde van de tijd, ik kom er toch nooit bij. Ik dacht ik probeer het gewoon, niet geschoten is altijd mis.

Hoe ging dat gesprek in de klas?

Uh, er werden punten genoemd en dan werd daar je mening over gevraagd.

Wat voor soort punten waren dat?

Hoe je met alcohol omging, hoeveel je dronk, dat soort dingen. Voor de rest.....ik kan wel gaan gissen.

Het ging dus voornamelijk over alcohol, of hebben jullie het ook over seks en drugs gehad?

Ja, ook allebei.

Werden er ook tijdens het gesprek ideeën genoemd voor de televisieserie?

Volgens mij wel, maar welke ideeën...dat hoeft je niet aan me te vragen. We zijn al bijna een half jaar verder.

Heb je het over het onderwerp gehad waar je uiteindelijk de aflevering over gemaakt hebt?

Ja, volgens mij wel. Er werd wel gevraagd "hoeveel drink je per weekend en wat drink je dan?"

En katers?

Tja, dat zal ongetwijfeld wel over gepraat zijn, maar dat kan ik me niet echt helder meer herinneren.

Je bent gebeld dat je mee mocht doen. Hoe ging dat? Hebben ze verteld waarom ze voor jou hebben gekozen?

Uh, volgens mij hebben ze alleen verteld dat ik ben uitgekozen voor dat en dat programma. En toen vroegen ze of ik die vragenlijst van jullie per mail wou terugsturen. Dat heb ik dus gedaan en later kreeg ik dus te horen van "je moet zo en zo laat in Amsterdam zijn voor de opnames".

Wist je toen ook al waar de aflevering over zou gaan?

Ja, dat wel. Ze vertelden wel dat het anti-kater was. Dat het over katers ging. Hoe je het kon bestrijden of voorkomen. Dat is wel verteld. Wat er die dag zelf ging gebeuren, dat heb ik later volgens mij in een mail gelezen. Toen wist ik ongeveer wel wat er zou gebeuren.

Heb je getwijfeld of je mee wilde doen?

Ja, ik zat toen ook nog met school, ik zat in m'n examen jaar. Dus ik kon me niet echt veroorloven om veel te missen. Want als het tijdens m'n tentamenweek was geweest of die week daarvoor, dan had ik toch moeten zeggen 'het spijt me zeer, maar school gaat toch effe voor een tv-programma'.

Dat gebeurde gelukkig niet?

Nee, het kwam goed uit.

Toen je het onderwerp hoorde, leek het je toen ook een leuk onderwerp om aan mee te doen?

Nee, het is de eerste keer dat ik een beetje in aanraking kom met televisie. Ja, ik ben een keer geïnterviewd van 10 seconden voor het Jeugdjournaal, maar daar kan je dit niet mee vergelijken natuurlijk.

Heb je van tevoren informatie opgezocht over het onderwerp?

Nee, ik dacht ik kom er daar wel achter.

Je bent dus niet op Internet gaan surfen naar de beste anti-kater tips?

Nee. Veel water drinken, maar die kende ik al.

Hoe is de opname dag verlopen?

Ik kwam te laat, dat weet ik nog wel. Ik had per ongeluk een trein verkeerd genomen, dus toen zat ik bij Zoetermeer linksom, die had ik toen gepakt. Gelukkig is dat het grootste rondje van een uur of zo.

Dat klopt rechtsom is veel korter.

Toen stond ik weer bij Laan van NOI, dus toen dacht ik 'ik stap hier maar even uit'. Toen was ik ongeveer een half uur te laat toen ik in Amsterdam was.

En toen werd er verteld wat de bedoeling was?

Ja, ik werd ontvangen door Hans bij de Albert Heijn. En toen zijn we met de taxi naar die kok gegaan om daar zo'n anti-kater ontbijt te regelen.

Dat is een goed begin.

Mwaw, ik had al ontbeten, hoor. Toen werd ongeveer een beetje verteld wat er gedaan werd en voor de rest 'let maar gewoon goed op, dan zie je vanzelf wat er allemaal gaat gebeuren'. Maar het werd van tevoren allemaal wel goed uitgelegd, wat je moest doen en waar het was.

Kon je zelf bepalen wat je ging zeggen?

Ja, ja, maar ze hielpen wel. Af en toe kwam je niet helemaal uit je woorden en dan zei ik Amsterram in plaats van Amsterdam, ofzo. Een beetje zenuwen in het begin heb je toch wel. Maar dat merkte ik wel aan het einde van de dag, dan kwam het er steeds vlotter uit en dan ging alles makkelijker. Dan wende je een beetje aan de camera en aan de mensen die er omheen zitten.

Dan is alles niet zo vreemd meer.

Nee, maar dat gevoel had ik liever in het eerste gedeelte gehad.

Je kon dus ook zelf vragen bedenken?

Ja, dat wel. Af en toe werden er ook vragen ingefluisterd. Bijvoorbeeld als je een vraag stelde, dat dat eigenlijk een vraag was die je niet hoefde te stellen. Dat is gewoon een domme vraag!

Dat zeiden ze ook?

Nee, zo zeiden ze het niet, maar zo kwam het dan wel over.

Heb je bij het vragen stellen gedacht aan wat je zelf leuk vindt of wat anderen leuk vinden om te zien?

Ja, ik dacht gewoon, ik doe het gewoon zoals ik het zelf leuk zou vinden. En als mensen dat niet leuk vinden, nou jammer dan. Want ik ben gewoon zoals ik ben en daar kan ik niks aan doen.

Hoe vond je deze ervaring om met televisie te werken?

Uh, het is weer een keer iets aparts, hè. Niet iedereen krijgt die kans, daarom heb ik geprobeerd om hem met beide handen te pakken. En dat is ook gelukt.

Ben je anders naar televisie gaan kijken nu je eraan hebt meegewerkt?

Nee, ik kijk nog gewoon tv zoals ik vroeger altijd keek.

Nu je weet hoe het er achter de schermen aan toe gaat, heb je niet een andere blik?

Nou, meestal als ik naar zulk soort shows kijk, ga ik niet helemaal denken van dit en dat. Dan luister ik gewoon naar wat er gebeurt. Maar ik weet nou hoe het een beetje achter de schermen gaat, maar ik heb niet dat als ik naar een programma kijk, dat ik dan denk van 'ze gaan nu zo en zo doen'. Dat let je meer op die dingen die achter de schermen zouden kunnen gebeuren dan op het programma zelf. Dat doe ik dus meestal niet. Of meestal eigenlijk nooit.

Heb je je al eens eerder bezig gehouden met het onderwerp 'Wat is een goed anti-kater middel?'

Ja, dat heb ik wel eens aan m'n ouders gevraagd, maar toen was het meestal gewoon "niet te veel drinken". En als je teveel gedronken hebt, dan is het veel water drinken, veel eten die dag erop. En dan tegen de middag is het meestal bij mij wel weer weg. Of je gaat die avond dat je thuiskomt over je nek, maar daar ben ik niet zo'n voorstander van.

Vond je het leuk om op deze manier bezig te zijn met anti-kater tips?

Uh, ja, 't is ook wat ik eerder al zei, het is de eerste keer televisie en kater dingen. Ik heb dus eigenlijk geen andere bronnen waar ik het mee kan vergelijken.

Je hebt niet aan het einde van de dag genoeg van het onderwerp?

Nee, dat niet, want de camera's staan natuurlijk de hele dag op je neus, dus dat is wel leuk. Ook op dat plein, iedereen staat naar je kijken en te doen. Dan denk je toch van "dat ben ik".

Heb je er iets van geleerd?

Ja, uh, ja, je leert er wel dingen van. Maar de meeste dingen die gezegd werden, die kende ik toch al wel een beetje. Het zijn niet echt van die dingen van, uh, je moet zo en zo doen en dan kan je het voorkomen. Mij sprak dat voor zichzelf.

Jullie hebben wel veel tips gekregen op straat en in het restaurant. Kende je die allemaal al?

Ja, die Bloody Mary die kende ik nog niet. Vond ik trouwens ook niet te drinken. Niet te zuipen. En in dat kwakzalverijwinkeltje..

De smartshop.

Ja, met die jointjes die het voorkomen en die luchtverfrissers of echte frisse lucht.

Daar was je niet helemaal van overtuigd?

Nee, volgens mij sta ik er ook op die band op van 'nou, het zal allemaal wel'.

Wat vond je het leukst?

Uh, het eten wat ik kreeg in het restaurant. Nee hoor, grappig. Gewoon de aandacht die je krijgt van de mensen om je heen die het zien gebeuren. Dat vond ik wel lachen.

Even beroemd. Straks weer als het uitgezonden wordt.

Nou, dat zal je hooguit een keer met uitgaan horen, maar ik denk ook niet verder.

We hopen dat het in alle kranten komt te staan.

Ja, dat hoop ik ook dat ik met m'n kop in de krant kom te staan, Brad Pitt junior!

De aandacht vond je dus het leukst?

Ja, de aandacht vond ik wel leuk. Het is gewoon een hele ervaring om een keer mee te maken. Ik vind het wel lachen.

Waren er ook minder leuke dingen?

Uhh, ja er was iets een beetje mis gepland, geloof ik. We zouden hooguit een half uurtje moeten wachten, omdat er dan een student iets kwam vertellen. Maar die kwam, vanwege vertraging, anderhalf uur later. Ja, dan ga je je toch wel een beetje vervelen. Maar ja...

Het wachten viel dus een beetje tegen?

Ja, dat was ook maar één keer, want al was het ene onderwerp klaar dan verheugde ik me al weer op het andere onderwerp of deel.

Zijn er nog dingen heel anders gegaan dan je vooraf had gedacht?

Uh, anders gegaan?

Had je van tevoren een voorstelling gemaakt van hoe het zou zijn?

Ja, wel dat je.. Wat ik wel jammer vond, ik dacht dat ik in m'n eentje op tv kwam. Maar ja, dat Charlotte er bij was, toen dacht ik wel in het begin "helaas". Maar ja, ik denk dat ik het in m'n eentje niet had aangekund, hoor. Het was wel zo, dan kon de ene, als was die z'n woorden kwijt, dan vulde de andere het wel weer aan. En dat doe je dan telkens bij elkaar.

Jij wist dus niet van tevoren dat Charlotte ook zou komen?

Ja, dat werd dus wel verteld. Ik werd eerst opgebeld en daarna werd er verteld "ja, er gaan er nog twee mee" dus dat vond ik ook wel jammer. En daarna bleek dat die derde, dat die niet zou komen en dat we het met z'n tweeën zouden doen. Daar had ik wel vrede mee.

Wat vonden je ouders ervan?

Volgens mij schept m'n vader er nu nog over op dat ik op tv kom.

Ze waren dus wel enthousiast?

Ja, ze vonden het wel kikke.

Hebben ze ook toestemming gegeven?

Ja, want je moest 18 zijn, wou je het zelf ondertekenen. Toen was ik nog 15, geloof ik. Net 16.

Heb je vooraf er nog met ze over gepraat? Hebben ze je nog tips gegeven?

Ja, m'n moeder zei: probeer gewoon grappig te zijn. Maar wat de ene grappig vindt, vindt de andere weer niet grappig. Dan maak jij een grap die je grappig vindt, en dan denkt een ander 'zappen!'.

Heb je ook met ze gepraat over het onderwerp? Dat het over alcohol zou gaan?

Ja, uh, m'n vader vond het niet zo heel erg en m'n moeder ook niet. Want tja, ik ben nu op een leeftijd gekomen, dat het gewoon mag. Ze vonden het allebei niet zo heel erg.

Denk je dat het anders was geweest als je een aflevering over seks of drugs had gedaan?

Ja, m'n vader praat er losjes over, maar dan echt plat! Ik noem geen details. Maar ik denk dat m'n moeder het toch niet heel erg leuk zou hebben gevonden.

Als je een aflevering over seks of drugs had gemaakt.

Ja, want dat lijkt het....tenminste ik denk dat ze zo denkt, dat dit is te vergelijken met junkie zijn. Al ga je er over praten en doe je alsof je er heel veel over weet, dat het dan net lijkt of je het de hele dag doet. Je hebt kans dat je een vertekend beeld van die persoon gaat krijgen.

Jullie beginnen de aflevering met een gesprekje waar jullie vertellen dat jullie de avond ervoor zo veel gedronken hebben en dat jullie nu een kater hebben. Was dat zo?

Ja, maar dat kan gebeuren. Elke leeftijd, vanaf 16 of tegenwoordig zijn er ook 15-jarigen of 14-jarigen die elke zaterdagavond lam thuiskomen of vrijdagavond. Ik zie dat niet als een groot probleem.

Hadden jullie ook echt gedronken de avond ervoor?

Nee, ik ben gewoon vroeg naar bed gegaan. Ik moest de trein van tien over zes hebben, wou ik om acht uur in Amsterdam zijn.

Wiens idee was het dan om te zeggen dat jullie een kater hadden?

Uh, die vrouw, ik ben even d'r naam kwijt. Een blonde, die ook in verwachting was.

Julia?

Ja, die zei 'doe maar een beetje dit en dat'. Maar zeker weten doe ik dat ook niet meer. Het is een behoorlijk tijdje geleden. Er zijn inmiddels zoveel andere dingen gebeurd in m'n leven.

Heb je aan je vrienden verteld dat je mee ging doen?

Ja, ze vonden het wel kikke. Of ze zeiden voor de grap 'nou dat ga ik echt niet kijken, hoor! Als die rotkop van jou op tv komt!' Zulk soort dingen, ze reageerden gewoon enthousiast. Niet van 'nou, lekker boeiend'.

Heb je het ook met ze gehad over het onderwerp?

Ja, ze vroegen 'waar gaat het dan over?' Nou, dan legde ik het gewoon helemaal uit. Dan zeiden ze 'nou, leuk'. Je moet niet helemaal natuurlijk.. om een beetje.. zeg maar, dat ik in hun ogen, zeg maar, dat ik ze nog aan zie als stoer zijn. Een beetje dat ze er cool onder bleven.

Heb je verteld wanneer het op televisie kwam?

Nou, ik wist het nog niet. Ik heb wel gezegd dat het ergens in januari werd.

Kwamen je vrienden ook nog met anti-katertips op de proppen?

Ze zeiden alleen als tips dat ik achter de camera moest blijven staan in plaats van ervoor. Zulk soort dingen. Zulk soort geintjes..dat is onderbroekenlol.

... - Opstarten laptop -

Heb je al een beeld van hoe de aflevering er uit gaat zien?

Absoluut niet! Echt niet.

Hij is heel leuk geworden!

Hoe lang duurt ie nou? Een kwartier of tien minuutjes?

Ze zijn allemaal tussen de tien en vijftien minuten. Ik denk dat die van jullie in het midden zit wat tijd betreft.

Je bent dus de hele dag in Amsterdam voor maar tien minuten in principe.

Kijken van de aflevering

Ik heb geen flauw idee wat ik kan verwachten. Het geluid mag wel zacht trouwens.

Jullie hadden me beter in dat voorstukje moeten doen.

(over het eten dat ze maakten in het restaurant) Nou, die van mij ziet er toch beter uit. Die is rond.

Die heb ik niet opgegeten, hoor! Dat ei.

(over Ton) Hij kwam echt heel laat
Daar moesten jullie zo lang op wachten?
Ja.

Oh, dat is die zweverige winkel.
Volgens mij was dat echt een flikker eerste klas.

Gelukkig staat dat stukje van die Bloody Mary er niet op.
Dat komt nog!

Die zuurstof, dat was zo'n onzin.
Je gezicht verraadt je.

Ja, lucht, hij zei nog: "wil je het proberen?" Nou, de groeten. Mooi niet. Laat zij het maar doen.

Ze twijfelde nog of het zou werken of niet. Ze was er niet van overtuigd dat het niet zou werken.

Het is toch gewoon onzin.

Die actie van haar met die jongen met dat masturberen, haha.

Rauw ei, gatver. Dat heb ik een keer met vrienden gedaan, wie de meeste rauwe eieren kon eten. Na eentje kwam ie er al gelijk weer uit.

Oh, daar is die Bloody Mary!! Gatver!

Wat vond je ervan?

Ja, ik vond hem leuk. Alleen ik had het gevoel dat het meer Charlotte dan mij was. Maar daar doe ik niet zo veel meer aan. Ik vond hem wel leuk. Aan de ene kant dacht ik wel dat het zoiets zou worden met teksten erdoorheen, maar niet zo. Op een positieve manier.

Wat voor teksten had je verwacht dan?

Wel iets dat er flitsende teksten en beelden bij zouden staan. Dat had ik wel verwacht.

Het was dus niet flitsend genoeg?

Jawel, jawel, ik vind hem leuk.

..... Stilte op het bandje....

M'n vrienden zullen het, denk ik, wel leuk vinden. Maar m'n ouders ook wel. Ik weet niet echt hoe ze zouden gaan reageren. Echt geen flauw idee. Ik denk dat ze het wel leuk vinden, niet iets negatiefs, denk ik. Hoop ik!

Zou je het leuk vinden om naar te kijken als je er zelf niet aan had meegedaan?

Het komt op de Box, he? Ik houd niet echt van de muziek die op de Box komt, dus grote kans dat ik niet eens weet dat het op tv is.

Als je er dus niet aan mee had gedaan, was de kans dus klein geweest dat je een aflevering had gezien?

Laat staan dat ik wist.

Afgezien daarvan, als je er langs zou zappen, zou je dan wel kijken?

Als ik dat gesprek had gehad, maar er niet bij was gekomen, dan had ik hooguit gekeken naar de aflevering van dat meisje uit m'n klas. Maar ik denk dat ik uit jaloezie niet had gekeken.

Weet je in welke aflevering zij meedoet?

Volgens mij iets met alcohol. Dat ze hun eigen drankje moesten maken met drie andere meiden, nee in totaal drie meiden. Met twee Amsterdammers en dat meisje uit m'n oude klas.

Hebben jullie het onderling nog over jullie afleveringen gehad?

Ja, we hebben aan elkaar verteld wat we hebben gedaan. Wat heb jij gedaan? We zeiden voor de lol: "Wij zijn de BN'ers van de school!" Maar niet echt uitgebreid, Mandy en ik gaan nou ook weer niet zo vaak met elkaar om. Nou, eigenlijk nooit meer, alleen op school.

Ik was eigenlijk wel benieuwd naar de straatinterviews. Hebben jullie die mensen zelf uitgezocht?

Nee, er werd gezegd van "neem nou die en dan die en dan die". Ze hadden volgens mij geen zin om veel met die camera te zeulen.

Jullie brachten mensen naar de camera toe?

Nee, gewoon die het dichtste bij de camera was aanspreken en dan..

Dat waren allemaal voorbijgangers?

Nou, die gozer met dat jackie, die met dat colbertje aan en de eerste drie ofzo, die waren al gebeld door dat meisje die ook bij de cameraploeg zat. Die kwamen sowieso. En toen gingen we eten en toen is de cameraploeg de straat op gegaan en die vragen gesteld. Daar waren we geeneens bij.

De mensen die van tevoren gebeld waren heb je wel iets kunnen vragen?

Ja, die met die witte jas van het masturberen en dat meisje nog, die skater-achtige met het zwart-witte shawltje om.

Als je de lijst doorleest met alle programmatitels, zit er dan één bij die er uit springt?

Welke ik zou willen doen?

Of zou willen zien op tv.

Uh, nummer 7.

En een andere, buiten je eigen uitzending.

Bier, bier, bier.

Ben ik nou verslaafd?

Utrecht, 28-1-2006, 11.00-12.15, Stationsrestaurant 'De Tijd' Utrecht centraal

Designers Ben ik nou verslaafd:

Anne, vrouw, 16 jaar, Nederlands, vmbo, Wijhe

Kim, vrouw, 17 jaar, Nederlands, vmbo, Wijhe

Saren, man, 18 jaar, Nederlands, vwo, Haarlem

Robert, man, 19 jaar, ?, ?, Amsterdam (destijds stagiair Bosch Film, was niet meer bereikbaar voor dit gesprek)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op donderdag 2 februari uitgezonden worden.

Hoe zijn jullie betrokken geraakt bij Find Out?

(allemaal) School

Zaten jullie (Anne en Kim) toen bij elkaar in de klas?

(Anne) Zelfs in dezelfde groep

Hoe ging dat?

(Anne) We werden naar een lokaal gehaald en daar moest je je naam op een bordje schrijven en dan werden er vragen gesteld. Er werd een foto gemaakt en dan gingen we discussiëren.

Hoe ging die discussie?

(Kim) Over bepaalde onderwerpen, over drugs, seks en alcohol en dan werden er denk ik een paar uitgekozen. Robert was er dan ook en die ging dan steeds doorvragen, doorvragen, doorvragen gewoon over bepaalde onderwerpen. En er waren een paar meisjes en jongens die hadden het veel over seks en wij hadden het natuurlijk over drugs, omdat we er nogal veel van weten. Daarom zijn we ook uitgekozen.

Was dat dezelfde Robert die ook in jullie aflevering meedeed?

(Anne) Ja die was er toen ook. Die liep daar toen stage.

En bij jou, Saren?

(Saren) Ja, ook gewoon op school, vragenlijstjes. Toen werd ik later eerst geë-mailed, want ik had geen telefoonnummer ingevuld en toen later gebeld en toen kreeg ik een dagje vrij van school om daar te komen. Nou, mij best.

Hebben jullie zelf ook nog ideeën genoemd voor de serie?

(Saren) Geen idee. (Anne) Volgens mij niet. Dat weet ik eigenlijk niet al meer, dat is al een behoorlijke tijd terug.

Maar jullie hebben het dus wel veel over drugs gehad?

(Anne) Ja, dat was het enige waar ik over mee kan praten. Haha, op dat moment.

Zijn er nog andere mensen van jullie school uitgekozen?

(Anne) Volgens mij één meisje, Nathalie, uit een andere groep. (Kim) Dat weet ik niet. (Anne) Maar dat weet ik niet zeker. Die had het er wel over dat ze ook was gevraagd. Daar heb ik verder ook niets van gehoord.

Nathalie Limpers?

(Anne) Ja, dat klopt. (Saren) Een meisje uit mijn klas die zat bij het onderwerp seks. (Anne) Nathalie ook toch? Over lesbische relaties. Bi.

Jullie hebben het dan veel over drugs gehad tijdens die gesprekken, werden er ook nog andere onderwerpen besproken?

(Anne) Bij ons viel het wel mee, want wij hadden eigenlijk een beetje de overhand in de klas. (Kim) Ja, heel veel die praten er mee. Anne en ik die zaten naast elkaar en toen ging de rest die ging vanzelf mee. (Anne) Het was niet echt dat ze zelf zeiden van "hee", het was wel zo dat als wij begonnen, dan ging de rest wel mee. (Saren) En ik heb geen flauw idee meer hoe dat ging bij mij in de klas dus.

Ook niet waar je het over hebt gehad?

(Saren) Ik weet nog een beetje vaag waar het over ging, maar ik heb het nou niet echt onthouden of zo dus. Want ik had eerst in het begin zoiets van 'oh god, dat zal wel'.

Nadat ze weg waren, hebben jullie er toen nog over nagepraat in de klas?

(Kim) Dat het wel grappig was. (Anne) Ja, dat het wel grappig was en dat we toch nooit zouden gekozen worden dus. Dat was het eerste wat we zeiden. (Saren) Ik niet dus, ik had zoiets van 'het zal wel'.

En toen werd je gebeld?

(Anne) Nou, ik kreeg een brief. (Kim) Ja, ik ook. (Anne) Dat was wel grappig.

Hebben ze je toen nog verteld waarom ze jullie hebben uitgekozen?

(Anne) Nee, dat niet. Er stond alleen maar in dat we door de eerste selectieronde heen waren of zo. (Kim) Ja, ik gelijk Anne bellen. (Saren) Ja, mij hadden ze verteld dat ze eigenlijk niemand anders konden vinden. Dat ze gewoon maar mensen gingen bellen in de hoop van 'misschien kan die nog'.

Hebben jullie nog getwijfeld of je mee wilde doen?

(Kim) Ja, ik wel. Ja, omdat ze misschien de boel zouden verdraaien of omdat we uit waren gekozen voor het onderwerp blowen. Ja, we weten gewoon veel over blowen, maar dat betekent niet dat we gewoon er verslaafd aan zijn. En ons werd wel een beetje, zeg maar hoe noem je dat, we moesten eigenlijk zeggen dat we verslaafd waren terwijl dat eigenlijk niet zo was. Ik heb wel getwijfeld. (Anne) Ja, ik wel natuurlijk. Je moet wel kijken, we wonen in een dorp, er wordt veel gepraat. Als dat op tv komt... Ik hoorde laatst van mijn moeder al, mijn moeder wist al precies wanneer ik op tv kwam, dat had ze gehoord in het dorp. (Saren) Ik had niet getwijfeld, maar ik had wel het idee dat ze het een beetje zaten aan te dikken ja, daar bij de opnames.

Waardoor had je dat idee, dat ze het zaten aan te dikken?

(Saren) Nou ja, ze wouden af en toe dat er wat werd gezegd in die richting en aan het einde moest je zo'n gesprekje en toen gingen ze vragen "ja, wil je toch nog dit en dit zeggen, dat je een beetje bent ingekeerd?" Toen had ik ook zoiets van "nou, eeh, nee".

Heb je dat ook nog gezegd tegen ze?

(Saren) Nee. Ja, ik heb wel gezegd van "jullie gaan ons echt zo heel erg slecht afschilderen".

Je kunt zo zien of dat echt het geval is.

En het onderwerp van de aflevering, hoe is dat bedacht?

(Anne) We wisten dat het over blowen ging, maar verder wist ik er vrij weinig van af.

Jullie wisten van tevoren niet wat er die dag ging gebeuren?

(Kim) Ja, we wisten dat er gefilmd zou worden. (Anne) We wisten wel waar we gefilmd zouden worden, we gingen naar Nomads, zeiden ze en dat werd gezegd, maar er werd niet gezegd wat we gingen doen. Daar kwamen we daar pas achter. (Saren) Ik wist dat we

gingen blowen en ergens heen of zo. (Anne) Moet je nagaan. Zelfs dat wist ik niet, dat we zouden blowen. (Kim) Nee, dat wist ik ook niet. We wilden eerst nog naar de shop gaan om wiet te halen. Ik zei "dat doen we na die tijd wel".

Hebben jullie van tevoren nog informatie opgezocht over blowen?

(Anne) Nee, helemaal niet. (Saren) Nee. (Anne) Ik ben gewoon heengegaan met wat ik wist.

(Saren) Ja, ik ook.

Konden jullie tijdens die dag, tijdens de opnames, zelf beslissen wat jullie gingen doen en zeggen?

(Kim) Niet altijd. (Saren) Het werd een heel klein beetje geleid, maar je had best wel... Je kon wel gewoon lullen, maar af en toe zeiden ze toch van "hou het een beetje daarbij of ga nu een beetje daar over lullen". (Anne) Ja, precies, ze zeiden wel ongeveer wat je moest gaan zeggen. Als wij even stil vielen, zeiden ze al van "dit kun je zeggen, dat kun je zeggen", maar het was niet echt van "dit en dat staat er, dat moet je gaan vertellen". Je mocht het wel zelf bedenken.

Maar het was wel duidelijk dat het een bepaalde richting op moest?

(Anne) Ja, dat wel, het werd wel een beetje gestuurd.

Was je het wel altijd eens met de sturing?

(Anne) Niet met alles, maar wel met bepaalde dingen wel. Zoals Robert die moest op een gegeven moment zeggen dat hij elke dag blowde, terwijl hij dat niet deed...

-onderbreking door bediening-

Maar Robert moest dus zeggen...

(Anne) Dat hij elke dag blowde ja. Dat vond ik wel... Toen had ik wel zoiets van, dat klopt gewoon niet. Want je moet wel jezelf blijven. (Kim) Achteraf zei hij ook van "hé, ik heb dit gezegd, dat klopt helemaal niet". (Saren) Dat was ook weer voor het aandikdeel dus, maar ja...

Hebben jullie tijdens de opnames nog gedacht aan hoe het over zou komen op televisie, of anderen dat wel leuk zouden vinden om te zien op televisie?

(Kim) Spijt (Anne) In het begin had ik zoiets van 'laat maar gewoon gaan', maar toen ik klaar was had ik wel zoiets van 'is het wel juist wat ik heb gedaan?'. Want ik loop wel met een joint in mijn mond op tv. (Saren) Iedereen die ik ken, weet toch wel dat ik blow dus. (Anne) Dat is bij mij ook wel zo, maar voor hetzelfde geld kijkt mijn familie ook en dat wil ik dus weer niet hebben. (Saren) Die weten het ook dus. (Anne) Bij mij niet (Kim) Bij mij ook niet, maar ik ben nu gestopt dus.

Ben je niet bang dat je familie dit toch te zien krijgt?

(Kim) Nee, want die kijken hier toch niet naar. Het zijn allemaal christelijke mensen, dus die kijken niet naar zulk soort dingen. En ik ga het ook niet vertellen. (Anne) Ik wou het mijn moeder ook niet vertellen wanneer ik op tv kom, maar die is er zelf achter gekomen.

Maar die weet wel dat je blowt?

(Anne) Ja, oh, die weet het al heel lang.

Hebben jullie al eerder iets voor televisie gedaan?

(Saren) Niet dat ik weet. (Anne) Ik heb ook een keer meegedaan met een aflevering van 'klas...' op de basisschool. Dat is het enige dat ik ooit heb gedaan, voor de rest nog nooit.

En hoe vonden jullie dit om mee te doen?

(Anne) Leuk (Saren) Was wel komisch. Ik weet niet. (Kim) Wel apart. Vooral als je ging blowen, echt zo heel groot, ja ik weet niet wat het was, maar het leek net een soort sofa heel groot, daar kon je echt op liggen zeg maar. Dat was wel mooi. (Saren) Loungen.

Waar was dat?

(Anne) Bij Nomads. (Kim) Bij de Nomads ja.

Ben je nu ook anders naar televisie gaan kijken nu je hier aan mee hebt gedaan?

(Kim) Ik kijk wel de afleveringen van Find Out, dat vind ik wel leuk om te zien nu ik zelf er aan mee heb gedaan. Ik vind het altijd wel leuk om te kijken wat andere mensen hebben gedaan. Voor de rest, ik kijk weinig tv, dus...

-onderbreking door bediening-

En Saren, ben jij anders naar televisie gaan kijken?

(Saren) Nee, ik kijk nog steeds bijna geen televisie, dus.

En jij, Anne?

(Anne) Ik ben er niet anders naar gaan kijken of zo. Het is niet dat het mij zo aangreep of zo. Het is gewoon leuk om een keer mee te maken, toch? Je maakt het maar één keer in je leven mee, dus waarom niet.

Vonden jullie het leuk om op deze manier bezig te zijn met het onderwerp?

(Kim) Ja, omdat we zelf dan ook blowden. En ja op zich konden we er meer over weten omdat we met twee van de... cannabis nog wat.. moesten we met twee, een vrouwtje en een man.. (Anne) Van de CIA, Cannabis Intelligence Amsterdam (Kim) Ja, CIA. Dan kom je toch wat meer te weten. (Saren) Volgens mij waren die fucking nerveus voor de camera. (Anne) Die kerel die was helemaal nat van het zweten gewoon, dat zag er gewoon heel vies uit. Die hele rug was zeiknat, dat hele shirt. (Saren) Een beetje relaxed. (Kim) Daar had ik nog niet aan gedacht. (Anne) Dan had je echt zo'n hele dikke kerel, zo'n hele grote en dan zo'n meisje ernaast van misschien 1 meter 50. Dat zag er echt heel grappig uit.

Vertelden zij ook nog dingen die je zelf niet wist?

(Anne) Ja, dat wel. Heel veel dingen. Die quiz ook, sommige dingen wist ik gewoon niet. Dat is gewoon leuk om er dan wel achter te komen (Kim) Dat je van blowen bijvoorbeeld geheugenverlies kreeg. Wij dachten van wel, maar dat was dus niet zo. (Saren) Ja, dat was wel zo'n beetje het boeiendste van de hele dag zo. (Kim) Ja, dat vond ik ook wel.

Dus daar hebben jullie wel wat van geleerd zo?

(Kim en Anne) Ja. Zeker. (Saren) Ik had zoiets van hoe erg ik het nu ook verneuk, het komt wel goed.

Wat vonden jullie nou het leukste van het hele project?

(Kim) Met Donny praten. Dat was wel grappig. (Anne) Dat was inderdaad wel mooi ja. Gewoon wat hij vertelde allemaal, dat je zo verslaafd kan zijn. Dat had ik niet gedacht, dat je zo veel kan roken op een dag. Want hij rookte echt veel. Dat vond ik echt raar. (Kim) Hij ging ook stelen en zo. Twintig? (Anne) Volgens mij was het wel meer dat hij vertelde. (Kim) Volgens mij wel vijftig of zo. (Anne) Ja, het was echt veel. Zoveel krijg ik niet naar binnen. Dan val ik om. (Saren) Ja, het was een kettingroker. Ik vond het ook best wel boeiend hem, maar ik vond het erg raar dat mensen zo erg van wiet kunnen worden. Ik heb wel wat meegemaakt, maar dat soort gevallen, nee.

Wat was het minst leuk?

(Anne) Dat we moesten wachten. (Kim) Ja. (Anne) Dat we elke keer moesten wachten, dat vond ik wel erg. En dat laatste deel, dat je in je eentje voor de camera moest, dat vond ik echt verschrikkelijk. (Kim) Ja, ik ook. (Anne) Toen klapte ik helemaal dicht. Dat vond ik niet leuk.

Toen moest je een eigen conclusie trekken over die dag?

(Kim) Ik weet al niet eens meer wat ik heb gezegd. (Anne) Nee, ik ook niet. Maar ik weet dat het wel kut was. Dat was helemaal niks. (Kim) Ik heb wel even gezegd dat ik het in de hand had. Dat heb ik wel gezegd. (Saren) Ik vond het balletje trappen een beetje het saaist. Maar ik hou niet van balspellen, dus. (Kim) Ja, dat heb ik ook, het balletje overtrappen. Op zich was het wel grappig, maar niet dat ik zeg.. (Anne) Ja, totdat ze gingen hoog houden. Dat kan ik niet. Dan gaat de bal ergens anders heen.

Was dat jullie eigen idee om te gaan voetballen?

(Saren) Nee. (Anne) Nee, dat moesten we doen. (Kim) Hun zouden gaan filmen zeg maar zonder dat wij.. zonder dat wij met elkaar aan het praten waren. Net zo dat we het niet in de gaten hadden dat de camera er bij was zeg maar. (Anne) Ja, Donny zou er dan aan komen fietsen of zo, het was in ieder geval heel mooi in plan gezet.

Wat vonden jullie ouders er van dat je mee ging doen aan Find Out?

(Kim) Nou, ik was 18 dus ik mocht het zelf weten. (Saren) Die van mij boeit het geen ene ruk. Heerlijk, ouders.

Heb je het er wel met ze over gehad?

(Saren) Ja, dat wel. Zo van ja ja, ik heb een dagje vrij, ik ga voor tv naar Amsterdam of zo, bla bla bla, oké, doe. (Anne) Die van mij vroegen of ze zich moesten schamen voor mij. (Kim) Ja, dat vroegen ze bij mij ook wel. (Anne) Ze vonden het niet leuk natuurlijk. Het is niet leuk om je dochter zo te zien, maar ja. Op zich.. (Kim) Ja, je ziet jezelf wel op tv, maar aan de andere kant denk ik als mensen daar naar gaan kijken, misschien dat ze er dan wel anders over gaan denken. (Anne) Ze krijgen wel een heel vertekend beeld van je. Je ziet er maar één deel van, want de mensen die dat zien die kennen mij verder niet, dus die zullen alleen kijken van "oh kijk die is junk", klaar. Meer zullen ze niet zeggen. (Saren) Dat zijn van die mensen met vooroordelen: weg met hun, daar heb je toch niets aan.

Heb je het daar ook met je ouders over gehad?

(Anne) Nee, dat niet. (Kim) Er stond één foto, die stond op Find Out, die heb ik aan mijn moeder laten zien. Echt, daar zag ik er uit! Helemaal bleek, met mijn ogen op half zeven. Toen zei ik "mam, moet je kijken". "Oooh", zegt mijn moeder, ik zo "nou dan heb je in ieder geval een voorproefje".

Hebben jullie het ook met vrienden er over gehad dat je mee ging doen?

(Anne) Nou, mijn vriend zei gelijk met dat voorstukje dat je in de reclame ziet, begon hij al gelijk helemaal te vertellen van "kijk, ik ben junk". Zo zat hij tegen mij, hij vond het gewoon raar weet je dat je daar aan mee doet. Omdat je jezelf eigenlijk gewoon als junk neerzet. En voor de rest, ja de rest zegt ook allemaal zo'n kans krijg je maar één keer, dus waarom niet. En ik weet wat ik zelf ben en wat ik zelf doen. En zolang ik dat nog weet, ... (Kim) Schijt aan een ander! (Anne) Ja, precies. (Saren) Nou, ik heb er niet veel over gepraat. Die paar mensen die het wisten hadden zoiets van "ja, en?" Niks mis mee. Blown. Dus...

Hadden jullie ook nog toestemming nodig van je ouders?

(Anne) Ja, ik wel. (Saren) Ik niet. (hij was al 18) (Anne) En die hebben ze wel gegeven. (Kim) Ik moest wel een blaadje meenemen voor een handtekening voor de zekerheid. Mijn ouders gaven eerst geen toestemming. Maar toen heb ik er een beetje overheen gepraat. (Anne) De dag van tevoren kwam ze er nog mee aan met dat ze uiteindelijk toch mee ging. (Kim) Ik zou eigenlijk eerst niet gaan, maar toen ben ik dus wel meegegaan.

Waarom zou je eerst niet gaan?

(Kim) Mijn ouders waren het er niet zo mee eens, omdat ze gewoon bang waren dat er zo'n publiciteit kwam dat het gewoon een verkeerd beeld van mij ingaf. Wijhe is gewoon een klepdorp, dus.. Dus ze dachten eerst van "laten we het maar niet doen". Maar ik hou het gewoon stil, gewoon vrienden die ik dan ken zeg ik wel "dan en dan kom ik op tv, moet je maar kijken", maar niet dat ik door heel Wijhe roep "nou, ik kom op tv..". (Saren) Ik wil eerst de aflevering zien en dan zie ik wel of ik het ga vertellen aan mensen.

Daarom laten we het je nu ook zien.

(Anne tegen Kim) Zal ik je handje vasthouden?

Hebben jullie zelf al een idee van hoe het er uit gaat zien?

(Anne) Nee, helemaal niet. Daar ben ik heel benieuwd naar. (Kim) Alleen dat voorstukje, dat is het enige dat ik gezien heb.

Oh ja, daar zitten jullie ook in hè?

(Kim) Anne alleen. (Anne) Daar schrok ik behoorlijk van hoor, toen ik dat zag op tv. Zie ik ineens mijn eigen kop op tv, hè hoe kan dat nou?

De meeste reacties van de jongeren die we hun aflevering laten zien gaan tot nu toe over hun haar, kleding en hoe je eigen stem klinkt.

(Kim) Dat ga ik denk ik ook roepen. Het haar opgeschoren. (Anne) Allebei een half kale kop, oh dat was verschrikkelijk toen.

Was er niet ook iets met jullie kleding? Ik kan me daar iets van herinneren.

(Anne) Ja, ik had een shirtje aan met 'Fuck trance' er op. (Kim) En Lonsdale. (Anne) En ik had een Lonsdale trui aan en die mocht ik eigenlijk niet aan hebben of zo. Toen wou ik mijn jas uittrekken en toen moest die trui eerst uittrekken, want ze vonden dat ik anders geen respect had daar. Die kerel die ons kwam ophalen van het station die zei dat ik geen respect had, omdat ik Lonsdale droeg. Het is gewoon een sportmerk, dus... Ja, kijk de één zoekt er wat achter en de ander niet. (Saren) Lonsdale, even kijken: Laat Ons Nederlanders Samen De Allochtonen Langzaam Elimineren, volgens mij was dat 'm. (Anne) Nou, Lijdend Exporteren.

Nou, die hoor ik voor het eerst.

(Kim) Als je Lonsdale draagt, kijk zo staat Lonsdale dan precies en als je de jas er over heen laat of zo, dat stond in de krant, had je het zo en dan staat er NSD, van de NSDAP. Dat zijn van die domme, achterlijke dingen. Dat vind ik gewoon stom, dat slaat gewoon nergens op.

Die ken ik inderdaad wel, maar die jij net noemde niet.

(Anne) Ik loop al vanaf mijn dertiende, veertiende met Lonsdale, dus ik snap dat gezeur niet echt. (Kim) Ik ook niet. Ik heb alles weg geflikkerd. (Saren) Als je het leuk vindt, moet je het dragen, punt. (Anne) Weet je wat het is, als ik het draag, krijg je gelijk al die allochtonen naar jou toe en die lopen jou te discrimineren. Dat schiet niet op. (Saren) Ja, kijk ik krijg ook mensen naar me toe. Dat zijn dan voornamelijk geen allochtonen, maar dat zijn gewoon Nederlanders die een hekel aan me hebben. Ik loop in een geel-oranje t-shirt en ik word voor Gothic uitgemaakt.

(Leader)

(Kim) Dat is Robert of niet? (Anne) Ja, volgens mij ook. (Saren) Nou, die intro doet 't 'm al.

(Saren) He, toen had ik nog zwart haar, dat is lang geleden. (Kim) Ik blond en half opgeschoren.

(Kim en Anne) Hahaha
 (Saren) Dat valt mee, oké.
 (Anne) Oh, dat valt nog mee, vier keer per week. Dat valt nog mee.
 (Anne) Gelijk aan de pijp..
 (Saren) Nee, dat klopt niet, daar heb ik een joint vast.
 (Anne tegen Kim) Zeventien ben je daar nog! (Kim) Is dat zo?
 (Saren) Dat klopt niet echt, er staat dat ik alleen maar pijpjes rook, maar ik zit daar ook met een joint in mijn bek zo nu en dan.
 (Kim) Was dat nog voor de zomervakantie? Ik blow al zeven maanden niet meer of zo.
 (Kim) Ik zit daar echt als een zoutzak joh!
 (Kim) Nou kun je zelf eens horen hoe boers je praat hè?
 (Anne) Mooie pleister Kim.
 (Kim) Ik zeg in ieder geval dat ik er van af kan blijven. Als mijn moeder dat maar hoort.
 (Kim) Oh, daar was ik echt stoned. Ik kon niet meer, maar dat komt ook met die lamp op mijn hoofd.
 (Anne) Kijk Robert dan. (Saren) Hij zat ook de hele tijd zo met zijn hoofd.
 (Kim) Mooi kop Anne! Toen wist je moeder dat nog helemaal niet toch? Oh jawel, net.
 (Anne) Toen zei ze 's ochtends nog tegen mij "niet blowen hè, op tv, niet blowen op tv"! "Nee ma, doe ik niet".
 (Anne over de CIA) Die lui werden zelf ook stoned man, van die lucht alleen al.
 (Kim) Moet je nagaan, dat heb je niet eens in de gaten.
 (Kim) Hier is die foto van gemaakt.
 (Anne) Ik zit precies buiten beeld, goed hè? (Kim) Maar ik wist gewoon niet hoe ik moest gaan zitten, want zo kon iedereen je zien en zo niet. (Anne) We mochten niet achterover leunen, dat is zwaar hoor.
 (Anne over Donny) Twintig per dag, hij rookte er meer. Oh ja, die fiets. Dat was een oude fiets, daar zaten geen remmen op.
 (Kim) Nu kun je eigenlijk zien dat je gewoon stoned bent. Dat ik er zo altijd bij heb gelopen!
 (Anne) Zombies.
 (Anne) Een playboy oorbel heeft hij in. Zie je dat?

-Laptop loopt vast en moet opnieuw worden opgestart-

...

(Kim) Op zich valt het nog mee. (Saren) Ja, valt heel erg mee. (Anne) Ik vind 'm wel grappig.
 (Kim) Alleen soms denk ik "ooh, ze hebben een beetje het verkeerde..." (Anne) Shot genomen. Het had wel anders gekund.

Je ziet inderdaad wel een beetje bleek ja.

(Anne) Zij ja, ik niet. Nee, maar dat krijg je ook wel, want je hebt daar al die lampen volop in je gezicht. En het was warm daar. (Saren) Het was wel een relaxede tent daar, dat wel. Het was alleen niet zo slim dat ze met kussens gingen smijten. We hadden zo'n leuk dienblad met koekjes en drinken en toen wouden ze wat extra kussens en toen smeten ze een kussen naar ons toe en dat landde midden op dat bord. (Kim) Alles zat er onder joh. (Saren) Toen lagen we helemaal gevouwen. Toen waren we geloof ik nog helemaal nuchter, gelukkig. Anders hadden ze dit kunnen filmen van 'dit is nou een lachkick'.

Tot nu toe, is het een beetje zoals je had verwacht?

(Anne) Het is wel anders. Ik had verwacht dat het erger was. (Kim) Ja, ik ook. (Anne) Het valt juist heel erg mee vind ik. (Kim) Ik ben helemaal afwezig ik, vooral bij dat CIA. (Saren) Dat is het mooie met slechte verwachtingen. (Kim) Ik praat niet zo snel.

Blowde je tijdens de opnamedag nou ook meer dan je normaal zou doen?

(Anne) Nee, want we hebben in totaal... We moesten er in het begin allemaal zelf één draaien, die hebben we opgerookt. En daarna hebben wij er nog één gedraaid en die hebben

we met z'n drieën opgerookt. (Kim) En daarna nog één. (Anne) En daarna nog één toen we in Wijhe waren, dat is niet meer dan normaal. (Kim) Nee, eerst hebben we er eentje gedraaid voor de camera... (Anne) Maar dat was zonder wiet er in. De eerste was nep. (Kim) Oh ja, dat klopt ja. (Saren) Daarna hebben we allemaal een echte gerookt, daarna hebben we nog wat joints en zo. Het was in elk geval niet echt heel veel. (Anne) Nee het viel wel mee, het lijkt heel veel als je dat zo ziet, omdat bij elk shot zie je ons wel met een joint. Maar het lijkt heel veel, terwijl we in totaal, wij hebben maar twee joints gerookt. Dat valt reuze mee juist. (Saren) Ja, we moesten ook nog wel een beetje fatsoenlijk blijven voor de camera. (Anne) Ja precies, dus zoveel mochten we niet roken.

De titel is natuurlijk ook 'Ben ik verslaafd' met een vraagteken, niet met een punt.

(Anne) Nee, dan kun je er beter neerzetten: ik ben verslaafd met een punt. Ik ben junk. (Saren) "Ik ben een junk en ik ben er trots op". (Anne) Maar het is wel mooi geworden. Ja, het is wel leuk. Dit kan ik zelfs mijn ouders nog laten bekijken. (Kim) Ja, ik ook! (Anne) Die kan ik het wel laten bekijken. Ze zullen het niet leuk vinden dat ze mij met een joint zien, maar ik vertel wel dat het nep is en dan is het wel goed. Ja, hier kan ik ze wel naar laten kijken.

En vrienden?

(Anne) Die mogen sowieso wel kijken. (Kim) Ja, iedereen mag van mij wel kijken. (Saren) Ja, het is niet zo erg of zo... (Kim) Iedereen heeft vast wel een keer een joint gerookt. De meesten zeggen nog wel van "nee dat heb ik niet gedaan", maar ondertussen... Iedereen probeert het wel eens een keer. (Saren) Bruggers tegenwoordig al. Wel leuk, handelen aan bruggers, dan verkoop je ze gewoon iets neps of echt met een heel klein beetje wiet er in. Hun trappen er gewoon in hoor, dan zeggen ze dat ze van twee hijsen stoned kunnen worden. Je geeft zo'n sukkel een joint waar niks in zit en dan zegt 'ie nog dat 'ie stoned is na afloop ook. Dat is zo mooi.

Waar waren we ongeveer?

(Anne) Bij het gesprek met Donny, na het voetballen

-Aflevering gaat verder-

(Saren) Dan zeg ik lekker tegen mijn baas "ik zat lekker met mijn werk t-shirt op tv". (Saren) De volgende keer dat ik dit zie, zit ok voor de tv met een biertje of zo, dan lig ik helemaal dubbel.

(Kim) Het viel nog mee. (Anne) Het valt reuze mee. Ik vind het nog wel meevallen. Ik vind het leuk.

Wat vinden jullie nu van de eindconclusie, want die wisten jullie niet meer, toch?

(Anne) Nou, ik hoorde het niet helemaal goed. Maar die eindconclusie wat we moesten doen met die camera, die staat er helemaal niet op! (Kim) Nee, gelukkig niet. Die zal dan wel heel erg niet goed zijn geweest. (Saren) We waren te positief over onszelf of zo: "nee we zijn echt niet verslaafd, nee we gaan echt niks veranderen". "Oh nee, dat is de verkeerde uitleg: knip". (Kim) We moesten zeggen van of we er nou anders over hadden gedacht nou we met die CIA hadden gepraat. (Saren) En dat waren een beetje tegenvallende resultaten of zo.

Het is natuurlijk wel een hele lange dag filmen en dat is teruggebracht naar een kwartiertje

(Kim) Want ik had gedacht in het begin dat het langer was, maar toen had ik één uitzending gezien en dat duurde maar een kwartiertje. Ik dacht "als dat alles is". (Anne) Hebben we daar een hele dag voor... (Saren) Hoe slecht kun je gemaakt worden in één kwartier? (Anne) Ja, precies.

Klopt het ook een beetje met het beeld dat je had van die dag?

(Saren) Ja. (Anne) Het valt mij juist mee. Ik had toen het idee dat het erger zou worden.

Door de vragen die je kreeg?

(Anne) Nee, gewoon.. Ik dacht toen echt dat we als junk neergezet zouden worden. Nou, dat valt juist reuze mee. (Kim) Het werd een beetje aangedrongen, gewoon op het laatst, vooral met de CIA. Het werd een beetje aangedrongen dat we moesten zeggen dat we elke dag blowden, terwijl dat echt helemaal niet zo is. We konden echt wel van af blijven, maar daar hadden we gewoon geen zin aan. De één die drinkt bier en de ander wil een joint roken. Het is allebei even slecht. (Saren) De ander doet het allebei.

Denken jullie echt dat Robert andere dingen heeft gezegd dan hij eigenlijk wilde?

(Anne) Nee. Ja één ding: dat hij moest zeggen dat hij elke dag blowde, want dat klopt ook niet, want aan het begin zag je gelijk staan hij blowt elke dag twee jointjes per dag. Dat zag je gelijk in het begin staan, maar dat klopt niet. Dat zei hij zelf ook, want hij blowt niet elke dag. Dat vind ik dan wel weer slecht.

Zouden jullie het leuk vinden om de afleveringen van Find Out te zien als je er zelf niet aan had meegewerkt?

(Anne) Ik weet niet. Ik weet niet eens of ik er naar had gekeken, want ik kijk nu de afleveringen ook niet. (Saren) Ik ook niet. (Anne) Ik let daar niet op, ik heb daar geen tijd voor. Als ik uit mijn werk kom, dan ga ik douchen en dan ga ik weer weg dus. (Saren) Ik kijk bijna geen tv. (Kim) Misschien als ik er meer van had geweten als we op school hadden gezeten van dat en dat is het. Misschien had ik dan wel gekeken, maar ik wist helemaal niet van hoe en wat. We hadden gewoon maar wat ingevuld van "ja, we willen graag een keer op tv komen". We denken "dat is gewoon een geintje" dus. (Saren) Ja, lol trappen.

En als je toevallig hier langs zou zappen, zou je dan blijven hangen denk je?

(Anne) Ja. (Kim) Ja, dat wel. Ik voel me wel aangesproken. (Saren) Ik zou misschien wel even kijken. En dan afhankelijk van wat er in de eerste minuten gezegd wordt doorzappen of niet.

We hebben hier een lijst met alle afleveringen die zijn gemaakt. Lees 'm even door en kijk of er iets bij zit waarvan je denkt "dat is wel interessant".

(Anne) Deze eerste heb ik gezien, Condoomtaboe die heb ik gezien. (Kim) Ja, die eerste heb ik ook gezien. (Saren) Wat is er nou moeilijk aan een condoom halen? (Kim) Nou, sommigen die durven dat niet. (Saren) Help ik heb een soa, die lijkt me wel lachen. Dan kun je ze echt uitlachen. (Anne) Ik wil 'Ik ben homo' zien.

Daar zit Nathalie in, in die aflevering.

(Anne) Is dat zo? Dan ga ik 'm sowieso kijken! (Saren) De beste Anti-kater tips. Seks en de islam. (Anne) He, maar hier staan maar even kijken drie afleveringen over blowen, over drugs.

Het zijn er in totaal vijf: illegaal kopen, pa ma ik blow, ben ik verslaafd, de cannabisquiz..

(Anne) Oh ja, en dan 'Blowen is dat nou crimineel'. Zo crimineel als de pest.

Zit hier nou een aflevering bij waarvan je denkt "Dat lijkt me ook wel leuk om te maken?"

(Anne) Ja hier, blowen is dat nou crimineel. Haha. (Saren) Ik had gehoord dat er eentje was of zo dat ze geld kregen en dat ze de kroeg in mochten. Die had me wel leuk geleken.

Dat is 'Wie is de Bob?'

(Saren) Okee, dan wil ik niet de Bob zijn.

Vijf vriendinnen waarvan er eentje nuchter bleef en de rest niet en het nuchtere meisje mocht dan de rest filmen.

(Saren) Dat kan ook nog wel lachen zijn. (Anne) Wanneer komt dat op tv? (Kim) Ik heb het voorstukje gezien ja. (Anne) Oh, is die al geweest?

-Einde kant A bandje-

(Over Pa, ma ik blow)

Het was een heel rustig gesprek, ze wisten dat het opgenomen zou worden, ze wisten alleen niet waar het over ging.

(Saren) Dan ga je niet flippen voor de camera. (Anne) Nee, dat denk ik ook niet. Zodra de camera uit was: "kom jij maar even mee".

Je ziet wel dat zijn ouders nogal zenuwachtig zijn

(Anne) Ja? Ja, dat zou ik ook zijn. (Saren) Altijd leuk als je op televisie iets te horen krijgt van een x aantal jaren of zo achterstand van je kind. Ik heb iets ergers meegemaakt: de ouders van mijn vriendin kwamen er achter dat ik seks met haar had, oeps, na een half jaar. Toen voelden ze zich een beetje achtergesteld, toen werden ze heel boos. Ze leven soms nog een beetje in de Middeleeuwen. Geen seks voor het huwelijk en dit en dat. (Anne) Maar dat vinden mijn ouders ook hoor. Maar daar hou ik me niet aan, daar niet van. Mijn ouders zijn christelijk, dus die hebben dat in hun geloof meegekregen en ik geloof niet, dus. (Kim) Wij hadden toch ook een meisje in de klas die mocht niet uit, helemaal niks. Toen dacht ik ook.. Maakt me niet uit wie wat is, maar je mist gewoon heel veel dingen, dat krijg je gewoon later in je leven niet weer terug.

...

Seks en islam 1

Amsterdam, 25-1-2006, 17.00-18.00, Slaapkamer Anne Binnekade in haar ouderlijk huis

Designers Seks en islam:

Anne, vrouw, 15 jaar, Nederlands, VWO, Amsterdam

Saida, vrouw, 21 jaar, Marokkaans, Amsterdam

(Niet telefonisch of via e-mail te bereiken, later alsnog geïnterviewd)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op dinsdag 7 februari uitgezonden worden.

Hoe ben je betrokken geraakt bij Find Out?

School. Zeg maar, ja je werd dan gevraagd wat je interesses enzo waren en toen had ik dans opgeschreven want ik zit ook in de leader, of hoe zeg je lead of zo. En ook toen belden ze me weer om te vragen of ik ook mee wilde doen. Dat vond ik wel leuk.

Weet je nog hoe het gesprek in de klas ging?

Nou, gewoon. Niet echt iets heel erg zinnigs vond ik. Maar het was wel gewoon een beetje... Kwamen er eindelijk eens een keertje mensen in de klas, anders was het hartstikke saai daar. Ik zit nu ook op een andere school dus. Maar ja, ik weet niet echt.

Er zijn je niet echt dingen in het bijzonder bijgebleven?

Nee, eigenlijk niet. Het ging gewoon zeg maar over het algemeen over allemaal onderwerpen, ook over drugs en over verslaafden en dat soort dingen.

Kun je je nog herinneren of er ook ideeën zijn genoemd voor de serie?

Ja, ik geloof dat er.. wat wij er van zouden vinden als er voor een zeg maar voor kinderen of hoe zeg je dat pubers, hoe zeg je dat, gewoon een programma komt op tv. En ja, dat leek mij wel heel erg leuk, dus daarom.

En nadat ze in de klas waren geweest, hebben jullie toen er nog over nagepraat?

Alleen toen zeg maar mensen werden gebeld. Toen alleen, niet daarna.

Zijn er nog meer mensen uit je klas uitgekozen?

Ja, Anne-Bo... Er zijn best wel veel mensen uitgenodigd, Florian, Anne-Bo, Charley, Romy, ikke en verder niet.

Waarom hebben ze jou uitgekozen denk je?

Dat weet ik echt niet. Dat zou ik echt niet weten.

Dat hebben ze je ook niet verteld?

Ja, ik klonk spontaan of zo aan de telefoon, want ze belden mij en ik had zo van 'mij lijkt het wel leuk weet je'. Ik zat echt zo van "Ja, is goed. Leuk". En ook omdat ik zeg maar dansen had ingevuld op het formulier.

Dus je bent twee keer voor opnames gekomen?

Ja, twee keer.

Heb je getwijfeld of je mee wilde doen?

Nee, helemaal niet. Maar ik snap wel dat je zou kunnen twijfelen, zeg maar. Het is toch, je komt op tv, eng. Nou, ik heb dat niet, maar ik snap wel dat je dat kan hebben, zeg maar.

Je vond het onderwerp ook niet eng om over te praten?

Nee.

Het onderwerp van jullie aflevering stond al vast?

Ja, seks en islam.

En de mensen die jullie hebben geïnterviewd, hoe is dat verlopen?

Ja, heel goed. Ik denk ook omdat Saida zeg maar ook dat huis al kende, want het was zeg maar voor Marokkaanse kinderen of.. Nou, het was een buurthuis, maar niet uitsluitend Marokkanen, maar zeg maar wel dat er heel veel Marokkaanse meisjes al waren en zij kende hun allemaal, dus het gesprek liep gewoon heel goed. Er waren geen stiltes of zo.

Wist je van tevoren al dat jullie daar naartoe zouden gaan?

Nee. Dat wist ik niet. Ik wist alleen dat ik daar naartoe moest gaan en dat ik zo en zo laat klaar zou zijn. Verder niet.

Wist Saida dat wel, denk je?

Saida was een beetje gesloten. Die was niet echt heel open, ook over zeg maar relaties, omdat zij toch, ja zij mag nog geen vriend hebben voor haar huwelijk. Of seks bedoel ik en dat soort dingen. Zij was best wel gesloten, dat is wel jammer.

Je kende haar niet van tevoren?

Nee, helemaal niet en zij was ook iets van 22 al of zo. Dus ik werd zo gebeld echt zo van "ja, met een persoon van 22", dus ik echt zo van "oh, ik ben 15". Dat is echt zo'n hele grote stap daar tussen, maar ja.

Het klikte wel leuk.

Ja, zeker. Ze was ook heel aardig. En ik sprak haar ook echt iets van de dag voordat jullie mij belden sprak ik haar op msn en ik vroeg nog zo aan haar van "heb je nog wat van Find Out gehoord", ze zei zo "nee", "ik ook niet". En toen dacht ik echt "Wat stom dat ik haar nummer niet heb gevraagd toen", dat is echt heel stom. Ik vind het wel jammer dat ze er nu niet bij is.

Heb je van tevoren nog informatie opgezocht toen je hoorde dat het over islam en seks ging?

Nee, niet echt. Maar dat kwam omdat, ja ik weet het eigenlijk niet. Ik dacht "ik zie wel wat er komt", dacht ik.

Vond je het wel een leuk onderwerp om over te praten?

Ja, ik vond.. Ja, leuk, leuk is wat anders, maar het is gewoon interessant, want het is toch zo'n groot verschil terwijl je allebei in hetzelfde land woont. En dan zo'n verschil er toch tussen.

Had je er ook al eerder over nagedacht, dat je je af vroeg hoe dat zou zijn?

Ja, maar dat heb je altijd wel met geloof toch? En ook met godsdienst op school enzo heb je het daar ook heel vaak over.

Tijdens die interviews, kon je toen ook zelf bepalen wat je ging zeggen?

Ja. Alleen ik moest wel zeg maar, soms zeiden ze van "ja, heel opgewekt praten" weet je en dan moest ik heel blij gaan praten of echt zo van "heel serieus". Dat soort dingen, maar dan probeerde ik het weet je en dan ging het weer verkeerd of dan zei ik weer iets en dan zei ze van "dat wil ik niet op de film, stop, stop". Want zij had een vriend, maar dat wilde ze zeg maar mij wel vertellen, maar niet op tv en dan moest het er ook weer, dan mocht ik het gewoon aan haar vertellen, maar dan werd het er wel uitgeknipt. Echt zo'n lopend gesprek en dan opeens "nee, dat wil ik er niet in houden".

Werden er ideeën gegeven voor vragen die je elkaar kon stellen?

Ja. Dat zeker. Er werd wel echt geholpen zeg maar. Het was niet zo van “nou praat maar de film vol en dan is het klaar”. Het was echt zo “vraag elkaar”, “zeg maar”, of “stel een paar vragen” en nou dan moesten we gewoon een beetje brainstormen en dan kwam het meestal wel goed.

De gesprekken met de experts, die Walid onder andere...

Oh ja, die man op het eind ja. Hij was heel aardig, ik vond ‘m echt grappig. Hij was leuk. Hij was ook zeg maar, die vrouw in dat huis, in dat buurthuis, die was best wel gesloten over dingen en die man had gewoon zo van praten dit en dat zeggen. Die was heel open gewoon, je kon alles aan hem vragen.

En de vragen die jullie aan hem stelden, waren dat vragen die jullie zelf verzonnen hadden?

Ook en we hadden ook een paar vragen gekregen van die vrouw.

Wie was er de regisseur die dag?

Ik weet het niet, ze was best wel dun, ze had bruin haar.

Colette misschien?

Ja.

Toen jullie die dag bezig waren met de opnames, heb je toen ook gedacht of het leuk zou zijn om te kijken, aan hoe het over zou komen?

Nee, dat heb ik niet gedacht. Ik dacht, ik ben ook zelf nog nooit op tv geweest, dus ik wist ook helemaal niet hoe dat ging zeg maar. Dus ik dacht: “nou, ik zie wel wat er gebeurt en ik ga niet denken, want dan gaat het altijd verkeerd”. Want als je je heel erg zorgen gaat maken, en dan loop je daar zo, dan denk je echt zo “straks ben ik heel dik” of dan gebeurt dit weet je. Nee, ik dacht gewoon gedachten op nul.

Dan blijft het wel het meest spontaan natuurlijk

Ja, daarom, want als je het heel erg gaat instuderen van “ja, en nu zijn we hier”, weet je, dan is het echt zo van...

Ben je nu ook anders naar televisie gaan kijken?

Nee, maar ik kijk ook eigenlijk helemaal nooit tv. Ik zit alleen maar achter de computer.

Had je je al eerder bezig gehouden met dit onderwerp, met seks en dan zeker in combinatie met de islam?

Natuurlijk, dat wel, maar niet echt met de islam er nog bij. Niet echt dat ik zoiets had van “hoe zou het nou zijn als de islam daar bij betrokken was, weet je. Ik hou me daar niet zo echt heel erg mee bezig. Alleen als ik er mee in contact kom.

En die website die jullie bekijken in de aflevering, kende je die al?

Nee, die kende ik nog niet, maar ik heb ‘m wel nog een keer bekeken. Maar er staan ook allemaal zeg maar nog oude films op hè? Toch? Het is toch zo’n zwarte site met allemaal filmpjes?

Die is van Bosch Film, ik bedoelde de website Maroc.nl.

Nee, daar had ik echt nog nooit van gehoord. Echt nooit.

En daar ben je ook later niet nog een keer op gaan kijken?

Nee, maar dat meisje die ons daar hielp in de aflevering, die was ook bij Barend en Van Dorp.

Die Jihad? Zij is inderdaad vaker op televisie

Ja, echt leuk. Zij was.. Zij mocht op de tv.. ze mochten zeg maar niet weten dat zij dat schreef. Ik vond haar echt heel aardig. Zij was ook gewoon, hoe zeg je dat, zij was meteen vriendelijk zeg maar, gewoon “kom binnen” en dit en dat en het was niet echt zo van “okee, neem daar maar plaats en doe maar wat je wil”. Echt gewoon leuk.

Heb je de indruk dat je wat geleerd hebt van de hele dag?

Ja. Ja, ik vond het gewoon... Op zich wist ik wel dat er, zeg maar echt zo'n terughoudendheid was bij de islam als het over seks ging enzo. Dus dat wist ik op zich wel en dat zie je ook zeg maar op die site: daar stonden allemaal begrippen. Dat vind ik toch goed dat daar openlijk over gepraat kan worden. Nou ja, gepraat, op het internet dan weet je. Dat mensen toch nog een beetje iets weten daarover, dat je niet helemaal als een soort kalfje daar.. “okee, wat nu?”, een beetje zo.

Hoe vond je het verder om mee te doen aan het project?

Ik vond het leuk hoor. Het was toch ook iets helemaal nieuws, want ik wist helemaal niet hoe het ging zeg maar. Hoe het, hoe zeg je dat, zeg maar in elkaar gedraaid werd, en gewoon leuk, ja.

Je ziet toch een beetje hoe televisie gemaakt wordt.

Ja, daarom. Ja, dat trekt me eigenlijk wel aan. Want ik moet nu ook profiel kiezen en zo, dus...

Wat vond je het leukste aan het hele project?

Ja, dat ik toch wel een nieuw iemand heb ontmoet zeg maar, want dat vind ik echt heel erg leuk. Want het was echt zo van toch ben je heel anders van elkaar, maar toch klikt het. En dat het gewoon ja, gewoon dat je zo'n gesprek hebt met iemand die je helemaal niet kent, maar het loopt gewoon heel goed. Dat is gewoon echt heel grappig om ja, ja, goed.

Heb je daarna nog contact gehad met Saida?

Jawel, op MSN. Maar het was echt, ik heb haar dus niet meer kunnen spreken.

Je zult waarschijnlijk zien dat ze morgen weer op MSN komt.

Ja.

Kun je ook aangeven wat je het minst leuk vond aan het hele project?

Nou, ik vond het allemaal gewoon goed hoor. Ik vond niet echt dat ik nou zeg van “nou, dat was echt helemaal niet leuk of zo”, ik vond het gewoon... nou ja.

Waren er dingen anders dan je vooraf had gedacht?

Ja, toen we.. We moesten zeg maar in de kantine, moesten we dat opnemen, maar er werden dus allemaal dingen opgehangen zodat het lijkt alsof je ergens heel anders bent. Dus ik zat echt zo van “wat gebeurt hier?”, weet je wel. Dan hangen er opeens allemaal doeken en zo, dus ik zat zo van “oh okee”. Bij Bosch was dat.

Wat vonden je ouders er van dat je mee ging doen?

Nou, die vonden het gewoon leuk, omdat het ook een nieuwe ervaring voor mij is en ja...

Hebben ze van tevoren nog toestemming gegeven?

Nee, ze zeiden gewoon... Nou ja, toestemming, niet dat het echt zo'n gesprek werd van “weet je wel zeker dit en dat”, ze zeiden gewoon meteen “oh leuk, nieuwe ervaring, moet je doen”, nieuwe kansen.

Had je nog een handtekening nodig van je ouders?

Nee, niks.

Heb je nog met vrienden gepraat over dat je mee ging doen aan Find Out?

Ja, natuurlijk. Die vinden het heel, ja gewoon cool zeg maar dat ik op tv kom en zo.

Als je met ze praatte, ging het dan meer over het op tv komen of over het onderwerp?

Op tv komen! Op tv komen. Ja, maar ik heb natuurlijk wel verteld waar het over ging tegen hun. Niet dat ik echt zo van "ik kom op tv" en dat zij dan zeggen van "oh, wat leuk", weet je. Nee, echt gewoon ook het onderwerp en dan ook even kort over gehad, niet echt lang of zo.

Heb je het er ook nog met Florian, Romy en Charlie over gehad?

Nou, Romy vind ik niet zo'n heel leuk meisje, dus daar spreek ik niet echt mee. En Charlie, nou daar zie je haar op de foto's, dus dat is echt mijn beste vriendin dus ik spreek haar echt zowat elke dag. Tegen haar, ik had zeg maar, zij had eerst de opnames gedaan, dus ik ging echt zo van "hoe was het?" weet je en toen hadden we het daar ook over gehad. En Florian nou die spreek ik nou helemaal niet meer, want ik zit nu in Amstelveen op school. Dat vind ik wel jammer.

Dan gaan we nu kijken.

Nou moeten we even kijken naar de leader, ik ben ook wel benieuwd of je er in zit.

...

(Bij voorstellen)

Ooh, wat verschrikkelijk! Oh mijn god wat erg! Ik vind het verschrikkelijk! Oh, ik kan mezelf echt niet aanhoren, sorry hoor.

Nog maar 14 minuten!

O, mijn god, sorry hoor, ik vind het echt heel erg.

Je ziet daar nog heel erg dat ik een beugel heb hè? Ik zit echt zo (maakt beweging met haar lip).

(vraag Saida: heb je ook een vriendje?) Nu niet meer.

Wat verschrikkelijk. Sorry hoor.

Oh, wat ben ik dik!

(over wat er binnen een huwelijk is toegestaan volgens de islam) Ja, dat moest ik allemaal vragen van die vrouw.

(Doggy-style) Zeg ik dat nou?? O, mijn god! Nou, okee...

(tijdens gesprek met Latifa van het buurthuis) Ik ben echt heel dik!

(tijdens gesprek met Walid) Ooh, sorry: ik vind het echt heel erg om mezelf te zien.

(over beelden van schoolplein met Marokkaanse jongeren) Huh? Hier zijn we niet geweest.

(Anne vertelt in de aflevering dat ze eerder naar haar moeder zou gaan dan haar vader, omdat ze van hetzelfde geslacht is) Oh, wat stom dat ik dat zeg!

(over conclusie Saida) Ik wist helemaal niet dat ze dat zei.

Wat grappig, dat wist ik helemaal niet dat ze dat had gezegd.

Was je daar niet meer bij?

Nee, ik moest in een andere kamer toen, want het moest voor ons allebei zeg maar een soort verrassing zijn.

Nou, jeetje ik...

Wat vond je er verder van?

Ik vond het echt verschrikkelijk om mezelf te zien. Ik ga het ook echt.. Ik vind het gewoon heel erg.

Vond je het ook helemaal niet leuk om naar te kijken?

Jawel, ja, ik vond, het is wel heel leuk in elkaar gezet, dat wel.

Is het geworden zoals je verwachtte?

Ja. Dat wel. Maar er zijn wel korte stukjes genomen hè? Want die gesprekken waren zo lang.. Dus ik dacht dat wordt een behoorlijk lange.. zeg ik het weer, weet ik het niet, ja programma. Maar het is best wel kort.

Wat denk je dat je ouders er van vinden als ze hier naar kijken?

Dat weet ik niet. Dat zou ik echt niet weten..

Denk je dat ze het leuk vinden?

Ik weet niet, ik zie wel wat er gebeurt.

En vrienden en klasgenoten, hoe gaan die hier op reageren?

Ja goed gewoon. Niet echt bijzonder denk ik of zo. Die vinden het alleen maar leuk dat ze me even op tv zien.

Die vraag als jullie bij Walid zitten, dan vraagt Saida of jongens condooms bij zich moeten hebben: had ze die zelf verzonnen of had iemand gezegd dat ze dat moest vragen?

Ik, nee, ik geloof dat ze dat zelf had verzonnen. Ik geloof het wel, maar ik vind het eigenlijk dat ze het allebei bij zich moeten hebben, maar ja.

Zou je het leuk vinden om deze serie te kijken als je er zelf niet aan mee had gedaan?

Het rare is dat ik er echt nooit wat over hoor. Ik heb echt, als ik zeg dat ik op, dat ik mee ga doen aan Find Out, of dat ik mee heb gedaan, zeggen mensen "Find Out, wat is dat?".

Misschien moeten jullie wat meer adverteren.

Het is ook net pas begonnen.

Ja, dat is waar.

Op MTV en TMF wordt best veel reclame gemaakt en het heeft in kranten gestaan en op de radio is het aangekondigd

Mijn klas weet er echt niks van. Ik deel de kaarten uit.

Nu had jij een aflevering over seks, had je liever een aflevering over alcohol of drugs gemaakt?

Mwa, ik vond alcohol ook zeg maar wel, dat lijkt me ook wel een leuk onderwerp. Maar drugs trekt me niet zo, want ik hou gewoon eigenlijk niet zo van mensen die drugs gebruiken. Dus daar distantieer ik mij echt van, daar hoeft ik ook niks mee te maken te hebben eigenlijk.

Dus je bent wel blij met het onderwerp?

Ja, ik vond het gewoon goed. En als ik er niet blij mee was, had ik het ook niet gedaan, dus.

Hadden ze je ook nog voor iets anders gevraagd?

Ook nog voor de lead, maar ik zag helemaal niets! En ik zag Anne-Bo ook helemaal niet.

We hebben hier de lijst met de titels van alle afleveringen. Zit hier iets bij waarvan je denkt "dat had me ook wel leuk geleken" of "die lijkt me leuk om te kijken"?

Jongens willen seks, meisjes willen liefde. Ja dat vind ik.. dat is wel zo hè, nou, de meeste. Vreemdgaan vind ik gewoon iets wat je niet doet, want dan ben je slap. Van alcohol word ik boos, nou ja het zal wel. Ik wil ook wel die 'Ik heb homo' zien, want ik heb ook een paar vrienden zeg maar die homo zijn, twee. En die willen er nog steeds niet voor uitkomen. Er zat in mijn oude klas ook één, maar die is er nu dus laatst voor uitgekomen en die is nu echt, echt zeg maar überhomo, een opperhomo. Ik vind het niet erg of zo, maar ja... "Oh meid",

echt zo. En dan zit je zo “Mel, doe normaal”. En nou, de Grote versiershow, wie heeft dat nou weer...?

Dan mogen jongens laten zien hoe goed ze kunnen versieren

Nee, echt waar? O mijn god.

En een jury van drie meisjes beoordeelt dan of ze inderdaad goed kunnen of niet

Oh, wat erg. Nou ja..

Maar de afleveringen over seks trekken je dus het meest aan?

En ook ‘Ik ben homo’, die heeft niet echt met seks te maken of zo. Ja, okee, ja toch ook wel, maar niet echt. Illegaal kopen, oh dat was met dat drank was dat hè? Charley ziet er oud uit hoor, ik vind dat Charley er best wel oud uit ziet.

Het lukte ze ook goed om drank mee te krijgen.

Ik had het gehoord. Nee, ik heb het niet gezien. Ik had dus tegen Charley gezegd “Char, vertel me wanneer het komt” en Charley: “nee, nee, ik vertel het niet”.

Dan moet je even op de site kijken

Kan dat? Echt waar? Kun je ze dan ook nog bekijken?

Nee, dat niet, alleen een beschrijving. Ik weet niet wat voor foto er bij jullie aflevering staat.

Maar je kunt er dus een keer kijken.

Dat zal ik zeker doen.

Seks en islam 2

Amsterdam, 3-2-2006, 17.10-18.00, Stationsrestaurant Amsterdam centraal

Designers Seks en islam:

Saida, vrouw, 21 jaar, Marokkaans, Amsterdam (was telefonisch of via e-mail niet te bereiken, reageerde na twee maanden op onze brief, vlak voor de uitzending van de aflevering)

Anne, vrouw, 15 jaar, Nederlands, VWO, Amsterdam (interview 25-1-2006)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op dinsdag 7 februari uitgezonden worden.

Hoe ben je betrokken geraakt bij Find Out?

Dat is via Chebba gegaan, dat is een meidenorganisatie in Amsterdam, het heet nu SJA, het heette toentertijd nog Chebba. En toen heb ik via Chebba heb ik ook aan andere programma's meegedaan en ik zit ook zelf in de redactie van het blad. En volgens mij hebben ze mij toen een keer op AT5 gezien, ik heb toen een keertje op AT5 ook iets over jongeren meegedaan. En een keertje op Nederland 2, NOVA. Volgens mij is het.. het is in ieder geval via Chebba gegaan hoe dat allemaal precies is gegaan weet ik niet. Toen hebben ze mij gevraagd "zou je het leuk vinden om mee te doen met het programma" en toen hebben ze mijn nummer doorgegeven en zo is het eigenlijk gegaan.

Heb je toen nog getwijfeld of je mee wilde doen?

Nee. Nee, ik heb, het leek me gewoon hartstikke leuk gewoon. Ik wist nog niet echt wat de bedoeling was totdat ik een gesprek heb gehad met iemand toen van Find Out en het leek me gewoon leuk.

Wist je al wat je die dag ging doen?

Ja, ze hadden me wel verteld dat het de hele dag zou duren en dat het best vermoeiend zou zijn, de opnames. Ze hebben wel een beetje verteld wat voor vragen er ongeveer zouden komen enzo, maar niet precies van dat en dat komt er. Dus die ochtend werd dat ook nog wel ongeveer uitgelegd van dit is de bedoeling.

En die gesprekken die jullie hadden met die deskundigen, stonden die al vast?

Ja, dat was wel al verteld van één iemand dus van Chebba zelf die we toen hebben geïnterviewd, die kende ik al, dat was wel leuk. En een meneer van de GG & GD, dat was ook verteld en dat we elkaar zouden interviewen, dus dat was niet echt moeilijk.

En je wist van tevoren ook al dat het zou gaan over die website maroc.nl en islam en seksualiteit?

Ja, dat was me wel verteld en aangezien ik best vaak op maroc.nl kom... Ik kende de website al.

Heb je vooraf nog informatie opgezocht over het onderwerp?

Nee. Helemaal niet. Ik dacht: "ik heb wel genoeg ervaring". Tenminste, ik weet er wel genoeg over, dacht ik.

Vond je het leuk om op deze manier de hele dag met dit onderwerp bezig te zijn?

Ja, het was weer eens wat anders dan de hele dag in de Postbank werken. Ik heb een keer vrijgenomen. Het was wel vermoeiend en aan het einde van de dag had ik wel zoiets van nou, ik heb het wel gehad nu, weet je. Het is wel leuk weer geweest. Maar ik heb het wel ontzettend naar mijn zin gehad, leuke mensen leren kennen, onder andere Anne dus en ook veel geleerd. Het was een leuke ervaring. Leuk om te doen.

Ben je al eerder zo'n lange tijd met dit onderwerp bezig geweest?

Ik heb nog meegedaan met een ander televisieprogramma dat ook februari/maart wordt uitgezonden. Daar moet ik ook nog even contact mee opnemen. Dat is van de Nipo, dat gaat ook over seksualiteit en de islam. Dat is ook via Chebba toen gegaan. Dat is ook een tijdje geleden opgenomen, maar dat komt ook nog op tv. Ik krijg nog een briefje wanneer dat dus komt.

Een echte televisiepersonality dus.

En ik heb een keer meegedaan met een radioprogramma, dat heb ik thuis op cd staan. Dat was net na de dood van Theo van Gogh, toen hebben ze mij geïnterviewd voor een radioprogramma, dat was ook wel leuk, heftig.

Dat lijkt me een moeilijk onderwerp om zo over te praten op de radio.

Ja, het ging zo'n beetje over... niet alleen maar over de dood van Theo van Gogh, maar eigenlijk over het hele beeld dat ze van de moslims nu hebben na 11 september en Theo van Gogh en Hirs Ali, dat soort dingen, een beetje je mening er over geven met nog een ander meisje. Zij had net een iets andere mening als mij, dus dat was wel leuk.

Ik weet dat ze het best wel moeilijk hebben gehad om iemand te vinden die op televisie wilde praten over islam en seksualiteit. Hoe komt het dat jij dat wel wilde doen?

Ik heb een stuk geschreven over seksualiteit en de islam in het blad Chebba. Volgens mij heeft iemand dat toen gelezen en volgens mij zijn ze op die manier ook bij mij terecht gekomen. Ik heb zoiets van ja, het staat duidelijk in de islam of tenminste, in de koran dat je je niet hoeft te schamen voor seksualiteit en dat het iets heel normaal is en dat staat er ook letterlijk ook in het blad, van het is niet iets om je voor te schamen, het is iets heel normaal. Het is gewoon een deel van het dagelijks leven, of tenminste het hoort er gewoon bij. Ik vond het geen enkel probleem om daar over te praten.

Dus daarom denk je dat ze jou hebben uitgekozen?

Ja, ik denk het wel. Ik heb best wel vaak een grote mond bij Chebba, tenminste, ik ben wel iemand daar altijd die zich nergens voor schaamt en altijd overal over durft te praten en overal antwoord op geeft waar het ook over gaat. Ik denk dat ze daarom wel zoiets hadden van 'die durft het wel'. En de andere meiden daar zijn wat meer, ja niet beschaamd, maar die gaan niet zo gauw dat soort dingen of over dat soort onderwerpen praten op televisie.

Ook uit schaamte voor familie en hun vader?

Ja.

Maar dat was bij jou geen probleem?

Nee.

Tijdens die dag, kon je toen zelf bepalen wat je ging vragen en hoe je dingen formuleerde?

Ja. We hadden daarvoor al een gesprek gehad van "je hoeft niet overal antwoord op te geven, als je ergens geen antwoord op wil geven, dan gewoon aangeven of achteraf aangeven van dat stukje wil ik er liever niet in hebben" of zo. En we hadden ook afgesproken, want ze zouden ook mij vragen gaan stellen over mijn toenmalige vriend, mijn huidige vriend van "wat doe je daarmee", bla bla. Ik had zoiets van "ja dat wil ik niet zo graag op televisie gaan vertellen", weet je, dat vind ik meer privé en dat hoeven niet mijn vader en moeder en broertjes en zusjes te weten. Dus hebben we afgesproken dat we alles, of tenminste dat soort dingen in een "stel dat" vorm zouden doen van "stel dat je een vriendje zou hebben, zou je dan dit en dit en dit doen?", weet je. Dan zouden ze wel weten wat ik er van vind en of ik het zou doen, maar niet bevestigen dat ik het ook echt doe nu. Dus dat vond ik wel een goede oplossing.

Stelden ze dat zelf voor of was dat jouw idee?

Dat stelden zij voor. Dat vond ik wel... Ik was er zelf niet opgekomen. Ik vond dit wel leuk.

Heb je tijdens het maken nog nagedacht over wat je zou gaan zeggen en of dat leuk overkomt op televisie?

Nee. Bij mij was het echt van "stel een vraag en ik geef je antwoord". Ik ga er niet van tevoren over nadenken van "als ze dit vragen".. Je weet ook niet van tevoren wat voor vragen je krijgt. Ze heeft wel een beetje voorbeelden gegeven, maar ja, je weet nooit precies wat voor vragen je krijgt, dus je moet echt op dat moment alleen een antwoord klaar hebben en antwoord geven.

Was Find Out voor jou heel anders dan de andere programma's waar je aan mee hebt gewerkt?

Ja! Ja, de ene, AT5 was sowieso anders, want dat was heel kort. Tenminste, het was een heel lang gesprek en uiteindelijk kwam er echt bijna niks op tv, alleen een heel klein stukje dat toen in het nieuws kwam en ook niet op voorbereid of zo. Ze hebben wel verteld van het gaat over jongeren en over criminaliteit onder jongeren in Amsterdam en dat soort dingen, maar ik kreeg toen ineens ook hele andere vragen die er niks mee te maken hadden en zo, dus dat was best wel vervelend.

Het andere programma, van Nova ging over een vrouw uit Australië of Canada was het, die een boek geschreven heeft over de islam. Ze is zelf lesbienne en ging ook de islam heel erg bekritisieren en ook dingen gewoon vertellen over de islam die dus niet klopten en niet waar waren, dus wij waren met een groepje van Chebba uitgenodigd, waaronder ook Latifa die we dus geïnterviewd hebben, om daar naartoe te gaan. Er was een soort discussie daarover. En het was wel heftig, want er kwam wel, vooral bij de Marokkaanse meiden echt van die woedeaanvallen naar boven omdat ze gewoon heel veel dingen vertelde die niet klopten.

Dus dat was wel leuk, maar ook heel anders, omdat je daar gewoon, zij zit daar vooraan met een paar andere mensen en alles ging in het Engels, dus het was wel moeilijk om het allemaal te gaan volgen.

Een ander programma, het laatste programma waar ik aan mee heb gedaan dat dus ook in februari wordt uitgezonden, of in maart, dat ging over, ook over seksualiteit dus iets soortgelijks, maar dat ging meer over andere onderwerpen. Dit ging meer over seksuele ziektes die je kan krijgen door de islam, over soa en zo, dat ging echt over maagdelijkheid dat soort dingen. We gingen ook hier de stad in, de Kalverstraat in met z'n tweeën, een vriendin en ik, om mensen ook aan te spreken van, dus jongens en meisjes, wanneer ben jij van plan te gaan trouwen, wil je dat je partner nog maagd is, wil je perse een moslimmeisje, dat soort vragen waren het. Dat je een beetje weet van waar houden de mensen van. Daar gingen we dus allemaal verschillende mensen interviewen, Surinaamse, Hollandse, Marokkaanse, een beetje gemixt. En daarna hebben we elkaar moeten interviewen, toen gingen ze ons vragen stellen. Ook over onze toekomst, over hoe we onze toekomst zien en hoe we onze kinderen gaan opvoeden en hoe het zit met de islam en of we met een Hollands vriendje mogen thuiskomen, dat soort dingen. Dat is wel heel anders gegaan dan dit, het zag er wat minder professioneel uit. het duurde ook heel.. Het was niet allemaal heel goed geregeld, ze hadden ook zelf toegegeven dat andere opnames heel goed waren gegaan en die dag was heel hectisch gegaan, want een tas was gestolen op de Kalverstraat van iemand met heel veel spullen er in, dus die was helemaal... Niet allemaal zoals het moest gaan, met Visacard en allemaal dat soort dingen dus dat was een beetje lullig en die was ook degene die het eigenlijk zou voordoen en die is toen weggegaan om aangifte te doen enzo, dus het was allemaal niet zo gegaan als het moest. En daarna, een dag of een week later, hebben we dus de opnames gedaan dat we elkaar moesten interviewen bij iemand thuis en toen konden ze ook geen locaties vinden. Want de locatie bij wie we zouden gaan opnemen dat kon niet meer om bepaalde redenen. Dus toen moesten we ook weer snel zoeken naar een andere locatie. Toen kwamen ze bij mij van "kan het bij jou thuis", en ik zo "dat kan niet": ik woon nog thuis met 12 nee 8 broertjes zusjes, dus daar is niet echt veel ruimte voor. Dan kun je niet rustig opnemen ergens. Dus uiteindelijk zijn we bij één van die mensen thuis gegaan hier in Amsterdam. Het was op een normale doordeweekse dag en ik moest volgende dag

vroeg op, ik moest om half acht beginnen. Ik had al van tevoren aangegeven van ik wil niet dat het later dan negen uur gaat worden, want ik moet dan nog naar huis rijden en dan ben ik tegen tien uur thuis, douchen, omkleden, ja dan lig je misschien pas om elf uur in bed. Daar had ik niet zo veel zin in. Dus uiteindelijk zeiden ze nee dat gaat niet lang duren, maar toen stonden ze in de file, kwamen ze pas om acht uur aan, toen is het uitgelopen tot tien uur. Toen hebben ze wel een taxi geregeld dat ik in ieder geval met een taxi thuis kon komen. Dus uiteindelijk is het wel allemaal goed gekomen, maar het was wel heel hectisch. Maar het was wel een leuke ervaring, dat wel.

Ben je nu anders naar televisie gaan kijken nu je hebt meegedaan aan Find Out en de andere programma's?

Sommige programma's wel, soortgelijke programma's wel, denk ik van "oh, weet je, die hebben misschien dezelfde ervaringen als ik heb gehad". Tenminste, dezelfde soort opnames en dat soort dingen. Maar normale televisieprogramma's, shows of zo dat niet. Dan denk ik soms wel, hee, daar zit best wel veel werk achter. Soms zie je zo'n show en dan denk je 'ach makkelijk', maar dan weet je niet hoe veel tijd en werk er in gestoken wordt. Maar na dat dagje dacht ik wel, 'zo een hele dag voor programma van 20 minuten, dat is wel heel erg veel'. Daar wordt wel heel veel ingestoken. Dat heb je als je er niet aan mee hebt gewerkt dan heb je dat helemaal niet door, dan denk je 'ach dat is even snel achter elkaar opgenomen en that's it'. Nu heb ik wel bewondering voor de mensen die dat dagelijks moeten doen. Dat lijkt me heel vermoeiend.

Heb je al andere afleveringen van Find Out gezien?

Nee, helemaal nog niet. Ik kwam toevallig deze week, toen had ik jou volgens mij aan de telefoon, toen hoorde ik van elke dinsdag en donderdag, toen dacht ik 'okee'.

Wat vond je het leukste aan het hele project?

Hm... even kijken. Het interviewen was wel leuk, van beiden. En dat ik gewoon nieuwe mensen heb leren kennen. Waaronder Anne en die man van de GGD was ook wel heel leuk om te interviewen. En de ervaring, gewoon leuk om een keer meegemaakt te hebben. Dat was het.

En het minst leuk?

Het minst leuk? Dat het best vermoeiend is. Zo'n lange dag, echt van negen uur 's ochtends tot zeven uur 's avonds of zo waren we bezig. Dan ben je echt moe en dat je ook dingen vaak dingen opnieuw moet doen. Dat we aan kwamen lopen bij Chebba en dan moesten we een tekst zeggen en dan vergat zij het weer of dan vergat ik het weer. Of dan liepen we te snel of dan schoot ze in de lach of ik en dan moesten we soms wel tien keer overnieuw. Toen hadden we zoiets van 'nou moet het goed gaan'. Maar het was wel geinig, maar wel, als je iets twintig keer opnieuw moet doen, op een gegeven moment weet je niet eens meer wat je moet zeggen.

Maar dat werd dus wel gezegd, wat je dan moest zeggen?

Ja, we moesten aan komen lopen, ik weet niet meer wat de tekst was, maar we moesten in ieder geval tekst zeggen, Anne eerst en daarna ik het tweede stukje van de zin. Maar dan zei zij mijn tekst of zo of andersom, dat was wel lastig.

Zijn er nog dingen opgevallen of waren er dingen anders dan je vooraf had verwacht?

Nee. Iemand had verteld dat één iemand best wel streng was, star, dat was dan iemand met de camera of met geluid, die is best wel streng zeiden ze, maar dat viel echt wel mee. Ik was al bang, maar dat viel echt mee, die was niet zo streng als ik dacht.

Bij de interviews, waren dat vragen die je zelf te binnen schoten of stond dat al een beetje vast?

Ze hadden ons wel ongeveer verteld van dit soort vragen moet je stellen. Ze gingen ons soms ook helpen, want dan had ik geen vraag meer en dan gingen ze ons helpen van dit is misschien een leuke vraag of kun je die vraag stellen of zo. Bij die interviews met Latifa en met hoe heet hij, Khalid, die jongen?

Walid en Jihad.

Walid ja. En Jihad ja. Dan gingen ze ons een beetje sturen van 'dit zijn vragen die je misschien kan stellen'. Na het eerste interview met de eerste persoon, dat was volgens mij Latifa, dan heb je al ongeveer een beeld van de vragen, dus dan kun je die ook aan de volgende persoon stellen. Dat was wel makkelijk.

Wat denk je dat je ouders er van vinden als ze de aflevering zien?

Ik weet het niet.

Gaan ze kijken?

Ja, ze gaan wel kijken. Dat wel, sowieso. Mijn ouders vinden het hartstikke leuk als ik op tv ben. Ik weet het niet. Mijn vader verstaat niet zo heel goed Nederlands. Mijn moeder ook niet zo heel erg goed. Mijn vader dan nog beter dan mijn moeder, dus het grootste deel zullen ze niet eens verstaan. Maar het feit alleen dat ik op tv ben, zullen ze wel heel erg leuk vinden. Dat ik van iedereen reacties krijg. Dat ik alleen op het nieuws was op AT5, wat nog niet eens vijf minuten duurde, misschien twee minuten dat ik in beeld was, kregen we al allemaal telefoontjes van 'ja, ik heb je op tv gezien'. 'Oh, viel het zo erg op?' 'Ja'.

Maar ze hebben er geen moeite mee dat jij zo open over seksualiteit praat?

Nee.

Had je er van tevoren nog met ze over gesproken, voor de opnames?

Nee. Ik heb wel gezegd ik ga meedoen met een televisieprogramma, maar toen hadden ze zoiets van 'we merken wel waar het over gaat en wat er gezegd wordt'. Nee.

En heb je met vrienden gepraat over Find Out?

Ja, mijn collega's allemaal. Die zitten ook vaak te zeuren van 'wanneer kom je nou op tv' en 'we verwachten wel een mailtje van je als je op tv komt'. We willen het allemaal zien. Dus ik zal iedereen maandag mailen dat ik op tv kom.

Het is aanstaande dinsdag al, de 7^e, de eerstvolgende alweer.

Ik ben benieuwd.

Dan zullen we de aflevering nu ook even laten zien.

Ik weet dat ik er op tv heel anders uitzie, dan schrik ik vaak wel van mezelf, dan denk ik 'huh, ben ik dat?'

(Leader)

Dit hoeven mijn ouders beter niet te zien. Ik wacht wel tot ik echt in beeld ben.

(voorstellen)

Ik ben inmiddels 22.

Ik zie er niet uit!

(doggy-style)

(beetje geschrokken) Hahaha. Dat kan ik me ook niet herinneren dat ze dat gezegd had!

(binnenkomst bij SJA/Chebba) Oh, ze hebben het stukje er uit gelaten dat we steeds moesten overdoen!

(bij voorstellen Walid) Hij lijkt niet op de foto! Dan denk je: lekker ding, dat viel tegen.

(opmerking Anne: ik heb eigenlijk geen grenzen) Zo! Hahaha.
Ik kijk zo boos!

Okee, dat was het dan? Ik was een beetje verbaasd van 'huh? Zei ik dat?' Ik kan me ook niet herinneren dat stukje van Anne.

Anne vertelde dat jullie dat laatste stukje ook apart van elkaar hebben opgenomen
Oh ja klopt, we werden naar een kamertje geroepen.

Wat vond je er van?

Ik vond het wel leuk om weer terug te zien. Er komen weer herinneringen naar boven. Alleen één opmerking, dat was helemaal in het begin. Toen ging ze een vraag stellen van 'waar denk jij jouw toekomstige partner te vinden', maar daar had ik iets anders op geantwoord, maar er zit een andere antwoord aan. Ik weet niet meer wat ik er op geantwoord had en toen hadden ze gevraagd van "waar ontmoeten of waar vinden Marokkaanse meiden hun partner?" En toen had ik gezegd van "rai-party's of zo", maar ik kom zelf nooit op rai-party's. Zo klinkt het wel, alsof ik daar naartoe ga, maar ik heb echt een hekel aan rai-party's. En ik wil ook zeker mijn partner daar niet leren kennen, dat lijkt me echt gewoon niks. Dus toen ik dat zag dacht ik echt 'hè? Dat is helemaal niet het antwoord dat ik gegeven had.' Dus dat was wel...

Maar in de rest van de aflevering kun je je wel vinden?
Ja.

Geeft het ook een goed beeld van de opnamedag?

Jawel. Zo zie je hoe weinig er van de hele gesprekken over is gebleven. Een hele dag filmen. Maar het is wel leuk, het is leuk om terug te zien.

Zou je het ook leuk vinden om te zien als je er zelf niet in had gezeten? Zou je het interessant vinden om te kijken?

Ja, dan zou ik het wel leuk vinden om te zien. Nu lijkt het ook alsof ik het niet zelf ben, omdat ik me heel weinig nog kan herinneren van wat er gezegd is en wat niet. Dus dan vind ik het wel interessant om te zien.

Weet je ook nog wanneer de opnames ongeveer waren?

Het was warm, dat weet ik nog wel. De zon scheen. Het was volgens mij ergens in augustus, nee, was het nou in augustus, of in september. Ik weet het echt niet meer. Nee, het moet daarvoor zijn, want ik was toen nog 21, dus het was denk ik ergens voor de zomervakantie, in juni of zo. In september ben ik 22 geworden, dus was het voor die tijd.

Wat denk je nu dat vrienden, familie en collega's hier van vinden, nu je het zelf gezien hebt?

Hm, vriendinnen zullen het zeker wel leuk vinden. Mijn ouders zullen ze alleen maar kijken van 'wat kijkt ze boos', want die gaan daar weer opmerkingen over maken, dat weet ik nu al. En mijn collega's zullen het ook wel leuk vinden. Ik ga ze zeker mailen allemaal. Ik zei vandaag nog tegen ze van...

Neem een stapeltje kaarten mee.

Ja. Dan hang ik het op bij mij op de afdeling.

Ben je ook nog van plan om andere afleveringen te gaan kijken?

Ja. Ik wou ze sowieso allemaal vanaf het begin allemaal kijken, maar ik wist niet dat ze al begonnen waren.

We hebben hier een lijstje met alle afleveringen.

Hebben ze je van tevoren precies verteld waar het programma over zou gaan?

Hm, ja over seks, drugs en alcohol en dat ze al een paar opnames hadden gedaan. Maar ik wist niet precies wat de onderwerpen waren en zo.

Lees ze even door en kijk of er misschien een andere aflevering bij zit waarvan je denkt 'die had ik ook wel willen maken'.

Ik zit nu al te kijken. Haha, vreemdgaan. Dat is wel echt iets voor mij. Grote versiershow. Ja, ik ben niet echt vreemdgegaan, maar... Haha, niet echt! Ik had een vriendje en die vond ik eigenlijk al niet zo leuk meer, dus ik had intussen al iemand anders ontmoet. Maar ja, die heb ik wel ontmoet, maar je hebt nog niet echt iets met elkaar, maar ik vond hem wel al leuk, dus het voelde een beetje als vreemdgaan. Het is ook alweer een hele tijd geleden, ik ben inmiddels verloofd en we gaan volgend jaar trouwen. Volgend jaar mei, we weten nog niet welke datum.

Was dat het vriendje dat je ook had tijdens de opnames?

Ja. Dus het is allemaal helemaal goed gekomen. Ik zal hem ook zeker een sms'je sturen van 'dinsdag kijken, ik kom op tv'.

Wat vond hij er toen van dat je meedeed?

Hij had me er zelf nog toen naartoe gebracht. Ik wist de weg niet waar we moesten zijn. Hij vond het wel leuk. Hij zei "ik ben benieuwd hoe je er uit ziet op tv". Ik ben wel een beetje van mezelf geschrokken van 'ben ik dat?'. Dat is altijd zo eng om te zien, ik zit helemaal onder de pukkeltjes en puisten en heel eeh boos, boos kijkend. Ik weet niet waarom. Ik ben vaak juist zo vrolijk. Ik kijk heel serieus en boos. Maar ik ben juist altijd heel vrolijk, ik ben zelden chagrijnig.

....

Ik vond het heel leuk om te zien, nu weet ik tenminste wat me te wachten staat dinsdag.

Van drank word ik boos

Gouda, 23-1-2006, 17.15-18.15, kantoor Bouman E&E Development

Designers Van drank word ik boos, opname zomer 2005:

Thijs, man, 15 jaar, Nederlands, VMBO, Hekendorp

Gijs, man, 16 jaar, Nederlands, ? , Oudewater

Omdat ze de weg niet konden vinden, zijn Gijs en Thijs een kwartier te laat.

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op donderdag 9 februari uitgezonden worden.

Jullie stonden ook in de krant, we hebben een kopietje gemaakt voor de zekerheid

(Gijs) Die heb ik al. Hij hangt zelfs bij ons thuis. (Thijs) In twee kranten zelfs, ook in de ... nog een krant in ieder geval.

Hoe zijn jullie betrokken geraakt bij Find Out?

(Gijs) Dat kwam via Thijs. (Thijs) Ja, ze zijn toen, toen zat ik nog op 4 vmbo toen, hadden we Duits volgens mij en toen kwamen ze de klas binnen. Toen had iedereen zo'n vragenformulier ingevuld en wat vragen beantwoord gewoon. En allemaal ingeleverd en toen heb ik er eigenlijk een hele tijd niks meer van gehoord. En toen liep ik bij Gijs op de boerderij en toen werd ik gebeld en toen was het even omschakelen weer. En toen, ze zochten eigenlijk nog iemand, dus ik nam Gijs mee.

Hoe ging dat gesprek in de klas?

(Thijs) We hebben volgens mij een soort discussie, nou geen discussie, gewoon over hoe wij dachten over bepaalde dingen, seks drugs en alcohol dan, hoe wij er over dachten en dat formulier ingevuld. Dat duurde niet zolang volgens mij: twintig minuten of vijfentwintig minuten.

Heb je tijdens dat gesprek zelf nog ideeën ingebracht voor de serie?

(Thijs) In de klas? Dat weet ik niet. Dat zou dan op dat formulier.. Daar hebben we dat toen ook opgeschreven volgens mij. Dat weet ik niet.

Hebben jullie er nog over nagepraat in de klas?

(Thijs) O, ja hoor. Als ze eenmaal langs waren geweest was het in de pauze even kletsen natuurlijk over wat er was gebeurd. Want het was alleen bij ons in de klas gebeurd, wij waren de enige klas. Dus iedereen "heuh?". Dus dat was wel lachen natuurlijk dat wij dat waren. Ik had er verder ook niks van verwacht. Ik dacht dat zal wel niet weet je, dat gebeurt toch niet. En uiteindelijk wel, dus dat was wel leuk.

Ben jij de enige van jouw klas die is uitgekozen?

(Thijs) Nee, nog een jongen, Alarik. Alleen die werd gevraagd van, die blowde en hij wou niet dat zijn ouders het te weten kwamen. Ze zeiden van "we helpen je om het je ouders te vertellen", dus toen hij 'beter helemaal niet'. En nog een ander meisje, die kwam ik verder ook nog tegen, dat was over de eerste keer ging dat, die had ook zoiets van "dat hoeven mijn ouders dus helemaal niet te zien op tv".

Heeft ze uiteindelijk nog meegedaan?

(Thijs) Volgens mij zijn wij de enigen van de Minkema die mee hebben gedaan. Er zijn twee anderen gevraagd, maar die hebben allebei bedankt.

Hebben ze nog gezegd waarom ze jou hebben uitgekozen voor dit onderwerp?

(Thijs) Nee, dat zou ik nog wel eens willen weten eigenlijk. Volgens mij heb ik helemaal niks gekst of zo op het formulier ingevuld, omdat ik zelf weinig of nauwelijks drink. (Gijs) Ik wel.

Hoe en wanneer ben je uitgenodigd om mee te doen?

(Thijs) We liepen, ja wat waren we aan het doen? (Gijs) Weet ik veel. (Thijs) We liepen in de schuur rond in ieder geval dat weet ik nog wel. Een beetje met de trekker aan het kloten of zo. Toen werd ik gebeld, toen vertelden ze het hele verhaal van dat ik mee mocht doen en dat ze eigenlijk nog iemand zochten. En Gijs die stond naast me. (Gijs) Dus ik was eerste keus. (Thijs) Dat kwam makkelijk uit. Toen heb ik zijn telefoonnummer gegeven. (Gijs) En toen werd ik een tijdje later ook gebeld.

Werd er toen ook al meteen gezegd waar het over ging?

(Thijs) Ja, het onderwerp was toen al bekend. Maar niet precies. Het zou over alcohol gaan en we zouden naar Breukelen gaan, een avondje met de politie meelopen en gewoon de stad in gaan. Dat zeiden ze toen al. De rest zijn we pas daarvoor allemaal te weten gekomen. Op de avond zelf denk ik. (Gijs) De week daarvoor is er ook aardig nog wat afgebeeld. Allemaal dingen van dan moesten we weer een vragenlijst invullen en insturen en allemaal van dat soort dingen.

Dat hebben jullie toen ook gedaan, die vragenlijst invullen?

(Allebei) Ja

Hebben jullie getwijfeld of je mee wilde doen?

(Gijs) Nee. Wat moet je anders? (Thijs) Ik niet in ieder geval. (Thijs) Als het zoiets zou gaan over de eerste keer of zo, dan zou ik het ook niet weten, maar ja iedereen... Dit ging over eigenlijk niks gek. Nou ja, gek.

Het is niet zo persoonlijk.

(Thijs) Ja, precies. Op de rest heerst nog steeds een taboe, zeg maar. Onderling praat je er wel over, maar niet met je ouders of zo.

Het was dus al wel bekend dat jullie met de politie mee zouden lopen?

(Thijs) Ja, volgens mij wel. (Gijs) Nou eerst over de telefoon en toen later kregen we ook een programma met wat we op die dag allemaal zouden doen. Ze hadden wel laten horen dat we ook met de politie mee zouden lopen en later kregen we ook allemaal mailtjes met wat we precies zouden doen en tijdsschema's erbij. Vragenlijsten met vragen die wij zouden moeten stellen, ongeveer. Die kregen we de dag van tevoren.

Hebben jullie van tevoren nog informatie opgezocht over het onderwerp?

(Thijs) Nee. (Gijs) Dat was niet echt nodig denk ik. Het ging over alcohol en agressie, daar kun je volgens mij niet zo heel veel over opzoeken. Ja, het zou wel kunnen.... Volgens mij al zou je dingen op gaan zoeken, dan zou dat niet eens zo heel belangrijk zijn met dit programma.

Kon je zelf bepalen wat je ging zeggen tijdens de opnames?

(Gijs) We hadden dus gewoon vragen gekregen met wat je ongeveer zou kunnen vragen, maar ze zeiden er ook bij van als je zelf nog iets wou vragen, dan kon dat ook gewoon erbij. Ik vond het eigenlijk wel makkelijk dat we die vragen hadden gehad, want zelf zou ik toch niet zo heel snel weten wat ik allemaal zou vragen.

Hebben jullie ook zelf nog vragen bedacht?

(Gijs) Misschien één of twee. (Thijs) Minimaal. Ik ben niet zo creatief.

Waren het wel vragen die je zelf ook zou stellen?

(Thijs) Als je er eenmaal voor zou gaan zitten, zou je ook wel op dat soort vragen neerkomen denk ik. (Gijs) Ik stel niet zo heel vaak vragen over drank en agressie, maar ik denk dat als je er vragen over zou moeten verzinnen, dat je op uit zou komen.

Je hoefde geen rare dingen te vragen voor je gevoel?
Nee

Heb je tijdens het maken nog gedacht aan hoe het over zou komen op televisie en of andere mensen het leuk vinden om te kijken?
(Gijs) Nee, eigenlijk niet. Ik heb er niet bij stilgestaan eigenlijk.

Je hebt niet bepaalde dingen anders gedaan of je anders voorgedaan?
(Gijs) Ja, dat was op hun idee, toen moest ik doen alsof ik ook dronken was en ja, dat heb ik toen ook maar gewoon gedaan. Dat maakt mij niet zo heel veel uit. De mensen die me kennen zullen me vast niet meer of minder... (Thijs) Zit dat er in? (Gijs) Ja, op die voorstukjes op TMF zag ik mezelf staan. Nee, joh, maar zoiets, mensen die mij kennen die snappen ook wel waarom ik dat doe of wat dan ook.

Heb je ook nog aan de mening van je ouders gedacht tijdens de opnames?
(Gijs) Nee. Het gaat over alcohol en agressie en ze weten van mij ook wel dat ik nooit agressief doe en dat ik er niet agressief van word. En dat ik bier drink dat is voor niemand een geheim. Dat is gewoon gezellig.

Hebben jullie eerder iets voor televisie gedaan?
(Gijs) Mijn vader is een aantal keer op tv geweest en daar heb ik af en toe er naast gestaan, maar voor de rest niet zoveel. (Thijs) Nee, ik ook niet.

Wat vonden jullie van dit hele gebeuren?
(Gijs) Dat was eigenlijk wel wat. (Thijs) Ja, het was leuk om te doen. Zeker. Ik vond het echt lachen. Het was leuk.

Hoe zag de dag er voor jullie uit? Hoe laat moesten jullie er zijn?
(Gijs) Volgens mij ongeveer zeven uur of zo. Nee, zes uur 's avonds moesten we daar zijn en volgens mij waren we iets van drie uur thuis. (Thijs) Nee, joh, volgens mij was het iets van negen uur of zo en waren we iets van vier uur thuis. (Gijs) Zoiets was het ongeveer. (Thijs) De tijd was zo voorbij, alleen kreeg je van die hele zware benen van al het lopen. (Gijs) Ja, dat was wel zo. De volgende keer moeten ze van die golfkarretjes meenemen. We hebben eerst dus daar bij het politiebureau gezeten en vragen gesteld, maar later gingen we dus ook door Breukelen lopen. Heel veel shots van dat wij aan het lopen waren. En opgenomen en dan moest je telkens opnieuw lopen en weer terug. Zoiets was het wel ongeveer.

Moesten jullie ook veel dingen opnieuw opnemen?
(Gijs) Zoals op dat politiebureau werden vragen gesteld en dan wilden ze vragen vanuit een andere hoek doen, dus dan moest je sommige vragen twee keer doen omdat ze het vanuit verschillende hoeken wilden hebben.

Zijn jullie anders naar televisie gaan kijken?
(Thijs) Nee. Niet door dit programma in ieder geval. (Gijs) Het is trouwens wel anders, want ik ben natuurlijk wel met mijn vader wel eens mee geweest, gewoon naar Hilversum naar de studio's. Dit is wel weer heel iets anders. Daar is alles natuurlijk helemaal voorbereid en een decor staat er. Hier, dit is gewoon op de plaats.

Ben je wel eens eerder met dit onderwerp bezig geweest, heb je daar al eerder over nagedacht?
(Gijs) Ik ga sowieso twee, drie keer in de week ga ik gewoon uit. Ik kom vaak genoeg dat er gewoon ruzie wordt gemaakt in de discotheek. Of je er bij stilstaat... Dat soort mensen heb je, daar moet je je gewoon niks van aantrekken en doorgaan.

Was het iets waar je meer over wilde weten?
Nee...

Het was niet je droom om daar ooit nog eens met de politie over te praten?

(Gijs) Nou, ik denk... Volgens mij niet echt. Kijk, het is wel interessant om te weten wat de politie er mee doet. Dat heb ik er dan wel weer van geleerd. Maar verder, ik doe er verder eigenlijk niet zo heel veel mee. Het is wel leuk om te weten dat als ik misschien een keer mee moet gaan, dat ik dan weet wat er gebeurt. (Thijs) Hoe het celletje er uit ziet. (Gijs) Hoe die witte muren mij staan.

Heb je het idee dat je iets hebt geleerd hiervan?

(Thijs) Van het programma zelf zeg maar? Gewoon hoe alles in z'n gang gaat zeg maar, maar over het onderwerp zelf. (Gijs) Hetgeen dat de politie dan zou doen. Er is volgens mij ook niet zoveel dat je ervan kan leren. Sommige mensen worden er agressief van of worden het niet. (Thijs) Als je er wat over zou willen weten dan ga je naar de biologische oorzaken ervan kijken zeg maar. (Gijs) Het is ook vooral die meningen. Ik ga zelf ook elke week een paar keer uit en dan heb je zelf ook een mening en met je ervaring weet je ongeveer hoe dat dan in elkaar zit. En nou heb ik het vanaf de andere kant gehoord.

Wat vonden je ouders er van dat je mee ging doen?

(Gijs) Die vonden het ook wel grappig. (Thijs) Die vonden het allemaal best, want we werden gebeld die dag, dus wij, ik was bij Gijs, waren jouw ouders thuis? (Gijs) Dat zal haast wel, want die zijn niet vaak weg. (Thijs) Dus ik opbellen van "Mam", en ik het hele verhaal verteld. Dat komt, we moesten eerst toestemming van onze ouders nog hebben. En dat was allemaal oké,, ze vonden het leuk ja. (Gijs) Dat was eigenlijk gauw gebeurd, dat toestemming krijgen. Wat zou er kunnen gebeuren?

Wat vonden jullie het leukste aan het hele project?

(Gijs) Dat weet ik nog niet. Ik heb het nog niet gezien hè? Nee, maar ik vond het eigenlijk wel grappig dat voor de camera een beetje dingen doen en achter in de politieauto zitten.

En het minst leuke?

(Thijs) Eehh ja... (Gijs) Ik denk dat telkens weer op en neer lopen omdat ze die goede shots wilden hebben. (Thijs) Het duurde op zich niet lang of zo, de tijd ging zo voorbij eigenlijk, alleen ja, je krijgt gewoon vreselijk zware benen.

De politie loopt toch meer dan je denkt?

(Gijs) We hebben niet de hele avond met de politie meegelopen. Ook heel veel zonder. Dan kwamen we ze later wel weer tegen.

Waren jullie al wel eerder in Breukelen geweest?

(Gijs) Ja (Thijs) Ik wist eigenlijk helemaal niet, want ze zeiden "Breukelen is leuk, daar gaat altijd wel wat mis en zo en zus en zo en vechten dit en dat", maar daar had ik echt nog nooit wat van gehoord. Dat het daar zo erg zou zijn. (Gijs) Van die locatie ook, dat daar in Breukelen nou zoveel gebeurt, ik kom dan elke week in Lopik, nou daar wordt volgens mij wel meer afgevochten. Daar is sowieso ook elke week wel wat.

Was er daarom ook voor Breukelen gekozen, omdat daar zoveel gevochten wordt?

(Gijs) Nou, ik weet niet precies waarom ze dat hebben gekozen, maar ze zeiden tegen ons van "Breukelen, want we hebben gehoord dat hier wel wat leuks, wat bruikbaar gefilmd zou kunnen worden". Het enige dat we hadden was zo'n gozertje dat boos werd. Op de fiets, dat hij niet op de camera wou. Hij bleef erg lang zeggen dat hij niet op de camera wou, dat kwam niet echt overtuigend over.

Is er nog iets opgevallen, was er iets anders dan je vooraf had gedacht?

(Thijs) Dat gedoe met dat geluid had ik niet verwacht. Want dat was, als wij gingen praten “Ho, vliegtuig, vliegtuig”. Voor de rest was het wel zoals ik verwacht had. (Gijs) Ja, voor mij ook. Bij het geluid was het af en toe dat we net wilden beginnen en dat het even stop werd gezet.

Hebben jullie met vrienden gepraat over het feit dat jullie mee hebben gedaan aan Find Out?

(Gijs) Ja, ik moest vragen aan een vriend van me of ik het bij hem thuis mocht kijken. Nee, maar verder ook zo van “waar ben je zaterdag” en “hoe was dat nou?”. (Thijs) En toen eigenlijk een hele tijdje niet meer en toen had het laatst in de krant gestaan en het stond helemaal achter in de krant of ergens in het midden tussen allemaal andere dingen. Ik stond er echt van verbaasd hoeveel mensen het nog wisten, want uiteindelijk had iedereen of heel veel hadden het gelezen of gehoord. Nu nog steeds “ja, je stond in de krant” of “je komt op tv”. (Gijs) Ja, dat was bij mij trouwens ook wel. Ik had net de week daarvoor of zo in de plaatselijke krant gestaan. En toen kwam dit er achter aan en toen was het van “oh Gijs, stond je weer in de publiciteit en dit en dat”.

Als jullie er over praatten, ging dat over het onderwerp of over het feit dat je op televisie kwam?

(Gijs) Er zeiden er wel heel wat “oh Gijs met alcohol, hebben ze je daarom gescreeend” of zo. Dat was wel oké.

Maar het ging over het algemeen over televisie en niet over het onderwerp?

Ja.

Heb je je nog zorgen gemaakt over hoe het er uit zou komen te zien op televisie?

(Thijs) Af en toe wel ja. (Gijs) Misschien dat stukje van de lantaarnpaal nog even kijken hoe dat er uit komt, maar ja dat zal wel. Het zal toch wel meevallen?

Heb je ook getwijfeld of je de uitzenddatum aan mensen zou vertellen?

(Thijs) Nou, ik weet na vanavond of ik het tegen mensen ga vertellen of niet. Zo erg zal het niet zijn.

Dan gaan we nu even naar boven om de aflevering te bekijken.

(Thijs) Komen al die jongens eigenlijk hier heen of niet?

Nee, alleen jullie. Jullie wonen zo dichtbij.

(Gijs) De grote cannabisquiz.

(Thijs) De eerste aflevering was toch al op tv geweest? Ik train dan altijd, dus ik kan het niet zien.

(Tijdens het kijken van de aflevering is het helemaal stil)

(Thijs) Nou, dat is vet geworden. Ik had eerst echt zo’n gevoel ‘we staan echt super voor lul’, maar dat valt wel mee. (Gijs) Dat ben alleen ik maar. (Thijs) Dat valt nog wel mee, ik had het stukje met die lantaarnpaal echt veel erger verwacht joh, toen ik daar eenmaal stond, stond ik zo van ‘jongen, jij gaat hier spijt van krijgen’. (Gijs) Ah joh, boeien. (Thijs) Dat valt wel mee, het is wel gaaf. Het was echt mooi, mooi gedaan.

Waarom dacht je eerst dat jullie voor gek zouden staan?

(Thijs) Dat weet ik niet, zo’n gevoel had ik.

Is het anders geworden dan jullie hadden verwacht?

(Gijs) Ja nou, ook wel, het was natuurlijk, we hebben daar natuurlijk een tijd gezeten, dat interview met die politieagent daar binnen. Dat duurde voor ons echt heel lang. Dat was zo lang. Na een tijdje vonden we dat ook wel saai, dat vragen stellen. Hier op tv is het gewoon maar een klein stukje. Ik had zoiets van 'als ze dat allemaal erin gaan doen, dan zappen de mensen wel weg'. (Thijs) Het was echt leuk in elkaar gezet vond ik, met die fade-outs en die muziek eronder en de hele mikmak. Wel lachen.

Klopt het met het beeld dat je zelf had tijdens die avond?

(Thijs) Het geeft de indruk dat het net iets erger was dan het was, denk ik. Maar dat is juist leuk om te zien. (Gijs) Hier is meer de nadruk gelegd op dat er in Breukelen zoveel gevochten wordt. Eén zo'n gozer zei zo van met de sneeuw wordt er gevochten, maar zo'n andere jongen zei van 'ik maak zelf eigenlijk niet zoveel mee'. Dat soort dingen hebben ze dan weggelaten.

Die twee jongens die binnenkwamen op het politiebureau, was dat een spontane actie?

(Gijs) Dat was spontaan ineens. (Thijs) Ja, want wij wilden naar buiten gaan en opeens komt die jongen binnen lopen, zegt die politieagent "dit is wel lachen voor jullie programma" "oh, wat dan?", "zus en zo", "Ja inderdaad", iedereen helemaal enthousiast "oh lachen, oh gaaf". (Gijs) Toen stonden we daar zo "er komt over twee minuten komt er een jongen binnen en daar moeten jullie dit en dit en dit aan gaan vragen". Dat wisten die mensen van het filmen nog geen eens dat er zoiets zou gaan gebeuren. Later kwamen we hem weer tegen op straat, voor zo'n kroeg dus.

En die andere jongen, met dat wit-rode shirt?

(Thijs) Die kwam vlak daarna volgens mij. (Gijs) Hij werd binnen gebracht. (Thijs) Maar hij had, die andere jongen die was bij die kroeg geweest of zo, dus die moest naar het politiebureau. Die andere jongen, toen hij, toen die jongere gozer zeg maar daar stond, toen zijn hun die gozer op gaan halen, van 'het is ook wel leuk om hem te interviewen'. Hij had verder niets misgedaan of zo. Die avond tenminste.

En die eerste jongen mocht daarna ook gelijk weer de straat op?

(Gijs) Ja, gewoon gelijk. Binnen tien minuten stond hij gewoon in één keer op straat. (Thijs) Ja, want die politieagent zei verder ook helemaal niks, wij waren klaar met interviewen, hij zegt "mag ik weer gaan", of zo. Hij zei "oh, dat is goed".

Wat denken jullie dat vrienden hier van gaan vinden?

(Gijs) Ja, dat weet ik eigenlijk helemaal niet. Dat zal wel een beetje verschillend zijn. De één zal zeggen "leuk stukje" en de ander zal zeggen "waar was je zaterdag?". (Thijs) Een beetje verbaasd gewoon. (Gijs) Nu kunnen, hun verwachtingen zijn natuurlijk heel erg open. Hun waren er toen niet bij toen het op werd genomen. Ze weten nog niet wat er allemaal gaat gebeuren.

Maar denk je dat ze het leuk vinden?

(Gijs) Ja.. Dat weet ik niet. Het is denk ik niet iets dat ik en mijn vrienden zouden kijken, dat programma. Wij zitten met z'n allen ook vrij weinig voor de tv of achter de tv. We hadden een tijd terug een caravan bij ons thuis neergezet, dus daar zitten we de laatste tijd wel veel in.

Dus je zou het zelf ook niet kijken als je er zelf niet in had gezeten?

(Gijs) Nee, ik denk het niet. (Thijs) Nee, of bij toeval. Als je het misschien op hebt staan of zo. Als je er eenmaal inzit, kijk je het wel af. Maar niet als ik het voorstukje zie in de middag van 'vanavond Find Out: Van drank word ik boos', van "nou vanavond is het".

En jullie ouders, wat vinden die hiervan?

(Gijs) Ja, ik denk ook vrij, dat die niet echt gaan kijken naar zo'n programma van jongeren voor jongeren. Ja, nu wel, nu ik... (Thijs) Alle oma's zijn opgebeld. Mijn oma heeft natuurlijk helemaal geen The Box of zo op de tv, dus dat moest eerst allemaal weer in geprogrammeerd worden enzo. Heel gedoe. Wie weet als ze het leuk vinden, kijken ze de volgende afleveringen ook wel.

Jullie zijn er dus wel tevreden over?

(Thijs) Ja (Gijs) Van mij mag 'ie op de buis.

Die straatinterviews, waren dat mensen die jullie echt zomaar tegen kwamen op straat?

(Gijs) We stonden dus buiten zo'n kroeg en die ene jongen, die jongen die sneeuw.. Die ging naar binnen en twee seconden later stond bijna die hele kroeg buiten. (Thijs) Ja, toen ze eenmaal doorhadden dat er een cameraploeg buiten liep, was het "kijk". De reacties waren ook leuk. Sommige mensen die we hadden geïnterviewd vroegen "doen jullie dit altijd?" en dat soort dingen. (Gijs) Die dachten gelijk dat we filmsterren waren.

Zijn jullie nog van plan om andere afleveringen te kijken?

(Gijs) Ik weet niet, waar gaat Bier, bier, bier over? Gewoon echt dat het...

(Thijs) Waar gaat de X-factor over?

(Gijs) Er zijn heel wat afleveringen die discussies oproepen.

(Thijs) Ik zou die, die, die, die en die kijken (Ik ga vreemd, Bier, bier, bier, de grote cannabisquiz, Van drank word ik boos, Zonder drank geen feest)

Dus eigenlijk alles behalve de X-factor?

(Thijs) En die twee (Islam en seks en Ik ben homo)

Ik ga vreemd

Amsterdam, 3-2-2006, 16.00-17.00, Stationsrestaurant Amsterdam centraal

Designers: Ik ga vreemd:

Alies, vrouw, 15 jaar, Nederlands, VWO, Amsterdam

Martijn, man, 17 jaar, Nederlands, ?, Amsterdam

Andrew, man, 19 jaar, Nederlands/Surinaams, MBO, Amsterdam (zou er bij zijn, maar kwam niet opdagen en nam ook zijn telefoon niet meer op)

Joao, man, 16 jaar, Almere (wilde niet meewerken)

Indra, man, 20 jaar, Nederlands/Indonesisch, MBO, Woerden (niet meer bereikbaar)

Patricia, vrouw, 17 jaar, Indonesisch/Nederlands, VMBO, Almere

Shirin, vrouw, 16 jaar, Nederlands/Pakistaans, VWO, Haarlem

Natasja, vrouw, Diemen (kleine rol)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op dinsdag 14 februari uitgezonden worden.

Hoe zijn jullie betrokken geraakt bij Find Out?

-Martijn begint te vertellen, maar bandrecorder werkt niet. Als hij het eenmaal doet...-

Je was dus bij een vriend en Marije of Mireille belde..

(Martijn) Precies, die belde dus en die vroeg dus aan Joëf (?) of hij dit wou doen dus en toen zei hij "nee, daar heb ik geen zin in" en toen zei ik "waar heb je geen zin in? Geef hier die telefoon", en toen zei ik "waar heeft Joëf geen zin in?", en toen zei ze "bla die bla" en toen zei ik "nou oké, dat vind ik wel grappig".

En waarom belden ze die Joëf?

(Martijn) Weet ik niet. Misschien stond hij op een lijst van mensen of zo, denk ik dan.

(Alies) Ik via school. Er kwam iemand op school een heel verhaaltje houden geloof ik en toen moest je, ik weet niet, het was gewoon een gesprek geloof ik. Maar dat weet ik eigenlijk niet meer precies.

Het was al een tijdje geleden waarschijnlijk.

(Alies) Ja, vorig jaar. Ik weet nog dat het in groepjes was en onder koor en dat het erg fijn was dat we niet naar koor hoefden, maar voor de rest weet ik het niet. Het kwam goed uit.

Weet je nog of je tijdens dat gesprek zelf ideeën hebt genoemd voor de serie?

(Alies) Ja, we hebben het er wel over gehad, maar ik weet niet of ik zelf ideeën had, vast wel. Ja, maar ik weet nog dat we het er over hadden, dus dan zal ik me er wel mee bemoeid hebben.

Het ging waarschijnlijk over seks, drugs of alcohol...

(Alies) Oh ja, in elk geval, we hadden het erover wat het vooral niet moest worden, het moest niet op andere dingen gaan lijken, zoals GTST-drama's zeg maar. Daar moest het geloof ik niet op gaan lijken. Maar ik weet het niet meer.

Is er nog nagepraat in de klas?

(Alies) Nee, bijna niet meer. Oh ja, er waren nog wel een paar andere kinderen ook die mee mochten doen en die gingen helemaal uit hun dak. Die vonden het helemaal geweldig.

Dus jij was niet de enige op school die mee mocht doen? Weet je nog wie er nog meer uitgekozen is?

(Alies) Anne, Romy, Charley, Florian...

Oh, die school!

Weet je ook waarom ze jou hebben uitgekozen?

(Alies) Nee, dat zou ik niet weten. Misschien omdat ik dreadlocks had toen. Want ze zeiden toen ik kwam "oh jammer dat je dreads er af zijn".

Hebben ze je meteen verteld waar de aflevering over ging? Of mocht je zelf kiezen aan welke aflevering je mee wilde doen?

(Alies) Nee, ik mocht niet kiezen.

Want hoe ging dat? Kreeg je na het gesprek in de klas een brief of een telefoontje?

(Alies) Volgens mij een brief, maar ik weet het eigenlijk... Ja, een brief denk ik. Want eerst moest je... Wacht even. Volgens mij moest je een vragenlijst invullen, klopt dat? En toen kreeg ik een brief.

En daar stond in dat je was uitgekozen?

(Alies) Ja, of je mee wil doen, bla bla bla. En je moest ook al bij die brief invullen of je mee wil doen of niet en of je vaker in films mee had gedaan of zo.

En jij kreeg die uitnodiging ook?

(Martijn) Aan de telefoon.

Werd er toen ook al gelijk verteld waar het over ging?

(Martijn) Dat weet ik echt niet meer.

Moest je eerst nog langs komen om kennis te maken?

(Martijn) Ik kreeg ook inderdaad een e-mailtje met zo'n vragenlijst. Volgens mij was dat voor of na, volgens mij was dat al voor het bezoek. (Alies) Maar die heb je toch twee keer gekregen, zo'n vragenlijst? (Martijn) Ja, eentje een tijdje terug en... Mireille heeft me gewoon steeds gebeld om te zeggen waar en wanneer het was. Verder is het niet echt gezegd, ja ze heeft gezegd "het gaat zeg maar over vreemdgaan", ik zei "nou dat is goed". (Alies) Oh ja, dat heeft ze volgens mij wel gezegd.

Moest je daar nog ervaring mee hebben om mee te kunnen doen?

(Alies) Nee, oh ja, ze vroeg ook nog of je vrienden had of zo die vreemdgegaan waren en die wel mee wilde doen. En toen is Natasja van mijn korfbalvereniging is mee gaan doen en die is toen met zo'n dingetje voor haar ogen vertellen.

Martijn, jij zit ook in een andere aflevering over anti-kater tips. Hoe ging dat, was dat eerst, of was dit eerst?

(Martijn) Dat was na elkaar opgenomen.

Direct na elkaar?

(Martijn) Volgens mij wel. Of niet? Ik kan me niet herinneren dat ik twee keer naar iets ben toe gegaan om film op te nemen. Dus volgens mij ging het eerst het stukje over... Oh ja, het was erna. Was het erna? Volgens mij... (Alies) Ja, jullie kwamen, jullie hadden eerst iets anders opgenomen en toen kwamen jullie dat nog doen. (Martijn) Ik weet het niet meer! He? Vreemd. (Alies) Ja, met nog iemand toch, of niet? Toen hadden jullie al ergens iets opgenomen en toen kwamen jullie dat daarna nog.. (Martijn) Volgens mij was het andersom. (Alies) Het zou kunnen. (Martijn) Dat weet ik niet meer precies. (Alies) Wat moest je eigenlijk doen? (Martijn) Praten over hoe je je kater verwerkt. Of hoe je daar iets tegen kan doen.

Op straat kon je een tip geven voor wat je tegen een kater kunt doen.

(Martijn) Oh ja, dat was het.

Had je dat toen zelf bedacht, die tip?

(Martijn) Nee, je moest je idee opschrijven of zo en toen vonden ze dat goed. Of, ze zeiden “zeg maar dat je een sapje moet drinken”, die vond ik het leukst, want ik drink altijd sapjes.

Waren daar nog andere mensen bij die ook aan ‘Vreemdgaan’ hebben meegedaan?

(Martijn) Kan het zijn dat het op het Leidseplein is opgenomen? Oh, ik weet het al, ik weet het al! Dat was inderdaad na de opname van dit, volgens mij een week daarna of zo, toen belde Mireille mij weer op van “dit en dit”, wil je dat ook doen? Ik: “nou dat is goed”, dus moest ik naar het Leidseplein komen bij het café daar op de hoek. Maar dat werd ook zeg maar door twee jonge mensen geïnterviewd zeg maar. Ik weet het weer.

Hebben jullie getwijfeld of je mee wilde doen?

(Martijn) Nee, ik niet. (Alies) Nee...

En van tevoren, want jullie wisten het onderwerp al..

(Martijn) Wisten we dat eigenlijk wel? (Alies) Ja, volgens mij wel. (Martijn) Weet je het zeker? Was het niet zo van dat ze zeiden “we gaan het hebben over vreemdgaan” en dat we toen allemaal zoiets hadden van “hmm”? Nee, volgens mij wisten we dat wel. Maar de grap was, volgens mij had ik toen net een vriendin en ik was zelf nog nooit vreemdgegaan, dus ik dacht “wat kan ik er nou over..”, maar toen moest ik gewoon mijn mening erover zeggen.

En dat vond je geen probleem?

(Martijn) Nee.

Hebben jullie nog informatie gezocht of je in het onderwerp verdiept voor de opnames?

(Allebei) Nee.

Kon je tijdens die dag zelf bepalen wat je ging doen en zeggen?

(Alies) Nee. (Martijn) We hadden zeg maar punten waarover we het moesten hebben en dan zou het op een conversatie uitlopen of zo, toch? (Alies) Ja, er werden steeds zeg maar, als het nergens meer over ging, werden er weer nieuwe vragen of iets in het gesprek gegooid en daar moesten we het over hebben.

Zij kwamen dan met een stelling, of een...

(Martijn) Precies, en dan gingen we daar over discussiëren en als zij zoiets hadden van “het is mooi geweest”, dan kregen we een nieuwe stelling.

Je mocht dan wel je eigen mening geven over die stelling?

(Martijn) Jawel, we hadden geen, zoals bij die ander dat ze voorbeelden gaven van “oké, je kan dat zeggen, je kan dat zeggen, je kan dat zeggen”.

En met die ander bedoel je..

(Martijn) Die drank.

Mochten jullie zelf ook nog onderwerpen aandragen om over te praten?

(Martijn) Dat ging ongeveer vanzelf. Ze zeiden van dat het heel goed ging als ze punten hadden ingebracht, begonnen we vanzelf weer over iets anders en daar gingen we dan weer op door.

Terwijl jullie daar over aan het praten waren, heb je toen nagedacht over hoe dat over zou komen op televisie?

(Allebei) Nee. (Martijn) We mochten ook vooral niet in de camera kijken. (Alies) Volgens mij heb ik dat dus wel de hele tijd gedaan.

Je hebt niet in je achterhoofd gehouden: "is dit nou wel leuk om te kijken?"

(Allebei) Nee.

Je was ook niet bang om eerlijk te zeggen wat je vindt, als je weet dat misschien je vriend of vriendin zit te kijken?

(Martijn) Nee. Nou, ik was nooit vreemdgegaan, dus het maakte voor mij niet veel uit. (Alies) Ik ook niet. (Martijn) Volgens mij was er maar één iemand, die Marokkaanse jongen. Hij was geloof ik de enige die... (Alies) Ja, en die andere meisjes waren er heel erg tegen, want je zou iemands hart breken en zo. (Martijn) Ja, dat soort dingen. Die tweeling. (Alies) Ja, zou kunnen.

Hebben jullie eerder iets voor televisie gedaan?

(Alies) Ja, gewoon figureren en zo. (Martijn) Ja precies, gewoon reclames, twee reclames.

(Alies) Ik meer films geloof ik dat het was. Want ik moest met een eenwieler van een pont af rijden, maar waarvoor het was..? Ik heb het ook niet gezien.

Dat is wel toevallig, dat jullie dat allebei hebben gedaan.

(Martijn) Het is wel, dan zit je echt zeker 7/8 uur zit je in een warm hok, vanwege al die lampen, althans, de ene keer was buiten en de andere keer was in een klaslokaal. (Alies) Welke reclames dan? (Martijn) Eén van Randstad met die lerares die komt zo binnengelopen en die begint zo Frans te lullen en niemand begrijpt het en dan zegt ze "pak je boeken alsjeblieft" en die ander is die Xylitol fresh reclame met die honkbal die wordt geslagen naar die jogster. Dan wordt er een bal geslagen en dan pakt ze net een kauwgompje. Daar ben ik degene die de bal slaat. Ik zat toevallig op honkbal, dus ik ging met allemaal vrienden van me gingen we daar dus heen, omdat wij een beetje wisten hoe we moesten honkballen en zo.

En hoe vonden jullie het om met Find Out mee te doen?

(Alies) Ja, ik weet niet: ik denk dat ik niet nog een keer mee zou doen. Ik vond op zich het gesprek wel leuk, maar echt, het was voortdurend... het was echt nooit duidelijk of ik nou wel moest komen of niet, hoe laat, waar en wat en dan kreeg ik het op het allerlaatste moment weer wat te horen. Dit dus ook een beetje. En ja, ik heb het eigenlijk heel druk en... Ik vond het niet echt heel vervelend, maar ik zou het niet nog een keer doen.

Maar dat is dan voornamelijk om het gebeuren dat er om heen hangt, maar hoe vond je de opname zelf?

(Alies) Was wel gezellig. (Martijn) Ja precies. Ik vond het wel leuk. Ik vind mensen altijd wel leuk, dus ik doe wel mee de volgende keer.

Waren jullie ook al eerder met dit onderwerp zo bezig geweest, dat je je hebt afgevraagd hoe dat zit met vreemdgaan en hoe je daarover denkt?

(Martijn) Mijn grote zus is mijn grote voorbeeld, dus ik heb af en toe wel eens zo'n situatie gehad, mijn zus is geloof ik één keer vreemdgegaan of zo, dus ik ben er één keer mee in aanraking geweest, verder niet.

Hoe vond je het om er op deze manier zo'n discussie over te hebben?

(Martijn) Ik vind wel dat we er gewoon over moeten kunnen praten, ik bedoel: het is niet echt een taboe. (Alies) Ik vind het ook niet echt iets. Ja, sommige mensen maken er echt grote problemen van, weet je wel, nee ik vind het op zich, ja, ik praat er wel normaal over met mensen, het is niet, ik weet niet, ik vind het nou niet echt een spectaculair onderwerp, van "daar hebben we het nooit over". Het is heel normaal.

Vond je het dan wel leuk om het er de hele dag over te hebben?

(Alies) Oh jawel hoor. Ik bedoel, wij hebben het op school ook pauzes lang over dezelfde leraar, ik bedoel weet je... Ja, ik vond het wel, niet heel leuk, maar gewoon wel leuk om over te praten, maar niet echt leuk dat het een feest is of zo... Gewoon...

Hebben jullie ook de indruk dat je er van geleerd hebt?

(Martijn) Nou, weet je. Ik heb een tijdje heel veel wiet gerookt, dus ik onthield niet zo veel. Ik ben nu een maand gestopt, het gaat nu heel goed en zo. Maar ik weet niet, mijn korte termijn geheugen is echt foetsie. Dus na zo'n dag, twee weken later kan je je niet meer echt herinneren wat je gezegd hebt.

Vandaar dat het even duurde voordat je je nog wat herinnerde over die dag!

Heb jij er nog wat van opgestoken, Alies?

(Alies) Nee, maar ik bedoel, ik discussieer wel meer, gewoon ook in de klas en zo. Dat is gewoon leuk. (Martijn) En het ging eigenlijk gewoon over je eigen mening daarvoor. (Alies) Ja precies: wat moet je daar van leren? (Martijn) Ja, de mening van anderen.

Wat was het leukste aan het hele project?

(Martijn) Ik vond het wel grappig hoe we binnen moesten komen lopen. (Alies) Ja, dat was het leukst. Dat was leuk. Toen moesten we aan komen lopen en toen moest je iets zeggen "hoi, ik ben die en die". Toch? En dan liep je naar binnen. (Martijn) Ja, precies. Ik moest een appel eten. Ik eet nooit appels. Ik moest een appel eten. Beetje maf.

Dus dat was het leukste aan de hele dag?

(Martijn) Het was op zich ook gewoon wel leuk om inderdaad van anderen hun mening te horen, hoe zij er over denken en dat hele gebeuren om te zien hoe dat gebeurt, weet je wel, ook al had ik dat al eens eerder meegemaakt. Ik vond het wel gezellig.

En als je iets moet noemen dat minder leuk was?

(Martijn) Het was daar snikheet. Het was daar echt warm. We zaten daar echt in een kamertje met zulke lampen. (Alies) En toen gingen ze nog zeuren, want ze wisten niet dat ze daar gingen opnemen. Ik weet niet, dat ik meteen weer weg moest, dat was een beetje irritant, tijdnood.

Waren er nog dingen anders dan je vooraf had verwacht? Had je je vooraf een voorstelling gemaakt van hoe het zou zijn?

(Alies) Ja, en het was ook ongeveer zo. (Martijn) Nee, ik had niet echt een voorstelling. Je kent die mensen niet die er gaan komen, dus het is een verrassing.

Je had wel ervaring met televisie maken natuurlijk.

(Martijn) Op die fiets. Ja, dat wel en daardoor wist ik eigenlijk wel.. Ik was inderdaad aan het hopen dat het niet warm zou zijn, maar dat was het dus wel en het duurde eigenlijk zeg maar bij die reclames moest alles twintig keer opnieuw gedaan worden en dat was nu niet, omdat het onze dialoog was zeg maar. Er was geen script. Dat was wel beter.

Wat vonden je ouders er van dat je mee ging doen met Find Out?

(Alies) Op het einde hadden ze wel zoiets van "ga nou maar niet", weet je, "ja, ik heb nou al afgesproken", maar ze vonden het allemaal prima. (Martijn) Ja, dat soort dingen, niet dat ik tegen mijn moeder zeg van "He mam, wawawawawa", dus volgens mij heb ik het echt een tijdje... Ik weet niet eens wat ik tegen mijn moeder verteld heb...

Hoe oud was je toen?

(Martijn) Toen was ik 17 denk ik.

Je had geen toestemming nodig om mee te doen?

(Martijn) Nee, oh, volgens mij moest ik inderdaad wel een handtekening hebben. Dus die heeft ze dan inderdaad wel er onder gezet van "je doet je ding maar".

Zonder te vragen waar het over gaat?

(Martijn) Ja, gewoon ik heb waarschijnlijk gezegd van “dit doe ik voor tv en het is niet dat er gekke dingen gaan gebeuren of zo”. (Alies) Ik had ook gewoon hoor, gewoon van “ik doe met iets mee” en toen zetten ze de handtekening er op.

En waarom vonden ze dat je niet moest gaan?

(Alies) Omdat ik zelf zoiets had van “Jeetjemina, ze mogen wel eens doorgeven wanneer en wat en waar en hoe”, weet je. Want, omdat ik ook gewoon andere dingen heb...

Ze moesten toen heel veel opnames in korte tijd plannen, dus vandaar dat het niet altijd ruim van tevoren bekend was.

En vrienden, heb je aan vrienden verteld dat je mee hebt gedaan?

(Alies) Ja, maar niet meer dan dat. Gewoon gezegd van “ja, ik doe mee aan dat ene”, “oh ja dat”. (Martijn) Eehh, nou in ieder geval, ik was dus in het Vondelpark met een vriend van me en die heeft me toen afgezet. En toen zei ik “later, gozer, ik ga even deze dingetjes doen”. Volgens mij heb ik verder niet echt gezegd van “ik heb met tv programma meegedaan”, want ze zeiden ook van “waarschijnlijk komt het echt pas over een half jaar op tv of zo”. (Alies) Ja, wat ik ook wel jammer vond, kijk de rest uit mijn klas ging per tweetal dat doen en ik was wel de enige die hier aan mee deed, dus ik kon er niet echt met iemand over praten, weet je wel. Romy en Charley en Anne en Anne-Bo.

Als jullie de uitzending zo zien en jullie vinden ‘m leuk, gaan jullie het dan aan mensen vertellen wanneer het op televisie komt?

(Martijn) Jawel, dat vind ik wel lachen. (Alies) Nee, genoeg mensen zien het al zonder dat ik het zeg dus. (Martijn) Het is wel zo dat als je zeg maar zoiets hebt verteld dat je zoiets hebt gedaan dat ze dan allemaal wel willen weten wanneer het is. Want dan willen we wel kijken.

Heb je dan ook verteld waar het over ging?

(Martijn) Nee, ik heb het ook wel gezegd dat ik over vreemdgaan moest praten en dat soort dingen.

En wat vonden ze daar van?

(Martijn) Geen idee, een tijdje terug. (Alies) Toen je nog wiet rookte.

Waarom zou jij het niet aan iedereen willen vertellen? Vanwege het onderwerp?

(Alies) Nee, dat maakt me nou niet zoveel uit. Dat moeten ze zelf maar weten. Kijk, als ze het mij vragen, dan zeg ik het wel, maar anders niet.

(Martijn) Je kan het ook op het bord zetten in de klas, van “willen jullie lachen, kijk dan dan en dan”.

Dan ga ik de aflevering er bij pakken.

Krijgen wij ‘m toevallig ook op band of dvd?

Misschien als alle uitzendingen geweest zijn, eind maart gaan we de serie uitbrengen op dvd en we moeten nog even overleggen of het kan om iedereen een dvd te geven. Er is in ieder geval heel veel vraag naar.

Van die twee vragenlijsten die jullie moesten invullen, die lange, weet je nog wanneer je de eerste hebt ingevuld?

(Alies) Lang geleden. (Martijn) Ja, gewoon, in ieder geval voor de opnames. Volgens mij en die andere een paar weken terug. (Alies) Ja, voor de opnames.

(Leader)

(Martijn) Hahaha. Is dit zeg maar de preview van alle Find Out afleveringen?

(Martijn) Ja, dit stukje.
(Alies) Oh ja, zij. Weet je nog dat andere meisje?
(Martijn) Zie je, een appel. Zo!
(Alies) Oh, dat ben ik. Oh ja, ik moest hoi zeggen.
(Martijn) Kijk, zie gozer.
(Alies) Oh ja!
(Alies) Nu weet ik al die dingen opeens weer.
(Martijn) De biechtstoel
(Martijn) Alsof dat niet opvalt.
(Alies) Wat heeft hij voor ding op? Waar voor is dat?
(Alies) He? Oh dat is mijn stem? Die hoor ik eigenlijk nooit.
(Martijn over biechtstoel) Hahaha. (2x)
(Martijn over intro biechtstoel) Dat deuntje is echt irritant, laat staan de hele tijd.. (Alies) Ja inderdaad.
(Alies) Je weet toch wel wie het is, ik herken Natasja ook, ik bedoel: dat heeft helemaal geen zin.
(Alies) Dat liedje de hele tijd.

(Martijn) Dat was 'm.

Wat vonden jullie er van?

(Martijn) Als ik heel eerlijk ben, vond ik het wel een klein beetje saai. (Alies) Ja, nou, ik vond het vooral leuk omdat Natasja ook ..., gewoon leuk om terug te zien. Maar als ik het zou zien, zou ik het ook een beetje saai vinden.

Zou je het dus ook niet kijken als je er niet in had gezeten?

(Alies) Nee. (Martijn) Nee

Is het wel geworden zoals je had verwacht?

(Alies) Wel leuker dan ik had gedacht.

Dan had je er geen hoge verwachtingen van!

(Alies) Toen ik het, zeg maar van tevoren toen wel, maar toen ik het had gedaan dacht ik "nee, dit is toch niet echt..." en nu vind ik het wel weer leuker dan dat. Maar als ik het zou kijken, los van dat er mensen in zaten die ik ken, weet je, zou ik het niet, weet ik niet of het...
(Martijn) En de opmerking die iedereen heeft gemaakt: "had ik mijn haar maar niet afgeknipt!" (Alies) Ik vond het nog wel meevallen. Een beetje hetzelfde als nu.

Ja, we hadden het net gehad over dat iedereen zegt "de aflevering is wel leuk, maar mijn haar zit zo raar en mijn stem klinkt zo vreemd".

(Alies) Ja, mijn stem, daar ben ik het mee eens.

Wat denken jullie dat ouders, vrienden en klasgenoten er van zullen vinden als ze het zien?

(Martijn) Ja, mijn ouders, vrienden en klasgenoten vinden het gewoon grappig om iemand te zien die ze kennen, dus.. Maar ik weet niet, ik heb niet echt een, een, een rode draad kunnen volgen zeg maar. Snap je wat ik bedoel? Er waren steeds... (Alies) Echt losse dingetjes. Maar daar komt bij dat ik echt de helft niet verstaan heb van die biechtstoel. Ik weet niet, dat verband was me niet duidelijk. Ik hoorde alleen het laatste stukje, het begin was niet te volgen.

Toen stond de muziek ook wat harder.

(Alies) Ja, en toen kwamen er ook hier mensen gillen.

Voor de uitzending wordt het geluid ook nog verbeterd

(Alies) Dat stond op het ding. (Martijn) Wordt het ook nog gefotoshopt? Puistjes weggehaald en dat soort dingen?

Klopt het een beetje met het beeld dat je had van die dag?

(Alies) Ik vond het echt leuker geworden. De leuke dingen zijn er wel uitgehaald.

Je zei nu dat het je opviel dat het alleen maar over vreemdgaan bij jongens ging, had je dat idee toen ook al?

(Alies) Nee. Maar het ging echt alleen maar over jongens die vreemdgaan. (Martijn) Er zaten wel twee meisjes op de biechtstoel toch? Oh, maar eentje die was bedrogen.. (Alies) Ja, dus alleen Natasja. Maar die had op dat moment ook twee keer per week een ander vriendje.

Wat denk je dat zij er van vindt als ze het ziet?

(Alies) Zij zegt altijd van alles dat ze zichzelf stom vindt en zo, maar ze gaat het wel kijken. Ze gaat het ook tegen iedereen zeggen, want ze loopt het nu al tegen iedereen rond te bazuinen.

Dus jij hoeft het helemaal niet te vertellen: iedereen weet het toch al.

(Alies) Oh ja, je hebt gelijk. Nou ja, oké.

...

(Alies) Maar ik vind het ook wel een goed idee dat we de aflevering te zien krijgen. Het is echt leuker dan ik dacht..

Zijn er nog dingen die jullie kwijt willen over het project?

(Alies) Oh, ik vind het wel een goed project hoor. (Martijn) Oh, ik ook hoor. Welke afleveringen zijn er al geweest?

Hier is een lijstje met alle afleveringen. Dan kun je zien wat je gemist hebt en wat je nog kunt zien.

(Martijn) Illegaal kopen, wie is de bob, help ik heb een soa, die was wel leuk geweest. Deze is ook wel grappig, maar dat is niet waar! Nummer 6 (Jongens willen seks, meisjes willen liefde). Die heb ik dus ook gemist. Oh donderdag, dat was gisteren, godverdomme. Oh, de Cannabisquiz, die ga ik ook nog wel kijken. Blowen, is dat...

Als je dat zo ziet, had je dan liever aan een andere aflevering mee willen doen?

(Martijn) Ja op zich wel. Alles met cannabis vind ik grappig en met bier vind ik ook wel leuk.

(Alies) Volgens mij deed Romy mee dat ze terwijl ze nog geen 16 waren bier gingen kopen. Dat leek me ook echt leuk. Dat lijkt me echt leuk, om gewoon van alles te gaan kopen terwijl het niet mag. (Martijn) Candid camera of zo?

Ze werden van buitenaf gefilmd en alleen het geluid in de winkel is te horen.

(Alies) Zijn ze ook gepakt? Geen enkele winkel?

...

Ik ben homo 1

Zwolle, 7-2-2006, 14.00-15.00, Stationsrestaurant Zwolle

Designers Ik ben homo, opname april/mei 2005:

Bouke, man, 15 jaar, Zwolle

Dwayne, man, 15 jaar, vmbo, Losser

Nathalie, vrouw, 16 jaar, Nederlands, VMBO, Olst (zou er bij zijn, maar moest naar haar zus in het ziekenhuis, interview een week later)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op donderdag 23 februari uitgezonden worden.

Hoe zijn jullie bij Find Out betrokken geraakt?

(Bouke) Via Espresso, dat is een castingbureau, geloof ik. Daar ben ik door opgebeld, "wou je meedoen?". "Nou, prima".

Dat is een castingbureau, zei je?

(Bouke) Zo noemen zij het. Ja, dat is het ook wel.

Ik ken alleen het blad

(Bouke) Espresso is één grote organisatie en ja, allemaal verschillende afdelingen, waaronder het castingbureau en via daar zijn we benaderd, ja.

Jij ook Dwayne?

(Dwayne) Ja.

Hoe en wanneer zijn jullie uitgenodigd om mee te doen met Find Out?

(Bouke) Ik kreeg een belletje van het castingbureau en toen werd er verteld hoe... waar het over ging precies, ongeveer. En als je interesse had, gaven ze je nummer even door en dan werd je later door iemand van die organisatie zelf opgebeld. En toen zijn we..., tenminste ik neem aan dat het bij jou ook zo is gegaan? (Dwayne) Ja, Marco belde me op en toen heeft hij mijn nummer aan Femke gegeven en Femke heeft ons toen opgebeld. Een vragenlijst had ze en die moest je toen over de telefoon een beetje beantwoorden.

Over je hobby's en zo?

(Dwayne) Ja, gewoon over je persoonlijke dingen, wat je dagelijks doet en over je coming-out en dat soort dingen.

Wat werd jullie toen verteld over het programma?

(Dwayne) Eeh.. (Bouke) Ja, een voorlichtingsprogramma eigenlijk om het zo te zeggen. Over liefde, seks, relaties, die trant, drugs, wat is het.. (Dwayne) Niet echt wat we moesten doen of zo, maar gewoon echt programma..

Zagen jullie dat allebei direct zitten, of heb je nog getwijfeld?

(Dwayne) Oh, ik zei gelijk "doe maar". "Is goed". (Bouke) Ja, ik heb er wel over nagedacht, maar een groot probleem was het niet.

Want hoe zijn jullie bij dat castingbureau terecht gekomen, heb je je daar zelf voor ingeschreven?

(Bouke) Ja, daar schrijf je jezelf in inderdaad. En af en toe krijg je een belletje "wil je daar aan mee doen ja of nee? Of denk er over na".

Is dat altijd voor televisie of ook voor andere dingen?

(Bouke) Televisie, bladen, radio, ja... media.

Met het opnemen, hoe is die dag in z'n werk gegaan?

(Dwayne) Nou, ik mocht heel laat komen. En ik moest heel laat blijven en eeh ik moest naar één of ander tramstation komen, ik wist niet eens hoe ik daar moest komen. Ze zeiden "die lijn moet je nemen", maar die lijn kon ik helemaal niet vinden en toen heeft Femke die heeft mij opgehaald en toen zijn we naar het huis geweest van.. weet ik veel wie, en daar hebben we het interview gedaan en toen later zijn we de stad in geweest.

Wist je van tevoren ook al hoe die dag er uit zou gaan zien?

(Bouke) Globaal wel ja. (Dwayne) Ja, ze hebben ook al wel een beetje verteld waar de vragen over gingen en welke vragen waar je het wel of niet over wou hebben.

Hebben jullie van tevoren nog bedacht waar je het wel of niet over wilde hebben of gaven zij dat aan?

(Dwayne) Ja, hun hadden meer zo'n standaardlijst en als je zei van "daar wil ik niet over praten", dan vroegen ze dat ook niet. Dan kon je dat ook gewoon zeggen bij de opname, dan werd dat er uit geknipt.

Kon je tijdens die dag ook zelf aangeven wat je wilde zeggen of doen?

(Bouke) Als je dat zou willen, dan denk ik wel dat je dat kon zeggen, maar ik had niet echt de behoefte om bepaalde dingen kwijt te kunnen of zo. De vragen waren goed vond ik. Ja.

Je had niet enige restricties, van dat liever niet, of daar wil ik het juist wel over hebben?

(Bouke) Nee, ik vond het gewoon prima. De vragen die er gesteld werden, waren gewoon goed. En ja, als er iets te privé werd, zei ik "dat hoeft ik liever niet te vertellen". Maar dat kwam ook wel van hun hoor, van "als je het niet wil, moet je het gewoon niet doen". Daar werd goed voor gezorgd. (Dwayne) Ik had wel bij één zo'n onderwerp, wou ik even wat zeggen over de vader van een ex van mij. Ik wist nog niet precies hoe ik dat moest zeggen, toen hebben zij gezegd: "zo moet je dat zeggen, dan blijft het nog een beetje netjes". Het kwam nogal heel hard over. Maar ja, negatieve reacties van vaders, dat vond ik nog wel even leuk om te zeggen.

Volgens mij heeft die opmerking de uitzending niet gehaald.

(Dwayne) Nee? Oké. Toch te lullig? Dat is maar goed ook, anders heb ik die vader straks voor de deur.

Tijdens het maken van de aflevering, hebben jullie toen nog nagedacht of het leuk over zou komen op televisie, of het leuk is om naar te kijken?

(Bouke) Ja, nou in het begin, je mag die vragenlijst gewoon doorlezen en "denk er even over na" zeggen ze geloof ik. En kijk, als je een lastige vraag er tussen had zitten, dan dacht je er even over na, maar op dat moment zelf werd je er ook gewoon mee geholpen en zo.

Maar je dacht niet: dat moet ik op een bepaalde manier zeggen, want dat is leuker om te kijken?

(Bouke) Nou uiteindelijk zijn we de stad in geweest en toen werd, moest je eigenlijk een verhaal vertellen meer, over het homomonument en zo, iets in die trant en toen werd er wel wat aangewezen van "hoe zeg je dat" en eeh, ja. Dat waren gewoon aanwijzingen van niet hoe je zegt, maar wat je zegt gewoon, ja. Over het monument bijvoorbeeld, kijk als je zelf per ongeluk sommige dingen niet wist, dan werd dat verteld. (Dwayne) We moesten voor de tijd al een iets opzoeken, zodat je er wat van af wist. Zodat je een beetje wist van welke driehoeken er waren en zo. Dus je moest voor de tijd wat hebben gelezen. Je moest het zelf opzoeken en dan gewoon een beetje in je eigen woorden weer vertellen.

Was het jullie eigen idee om naar dat monument te gaan?

(Dwayne) Nee. We hadden al een programma via de mail gekregen van we gingen waterfietsen en dan gingen we langs het monument heen. En wat gingen we nog meer doen? Oh ja, en we gingen de stad in, naar het Waterlooplein.

Je ziet ook een stukje dat jij aan het dansen bent: is dat ook in Amsterdam opgenomen?

(Dwayne) Ja, daar hebben ze een dansschool gehuurd.

En jouw partner: is dat iemand waar je altijd mee danst?

(Dwayne) Ja, die was extra meegekomen. Heel veel moeite voor moeten doen om haar vrij te krijgen van school, want volgens mij deden ze daar heel moeilijk over. Ik had het eigenlijk liever in onze eigen dansschool gedaan, want het was wel heel klein daar, maar ja.

Je kunt wel duidelijk zien dat jullie dat vaker hebben gedaan

(Dwayne) Dat is gewoon mijn vaste partner.

En dat stukje, jij hebt een brief die je aan je vader hebt geschreven. Is dat ook de originele brief?

(Bouke) Nou, het was niet die brief, maar er stond wel ongeveer hetzelfde in. Want ik was die brief kwijt, dus ik heb het ongeveer geschreven zoals ik dacht dat het er in stond, zeg maar.

Konden jullie eerlijk vertellen over je eigen ervaringen?

(Allebei) Ja.

Vonden jullie het leuk om op deze manier bijvoorbeeld wat meer te weten te komen over het homomonument, door op een andere manier daar mee bezig te zijn?

(Dwayne) Nee, niet echt. Het was gewoon leuk om te doen. Niet echt van dat je er wat van leert of zo. (Bouke) Nou, ik had zelf wel, dat monument dan, ik wist wel dat het er was, maar ik wist niet wat het was. Dat heb ik er wel van opgestoken inderdaad. (Dwayne) Ja.

Was dat nu alleen voor deze aflevering, of zou je daar anders ook wel..

(Bouke) Anders zou ik er geen informatie over zoeken of zo, nee. (Dwayne) Ja, misschien dat je er een keer langs loopt of zo. Hij valt wel, als je er langs loopt, valt hij wel op. Maar ik denk, gewoon, je gaat er niet echt naar op zoek of zo.

Je was er ook nog nooit eerder geweest?

(Dwayne) Ja, ik was wel daar eens in de buurt geweest, maar hij was me nooit opgevallen eigenlijk, dat stukje was ik nog nooit geweest daar.

Hebben jullie al eerder via dit castingbureau iets voor televisie gedaan?

(Bouke) Nee, dit was sowieso de eerste opdracht, nou ja opdracht.. ja. (Dwayne) Ik heb wel foto's voor J/M Magazine. Dat was ook wel leuk.

En hoe vonden jullie dit om te doen?

(Dwayne) Ik vond het wel leuk. (Bouke) Ja. Ja, het was leuk om te doen. Ja, of ik het vaker zou doen? Ik zou er geen problemen mee hebben in ieder geval.

Zijn jullie nu anders naar televisie gaan kijken nu jullie zelf hebben ondervonden hoe het er achter de schermen aan toe gaat?

(Dwayne) Nee. Ik denk dat wat je op tv ziet, op RTL4 enzo, dat dat toch wel weer heel anders is dan dit. (Bouke) Ik heb er niet bewust anders naar gekeken in ieder geval. Nee.

Wat vonden jullie ouders er van dat je mee ging doen aan dit programma? Heb je er met ze over gepraat?

(Dwayne) Ja. Ik woonde toen in een leefgroep en ik moest toestemming aan mijn moeder vragen. Maar mijn moeder zei gewoon gelijk van “ja, doe maar, goed”. Het is een informatieprogramma, dus dat is eigenlijk geen probleem. (Bouke) Mijn ouders hadden er geen problemen mee. Ik heb het voorgesteld en wel gezegd van “als je dat liever niet hebt, oké”. Ze vond wel dat ik er over na moest denken, maar dat heb ik gedaan en ik vond het prima.

Moest jij ook toestemming van je ouders hebben?

(Bouke) Ja. (Dwayne) Ja dat moest volgens mij sowieso. Je ouders moesten een brief ondertekenen. Dus die had je sowieso nodig.

En vrienden, heb je aan vrienden verteld dat je mee ging doen?

(Bouke) Ja, die vonden het heel goed dat ik het deed. Nou ja goed, die vonden het leuk dat ik dat gedaan heb. Van ja, toch eigenlijk ook wel goed dat ik dat durfde en zo.

En jij Dwayne?

(Dwayne) Ja, op school en toen zeiden ze van “oh, dat je dat durft” en zo, en “we willen het wel zien”.

Dus ze vonden het wel leuk?

(Dwayne) Ja.

En als je het over Find Out had, ging dat dan meer over dat je op televisie komt, of over het onderwerp?

(Dwayne) Oh, ik zei als eerste in de klas van “ik kom op televisie”! Hahaha.

Maar heb je het daarna ook nog gehad over het onderwerp?

(Dwayne) Ja, dan vroegen ze wel “waarvoor dan?” en zo. En dan vertelde ik wel een beetje wat het is en zo. Ik heb aan niemand verteld wat we allemaal hebben gedaan. Laat ze maar lekker kijken.

Als je nou terugkijkt op het hele project, wat vond je dan het leukste?

(Bouke) Het leukste van die opnames? Ja, ik vond het toen in ieder geval een gezellige dag gewoon. (Dwayne) Ja, dat je een dagje weg.

Het zal wel een lange dag geweest zijn

(Dwayne) Ja, vroeg weg, laat thuis.

Dus die hele dag zelf was leuk. Sprong er ook nog iets uit voor je?

(Dwayne) Ja, ik vond het waterfietsen wel grappig. We wilden wegfietsen en toen zat die ketting nog vast. Dat vond ik wel grappig. (Bouke) Tja, het hoogtepunt... Ja, dat waterfietsen was leuk, daar heb ik gewoon om gelachen inderdaad. Echt een hoogtepunt vond ik niet echt dat dat er zozeer bij zat. Voor mij niet in ieder geval.

Een dieptepunt dan, was er iets dat je echt minder leuk vond?

(Bouke) Nee. (Dwayne) Nee, het wachten viel ook wel mee. (Bouke) Er werd goed gezorgd voor het eten en drinken. (Dwayne) Ja, hahaha. Dat was ook wel goed.

Jullie moesten waarschijnlijk wachten op elkaar voor die interviews in dat huis?

(Dwayne) Ja, ik kwam pas heel laat, toen hun klaar waren met de interviews, toen kwam ik pas.

Dat waterfietsen hadden jullie waarschijnlijk ook nog nooit eerder gedaan, of wel?
(Dwayne) Ja, op vakantie wel eens.

Het slingerde een beetje, het ging in ieder geval niet gelijk
(Bouke) Oh, is dat zo. Hahaha. Ja, nee dat heb ik inderdaad nog niet eerder gedaan.

Zijn jullie nieuwsgierig naar de aflevering?
(Bouke) Ja. Ja, nou ja ik, ja naar hoe het in elkaar gezet is. (Dwayne) Gewoon wat er in zit, wat ze er in gelaten hebben. Het is zo kort een kwartiertje! Zijn we de hele dag d'r mee bezig en dan komt er maar een kwartiertje van op tv.

Maken jullie je nog zorgen om wat er wel en niet in is gekomen?
(Bouke) Eehm, nou ja. Misschien een stukje van een gesprek, dat ging dan over seks en dat vond ik dan uiteindelijk later vond ik dat dat niet er in moest. Maar ja, of dat er in zit...
(Dwayne) Ja, dat had ik ook. Ik dacht later van "oh, nou ziet iedereen dat ik daar over praat en zo". Maar in de klas praat ik daar ook wel heel open over en zo, dus dat maakt verder niet uit. Maar toen dacht ik "dat boeit me ook niet dat dat op tv komt". Maar toch wel van "zouden ze dat nou doen of niet, dat stukje er in?"

Heb je dat ook aangegeven, dat dat er misschien beter niet in kon?
(Dwayne) Ik heb wel gewoon, ze laten het er maar in zitten, maar gewoon zit het er nou in of niet, zo die vraag.

Hebben jullie ook al aan mensen verteld wanneer het op televisie komt?
(Bouke) Oh, dat weet ik zelf nog niet eens. (Dwayne) 23 februari! Ik stuur iedereen die pagina door. (Bouke) Ik denk, ik wil eerst die uitzending wel eens zien. Kijken of het toonbaar is. (Dwayne) Anders niemand zeggen.

We hebben al veel interviews gedaan en eigenlijk is iedereen positief over de aflevering. De enige opmerkingen die we vaak krijgen, zijn "oh, wat zit mijn haar daar gek" en "oh, wat praat ik raar".

(Dwayne) Dat denk ik ook wel, want soms hoor je jezelf wel terug op een microfoontje of zo en dan denk je echt van "ben ik dat?". Dat lijkt me wel heel raar. Ik ben benieuwd.

... -Gesprek over het maken van deze afspraak en het niet kunnen bereiken van Nathalie-
-Wisselen van zitplaatsen-

(Dwayne over de opmerking over de audionabewerking) Komt het zo ook op tv?
Zonder die waarschuwing

(Dwayne) Die poster er achter

(Bouke) Helemaal blauw

(Dwayne) Kale kop

(Bouke) Heb je daar nog over getwijfeld over die I-pod op tv?

(Dwayne) Ik had een ... t-shirt aan, maar dat mocht eigenlijk helemaal niet: er mocht geen reclame op tv.

(Dwayne) Ik wou net zeggen: ze hebben toch niet er in gelaten dat ... had?

(Dwayne) Je ziet daar nog de rook van de boot ervoor hè? (Bouke) Ja, de rook van de boot waar ze zelf in zitten. Als je het weet, zie je het wel goed. Maar ik had er niet echt op gelet hoor.

(Bouke) We schommelen inderdaad! (Dwayne) Ja, hahaha, nu gaat 'ie weer zo! Wie stuurde? Ikke.

(Bouke) Leuk gedaan met dat licht vind ik. Die kleuren dan, in die kamer. De ene rood, de ander blauw en één groen.

(Bouke) Dat kwam een beetje zo over alsof mijn ouders mij niet geloofden, maar dat ging over vrienden dat stukje. Maakt mij niet uit hoor, maar...

(Dwayne) Dat is nog best wel lang, een kwartiertje!

(Dwayne) Die boot die hing helemaal daar. We komen er bijna niet meer bij!

(Dwayne) Die twee mensen zitten er nu en die weten helemaal niet wat het is, "hé, ik ben op tv!" Haha.

(Bouke) Dit is het einde toch?

(Bouke) Ja, ik vond.. (Dwayne) Hij is leuk. Ik had er heel wat anders van verwacht. Ik vind 'm leuker dan ik dacht. (Bouke) Ik had 'm eerlijk gezegd wat amateuristischer verwacht, maar goed.

Hoe kwam dat, dat je dat dacht?

(Bouke) Ik ben nooit bij zulke opnames geweest of zo. Toen dacht ik dat.. Het is eigenlijk vrij simpel allemaal en toch ziet het er goed uit nou wel. (Dwayne) Toen ik in het water zat, dacht ik dat alles wat we zeiden heel gespeeld over zou komen, wat we zeiden, net als dat we een tekst uit ons hoofd moesten leren of zo, maar dat valt ook nog wel mee.

Het ziet er wel uit alsof jullie zitten te kletsen

(Bouke) Mwah.. Nou, maar goed dat is ook omdat ik het weet natuurlijk.

Gaan jullie nu aan vrienden vertellen wanneer het op televisie komt? Mogen ze dit zien?

(Bouke) Ja hoor. Weet je ook hoe laat het komt. Oke. En daarna komen er weer herhalingen uiteindelijk.

Dat wordt later bekend, als de serie voorbij is.

Hoe gaan ouders, vrienden en klasgenoten hier op reageren denken jullie?

(Dwayne) Ik denk wel positief. Leuk. (Bouke) Ja, ja nou ja, klasgenoten... Niet alle klasgenoten van mij weten het. Ik denk eerder dat mensen die er vervelend over doen en die het dan nog niet weten, dat die er wel denk ik wel meer respect voor krijgen, omdat ik het wel zo heb neergezet. (Dwayne) Dat is vaak wel zo: als, zodra ze het van iemand weten, dan durven ze in één keer niks meer te zeggen. Dan zijn ze bang.

Denk je wel dat deze uitzending daar bij kan helpen, dat ze het meer begrijpen?

(Bouke) Ehm, nou ik denk in ieder geval, je wordt er wel wat meer mee geconfronteerd als je het gewoon zo op tv ziet dat er ook jongeren zijn die dat ook zijn. Om het zo te zeggen.

Denk je ook dat dit andere jongeren kan helpen, die misschien nu nog niks durven te zeggen, ontkennen dat ze homo zijn?

(Dwayne) Dat ligt misschien net aan hun. Ligt er ook natuurlijk aan waar je woont en hoe je ouders zijn, of ze gelovig zijn of niet. (Bouke) Ik zou het leuk vinden om te zien, maar ik zou er niet echt hulp aan hebben, denk ik, zelf. Ik zou het wel goed vinden dat het dan uitgezonden wordt en zo en dat er over gepraat wordt, maar...

Zou je het ook leuk vinden om te zien als je er zelf niet in zat, bedoel je?

(Bouke) Ja, nou, dat bedoel ik ja. (Dwayne) Ik zou er wel naar kijken.

Is dit ook een goede afspiegeling van hoe die dag is geweest?

(Bouke) Ja, nou ja eigenlijk wel. Bij dat interview verbaasde ik me dan even over dat... Dat vind ik op zich jammer. Niet dat het erg is, maar dat klopt gewoon niet... (Dwayne) Ja, want sommige dingen zijn er echt uitgeknipt wat je daarvoor hebt gezegd en dan sluit het niet meer aan hoe jij het eigenlijk bedoelde. Ja, dan heb je het eerst over dat onderwerp en dan dat en dat wordt hop aan elkaar en het stukje daartussen is weg. (Bouke) Maar verder is het wel chronologisch neergezet.

De conclusies aan het einde, hoe ging dat: zijn dat gewoon jullie eigen conclusies?

(Bouke) Ja, dat moest je zelf bedenken. Ze wilden je absoluut niet helpen ook, geloof ik. Hahaha. Nou, uiteindelijk wilden ze je wel helpen met je zin, maar als je het zelf maar bedacht wat je ongeveer wou zeggen.

Maar alle onderwerpen die jullie bespreken in de aflevering, stond dat allemaal op de vragenlijst die jullie hadden gekregen?

(Dwayne) Bij dat interview wel, daar hadden ze gewoon een lijstje. Voor de rest, voor de tijd, voordat we weggingen met die waterfiets, hebben we doorbesproken waar we het ongeveer over gingen hebben, wat we ongeveer moesten zeggen: "begin daar over, begin daar over".

(Bouke) Ik heb er helemaal niet op gelet hoor, maar was er nog wel te zien dat die Nathalie ging winkelen op die markt? (Dwayne) Ja, toen ze zich voorstelde ja.

Het was maar een heel kort stukje, waarschijnlijk niets in verhouding tot de tijd die jullie daar zelf waren..

(Bouke) Het was ook niet zo heel erg lang hoor. Het was eventjes iets kopen en weer gaan. Ik was er ook niet bij: wij zaten in de auto. Zij moest even wat kopen of zo.

Wanneer waren deze opnames ongeveer?

(Bouke) Het was in ieder geval mooi weer. (Dwayne) Vorig schooljaar. Volgens mij wel een jaar geleden. Mei of zo, april.

Hebben jullie hier zelf nog iets aan toe te voegen: is er iets dat we nog niet besproken hebben?

(Bouke) Ik vind het hartstikke leuk zoals het gegaan is. Ja, ik ben ook tevreden met wat er uiteindelijk op stond. Niets te veel, niets te weinig. (Dwayne) Mooi, het is helemaal goed.

Dan hebben we voor jullie een lijstje met alle afleveringen. Jullie hebben er al wat gemist.

(Dwayne) Hebben jullie eigenlijk al wat gehoord van anderen die al op tv zijn geweest? Horen jullie daar nog wat van?

We gaan iedereen binnenkort weer bellen om te vragen wat ze er van vonden en wat voor reacties ze kregen

(Bouke) Ik had wel bewust ja gezegd omdat het op The Box was, want dat is nou eenmaal een zender waar je minder snel langs zapt eigenlijk. (Dwayne) Sommigen hebben het ook niet, dat vind ik wel jammer. Eerst zou het ja op MTV komen, of TMF, want ja The Box hebben ze niet overal.

Op heel veel plekken hebben ze het ook wel, gelukkig. De dekking is nu ongeveer 95 % van Nederland.

(Bouke) Wij hadden dan een jaar geleden hadden we het nog niet. (Dwayne) De grote stad naast ons heeft het niet. (Bouke) Bij de meeste mensen zit het niet in de reeks 1 tot 12, die zender. Ik ben nu bijvoorbeeld ook gevraagd op Nederland 3 of zo, maar dat, nee... Ja nou, dat vind ik dan toch te confronterend om het zo te zeggen. (Dwayne) School-tv weekjournaal of zo. Hahaha.

Vind je het dan toch niet prettig als veel mensen dit zien?

(Bouke) Nou, de reacties, dat is gewoon even.. Ik zou niet weten hoe ze reageren. Kijk, als ik hierna positieve reacties heb, dan zou ik ook wel op Nederland 3 willen bijvoorbeeld. Dan zou ik er geen problemen mee hebben. Wie weet.

Nou je weet hoe de serie er ongeveer uitziet, zou je dan achteraf ook wel aan andere uitzendingen mee hebben willen gedaan?

(Dwayne) Oh ja, dat lijkt me wel leuk. (Bouke) Nee, ik vond: dit paste bij mij. Als ik voor iets anders gevraagd werd, zou ik het misschien ook wel willen doen, maar zo vind ik het in ieder geval prima. (Dwayne) Je hebt toch ook één zo'n aflevering gehad met dronken of zoiets, dat had mijn moeder gezien en toen zei ze dat was echt zo gemaakt van, hun filmen elkaar dat ze dronken worden. Die vond ze heel mooi. Die vond ze wel heel leuk.

Dat was 'Wie is de Bob'. Dat was ook echt zo, het is niet gespeeld.

(Dwayne) Nee, daarom. Dat zei ze ook, die waren echt aan het dronken worden. (Bouke) Ja, ik heb het voorstukje gezien, nou voorstukje, dat reclameshotje, daar zat het geloof ik ook in. Dat ze dat willen, zeg! (Dwayne) Dat lijkt me wel leuk! (Bouke) Ja, maar dan ben je ongecontroleerd bezig. (Dwayne) Alle drank op jullie kosten. Dan doe ik wel mee! Dan weet je wel hoe je er uit ziet. Dan denk je echt zo van "dat moet ik niet nog een keer doen, zo ben ik dus".

...

Jullie hebben ook nog zo'n hele lange vragenlijst ingevuld, twee keer als het goed is. Die eerste keer, weet je nog wanneer dat was, was dat voor de opnames?

(Dwayne) Ja, dat was voor de tijd. Moest dat twee keer, of was dat fout gegaan of zo?

(Bouke) Een nulmeting en een nameting. Moest je trouwens dezelfde postcode invullen? Ik weet niet meer zeker of ik dezelfde, want ik ben tussentijds verhuisd. Maar dan heb ik er niet aan gedacht misschien... Het klopte wel?

Ik ben homo 2

Zwolle, 13-2-2006, 14.30-15.30, Stationsrestaurant De Tijd in Utrecht

Designers Ik ben homo, opname april/mei 2005:

Nathalie, vrouw, 16 jaar, Nederlands, VMBO, Olst

Bouke, man, 15 jaar, Zwolle (interview 7-2)

Dwayne, man, 15 jaar, vmbo, Losser (interview 7-2)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op donderdag 23 februari uitgezonden worden.

Hoe ben je bij Find Out betrokken geraakt?

Via school. Ze kwamen bij mij op school eehh, ze hadden gewoon de hele klas en daar gingen ze een paar vragen stellen en daar mocht je gewoon antwoord op geven. En eeh, dan kon je uitgekozen worden of je mee wou doen en als je mee wou doen, kon je een interview invullen en daar werd je uitgeplukt. En ja, ik werd er uitgeplukt.

En hoe ging het daarna, werd je gebeld, of kreeg je een brief..?

Ik ben gebeld, ik heb een brief thuis gehad, ik ben geë-mailed, allemaal.

Kun je je nog herinneren hoe het gesprek in de klas ging, waar je het over hebt gehad?

Eeh.. We hebben het over drugs gehad en we hebben het over seks gehad en we hebben.. Nee, we hebben het alleen over drugs en seks gehad. De discussie over seks die ging redelijk lang door, dus er was geen tijd meer om het over andere dingen te hebben.

En zijn er tijdens dat gesprek ook ideeën genoemd voor de serie?

Nou, ze vroegen ons om ideeën op te doen.

En kwamen die ook naar voren?

Niet echt. Het is een stille klas. Vooral iedereen die absoluut niet de waarheid sprak. Mensen die drugs gebruiken die zoiets hadden van "dat ga ik ze niet vertellen" en mensen die zomaar verhalen begonnen te verzinnen over dat ze drugs hebben gebruikt die tegen drugs zijn. Hmm, leuk.

Was er dan ook een docent bij, dat ze het niet eerlijk durfden te vertellen?

Nee, ik geloof het niet. Dat weet ik niet meer zeker. Het zou wel kunnen, maar ik kan het me niet herinneren.

Hebben ze je ook verteld waarom ze jou hebben uitgekozen?

Nee. Maar ik kan me er iets bij voorstellen waarom ze mij hebben gekozen. Ik ben nogal rechttoe rechtaan en ik ben biseksueel. En ik heb er een goede mening, of nou, ik had er op dat moment een goede mening over.

Heb je dat toen ook besproken toen tijdens het gesprek?

Ja, ik ben er erg open over, gelukkig.

Heb je nog getwijfeld of je mee wilde doen?

Ja. Eeh, omdat toch mensen het zien, of dat er een grote kans is dat mensen het zien waar ik zoiets heb van die hoeven het nou ook weer niet per se te kijken. En ja, op dat moment had ik zoiets van "wat maakt mij dat nu uit, ik doe het wel gewoon". Ja.

Toen ze jou belden, was het ook al bekend voor wat voor aflevering het was?

Nee, ik bedoel, ik dronk op dat moment, ik gebruikte drugs op dat moment en ik ben biseksueel.

-Onderbreking door bediening-

Dus jij kon toen nog alle kanten op, voor alle onderwerpen meedoen?

Ja. Daarom.

En hoe en wanneer heb je uiteindelijk te horen gekregen waar het over ging?

Dat was zeker een paar weken daarna pas. Geloof ik, ja, wel een hele tijd daarna.

En hoe ging dat?

Een e-mailtje, met een interview erbij, of nou vragenlijst. Die je ook direct moest invullen en terug moest sturen.

Was dat die lange vragenlijst?

Ja. Ja, het waren inderdaad lange vragenlijsten allemaal.

Hoe vond je de opnamedag?

Leuk, alleen de jongens waar ik mee samen moest werken, die vond ik wat minder. Die waren een beetje, die waren echt homo. Je hebt homo's en je hebt HOMO'S, en hun vielen zeg maar echt onder de echte meisjeshomo's zeg maar. Daar kan ik niet echt heel erg goed mee opschieten. Het was wel heel erg leuk

Dat was ook de eerste keer dat je hen zag, die dag?

Ja. Maar de opnameploeg was erg gezellig. Je kon leuke gesprekken met ze hebben. Ik heb nog even gezellig met ze gewinkeld.

Op het Waterlooplein?

Ja. Daar was ik ook nog nooit geweest, dus .. ik kom nooit ergens.

Wist je al van tevoren hoe die dag er uit zou gaan zien, wat je zou gaan doen?

Nee. Alleen dat ik ergens in een gebouw of in een huis een interview zou doen en dat we de stad in zouden gaan. Eeh, ik had een brief thuis gekregen van wat voor kleren ik aan moest of wat voor kleur kleren ik ongeveer aan moest doen, wat bij dat interview thuis paste. En dat we naar het Waterlooplein zouden gaan en dat we zouden gaan waterfietsen. Dus ik wist eigenlijk in principe van te voren wel een beetje wat we gingen doen.

Wist je ook dat jullie naar het homomonument zouden gaan?

Dat weet ik niet meer zeker. Volgens mij heeft dat er wel ingestaan.

Heb je je van tevoren nog voorbereid op die dag op één of andere manier?

Nee. Ik heb 's morgens een keer kleren uit de kast getrokken, nou dat komt wel goed. Ik besteed er niet zoveel uiterlijk, eeh, aandacht aan, aan mijn uiterlijk of zo. Stressen heeft toch geen zin.

Tijdens die dag, kon je toen zelf zeggen wat je wil, of is er enigszins in gestuurd?

Er was wel een beetje in gestuurd, maar als ik iets niet wou zeggen, dan hoefde ik dat ook niet te doen. En als ik ergens achteraf op dat moment zoiets had van "zet dat er toch maar niet in", dan deden ze dat ook niet, dus daar heb ik op vertrouwd.

Op wat voor manier werd er wat gestuurd?

Door vragen, vooral in het interview werd er gestuurd door vragen die ze stelden. Maar dat is wel een beetje logisch.

Ja, bij een interview wel. Toen jullie op de waterfiets zaten en elkaar vragen stelden, was dat ook gestuurd?

Dat was heel erg gestuurd, dat was hard ingestudeerd. Ze hadden ons van tevoren gezegd wat we moesten zeggen, wat we ongeveer moesten zeggen, wat voor vragen we konden stellen. En ze vaarden ernaast met een bootje en ze riepen ons allemaal dingen toe die we konden zeggen.

Heb je tijdens de opnames nog gedacht aan of wat je zei ook leuk over zou komen op televisie?

Gewoon alleen mijn eigen mening. Ja.

Heb je eerder iets voor televisie gedaan?

Nog nooit. Nee.

Hoe vond je deze ervaring?

Leuk. Leuk. Wel spannend, maar wel heel erg leuk. Ik kreeg... wel een beetje zenuwachtig van ja hoe gaat dat en hoe zit dat nou allemaal. Maar ik vond het wel heel erg leuk.

Heb je ook het idee dat je anders naar televisie bent gaan kijken nadat je hier aan mee hebt gedaan?

Nee.

Het kijkje achter de schermen was niet echt een openbaring?

Nee.

Vond je het leuk om op deze manier bezig te zijn met het onderwerp?

Niet per se. Ik ben er niet anders door over gaan denken.

-Onderbreking door bediening-

Je hebt je dus niet eerder op deze manier met dit onderwerp bezig gehouden?

Nee.

Vond je het wel leuk om dat op deze manier te doen, om bijvoorbeeld wat meer van te leren door het monument te bezoeken?

Nee. Ik vond het niet bijzonder interessant.

Welk deel niet? Het monument?

Het monument. Dat doet me helemaal niets. Ik bedoel ja, ik bedoel, ja ik weet niet. Je bent het of je bent het niet, nou ja en om daar nou per se een monument voor neer te zetten. Ik vind het niet echt nodig of zo.

Dus het zou niet jouw keuze geweest zijn om daar naartoe te gaan?

Nee. Ik was liever gaan winkelen.

Als je zelf zou moeten bedenken hoe zo'n aflevering over homoseksualiteit er uit zou moeten zien, heb je daar over nagedacht hoe je dat zelf zou invullen?

Nee. Ik heb ook geen idee hoe ik dat dan wel zou doen. Volgens mij is er niet echt iets anders of een goede manier voor hoe je dat kan doen. Waarschijnlijk ziet die aflevering er ook.. ze hadden toen ook een film gemaakt geloof ik, over jongeren..

Bosch Film bedoel je?

Ja. Ik weet niet, het ziet er zo anders uit. Ik weet niet hoe ik dat moet zeggen. Het ziet er niet als een normale film uit of zo, het ziet er als een soort interviewachtig en een ingestudeerd

iets uit. En dat vind ik met dat homomonument en zo ook. Ik weet niet, ik zou er iets heel spontaans van maken. Gewoon mensen op straat gaan interviewen. Zoiets.

Heb je de indruk dat je er iets van geleerd hebt, van die dag?

Nee, nee.

Het je het idee dat andere mensen er misschien wel iets van zouden kunnen leren als ze het zien?

Ja. Als ze het zouden zien wel. Vooral de homohaters. Ja, die zijn er veel.

Had je dat ook in je hoofd tijdens het maken van de aflevering? Heb je daar aan gedacht?

Eeh ja, vooral uit angst om dat soort mensen tegen te komen. Ik heb er zelf nogal veel mee te maken gehad. Wel toch een beetje de angst van, "als hun dat ook zien, is dat wel handig?" Maar ik kan goed voor mezelf opkomen, geloof ik.

En waarom denk je dat juist de homohaters wat leren van de aflevering?

Omdat er toch, er zit toch een verhaal achter van hoe mensen zijn. En als ze zich er ook in gaan verdiepen, dan snappen ze het misschien ook. Misschien.

Wat was het leukste aan het hele project?

Het winkelen.

Dat hadden we eigenlijk wel kunnen weten. Hoe lang duurde dat winkelen eigenlijk?

Een half uurtje? Het was het Waterlooplein, ik was er nog nooit geweest, heel veel alternatieve dingen. En cadeautjes gekocht voor mijn vriend. Ik vond het leuk.

En het minst leuke aan het hele project?

Het interview. Dat vond ik heel erg saai. Ja. Lang wachten, niet superinteressante vragen. Ik weet niet, het sprak me niet echt aan of zo. Het was wel leuk, maar wel het minst leuke.

Het wachten, waar was dat op?

Op elkaar. De andere interviewen. Dat duurde toch wel redelijk lang, het duurde toch wel iets van anderhalf uur zo'n interview, per persoon. Lang wachten.

Hoe lang duurde die hele dag, hoe laat moest je daar zijn?

Ik geloof dat ik 's morgens om half negen thuis weg ben gegaan. Maar ik moest naar Amsterdam, ik kom uit Deventer, dat is een poosje rijden. Ik weet zo niet precies hoe laat. Ik was wel om zes uur thuis. Dus dat is op tijd thuis.

Had je van te voren een voorstelling gemaakt van hoe die dag er uit zien?

Nee. Ik heb me er niet mee bezig gehouden. Gewoon op me af laten komen.

Zijn er nog dingen die je opgevallen zijn tijdens die dag? Was er nog iets anders dan je eerst dacht?

Nee.

Wat vonden je ouders er van dat je mee ging doen aan Find Out?

Leuk. Mijn ouders die vinden het leuk. Mijn zus die vindt het een beetje raar. Die snapt het zelf nog niet helemaal. Nou, dan niet. Eeh, ze zijn er heel erg positief over, gelukkig.

En vrienden, hoe reageerden die toen je zei dat je mee ging doen aan Find Out?

"Wat is dat?", zoiets. Eeh, ja ze vonden het allemaal wel grappig. Ja, ik heb het er niet echt heel erg met ze over gehad. Het was meer van "ik kom op tv", "oké, hoezo dat?"

Heb je er na de opnamedag nog met ze over gepraat?
Die zijn met hele andere dingen bezig.

Als je er dan met ze over sprak, ging het dan meer over "ik kom op tv", of ook over het onderwerp?
Ja. Nee. Meer over "ik kom op televisie, ik ben blij". Zoiets. "Leuk".

Had je ook nog toestemming nodig van je ouders om mee te doen?
Ja, ik ben nu pas 16 dus.

Dat was geen probleem?
Nee, absoluut niet. Zolang ik niet uit de kleren ging, vonden ze het best.

Ik zal de aflevering er even bij pakken.

Heb je al aan mensen verteld wanneer het uitgezonden wordt?
Ik weet het zelf niet eens.

Dit is de lijst met afleveringen.
Oh, het is al lang begonnen joh!
...

Het is op The Box
Dan moet ik eerst die zender even opzoeken.
...

Hoe lang duurt 'ie?
Een kwartiertje ongeveer.
Een kwartiertje maar? Ik had verwacht dat het een uurtje was of zo.

-Nathalie zegt niks-

De rook van de motor zit in beeld. Van de cameraboot.

Interessante aflevering.

Betekent dat dat je 'm wel leuk vindt?
Ja.

Is het ook geworden zoals je verwachtte?
Nee, absoluut niet. Ik had verwacht dat ze het hele interview hadden laten zien, of in ieder geval grote delen daarvan. Je hebt zeker niet zo'n cd'tje voor mij of wel?

Nee, nog niet. Misschien na de uitzendingen, we zijn aan het kijken of alle jongeren die mee hebben gedaan dan een dvd kunnen krijgen.
Ik zou het erg leuk vinden. Ik zou de gemiste afleveringen ook wel willen zien. Dan kan ik die van Vreemdgaan in ieder geval kijken. Dan weet ik hoe dat mijn vriend kan vertellen.

Wat denk je dat je ouders van de aflevering vinden? Gaan ze kijken?
Ik ga het ze niet zeggen. Nou ja, ik denk het wel. Ik denk dat de hele familie achter de televisie zit.

Hoe denk je dat ze gaan reageren?

Dat ze niet heel veel anders over mij gaan denken als dat ze nu doen. Ze hebben er respect voor, gelukkig. En ik vertrouw er op dat het goed komt.

En vrienden en klasgenoten?

Klasgenoten sowieso niet, die hoeven het van mij niet te zien. Daar ga ik niet veel mee om. En eeh, vrienden, ik nodig ze thuis wel uit. Biertje erbij, gezellig naar mij op televisie kijken.

Hebben er nog meer mensen uit jouw klas meegedaan

Ja, twee. Eentje die heeft bij de Cannabisquiz meegedaan... en die ander heeft bij..

Jesper zeker?

Ja. Jesper Koets, met z'n mooie hanenkam. Had hij die toen nog?

Nee, volgens mij niet. Het is niet zichtbaar in ieder geval.

Ik geloof dat er ook eentje... Anne? Anne Oldenhuis die heeft ook meegedaan.

Ja, aan 'Ben ik nou verslaafd?'

En was ze verslaafd?

Volgens mij niet, nee.

Jawel, echt wel.

Zou je het ook leuk vinden om te kijken als je er niet aan mee had gedaan?

Als het op televisie was geweest en ik had er langs heen gezapt, was ik het misschien blijven kijken. Dat ligt er aan welke aflevering, bijvoorbeeld 'Wie is de bob', nou die ga ik niet kijken, dat vind ik niet interessant. Maar ik denk grotendeels zou ik wel kijken. Ik zou niet de televisie er voor aan zetten. Als ik niks aan het doen ben, en ik ben aan het zappen dan blijf ik wel kijken.

Maar deze vond je wel interessant zei je?

Ja. Mede omdat ik er in speel natuurlijk.

Wist je eigenlijk dat die twee jongens van een castingbureau waren?

Nee. Oké. Die kwamen dus niet van een school af of zo? Oh oké. Dus hun hadden wat meer ervaring als mij?

Nee, het was hun eerste keer.

...

Maar hun waren wel allebei homo?

Ja, dat was niet gespeeld.

Jij zei dat het stuk op de waterfiets, dat dat nogal ingestudeerd was. Viel je dat nu ook op?

Ja. Het klonk niet zo, het klonk niet overtuigend. Dat hele homomonument vond ik niet echt overtuigend klinken. Ik zat er een beetje zo om me heen te kijken van "nou, ik vind het niet interessant" en Bouke ook, Bouke vond het ook niet interessant.

Als je die lijst zo bekijkt, vind je dit dan ook de leukste aflevering om aan mee doen, of had je liever ergens anders in gezeten?

Ik had het liefst aan de Cannabisquiz mee meegedaan. Dat had ik leuker gevonden. En eeh... de rest niet echt.

Springt er nu een titel uit waarvan je denkt "die wil ik kijken"?

Ja, 'Bier, bier bier' en 'Mam, pap, ik blow'. Die wil ik ook zien. Mijn ouders weten het ondertussen, ik ben ondertussen wel gestopt.

Deze jongen heeft live voor de camera verteld dat hij blowt.

Eehh en waren zijn ouders blij? Fijn dat hij dat ook op televisie laat zien. Dat vind ik lef hebben. Dat is lef.

Zonder drank geen feest

Amsterdam, 24-1-2006, 17.00-18.20, Stationsrestaurant Amsterdam centraal

Designers Zonder drank geen feest, opname zomer 2005:

Sofian, man, 18 jaar, Marokkaans, Amsterdam

Stef, man, 19 jaar, Nederlands, Bergen

Timo, man 17 jaar, Nederlands, Duivendrecht

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op dinsdag 28 februari uitgezonden worden.

(Stef) Waar ik een beetje problemen mee had, dat was de enquête, want die vond ik echt heel erg slecht, echt heel erg slecht. Ik vond'm infantiel. Echt nee, sorry, maar ik vond het... Heel veel van die keuzevragen van 'wat vinden je vrienden ervan' en zo: 'ze vinden het stoer', 'ze vinden het cool', 'je hoort er niet bij als je het niet doet', weet je. Heel veel van die dingen, wat ik met mijn vrienden doe dat is gewoon normaal en als je het niet doet is het echt geen issue. Dat soort dingen, het zijn natuurlijk hokjes, maar ik vond de hokjes vaak niet echt dekkend zeg maar. Dus wat dat aangaat vond ik dat niet echt een succes. (Sofian) Ik sluit me daar bij aan: je hebt het mooi geformuleerd. Het was echt even slikken die vragen. Op een gegeven moment dacht ik na de eerste tien vragen al: "wanneer houdt dit op?" (Timo) Ja, en dan gaat het nog een heel boek door. (Stef) Ja, dat is gewoon iets waar je doorheen moet worstelen vind ik dan. (Sofian) Nee, maar omdat de vragen niet echt zo... Ze trokken mij niet aan zeg maar, dan is het nog erger slikken. (Timo) Op een gegeven moment had ik iets van "dat zal wel". Af en toe, omdat heel veel ook een beetje hetzelfde, op dezelfde weg ging, dacht ik "dan vul ik het wel in zo en dan ongeveer, ongeveer".

Jullie hebben alledrie wel de twee verschillende vragenlijsten ingevuld?

(Allemaal) Ja. (Sofian) Verschillende?

Wanneer hebben jullie de eerste ingevuld?

(Stef) Een half jaar terug. (Sofian) Die dag toen we dat programma gingen maken. Voor het filmen. (Stef) Voor de eerste keer filmen.

Hoe zijn jullie betrokken geraakt bij Find Out?

(Sofian) Ik via Bosch Film omdat ik al een film voor hun heb gemaakt en ze dachten "dit is wel wat voor jou". (Timo) Ik had me eerst opgegeven met een groepje voor 'Schatten van Amsterdam' geloof ik. Uiteindelijk werd ik later gebeld dat het niet doorging, ja wel, maar toen kon ik niet. En toen werd ik later hier voor gebeld. (Stef) Ik ben er een beetje toevallig bij beland. Een vriend van mij had een keet en die zou eigenlijk zelf naar Amsterdam gaan, maar die kon niet, dus die heeft mijn nummer toen doorgegeven en toen ben ik gegaan. Bij het stuk met de keet was hij wel. Dus het was toeval.

Waarom hebben ze jullie gekozen denk je?

(Sofian) Er is zeker over nagedacht, niet van "we gaan even screentje tikken (?), hij wordt het". Ik denk vooral de contrasten ertussen, ik denk zeker dat er bewust voor een Marokkaan is gekozen, alcohol natuurlijk, taboe een beetje. Bij hem (Stef) is er niet bewust zo te zien gekozen: hij is voor iemand anders in de plaats gegaan. Ik spreek meteen voor jou. (Timo) En waarom ik? (Sofian) Hij? Ik weet het niet, je hebt ze wat verteld. (Timo) Ik weet het echt niet. (Stef) Het idee dat ik had, was... Ben jij op het laatste moment benaderd of niet? (Timo) Nee, ik wist het wel een tijd van tevoren. (Stef) Ik weet niet, volgens mij was het oorspronkelijke idee van: een Marokkaan, een boer- die ene jongen dan, en een stadspersoon zeg maar- jij dan. (Sofian) Ben ik geen stadspersoon of een boer? (Stef) Jij bent de welbespraakte Marokkaan in het gezelschap. (Sofian) Dat klopt. Dat is ook zo. Zo is het ook geworden volgens mij. (Stef) Daarom ben jij uitgekozen. (Sofian) De troetelMarokkaan. (Stef) Inderdaad, weggeïntegreerd. (Sofian) Maar dan toch anders.

Is jullie daar ook nog iets over verteld?

(Timo) Nee. (Sofian) Daar is altijd geheimzinnig over gedaan. (Stef) Toch wel eng dat ze op een gegeven moment in van die witte jassen en met van die latexhandschoenen achter ons stonden.

Hebben jullie getwijfeld of jullie mee wilden doen?

(Sofian) Ik wel. Ik wist niet wat mij te wachten stond. Ik doe altijd wel mee aan gekke dingen, dat is echt typisch ik, maar ik dacht wel van, op een gegeven moment zei hij van "we gaan naar een heel ander dorpje waar dingen gebeuren", toen dacht ik van "wat gebeurt daar". En uiteindelijk kwam ik daar en viel het best wel mee. Het was wel echt keigezellig, al moet ik het eerlijk zeggen. Ik vond het gezellig. (Timo) Toen ik het hoorde wat ze van plan waren, vond ik het ook wel leuk om mee te doen ja. Toen dacht ik "dat lijkt me leuk", naar dat Marokkaanse feest. Dat leek me ook wel leuk om mee te maken. (Sofian) We hadden nog gesproken met een paar dames over alcohol. Mooie dingen. Ja, alcohol zonder feest. (Timo) En een paar jongens, "hee, biertje, ze hebben geen bier". (Sofian) Ja, dat was echt heel tof. Een leuke ervaring. (Stef) Edje met z'n absint.

Het idee voor de aflevering, het bezoek aan het Marokkaanse feest en de keet, stond dat al vast?

(Stef) Dat stond allemaal al vast. (Sofian) Alleen ging het bij Marmoucha wat moeilijk omdat we niet mochten filmen daar. Daar zijn al vaker problemen door gekomen, doordat ze gingen filmen. Dus was het meer... Dat was best wel jammer, want het sloeg niet echt ergens op. We gingen elkaar een beetje interviewen van "wat vond je ervan", in Paradiso helemaal beneden. En verder hebben we niet echt Marokkanen zien dansen of zo. (Timo) Wij wel, maar de camera niet. (Stef) En we hebben ook wel wat met de barmensen staan praten en zo, maar dan heb je ook alleen maar audio-footage, dus daar schiet je ook niks mee op. Daar kwam uit naar voren bijvoorbeeld dat op die Marokkaanse feesten geen drank werd geschonken niet vanwege de...islam, maar gewoon vanwege het feit dat Marokkanen zichzelf niet kunnen gedragen als ze te veel drinken. (Timo) En de leeftijdsgrens, want het was gewoon iedereen mocht naar binnen, je mocht vanaf twaalf jaar naar binnen. (Stef) Ja, maar in de zaal kun je scheiden, dat was.. Het probleem was dat de ME het gebouw in moest op een gegeven moment. Dat zei die vrouw.

Hebben jullie van tevoren nog informatie opgezocht over dit onderwerp?

(Sofian) Nee, ik had een standpunt en daar zou ik bij blijven. Ik had gewoon mijn mening. (Stef) Bij mij een beetje hetzelfde verhaal. (Sofian) Dat maakt het nog interessant. (Timo) Nee, ik heb niks opgezocht.

Je wist van tevoren waarschijnlijk wel dat je het zwaar zou krijgen tegenover de alcoholdrinkers?

(Stef wordt gebeld en neemt op)

(Sofian) Ik? Nee hoor. Het grappige was juist dat ze lieten zien hoe het eigenlijk dus echt totaal niet moet. Ik zei ook van "deze boeren gaan onze land, dit land vertegenwoordigen".

(Timo) Maar jij zat ook echt op een gegeven moment met dat meisje te praten met allemaal van die jongens die echt stomdronken waren en die zaten tegen jou van "heee, maar jij bent wel een leuke jongen". (Sofian wordt ook gebeld en neemt op) (Timo) Moet ik nu in mijn eentje verder? (Sofian en Stef hangen op)

Wisten jullie van tevoren dat er niet gefilmd mocht worden bij het feest van Marmoucha?

(Stef) Nee, dat was daar uiteindelijk.. (Timo) Nee, want we stonden eigenlijk al bijna binnen en toen was het van "je mag hier niet filmen". (Sofian) Het werd echt afgekap.

Er zijn wel een paar beelden van de zaal

(Stef) Dat is beneden. (Sofian) En dat is een beetje gefaket. (Stef) Dat was ook echt heel erg lame. (Sofian) Dat was zeg maar op zo'n manier gedaan. Wij stonden zeg maar, ze pakten

onze volgens mij was het een close-upje, dat we zo moesten *bouncen* op muziek, die muziek is er in gezet en uiteindelijk mag je op het podium zeg maar dat ze optreden dat mag je ook filmen, maar dan vanaf de zijkant en niet het podium in. En dus hebben ze dat gefilmd en het zo in elkaar geplakt. (Stef) Ik geloof wel dat die gast met de camera onder zijn jas nog ergens is gaan rondlopen. (Timo) Ja, volgens mij ook. Heel stiekem, gewoon een paar beelden inderdaad.

Konden jullie tijdens de opnamedagen zelf bepalen wat jullie gingen zeggen of doen?

(Sofian) Ja, vrij. (Stef) Nou ja, het gesprek werd wel gestuurd. (Timo) Hij gooide af en toe even van "vraag even dit en dat". (Sofian) De manier van zeggen, daarin was je wel vrij, niet van "je moet het zo zeggen". Het was meer van "dit willen wij ook weten, want dit is belangrijk" en dan vraag jij het gewoon op jouw manier. (Stef) En aan de andere kant, zo van weet je deze kant gaan we niet op dus kom even terug naar dit of dat. (Sofian) Dat is logisch. (Timo) Toen hadden we het over Marokkanen en Nederlanders. (Sofian) We waren elke keer zo diep..

Hebben jullie tijdens de opnames gedacht aan hoe het over zou komen op televisie? Heb je daardoor dingen anders gedaan?

(Sofian) Nee, ik ben mezelf altijd. (Timo) Nee, ik had niet zoiets van dit komt op tv, ik moet me even gedragen. Of juist niet. Er was wel zo'n jongen bij de keet. (Stef) Ja een aantal van die jongens. (Timo) Die waren echt zo van "mij filmen, mij filmen". (Stef) Mooie dingen.

Hebben jullie eerder iets voor televisie gedaan? Sofian natuurlijk wel.

(Stef en Timo) Nee.

Hoe vonden jullie dit?

(Timo) Wel leuk ja. Was wel leuk. (Stef) Wel grappig. Gewoon eens een keertje. (Timo) Maar inderdaad niet echt om heel vaak te doen zoals Sofian doet. Programma's maken enzo. Misschien wel tweemaalig, maar niet echt vaak. Niet supervaak. (Stef) Nou ja, weet je: als je echt iets leuks tegen komt, maar in principe, ik sta niet echt heel erg te wachten om mijn hoofd op iedere poster te zien.

Was Find Out voor jou anders dan andere programma's?

(Sofian) Voor mij is het echt gewoon altijd... Je bent gewoon jezelf, meer niet. Het is gewoon een programma maken. See Yourself was natuurlijk acteren en zelf presteren heb ik al heel vaak programma's gepresenteerd en het was gewoon dus net als de presentatie van elk ander programma. En dit keer was jouw mening dus wel relevant. Want als presentator moet je meestal neutraal zijn, terwijl nu, het leek wel een wedstrijd af en toe van "nee niet doen, jawel, wel doen". Dat was dus wel leuk

Wat presenteer je verder nog meer?

(Sofian) Ik presenteer, nou sinds kort presenteer ik dus bij BNN, een nieuw programma. Echt voor jongeren dus. Een beetje het effect van 'Spuiten en Slikken', 'Try before you die', gewoon alle programma's ineen, maar dan echt voor jongeren. En een hele eigen show, een soort 'Vijf uur show', maar dan anders. Met allerlei soorten elementen er in, echt heel leuk. En voor Amsterdam heb ik nog een paar keer een programma gepresenteerd, dat heette 'Op stap met je OV', naar andere steden gaan en dan uitzoeken wat er leuk is in dat soort steden. Dat was ook heel tof om te doen. 'Urban street talk' en 'Schatten van Amsterdam' had ik ook gedaan. En nog een aantal..

Dus jij hebt er onderhand echt je beroep van gemaakt?

(Sofian) Ja, maar ik zie het meer voor de fun.

Zijn jullie nu anders naar televisie gaan kijken?

(Sofian) Ik heb altijd anders naar televisie gekeken. (Stef) Nou, niet echt. (Timo) Nee, ik kijk heel weinig televisie eigenlijk dus. (Stef) Ik nooit. Alles download ik. (Timo) DVD.

En het onderwerp, hadden jullie daar al eens eerder over nagedacht?

(Timo) Ja, gewoon van of ik veel drink, of óf ik drink op een feest, maar dat heeft me één seconde gekost om dat te bedenken. Niet echt... (Stef) Ik heb ook gehockeyd en ik zat op een gegeven moment in een jongerenteam, een bierteam zeg maar en het enige dat we toen deden was echt zuipen en toen hebben we met z'n allen op een gegeven moment gewoon besloten om minder te gaan drinken. Dat soort dingen, ja ik ben altijd wel enigszins bewust van alcohol geweest, maar niet echt op een manier van ..., ik weet het eigenlijk niet zo goed. (Sofian) Sorry, ik was helemaal in een andere wereld. Bij mij is het heel ingewikkeld. Zelf ben ik er echt heel op tegen, omdat ik ook zie... de gevolgen er vaak van zie. Ik werk er dagelijks mee. Ik vind het ook stinken gewoon, dat is ook één van de redenen: het is echt vies. Mensen stinken gewoon een uur in de wind als ze een paar glaasjes op hebben. Dat heb ik ook met sigaretten trouwens. Ik heb er altijd een gedachte over gehad, en dat zal niemand van mij kunnen afpakken. Ik heb er nooit over getwijfeld. Net als deze jongen hier. (Stef) Wat ik wel denk is dat heel veel mensen alcohol gewoon aangrijpen als een blind excuus om zich te misdragen en dat is gewoon heel verkeerd. Dat zie ik om me heen wel gebeuren en ja dat vind ik wel iets, dat is één van de grootste problemen in deze maatschappij momenteel, dat mensen onder invloed gewoon alles maar lukraak gaan slopen en dat is gewoon gevaarlijk. (Timo) En als excuus gebruiken. (Sofian) Vooral ook, wat ik grappig vind: hij zegt "een feest kan niet zonder" en dan denk ik zo van.. (Stef) Nee. (Sofian) Dat zei je! Dat heb je gezegd. (Stef) Ja, maar met nuance. (Sofian) Met nuance, ja drink met mate, die ken ik. Maar wat ik grappig vind is: ik kan net zo even goed losgaan, misschien zelfs wel beter, want Nederlanders zijn altijd meestal vast in hun ... echt gewoon één beweging. (Stef) Oké, oké, you do not mess with my heritage. (Sofian) Nee, ik zit 'm te fokken.

Hebben jullie de indruk dat je er wat van hebt geleerd?

(Sofian) Nee. (Stef) Nou ja, ik had nog nooit een Marokkaan gesproken eigenlijk. Dus.. wat dat aangaat ja. Niet echt. (Sofian) Geloof me: niet alle Marokkanen zijn net als mij hoor. (Stef) Weet ik. Omdat ik er nog nooit één gesproken heb, heb ik nog nooit ruzie gehad met een Marokkaan. (Sofian) Lekker is dat zeg.

Vond je dit een leuk onderwerp om een aflevering over te maken, of had je liever een ander onderwerp gehad?

(Timo) Nee, ik vind alcohol dan wel een leuker onderwerp als ik zou moeten kiezen tussen die drie. (Stef) Daar ben ik zeg maar toch het meest mee bezig. (Timo) Hoe jammer dat ook is. (Sofian) Ik vond het wel oké. Het is weer een vak apart om over iets te praten waar je dus totaal niet achter staat. Maar juist dat was juist het interessante voor mij. Want kijken of iemand anders mij zou overtuigen van 'hé joh, het is niet erg'. Na dat beeld gewoon van die boeren, dacht ik van 'nee, nee, dit is echt niet overtuigend'. (Timo) Het is inderdaad niet echt het goede voorbeeld om je te overtuigen. (Sofian) Ja, weet ik, maar toch ik vond het wel grappig dat het zo werd gedaan. (Stef) Ja, dat is weer het andere uiterste. Mooi.

Wat was het leukste?

(Stef) Het boerenfeest. (Sofian) Boerenfeest. (Timo) Vond ik wel ja. (Sofian) Ik ging hakken. (Stef) Heb jij daar gehakt? (Sofian) Ja man, vraag aan de mensen. Hij zat in de auto, hij deed z'n auto kapot hard aan. Weet je weer? Dat was echt tof! (Timo) Hij kon het ook goed. (Stef) Oh ja. Slecht was dat. (Timo) Oh ja, ik zat in die auto inderdaad met die jongen, maar die gozer was gek jongen. Die was gewoon stomdronken. Met z'n auto, die zet 'ie aan en hij begint ineens te crossen daar en ik zat er toen ook in. (Sofian) Ze hebben auto's die vlammen van achteren. (Timo) Ja, allemaal neon en zo. (Sofian) Omdat ze ook streeftrace daar doen. (Stef) Juist als ze gedronken hebben waarschijnlijk.

Wat was het minst leuk?

(Stef) Ja, het wachten totdat we... Oh nee, het minst leuk is de enquête natuurlijk. (Timo) Ja, inderdaad. (Sofian) Dat zou ik net zeggen.

En afgezien van de enquête?

(Stef) Dat het niet zo goed was geregeld. (Timo) Ja, dat het inderdaad jammer was dat we daar niet binnen mochten filmen. (Stef) Dat was gewoon jammer. (Timo) Dat we daar pas daar achter kwamen. (Stef) Dat is miscommunicatie waar je niks aan kan doen. (Sofian) Maar ik vind wel dat we dat nog goed redelijk hebben opgepakt. (Stef) En er waren echt veel te weinig meisjes op dat feest. Er waren trouwens ook veel te weinig meisjes op dat boerenfeest. (Sofian) Nee, is goed. Het is maar goed dat je het even zegt.

Waren er nog dingen anders dan je vooraf had gedacht?

(Sofian) Ik laat me altijd verrassen, dat is het leukste natuurlijk. (Stef) De sfeer op dat Marokkaanse feest viel me wel mee, moet ik zeggen. Ik had, ik weet niet, mijn ervaring met Marokkanen tot nog toe, het spijt me, ... (Timo) Hij was toch de eerste Marokkaan...? (Stef) ... waren altijd heel erg slecht zeg maar. Er was eigenlijk helemaal niks aan de hand. Maar er was ook geen alcohol in het spel, wat waarschijnlijk ook een groot verschil maakt. (Timo) Dat was wel in het spel, maar echt sommige jongens waren wel echt... (Stef) Ja, oké, maar het was, niet iedereen was gewoon aan het zuipen zeg maar. (Sofian) Wat wel grappig is, bij Marmoucha komen bepaalde mensen, dus het is echt zo'n doelgroep waarvan je denkt nou, een beetje kinderachtig en zo. Een beetje die jongens, die snotaapjes die bij de hoek hangen. Dus het is niet echt ...

Was je er zelf al eerder geweest?

(Sofian) Nee, ik hou niet echt van feesten, daarom dat alcohol... (Stef) Kijk, zie je nou: je houdt niet van feesten! (Sofian) Nee, als ik, ... (Stef) Ga nou gewoon drinken, dan wordt het vanzelf leuk. (Sofian) Luister, als ik feest, dan ga ik wel lachen. Ik heb geen tijd jongen voor dat soort troep. (Stef) Tijd moet je maken. (Sofian) Tijd moet je maken? Ja, voor andere dingen: voor vakantie moet je tijd maken. Lekker met z'n allen op vakantie en dan kijken of we los kunnen gaan zonder alcohol. Leuke item. (Stef) Find Out Europe.

Wat vonden jullie ouders en vrienden er van dat je mee ging doen aan Find Out?

(Sofian) Mijn moeder had er niks... Ik had mijn moeder niks verteld.

Nog steeds niet?

(Sofian) Jawel, ze wist wel dat ik uiteindelijk een programma ging maken, maar niet wat er precies is gebeurd. We zijn niet echt van "hé ma, ik ging naar boeren en ik ging naar een feestje en ik heb dit gedaan en ik heb dit gezegd". Zo zijn wij niet, het is meer van zo zijn wij thuis niet. Jij wel hè? (Stef) Ik weet het niet. Mijn moeder vond het allemaal niet zo boeiend. En even kijken, mijn vrienden... die vonden het eigenlijk ook niet zo boeiend. (Timo) Mijn moeder vond het wel leuk, die was ook wel nieuwsgierig om het te zien. Maar mijn vrienden niet nee. Die wisten wel dat ik het ging doen, maar verder niet echt veel over gesproken ook.

Hadden jullie nog toestemming nodig van je ouders om mee te doen: Timo, jij was 17 toen?

(Timo) Ik was toen denk ik 16. Oh nee, ja wel, maar ik had het niet nodig. Ik weet niet, ik zei gewoon "ik ga dit doen". (Stef) Vanaf je 16^e mag je het zelf beslissen.

Nee, vanaf je 18e

(Sofian) Dat klopt wel, ik mocht zelf tekenen, hij moest 'm mee naar huis nemen. (Timo) Ja? (Sofian) Echt waar. Ze gaan dat niet zomaar doen. (Stef) De alcohol heeft je hersens aangetast.

Heb je aan vrienden verteld hoe het is geweest en wanneer het op televisie komt?

(Sofian) Nee, want als ik elke... dan lijkt het wel alsof ik elke keer op ga scheppen van "hé, ik ben weer op tv geweest". Dan denken ze van "fok toch een keer op". (Stef) Ja, ik heb het wel

verteld, een beetje gelachen, maar voor de rest... Maar ik wist niet precies wanneer het op tv was. Ik had wel een briefje gehad, maar.. Nou ja, sowieso gaat hij een keer op op een feestje of zo en dan wordt er hard gelachen en dan hebben we dat ook weer gehad. (Timo) Mijn vriendin is er heel nieuwsgierig naar, die heeft wel echt de datum in haar agenda staan. (Sofian) Die heeft nou verkering met een filmster. (Stef) Fifteen minutes fame on The Box.

Als je er over praat, waar praat je dan over?

(Stef) De feesten. (Timo) Vooral over de uitzending eigenlijk, van hoe het was wel gewoon, maar zo "ja leuk", maar verder niet echt wat er allemaal is gebeurd, dat zie je wel in de uitzending. (Stef) Ik weet niet, voor mij was het interessantste zeg maar dat Marokkaanse feest en daar heb ik het wel met vrienden over gehad. (Sofian) Niet over mij? Zo van "Marokkanen zijn toch niet zo erg hè?" (Stef) Ja, de troetelMarokkaan, ik kon niet van 'm af blijven. Ik wilde 'm alleen maar knuffelen. (Sofian zingend) Ik ben mezelf niet of al die jaren...

Dan is het tijd om de aflevering te bekijken.

(Sofian pakt de microfoon) Zal ik dan even een liedje voor je zingen?

Hij is heel gevoelig: hij hoort alles

(Sofian) Welke liedje gaan we zingen? (Stef) Wanneer ga je je eigen soloalbum opnemen?

(Sofian) Ik heb al een liedje gemaakt voor het Diabetesfonds, voor zieke kinderen, over diabetes. Rap/hiphop/RNB. Wil je luisteren? Ik vind de aflevering nu even belangrijker.

De laptop moet toch nog opstarten.

Hoe heet het programma dat je bij BNN doet eigenlijk?

(Sofian) Coolcast tv. We zijn net begonnen met de opnames, met de items. We zijn aan het brainstormen nog van hoe we het precies gaan doen en in mei komt alles, is alles af. Ik vind het ook spannend. Het staat in ieder geval goed op m'n cv. Dit is ook spannend. Trouwens, krijgen we ook zo'n dvd'tje thuis? Ik spaar dus al mijn dingen op, ook voor mijn website.

...

Leader

(Sofian) Hier zit ik ook bij. Kijk maar, zie je mijn buikspieren? Oh nee, jammer. Was dat maar waar. Hij is wel tof geworden hoor.

(Bij voorstellen) Veel gelach.

(Timo) Zo heet ik helemaal niet! Het is zonder h!

(Sofian) Was ik toen 18?

(Sofian) Ik ben best wel kort man. (Timo) Klein mannetje

(Sofian) Check jongen, dit is wel vet man

Bij feest Marmoucha

(Sofian) Oh, maar dit is van boven opgenomen. Dat mocht wel. (Stef) Ze mochten niet doelbewust op iemand inzoomen. Je ziet wel dat het nep is, omdat je het weet. (Timo) Hoezo mocht dit wel dan? Oh, het is een optreden. (Sofian) Ik was echt de pimp die dag man. (Stef) Duidelijk.

(Sofian) Ik had lang haar toen. (Timo) Ik juist niet daar, ik was juist kaal toen.

(Sofian) "Geloof, geloof": jij Marokkaan.

(Timo) Wat ben je geel Stef! (Sofian) Ik ben een beetje oranje.

(Sofian over opmerking dat hij liever nuchter naar huis loopt dan dat hij vier dronkelappen tegenkomt die de weg niet weten) Die de weg niet weten. (Stef) Ik kom altijd wel thuis hoor

(Sofian) Vier? Hoe kom ik aan vier eigenlijk?

(Sofian) Ik wil echt zo graag naar die boeren gaan.

(Sofian naar een ander tafeltje) Sshht!

Bij feest in keet

(Sofian) Proosten jullie maar met z'n tweeën! Aaah, Marokkanen.. Bier, alcohol, Marokkanen... Het ziet er wel goed uit man.

(Sofian over jongen met absint) Hoor je dat, hij is echt zo'n domme nerd!

(Sofian) Hij is echt tof! Dit beeldmateriaal heb ik echt nodig. Het is wel leuker gewoon dan ik had verwacht. (Stef) Zeg nou eens waarom. Het was gewoon gezellig.

(Sofian over moment dat de twee jongens op de hooibalen dansen) Dit is zo vet man!

(Stef) Ik was toen echt serieus een half uur op zoek naar cola voor jou.

(Sofian over opmerking van Stef dat hij bier moet drinken, omdat zij een avond nuchter zijn geweest) Ja, klootzak. (Stef) Fucking peer pressure. (Sofian) Biechten? Ik zweer het.

(Sofian over beelden van het feest 's avonds) Oh ja dit, als mijn vader dit ziet hè... (maakt een vuist en slaat daarmee op zijn andere hand) (Stef) Sodom en Gomorra (Sofian) Dit is wel vet man! (Stef) Die gast was echt helemaal weg.

(Sofian over Stef) Wat een nerd!

(Sofian over hakken/gabberen) Check hiero, dit is wel hard.

(Stef) Oh ja, die badkuip. Volgens mij zaten daar ook zoveel ziektes in.

(Sofian over opmerking van Stef dat hij het beeld heeft dat Marokkanen voor overlast zorgen) Wat een klootzak! Echt een kutnederlander. Dat slaat echt nergens op! Ik stond wel even in shock hoor. Ik dacht wel van "what the fuck? Lekker dan". (Stef) Ja, dat zijn vooroordelen. (Sofian) Kijk hoe ik kijk, gewoon helemaal geshockeerd! Zo kijk ik ook.

(Sofian bij het fragment als hij met een meisje buiten het hek gaat praten) Wat is dit, wat gaat ze doen? (Bij het voorbeeld van de jongens die met de parasol beginnen te gooien) Yes, tjakka!

(Sofian) Dope man, ik vind 'm vet! Ik vond 'm al vanaf het begin bijna vet.

Einde

(Sofian) Hé, dat was een afmakertje. (Stef) Eventjes een statement. (Sofian) Even mensen duidelijk maken: bij mij gaat het er niet in gozer. Of ik nou Woppe of Floppie heet.

(Sofian) Hij is echt tof. (Stef) Echt leuk. (Sofian) Kijk, reactie (in de microfoon): hij is echt lijp, ouwe!

Ouwe?

(Gelach) (Sofian) Dit ding is een ouwe, weet je. Dus jullie wilden even de reacties ook horen? (Stef) Ik kwam er ietwat ongenueanceerd uit, maar ja aan de andere kant hè... (Timo) Ik ben wat meer op de achtergrond gebleven. (Sofian) Ik was net als het filmpje op de voorgrond. Ik trek hun altijd weer mee, weet je. Hij heeft nog een kater, daardoor komt dat. Jongens niet drinken, want dan krijg je een kater en katers zijn niet leuk.

(Stef) Ik heb nu niet zozeer een kater, ik heb gewoon zo'n dag na een beetje brakkig. En morgen is het erger, want vanavond word ik twintig dus dan gaan we echt los. (Sofian) Gozer! Gefeliciteerd! (Stef) Dankjewel jongen. Morgen pas hè? (Sofian) Zie ik jou morgen? Nou dan. We gingen hem naar huis brengen en dat was echt zo'n mooi huis, zo met zo'n hek en bloemetjes en plantjes. (Timo) En toen gingen we jou naar huis brengen en toen was het van "ik loop wel het laatste stuk". Dat was echt zo. En ik moest fietsen naar huis. Ik werd gewoon gedumpt bij Bosch Film. "Zoek jij het maar uit jongen". We waren niet zo heel laat. Ik denk dat we voor twaalf uur daar weg gingen. (Stef) Rond twaalf. Ik ben daarna nog gewoon naar de kroeg gegaan.

Is het geworden zoals jullie hadden verwacht?

(Sofian) Vetter (Stef) Het is wel heel leuk ja. (Timo) Ja, ik vind het heel leuk ja, ik denk ook leuker. (Stef) Wat ik zeg, ik kom er ietwat lomp uit. (Sofian) Hij draaide echt zo van... Wat the fuck was dat? (Stef) Weet ik veel. Ik ging iets nadoen waarschijnlijk. Helemaal nuchter was ik natuurlijk ook niet meer. (Timo) "Lieve kijkertjes thuis".. (Stef) Ja, nou ja goed. Ik sta er wel achter verder. (Sofian en Timo) Ik ook. (Stef) Mijn opmerking over Marokkanen kwam ietwat

tevoorschijn. (Sofian) Op dat moment merkte ik het niet, nou ja, ik merkte het wel, want je zag: ik ging me verdedigen, terwijl het niet eens nodig was. Ik dacht echt van "wow". Nu zie ik het ook dat ik echt zo van "wow! Wat zeg je nou mattie? Ik heb je meegenomen naar een Marokkaans feest, we hebben gedanst en zo". (Stef) Op dat moment hadden we het over vooroordelen en in die zin vind ik die opmerking heel erg goed kloppen. (Sofian) Natuurlijk, dat is ook zo. Ik wist niet dat ik zo gereageerd had. (Stef) Ik wist helemaal niet meer dat ik die opmerking gemaakt heb. (Sofian) Ik vond het wel leuk om terug te zien, het was wel eerlijk. Wat zei je ook alweer? (Stef) Dat over dronken mensen, fietsen in elkaar trappen. (Sofian) "Dat beeld heb ik van Marokkanen"

Wat denken jullie dat jullie ouders en vrienden hier van zullen vinden als ze het zien?

(Allemaal) Leuk. (Timo) Hetzelfde als ik nu. (Stef) Ik denk niet dat ik het mijn ouders ga laten zien, maar ja...

Waarom niet?

(Stef) Nou ja, in principe is het bij mij thuis absoluut geen probleem, maar het is wel een deel van mijn leven zeg maar waar ik mijn ouders niet echt mee lastig val. Waar ze ook eigenlijk niet zozeer iets van willen weten. (Timo) Voor mij is het allebei heel erg anders, want jij gaat vaker naar zo'n keet. (Stef) Ik ga helemaal nooit naar zo'n keet. (Timo) Dat dacht ik. (Stef) Ik kom er nooit. (Timo) Dat is toch een vriend van jou? (Stef) Ja, ik ken hem wel, maar ik ga echt nooit naar een keet. (Timo) Nou, dan weet ik het niet.

Wie was die vriend eigenlijk?

(Stef) Het was die jongen met die pet op, blond krulletjeshaar en hij liep rond in een zwembroek. Hij vond het wel gezellig. Hij was trouwens nog kwaad, omdat hij zijn geld nog steeds niet heeft gehad geloof ik. Die tientjes van ons. Het feestje kostte een tientje de man. (Sofian) Dat wist ik niet eens. (Stef) Dat zou Bosch Film betaald hebben, maar ik geloof niet dat dat gebeurd is.

Zou je deze aflevering leuk vinden om te kijken als je er zelf niet in had gezeten?

(Sofian) Dat weet ik niet. (Timo) Ik denk het wel. Niet om voor thuis te blijven, maar als ik er langs zou zappen, zou ik er wel op blijven staan. (Sofian) Laat ik zo zeggen: het is wel op een manier gemaakt dat het mij ook zou aantrekken. Als daar drie andere figuren zouden hebben gestaan, zou ik wel denken "hé, wat gaan ze nu doen?. Hé feest, wat gaan ze nu doen, waar gaan ze nu naartoe?". (Stef) Het is wel goeie televisie.

(Sofian) Weet je waarom ze ons in het midden hebben gezet? Op een gegeven moment gaan ze kijkers verliezen en dan komt weer ineens zo'n item en dan gaan ze weer blijven kijken tot het eind natuurlijk. Slim, dat is wel slim.

Dit is de lijst met alle afleveringen. Ziet er iets bij waarvan je denkt "die zou ik ook wel willen zien of aan meedoen"?

(Timo) Wedstrijd met een kater lijkt me wel leuk. (Sofian) Jij zou wel 'Ik ben homo' doen, denk ik. (Timo) Ja: "Pap en mam: ik ben homo! Grapje!" (Stef) Waar ging de 'X-factor' over? Over aantrekkingskracht? (Sofian) Wij hebben één van de leukste gehad. (Stef) Ik denk dat zo'n aflevering als 'Drink jij ook zo lekker veel', dat dat in principe redelijk overeenkomt met die van ons, alleen nog veel meer vanuit de hoek van 'hoeveel zuip jij' is. Dus ik weet niet, ik denk dat dat een beetje een stigmatiserende aflevering is. Dat je wel een bepaald segment van mensen hebt aangesproken daarvoor. (Timo) En 'Hoe ver ga jij?', in wat is dat? Oh, okee. (Stef) 'Een wedstrijd met een kater', dat lijkt me wel mooi. (Timo) Dat lijkt mij inderdaad ook leuk. (Stef) Ik ben echt ervaringsdeskundige. (Timo) Ik ook. Dat is echt vet. Dan zit de hele kleedkamer zit dan zo. (Stef) Dan had je een belangrijke wedstrijd en dan was je gewoon kapot. Heel slecht. (Timo) En 'Bier, bier, bier', dat was? (Stef) 'De grote versiershow', hoe ging dat in z'n werk? Volgens mij is dat een hele leuke aflevering om te doen. Ik denk dat dat wel een leuke aflevering is. (Sofian) Het klinkt raar, maar echt ik heb

het gevoel echt dat dit één van de leukste afleveringen is. (Stef) Ik denk wel dat dit sowieso één van de leukste is.

Van alcohol word ik boos was ook wel leuk, twee jongens liepen mee met de politie en keken in een uitgaansgebied wat er voor problemen waren.

(Sofian) Dat is ook wel vet. (Stef) Dat is ook heel gaaf. (Sofian) Ik bedoel: 'Pa, ma ik blow' of 'Pa, ma ik ben homo'... (Timo) Maar dat slaat niet op jou. (Sofian) Als je een reactie zou verwachten van "wat!" en dat het dan erg uit de hand zou lopen, dat is televisie. Dan zou je nog wel.. Maar als het zo is van "Oh, oké"... (Timo) Want wat is er dan nog verder in verteld dan? Zag je hem dat voorbereiden of zo? (...)

(Stef) Wiet is veel gevaarlijker voor je dan alcohol, tenminste als je veel drinkt is het minder slecht voor je, zeker in ieder geval in sociaal opzicht, dan veel wiet. Want van wiet word je heel erg egoïstisch en vaag, dan ga je veel meer in je eigen wereld leven. Ik heb echt vrienden van mij kapot zien gaan aan dat soort dingen. Ook aan andere spullen trouwens. Dat wel...

De meeste problemen komen toch door alcohol...

(Timo) Omdat het meer verkrijgbaar is. En het is legaal. Wiet ook wel een beetje.. (Stef) Ik denk dat als je hebt gebloed, dan word je niet zo zeer agressief, maar ik denk dat in principe het percentage mensen dat speed gebruikt en problemen veroorzaakt dat dat hoger is dan het percentage mensen dat alcohol drinkt en problemen veroorzaakt. Procentueel gezien. Wat ik van agressieve mensen weet... Oké, maar procentueel gezien is dat wel verschillend. Ik weet heus wel dat alcohol gewoon slecht is, maar dat heeft gewoon te maken met het feit dat mensen zich niet kunnen gedragen. (Sofian) Is niet erg jongen. (Timo) Nu heb je toegegeven aan hem dat je het slecht vindt. (Stef) Ik bedoel, ik vind ... (Sofian) Eindelijk! Jullie hebben het op tape hè? (Stef) Je legt me woorden in de mond. Wat ik slecht vind, is dat mensen er niet mee om kunnen gaan, maar dat is iets anders. Als je die mensen geen alcohol geeft, als je die drooglegt, dan misdragen ze zich nog steeds. (Sofian) Maak je niet druk. De rest knippen ze er toch uit. Je hoort alleen "alcohol is slecht".

Zijn jullie van plan om andere afleveringen te gaan kijken?

(Sofian en Timo) Ja, ik wel. (Stef) Ik kan het niet kijken. (Geen ontvangst van The Box op de campus van de universiteit in Utrecht)

Eerste keer

Utrecht, 31-1-2006, 17.00-18.30, Stationsrestaurant 'De Tijd' Utrecht centraal

Designers Eerste keer, opname in april 2005:

Patricia, vrouw, 15 jaar, Nederlands, VMBO, Sneek

Arif, man, 15 jaar, Surinaams-Javaans, VMBO, Almere

Glenda, vrouw, 18 jaar, Antilliaans?, werkt bij Parnassia in Den Haag,

Zoetermeer

Manon, vrouw, 13 jaar, Nederlands, ?, Ede (zou er bij zijn, maar bleek na een telefoontje huisarrest te hebben en mocht als straf niet komen van haar moeder)

Rick, man, 15 jaar, Nederlands, VWO, Haarlem (wilde niets meer met Find Out te maken hebben en ook het liefst geen uitzending)

Alyas, man, 16 jaar, Irakees, VMBO, Hoogezand (had geen zin om voor dit gesprek te komen)

Elleke legt uit waarom dit gesprek is gepland en wat de rol van Bouman E&E Development in het project Find Out is. Deze aflevering zal op dinsdag 21 maart uitgezonden worden.

(Glenda) Nou, ten eerste vond ik die enquêtes die we telkens moeten invullen echt vreselijk.

(Patricia) Verschrikkelijk! (Glenda) Echt, ik heb die enquête volgens mij vier keer ingevuld.

(Patricia) Als het niet meer is. (Glenda) En vier keer hetzelfde. En vier keer verschrikkelijk lang. Je verwacht een nieuwe vraag, maar... Dat vond ik.. Dat vond ik echt vreselijk.

Dat vonden jullie ook?

(Arif) Ja. (Patricia) Ja! Eén keer is goed, maar niet vier of vijf keer. En via de computer gaat het nog wel sneller, maar toen ik bij die opnames kwam, toen moest ik het ook nog een keer invullen omdat het niet goed verstuurd was.

Het was nog niet aangekomen of zo?

(Patricia) Ik weet het niet, er was iets misgegaan. Toen moest ik het met de hand invullen. Dat was nog erger.

Dat is wel vervelend ja. Hebben jullie dat toen gedaan voordat de opnames begonnen?

(Patricia) Ja, voor.

Hoe zijn jullie betrokken geraakt bij Find Out?

(Patricia) School (Arif) Op school. (Glenda) Iemand heeft mij opgebeld. Een vriendin van mij die belde mij op en die was gevraagd door iemand van Bosch Film om het te doen en die vroeg aan haar "heb je nog vriendinnen die mee willen doen?" en toen had ze mij opgebeld.

En bij jullie kwamen ze langs op school? Hoe ging dat, hoe ging dat gesprek in de klas?

(Patricia) Discussiëren. Eerst wilden ze mij eerst ook voor een ander onderwerp nemen, maar dat is toen niet doorgegaan omdat ik te ver weg woonde. Dus toen hebben ze mij maar voor een ander onderwerp genomen.

Wat voor onderwerp was dat?

(Patricia) Over blowen. Over hoe ik gestopt ben met blowen en zo. Ik heb eerst twee jaar lang echt iedere dag geblowd en toen ging ik verhuizen en toen... Lach me niet uit! (Glenda) Nee, ik lach je niet uit, maar ik moest gewoon denken aan... Ik had zoiets gezien al bij Find Out over blowen en zo. Ik had zo'n voorstukje gezien en één keer dat ze in coffeeshops gingen kijken hoe makkelijk je wiet en zo mee krijgt.

Bij het gesprek in de klas, hebben jullie toen zelf nog ideeën ingebracht voor de serie?

(Arif) Dat is al zo lang geleden, ik weet het echt niet meer. Ik heb alleen een korte termijn geheugen.

En jij Patricia?

(Patricia) Nee, dat is te lang geleden. (Arif) Echt lang geleden ja.

Heb jij het dan vooral over blowen gehad, dat je daar voor gevraagd werd?

(Patricia) Ik heb altijd mijn mond wel open, dus. En ik heb overal wel ervaring mee. Dus, nou ja.

En de vriendin die jou heeft gevraagd Glenda, zit die ook in de aflevering?

(Glenda) Ja, die zit ook in die voorstukjes. Die is gevraagd, uiteindelijk... We waren eerst gevraagd om het zelfde te doen over vooroordelen over jongens en meisjes en toen hadden ze mij gevraagd.. Ze gingen mij natuurlijk vragen van 'wie ben je, heb je een vriend, dit en dat', allemaal vragen stellen en toen kwamen ze dus tot de conclusie dat ik beter was voor de eerste keer.

Is je vriendin dan Shannon?

(Glenda) Ja, Shannon. Oh jullie hebben haar al gehad? Tenminste... gehad.. Hahaha.

Ze is al op televisie geweest ja.

(Glenda) Ik heb het gezien ja.

Toen ze jullie belden, hebben ze toen ook verteld waarom ze jullie hadden uitgekozen?

(Arif) Nee, niet gezegd waarom. (Glenda) Bij mij ook niet hoor. Mijn vriendin had me eerst gevraagd en dezelfde, misschien volgens mij binnen een uur, belde die vrouw me op en zei alleen "ja, ik heb je gegevens van Shannon". Verder niet veel bijzonders. (Patricia) Ik heb ook eerst heel mijn verhaal moeten vertellen via de telefoon en toen alles nog in een e-mail met Lisette. (Glenda) Ik weet niet meer hoe ze heette, maar ik had echt volgens mij een uur lang zat ik aan de telefoon. Echt heel lang.

Om alvast dingen te bespreken?

(Glenda) Gewoon mijn achtergrond en wat ik heb meegemaakt en rook je, drink je alcohol, blow je, dat soort dingen. Ja, en gewoon heb je al seks gehad natuurlijk en met wie...

(Patricia) En hoeveel en zo gingen ze allemaal doorvragen. Nou ja..

Hoe en wanneer zijn jullie uitgenodigd om mee te doen? Tijdens dat gesprek was dat bij jou (Glenda) en bij jullie?

(Patricia) Ook. Nou eerst kreeg ik een brief thuis, die kregen ook meerdere mensen van school, dat je door de eerste ronde heen was dan. En toen werd ik gebeld van "bla bla bla, je zit er in" en toen werd ik uitgenodigd en toen moest ik in april naar Amsterdam. (Arif) Bij mij precies hetzelfde.

Zijn er nog meer mensen uit jullie klas die mee hebben gedaan?

(Arif) Nee. (Patricia) Nee, heel mijn school niet.

Hebben jullie nog getwijfeld of je mee zou doen?

(Glenda) Ja! Ja. Hahaha. Ja. Ik had ook gelijk, had ik volgens mij anderhalve week voordat ik die opnames had, had ik gebeld en ik zei "ik doe niet meer mee" en toen zeiden ze "hoezo niet" en toen was ze echt geschrokken en ze zei "je moet echt mee doen" en ik zei "ik heb geen behoefte om over mijn eigen ervaringen te praten" en ik had het met mijn moeder over gehad, en mijn moeder vond het geen goed idee en toen had dat meisje, die vrouw mij overgehaald om gewoon te praten over de eerste keer in het algemeen, niet over mijn eerste keer en toen was ik het er wel mee eens.

En hebben jullie nog getwijfeld?

(Arif) Nee. (Patricia) Nee, ik dacht “dat zal wel goed wezen”, ik vind het allemaal wel best. Iedereen mag alles van me weten, ik heb geen geheimen. (Glenda) Nou, ik wel. (Arif) Er zijn beperkingen, er zijn grenzen. Die grenzen zijn hard ook. (Glenda) Bij mij heeft iedereen, bij jou heeft niemand The Box, bij mij heeft iedereen, heel veel mensen kijken naar The Box, Den Haag, iedereen gewoon in mijn omgeving. Familie of vrienden zouden het toch wel zien dus ik dacht wel bij mijzelf van “in hoeverre ga ik praten over mezelf?” Ik wil niet dat iemand op straat loopt en naar me kijkt en denkt “hé, ik zag je op tv en ik weet dit en dit en dit over jou”. Ik ben geen celebrity dus. Nee.

Nog niet...

(Glenda) Hahaha, ik verwacht ook niet dat de fans voor mijn deur staan als het af is gelopen.

Toen ze jullie belden, wisten ze toen al waar de aflevering over zou gaan?

(Arif) Ja, volgens mij wel. (Patricia) Bij mij in het begin niet dus, want ze wilden me eerste voor een ander onderwerp hebben en daar heb ik toen heel lang over gepraat en contact gezocht zelf. Maar op een gegeven moment kwamen ze toch tot de conclusie dat ik voor iets anders werd gekozen. Ja, voor dat onderwerp. (Glenda) Bij mij duurde dat heel lang. (Arif) Bij mij was het vrij helder meteen. (Glenda) Ze zeiden tegen me “we moeten eerst een beetje kijken welk onderwerp bij je persoonlijkheid past” en het duurde wel een tijdje en toen dachten ze eerst dus die vooroordelen.

Hebben ze toen ook aan de telefoon verteld wat precies de bedoeling was die dag?

(Arif) Ja (Glenda) Ja, dat was wel vrij duidelijk ja. Toen kwam er nog een enquête. (Patricia) En nog één en nog één. (Arif) Pas geleden toch weer één? (Glenda) Na dat gesprek van er komt een soort van moment dat je het kan kijken, kwam er weer een enquête. Precies dezelfde.

Er waren een paar vragen anders

(Glenda) Ik heb het niet gemerkt. (Arif) Andere vraagstelling: ‘drink je na de aflevering meer of minder alcohol’, dat soort vraagstellingen.

Hebben jullie van tevoren nog informatie opgezocht over het onderwerp?

(Glenda) Nee, ik niet. Ik weet er genoeg over. (Patricia) Precies, dat is niet zo moeilijk.

Hoe ging de opnamedag precies in z’n werk? Moesten jullie na elkaar iets vertellen?

(Glenda) Iedereen had een andere tijd en je kwam daar binnen, gaat zitten, kreeg wat te drinken en zo, even kletsen en dan word je geroepen als de vorige klaar is. (Patricia) Ik moest daar om 14.00 zijn en om 18.00 was ik klaar. (Glenda) Ik was wel wat sneller klaar. (Patricia) Dat kwam omdat de jongens voor mij moesten, anders moesten ze telkens dat decor moesten ze weer veranderen en zo. Dan moest ik maar wachten. (Glenda) Er was volgens mij ook nog een koppel dat samen zouden doen alsof ze de eerste keer seks hadden, maar die was toen uit elkaar gegaan of zo. Ik weet niet meer precies wat er aan de hand was, of ze kregen ruzie of eentje van hun wou niet meer meedoen. (Patricia) Ja, die jongen wou niet meer meedoen, dus toen hebben ze gewoon in Amsterdam iemand van de straat geplukt van “wil je meedoen”, “ja best”. Zoiets was het geloof ik.

Hebben jullie die mensen ook nog gezien die dag?

(Arif) Nee. (Patricia) Nee, dat was ’s ochtends. (Glenda) Ja, dat vertelden ze ons wel.

En jullie hebben dus ook niet van elkaar gezien wat je verteld hebt voor de camera?

(Allemaal) Nee. (Glenda) Ik was wel heel erg nieuwsgierig naar wat dat ene meisje ging vertellen. (Patricia) Ja, die Manon. (Glenda) Ik was echt nieuwsgierig wat zij ging vertellen. (Arif) Welk meisje was dat? (Glenda) Dat hele jonge meisje met die moeder. Ik was echt zo benieuwd wat zij ging vertellen, want aan die tafel kwam er al heel veel uit bij haar. Ze

vertelde al zoveel. En ik dacht van “ik wil echt zien wat jij hebt gezegd”. Ik was echt nieuwsgierig. (Arif) Zoals gewoonlijk was ik weer de laatste, dus ik heb dat allemaal niet meegemaakt.

Hebben jullie nog nagedacht of de manier waarop je antwoorden gaf of dingen zei, of dat leuk was om naar te kijken?

(Glenda) Op dat moment dacht ik wel “niet te veel zeggen, ga niet te veel op de vragen in”, want dadelijk laat ik weer iets over mezelf los en dan komt het er op en dan kan ik niets doen. (Patricia) Ik heb alles gewoon eerlijk verteld. Maar ik moest de hele tijd lachen, want dan zit je zo tegenover wildvreemde gezichten, drie volwassen mensen en dan “nou, vertel jij eens even over je eerste keer”, ja dat is best lullig eigenlijk. Dat maak je niet iedere dag mee. (Arif) Elke vraag galmde eerst twintig keer door mijn hoofd, en dan dacht ik “oké, dat ga ik zeggen”, dus... (Glenda) Nou, ik klapte helemaal dicht. Echt, ik kwam daar binnen en ik zat en die vrouw zei wat.. en ik zat maar en ze stelde echt vragen en ik zei “ehmm”. Ik moest echt lang nadenken gewoon de hele tijd, terwijl toen ik weer boven kwam kon ik weer gewoon.. Ik ben normaal... ik praat veel, dus het kwam er gewoon weer uit, maar daar binnen echt niet. Het ging echt heel erg traag. (Patricia) Ik had de grootste lol. Nou weer!

Stelden ze gewoon open vragen, kon je zelf open vertellen over je ervaringen?

(Patricia) Ja, ze stelden vragen van, bijvoorbeeld nou.. “welk standje heb je toen gedaan?” en dan moest jij zeggen “toen heb ik standje bla bla bla”. (Glenda) Ik weet het niet meer. (Arif) Het is echt lang geleden. (Patricia) Je moet wel die vraag in je antwoord meenemen en dat is best irritant. (Glenda) Oh ja, dat is waar ja. (Patricia) Je kan niet zeggen van... nou “ja”, dat kan je niet zeggen. Je moet echt die vraag er mee in nemen en dat is best moeilijk. (Glenda) Er werd echt gevraagd van “wat voor advies heb je voor mensen die het voor de eerste keer gaan doen?, of die het hebben gedaan: hoe kunnen ze het tegen hun ouders vertellen?”. Dat soort vragen had ik meer en “wat zou je adviseren aan een jongen en een meisje qua veiligheid” en al dat soort dingen.

Waren het wel vragen waar je een antwoord op had of wilde geven?

(Glenda) Ja nou, het waren heel veel vragen waar ik gewoon hetzelfde antwoord op kon geven. Ik kon het wel heel mooi maken, maar ja het waren heel veel vragen waar ik eigenlijk hetzelfde antwoord op moest geven. (Patricia) Van die standaardvragen.

Hebben jullie eerder iets met televisie gedaan?

(Glenda) Ja, ik wel. Dat was meer met dans, dansen, niet met zoiets.

Hoe vonden jullie dit?

(Arif) Leuk. (Patricia) Leuk ja. (Glenda) Ja, leuk om een keer te doen. (Patricia) Ik vond het heel leuk ja. (Glenda) Vond je het heel leuk? (Patricia) Ja, ik vond het heel leuk om te doen! Zoiets maak je gewoon haast niet mee. Er zijn zoveel jongeren in Nederland en daar word jij toevallig even tussenuit gehaald, dat vind ik leuk. (Glenda) Dat is wel zo. (Patricia) Ik sta wel in een boek met een gedicht. (Glenda moet hard lachen)

Heb je nu ook het idee dat je weet hoe televisie gemaakt wordt, dat je anders naar televisie bent gaan kijken hierdoor?

(Patricia) Je weet het wel. (Glenda) Nee, ik vond het niet echt apart of zo.

Zijn jullie eerder op zo’n manier bezig geweest met dit onderwerp?

(Arif) Vaak genoeg. (Glenda) Ja. (Patricia) Op school wel, wel discussiëren in de klas verder, maar niet echt op zo’n manier dan. (Glenda) Meestal jongeren onder elkaar, discussies of zo. Op school niet echt zo heel erg, maar onderling gewoon een beetje.

En hoe vond je het om op deze manier over dit onderwerp te praten, zo voor de camera?

(Glenda) Nou, er werd mij echt zo duidelijk gemaakt en gezegd van “dit is echt een programma om duidelijkheid te geven aan jongeren wat de eerste keer is en drugs en alcohol”, dus dacht ik “daar wil ik wel aan mee doen”. Maar ik kijk zelf ook vaak van dit soort, ja als ik het voorbij zie komen dan kijk ik er wel ook naar. Maar de meeste programma’s vind ik toch niet dat echt... niet echt de waarheid zeggen over bepaalde dingen zoals drugs en alcohol. En ook niet waar misschien jongeren iets aan hebben, maar ik heb nu het idee dat dit programma echt weer een verschil gaat maken. Dat zal ik dan wel weer zien, ik weet het niet. (Patricia) Ja, ik denk het ook. Want hier worden ervaringen van jongeren verteld en ik denk dat daardoor jongeren het ook eerder aan zullen nemen en ik denk dat er ook meer waarheid in zit. Denk ik. (Arif) Dat zeker, dat sowieso

Het is wat anders dan het perspectief van volwassenen die vinden “het zou op zo’n manier moeten gaan, dus...”

(Glenda) Ja, of dat je een statistiek ziet van ‘hoeveel mensen dit, hoeveel mensen dat’. Maar het is echt gewoon jongeren die praten over drugsgebruik, die eerlijk gewoon vertellen van “ik gebruik drugs”, en ook over alcohol en over seks, terwijl er toch wel een soort taboe, ondanks dat Nederland zo open is en dat je hier alles kan doen, is er toch wel een soort taboe op dat met jongeren. Er kan niet vrijuit over gesproken worden.

Hebben jullie de indruk dat je er iets van hebt geleerd?

(Nee) Nee. (Patricia) Ik vertel het toch allemaal zelf dus. (Glenda) Nee inderdaad, ik heb niet gehoord wat hij of zij heeft gezegd dus.

Dus misschien komt het leermoment straks nog

(Patricia) De eerste keer kun je toch niet meer over doen, dus.

Kon je tijdens die dag echt eerlijk vertellen over je eigen ervaringen, of werd er ook gestuurd voor je gevoel?

(Glenda) Bij mij werd gestuurd, omdat ik niet daar over wou praten, gingen ze toch soms vragen stellen en toen zei ik gelijk “daar wil ik niet over praten, dat heb ik al gezegd”. “Maar kan je dan niet”, dan zei ik “nee, dat kan niet”. Er werden ook vragen gesteld waar ik een antwoord... dus bijvoorbeeld ze vroegen ja, hoe, “heb je tips over hoe je tegen je moeder kan zeggen dat je het hebt gedaan”, toen zei ik “je gaat niet naar je moeder toe zeggen “hé mam, ik heb seks gehad”. Dat soort dingen en ik dacht bij mezelf “dadelijk knippen ze het voorstukje en achterstukje er uit en dan lijkt het alsof ik dat zo zeg”. Ik was wel heel achterdochtig. Ze gingen bij mij wel heel erg pushen in de richting dat ik toch iets over mezelf ging vertellen. (Patricia) Dat heb ik niet gehad. (Arif) Ik ook niet.

Wat vonden jullie nou het leukste aan het hele project?

(Patricia) Alles wel! Het is leuk om er op terug te kijken. (Arif) Geen specifieke dingen die echt uitsteken of zo. Gewoon. (Glenda) Het was leuk om later misschien weer eens als ik het opneem of zo daar naar terug te kijken. Nu heb ik zoiets van ja, als iemand het ziet misschien en denkt van “oh ja daar moet ik aan denken”, dan is het fijn dat ik iemand heb geraakt. Maar ja, leuk?

Waren er ook dingen niet leuk?

(Arif) Die enquêtes.

Dat is helemaal duidelijk, maar afgezien van de vragenlijsten?

(Glenda) Nou ik vond het wel, ik had wel, ze hadden wel tegen mij gezegd van “het gaat een tijdje duren”, maar op een gegeven moment dacht ik ook echt, “dit wordt nooit meer iets, Find Out wordt helemaal nooit uitgezonden”. (Patricia) Dat had ik toen straks ook nog tegen jou gezegd. (Glenda) Op een gegeven moment had ik zoiets van “nou dit wordt niets, want ik hoor helemaal niets meer” en toen in november of zo kreeg ik een kaartje, toen dacht ik “oh ja, er gebeurt dus toch nog wel iets”. (Patricia) Ja, het leeft toch nog een beetje.

Want wanneer was het opgenomen?

(Glenda) In april. (Patricia) Bijna een jaar. (Glenda) Omdat het eerst ook, het zou eerst in augustus beginnen, toen in oktober, en toen dacht ik "nou, het komt gewoon niet meer".

Het is inderdaad wat later geworden dan gepland, er moesten ook veel afleveringen worden opgenomen.

Waren er nog dingen anders dan jullie vooraf hadden verwacht?

(Patricia) Niet dat ik weet nee. Ik had alleen toen verwacht dat ik wat eerder klaar zijn, maar dat maakt niets uit. Dat was de eerste keer dat ik in Amsterdam was, dus.

Hebben jullie van tevoren nog met je ouders er over gepraat dat je mee ging doen aan Find Out?

(Patricia) Ja, ik heb het wel tegen mijn vader verteld, van "pap ik kom op tv", maar ik heb niet gezegd waarover. Dat heb ik van 't weekend pas verteld. (Glenda) En hij ging het opnemen op dvd? (Glenda) Hij zei "zeg maar wanneer", ik zeg "ja, 21 maart om 17.00 en om 22.00", hij zei "goh, dan kan ik de dvd-speler alvast instellen".

Dus hij vond het wel leuk?

(Patricia) Hij moest er om lachen, maar ik heb liever niet dat hij kijkt. (Glenda) Maar had je hem wel, toen je, dat zien we misschien straks, maar had je hem wel verteld dat je ontmaagd was, toen dat was gebeurd, toentertijd? (Patricia) Tegen mijn vader niet, maar ik had, mijn vader woonde toen in Breda, mijn moeder woonde in Sneek en ik woonde bij mijn vader en toen, mijn vader die zag ik toch haast nooit. En ik had 's avonds mijn moeder gebeld van "ja ma, ik ben ontmaagd", "haha, grapje zeker?", "nee geen grapje, het is echt zo". Weet je wel, zo ging het, heel dom, maar.. (Glenda) Niet dat je zegt: "ik kom op tv met mijn eerste keer", "oh ben je ontmaagd dan?" "Ja, verrassing". Ik heb mijn vader niets verteld. Ik verwacht ook niet zo snel dat hij naar The Box kijkt. Misschien zeg ik het nog wel een keertje. Mijn moeder die gaat wel kijken. (Arif) Mijn ouders kijken wel. Mijn ouders zijn daar heel makkelijk over. Ik bedoel, zelf in Almere ben ik ook veel bezig met tv en radio, dat soort zaken dus. (Glenda) Mijn moeder had meer zoiets van "je weet niet wat je later gaat doen en je weet niet of het tegen je gebruikt kan worden als je bepaalde dingen zegt". Niet dat ik wereldberoemd ga worden, maar je weet nog niet wat er gaat gebeuren, dus je weet ook niet hoe mensen daar later tegen aan zullen kijken en hoe je daar zelf later tegen aan zal kijken. (Patricia) Ik heb zoiets van "het is gebeurd, nou ja klaar". En als mensen daar nou mee zitten... (Glenda) Als het zo verschrikkelijk is, heb ik in ieder geval iets om naar te... (Patricia) Ik vind het in ieder geval heel leuk om te doen. Je bent weer een ervaring rijker.

Hadden jullie nog toestemming nodig van jullie ouders?

(Patricia) Volgens mij niet. (Arif) Mijn moeder moest iets ondertekenen. (Patricia) Wel? Jawel trouwens, ja zo'n brief. Klopt.

Dat was geen probleem?

Nee.

En vrienden, wat vonden die er van dat je mee zou doen met Find Out? Heb je het ze verteld?

(Patricia) Ja. (Arif) Verteld heb ik ze wel.(?) (Patricia) Ze vonden het typisch een onderwerp voor mij, zulke dingen krijg je dan naar je toe. (Glenda) Ik had alleen gezegd gewoon van ja, ik heb pas de dag erna gezegd van "wat heb je gisteren gedaan?", "ik heb televisie, iets voor opnames voor televisie en het ging over dit en dit", "oh leuk, zeg maar wanneer het komt". (Arif) Ik had in principe dezelfde reactie, want zoals ik net zei, mensen uit mijn omgeving kijken daar niet naar. (Glenda) Bij mij ook niet, want ik heb een keer een hele tv-ploeg van de NOS in mijn woonkamer gehad, dus ik vind het echt niet vreemd. En hun hadden ook zoiets van "ja, leuk, zeg maar wanneer het komt".

Hebben jullie met hen ook nog gepraat over het onderwerp?

(Glenda) Ja, waar het over ging, "waar gaat het over?", "de eerste keer, seks". (Patricia) Ja, maar ik denk dat het voor jou ook wel ietsje anders is: jij vertelt niet over jezelf. (Glenda) Ja, maar dat is wel zo, dus ja. Ze vroegen gewoon, sommige, de meeste zeiden gewoon alleen maar "oh leuk" en dan gingen we weer verder, maar een paar heb ik maar verteld, die hebben gevraagd van "wat moest je dan doen?", "ja, vertellen over de eerste keer seks. "Niet over mijn eerste keer, maar gewoon algemeen".

Dan ga ik de aflevering er even bij pakken.

(Glenda) Zo zenuwachtig...

(Patricia) Kunnen die mensen het ook allemaal zien

(Patricia) Volgens mij kruip ik direct helemaal weg zo.

Het is bij jullie ook anders, omdat jullie allemaal na elkaar waren, de andere makers hebben meer een idee van hoe het er uit komt te zien, omdat ze allemaal samen waren.

(Glenda) Ik heb geen idee. (Patricia) Het komt allemaal door elkaar? (Glenda) Het is zeker allemaal in stukjes? (Patricia) Dan kunnen we zien wat dat ene meisje had gezegd. Ze was toch pas net ontmaagd? (Glenda) En ze ging ook vertellen over haar vriendje Tim of zo en dat ze haar moeder eerst ging vragen hoe alles moest enzo. (Arif) Ja, leuk.

....

--Laptop heeft diverse opstartproblemen, gesprekken over reistijd, leeftijd en tijdsbesteding--

(Leader)

(Arif) Als ik aan zo'n voorstukje mee zou doen, zou mijn ma me wel kappen ja (??).

(Glenda) 21? Ik ben geen 21! Ik ben 19!

--Laptop loopt vast en moet weer opnieuw worden opgestart--

(Glenda) 21? Ik heb volgens mij wel 20 keer mijn leeftijd moeten invullen! Toen was ik zelfs 18.

(Patricia) Verschrikkelijk zal ik eruit zien. Jij hebt jezelf nog wel gezien. (Glenda) Ja, 21. Ik dacht "hè"?

--Laptop loopt weer vast--

(Glenda) Nou, dat was het dan: de rest zien we op tv. (Arif) Dat was wel een hele korte ja.

(Patricia) Ja, maar ik snap het op zich niet van die Manon of zo: dat was een meisje van dertien jaar, ze was net een paar weken voordat het gebeurd was, was ze ontmaagd, voordat de opnames waren. Terwijl je al een paar maanden van te voren had je al bericht van wat je moest doen. (Glenda) Dat was toch niet een paar weken van tevoren? (Patricia) Jawel, ze was nog niet zolang ontmaagd. (Glenda) Oh ja, maar haar oom die werkte toch bij Bosch Film, dus misschien had die moeder wel verteld... Ik stond meer te kijken van het feit.. Tegenwoordig is ontmaagd worden niet zo vreemd. Het lijkt wel alsof meisjes van elf al seks hebben. Maar ik dacht wel van "jeetje", ik stond er echt van te kijken. Echt, met haar moeder ook en dat die moeder ging vertellen. Mijn moeder kreeg wel een hartverzakking toen zij het hoorde. (Patricia) Mijn moeder vond het wel leuk.

--Overleg Hester en Elleke om een ruimte met computer te zoeken bij De Tijd--

(Patricia) Als ze er maar niet erin hebben laten zitten van wat ik had gezegd van dat ik een hele goede vriend had nou en dat de seks goed is. Dat is al lang uit. (Glenda) Daarom

vroegen ze ook nog aan mij van “ben je met dezelfde jongen nu als waarmee je ontmaagd bent” en toen zei ik “ik wil daar geen antwoord op geven”. Toen zei “oh ja voor het geval dat het uit gaat hè?”, toen zei ik “ja”. Dat heeft er niets mee te maken eigenlijk, maar ja. (Patricia) Ik ga al lang niet meer met die jongen waardoor ik ontmaagd ben. Al lang niet meer. Volgens mij was het twee weken naderhand was het al uit. Jongens, wat moet je er mee? (Arif) Gaan we ons even gedragen nu?

--Wisselen van zitplaats om het beter te kunnen verstaan, laptop werkt eindelijk--

(Glenda over Arif) Je kijkt echt in de camera. (Arif) Dat zei ze: kijk in de camera. Ze zeiden bij mij “kijk maar naar mij”.

(Patricia) Oh, ik zit er niet in.

(Patricia komt nu wel in beeld) Oh, verschrikkelijk! 15 jaar? Ik was toen 16! Ik wil een jaar erbij!

(Glenda bij stukje Arif) Hahaha.

(Arif over Manon) Een rare meid is dat, echt een rare meid!

(Patricia) Ik ben 15 jaar! (Glenda) Ik ben 21! Toen was ik 18.

(Glenda over het stel dat de eerste keer uitbeeldt) Nou, zo ging het bij mij dus niet! Maar dit vind ik dus misleiding! Dit is gewoon nep. Kaarsjes en een wijntje er bij, lijkt zo van..

(Arif over zijn eigen stukje) Oh, dat is zo fucked-up!

(Patricia) Wat heb ik een rare stem trouwens, heel plat.

(Glenda over het stel) Zie, dit geeft echt zo'n verkeerd beeld van hoe een eerste keer is! Want sommige meisjes verwachten ook dat het zo is! (Arif) Dat is meestal de laatste keer dit: zo gaat het de laatste keer samen. (Patricia) Dit is gewoon allemaal te nep. Ging het maar zo!

(Arif) Ga ik gekke dingen op tv zeggen.

--Einde kant A bandje--

(Iedereen lacht om verhaal van Patricia)

(Arif) Als je mijn dochter was hè! Ik zou je knallen (?) gewoon. Echt knallen. (Glenda) Hahaha, Ik zou het tegen niemand zeggen, echt niemand. (Patricia) Dankjewel.

(Patricia over Manon) Nou, zij moet haar eigen meer schamen, dus.

(Arif over zijn eigen verhaal) Dat is fucked-up man!

(Arif over Manon) Heeft ze het nou met of zonder condoom gedaan? (Glenda) Zonder condoom zegt ze, dat was heel gevaarlijk, want ik had wel zwanger kunnen worden en ik had een soa kunnen oplopen..

(Patricia over Alyas) En hij heeft het in de bosjes gedaan.. (Glenda) In de bosjes! Hahaha...

(Patricia) Er zitten wel erg stukjes in. Vooral dat ik moet lachen, ik vind het helemaal niet leuk.

(Arif) Ik heb een binnenpretje.

(Glenda over stukje Patricia) Dat is duidelijk hè? Dat is duidelijk. (Patricia) In plaats van dat ze gewoon nou hadden gezegd van zo'n foto van mij, dit is Patricia, 16 jaar, haar eerste keer was pruts, dan was het gewoon klaar geweest.

(Glenda blijft lachen)

(Arif) Nou, zo fantastisch is het ook weer niet. (Patricia) Het valt tegen. (Glenda) Hangt er van af wat je doet hè? De eerste keer kan volgens mij nooit echt geweldig zijn.

(Patricia over opmerking van zichzelf) Oh, leuk...

(Arif over conclusies) Iedereen zegt precies hetzelfde.

(Arif over kama sutra) Anders verveel je je, trust me: I know! Niets is zo vervelend als dat je seks hebt en je denkt van “oh shit, waarom duurt dat zo lang?” Dat is echt vervelend!

(Glenda) Nou, ik vond het niet erg: ik heb mezelf maar drie keer gezien of zo, dus. Het viel me wel mee, maar... (tegen Patricia) Je bent wel eerlijk geweest! “En toen ging ik pijpen...”

(Patricia) Ja, dat kwam er leuk uit... (Arif) Ik zou gewoon tegen je vader zeggen: "pa, kijk daar eens" en dan de stekker er uittrekken. (Patricia) De tv valt uit. (Glenda) Oh, mijn god!

Nou, wat vonden jullie er van?

(Patricia, rood aangelopen) Hahaha... (Arif) Nou, het viel beter uit dan verwacht. (Glenda) Ja, dat wel, maar ik vind nog steeds niet dat je heel veel met tips.. (Arif) Nee, het zijn meer ervaringen van mensen. (Glenda) Kijk, je weet nu dat je het niet in de bosjes moet gaan doen. En dat je je dochter van twaalf in de gaten moet houden. Maar het zag er wel leuk uit, alleen ik vond dat er een beetje toch weer zo'n stereotype werd gegeven over de eerste keer, terwijl het duidelijk daarom ging om het juist niet zo te doen. Kaarsen, wijn en ik heb nu zin. (Patricia) Ja, want dat filmpje. En zo is het de eerste keer totaal niet. Daar hebben ze een fout voorbeeld van gegeven. (Glenda) Ik ken niemand bij wie het zo is gebeurd. (Patricia) Nee, ze hadden gewoon zo'n stuntelig iets moeten doen dat alles verkeerd ging en zo. Dat komt meer in de buurt. (Arif) Met de vriendin die ik nu heb, heb ik het wel zo gedaan. (Glenda) Maar dat was niet jouw eerste keer. (Arif) Maar die van haar wel. Zegt ze... Je hebt het gezien, kinderen van twaalf, dertien, dus ja. (Glenda) Nee, maar ja het komt heel weinig voor en zeker niet als het voor allebei de eerste keer is volgens mij. (Arif) Dan weet je allebei denk ik niet wat je moet doen.

Dat blijkt ook wel uit jullie verhalen in de aflevering, dat het niet altijd zo gaat.

(Glenda) Ja inderdaad, in de bosjes! (Arif) Maar dan krijg je toch van die takjes die in je rug prikken en dat soort zaken? (Patricia) En zand tussen je kont, en... (Glenda) Ik heb van alles gehoord: wastafel, discotheek, van alles, maar in de bosjes... (Patricia) Bosjes dat is niet fijn. (Arif) Discotheken heb ik vaak genoeg gezien. (Glenda) Ja, 911 zeker? Ja maar 911 dat zijn echt professionals die het doen op het podium, maar... de bosjes...

Nu jullie 'm zo hebben gezien, zijn jullie van plan om het aan vrienden te vertellen wanneer het uitgezonden wordt?

(Glenda) Nou, mij zie je bijna niet dus.. (Patricia) Ze mogen het wel zien, want ik kan er wel om lachen en dan kunnen hun er ook om lachen en dan hebben we weer een avondje lol, toch? (Glenda) Een avondje? Volgens mij wel langer. (Patricia) Volgens mij hoor ik het nog zes jaar naderhand. Ja, nee ik ga het gewoon zeggen en het is nou eenmaal zo dat..., het komt alleen een beetje dom over, die opmerkingen van mij. (Arif) Alleen als ze flink hebben gezopen, laat ik het zien. (Patricia) Alleen mijn vader mag niet kijken. Nee, doe maar niet. (Glenda) Ik denk niet dat... Ik heb wel verteld dat het komt, maar er valt toch niet zo veel te zien over mij, dus ik denk niet dat het echt nodig is dat ze kijken.

Je geeft wel verstandige adviezen toch?

(Glenda) Nou, iets wat iedereen wel weet, denk ik. Maar ja, we zullen wel zien. Mijn moeder wil het in ieder geval wel kijken.

En jouw ouders, Arif?

(Arif) Die kijken wel. Die vinden wel een manier om te kijken.

Hoe denk je dat ze gaan reageren?

(Arif) Geen flauw idee.

Hoe schat je dat in? Heb je er een beetje vertrouwen in dat ze positief reageren?

(Arif) Positief sowieso. Ik bedoel: ze weten "wat gebeurd is, is gebeurd". (Patricia) Als mijn moeder dit ziet, gaat ze vet lachen. (Glenda) Lachen? (Patricia) Ja lachen, ooh. (Glenda) Had je dit verhaal ook zo aan haar verteld? (Patricia) Ja, nou ja, ik vertel alles tegen mijn moeder. Mijn moeder en ik hebben een hele goede band. Daar ben ik op zich wel blij om ook. (Arif) Dat is duidelijk. Ja, als je dat soort dingen kan zeggen, ben ik daar van overtuigd. (Glenda) Inderdaad, dan heb je echt een hele goede band met je moeder! (Patricia) Ja, ik heb een hele goede band met mijn moeder. (Arif) Als ik een meisje was, zou ik niet zo naar

mijn moeder stappen en zeggen "hé ma, luister: ik ben ontmaagd en ik heb iemand gepijpt en eeh..." (Patricia) Nou, waarom niet? (Glenda) Ja, maar zo is het weer bij iedereen verschillend. Kijk maar naar dat meisje van dertien, die kwam met haar moeder, dus ja iedereen gaat weer anders daar mee om. Kijk, misschien ziet haar moeder dat als een soort van leermoment voor haar. (Arif) Dat ze op haar andere kinderen wel goed moet letten. (Patricia) Maar dan ben je dertien jaar en dan word je wel gelijk uitgemaakt, als je dat tegen andere mensen gaat zeggen, dan word je wel gelijk uitgemaakt voor 'hoer', 'slet', noem maar op. Dat werkt wel in haar nadeel dit. (Glenda) Dat is wel zo, maar als je haar zo hoort praten dan denk ik wel bij mezelf van... (Arif) "waar ben je mee bezig?" (Glenda) ... "waar heb je het over?". "Waar heb je..." en dat is misschien een reden waarom ik wel tegen mijn vrienden zou zeggen "moet je kijken". (Patricia) Al was het alleen maar daarom. (Glenda) Toen zei ik ook tegen haar "hoe oud ben je" en "weet je niet dat andere mensen gelijk een mening over je klaar hebben?" Ja, maar dat zegt ze ook in het filmpje "ja, maar het is mijn leven en daar kan je niet over oordelen". Ik kreeg toch wel zo'n dubbel gevoel, ik dacht wel "jeetje, je bent wel heel erg jong!" (Patricia) Maar als jij zo jong bent, dan trek je je eigen echt wel aan van wat andere mensen over jou vinden hoor. (Glenda) Ja, dat wel, maar wat weet je, ze zegt wel "ja, je gevoelens voor de ander", wat weet je nou precies over gevoelens als je in groep 8 zit? (Patricia) Puppyliefde! Zo noemde mijn moeder dat altijd. Ja, maar zo zijn wij ook begonnen. In ieder geval ik. (Glenda) Ik zeg het eerlijk, bij mijn eerste keer had ik niet zoiets van, ik had natuurlijk wel gevoelens voor die jongen, natuurlijk wel in de tijd dat het gebeurde, maar het was bij mij echt niet zo van diepe gevoelens en zo... (Patricia) Dat heb je niet op die leeftijd denk ik. (Glenda) "Wat voelde het op dat moment goed en wat voelden wij ons lekker bij elkaar", ik dacht alleen maar "het doet pijn, het doet pijn". "Stop nu!" (Patricia) En volgende week is het weer uit... Maar dat zeg ik ook daar in dat mijn eerste keer gewoon helemaal tienduizend keer niks was. Ja, maar het was.. maar ze leggen niet uit waarom. Dat hebben ze er niet in gezet. Ja, ik had gelogen over mijn leeftijd dus ik moest me wel groot houden. Ja, ik had tegen die jongen gelogen, hij was 18 geloof ik en ik was 14 en ik had gezegd dat ik 16 was en dat ik het allang gedaan had, maar niet dus. En daar komt het op neer en dan heb je pijn. (Glenda) Ja, ik vond ja... er ontbrak toch wel iets. Het lijkt nu meer gewoon op die standaard seksprogramma's. Want je kijkt..., want al die andere heb je niet gezien, dus voor hetzelfde geld is alleen maar deze zo en zijn al die anderen heel leuk en zijn al die anderen wel heel erg informatief, maar het lijkt nu een beetje gewoon meer standaard BNN seksgedoe. (Patricia) Maar ik vind het op zich best meevallen, want dit wordt wel verteld door jongeren en ze zeggen wel van, nou je steekt er wel wat van op: je moet het niet in de bosjes doen. (Glenda) Ik moet wel zeggen, het is wel gewoon echt open en eerlijk. Het is 'raw'. (Arif) Je neemt het wel eerder aan, je neemt het gewoon eerder aan. (Patricia) Als mensen kijken, nemen ze het wel eerder aan.

Ik vind dat hier wel goed uit blijkt dat het niet altijd even romantisch is.

(Glenda) Ja, inderdaad, maar daarom vond ik ook dat filmpje is echt gewoon tè. (Patricia) Gemaakt. (Arif) Cliché.

Klopt het met het beeld dat je had van die dag?

(Arif) De goede dingen zijn er uit gelaten bij mij, gelukkig. (Glenda) Ik weet niet wat hun hebben gezegd, dus ik had ook geen beeld van hoe het zou worden. Ik wist wel dat het kleine stukjes zouden worden.

Maar de stukjes die er van jou in zitten, is dat een goede weergave van wat je hebt gezegd?

(Glenda) Maar ik denk dat het ook omdat ik, de meeste vragen die ze stelden was gewoon maar één antwoord op te geven, dus ik denk ook dat daarom er niet zo veel in zit. Dat vind ik op zich niet erg, want de rest heeft gesproken over zijn ervaring en ik had duidelijk aangegeven: "ik wil niet over mijn ervaringen praten".

En bij jou? Heb jij het idee dat er bepaalde dingen uit zijn gehaald?

(Arif) Ja, maar dat is maar goed ook dat het er uit is gehaald, ja. Nee, ik had toentertijd een vriendin en daar begonnen ze ook een heleboel vragen over te stellen en daar heb ik ook over geantwoord, maar dat is achteraf is dat behoorlijk stuk gelopen. Want als dan mensen weer "oh ja, je ging met haar".. Die mensen weten wel wie het is. Diegene zit nu in een afkickkliniek of zo. Tering, nee echt serieus. Kijk, als dat er in zou komen, zou ik ook gewoon zeggen van "niet doen"... (Glenda) Ze vroegen ook van tevoren van "wil je zeggen of dat nog dezelfde persoon is met wie je gaat" en ze hebben dat ook van haar uitgelaten, dus ik denk toch dat... Dat is beter dan dat ze dat er in hadden gelaten. (Patricia) "De jeugd van tegenwoordig heeft iedere week een ander". Het is gewoon, niemand houdt het tegenwoordig lang met elkaar vol. In ieder geval, dat zijn mijn ervaringen. En ik denk dat ze dat toch wel door hebben. Dit wordt allemaal opgenomen, of niet?

*Ja, maar alleen maar voor ons eigen verslag. We gaan het niet in de krant zetten!
Jij hebt het ook het gevoel dat het klopt, alles wat je in de aflevering zegt?*

(Patricia) Ja, alleen ze hadden sommige stukjes wel er uit mogen laten van mij. Daar kom ik gewoon heel droog in over, wat ik toen gedaan had. Dat komt zo heel droog over, maar ja. Het is best erg, maar ik vind op zich best meevallen. Ik had erger verwacht. Ik kan er wel om lachen.

Denk je dat je het ook wel leuk zou vinden om te kijken als je er zelf niet in zat, als je er langs zapt?

(Patricia) Ja, jawel. Wel als ik er langs zap, maar het is niet dat ik echt op zoek ga "er komt een jongerenprogramma", maar als ik er langs zap dan wel. (Glenda) Ik zou er wel naar kijken. (Arif) Ja.

Hebben jullie ook al andere afleveringen gezien?

(Arif) Nee, ik niet.

Jij kon het ook niet ontvangen hè? En jij?

(Glenda) Ik wel. Die van blowen, dat ze gaan kijken of ze wiet kunnen halen. Hoe makkelijk dat gaat, dat er niet naar leeftijd wordt gevraagd. Er werd nergens naar leeftijd gevraagd. En ze gingen testen waar er wel werd gevraagd en bij eentje werd er wel iets gevraagd, maar dan weer niet leeftijd. (Patricia) Maar je kan gewoon zo makkelijk liegen tegenwoordig. Een meisje doet een beetje make-up, een beetje plamuur op, nou klaar. (Glenda) Alles gaat makkelijk tegenwoordig. Die kinderen, ik weet niet hoe oud ze waren, volgens mij 15 of zo, die ze zagen er niet eens boven de 18 uit, dus make-up heb je tegenwoordig niet nodig. Echt niet, je hoort de gekste dingen.

Dan hebben we nog een overzicht van alle afleveringen. Vanavond komt 'Anti-kater tips'.

(Patricia) Gewoon water drinken. (Glenda) Ik heb nooit een kater. (Patricia) Help ik heb een soa. (Glenda) Oh, dat zou ik helemaal niet op tv zeggen.

Dat wilde inderdaad niemand, dus nu hebben twee jongeren een opdrachtbriefje bij zich waarmee ze naar de huisarts gaan om te ontdekken wat ze hebben

(Patricia) Een blaasontsteking!

(Glenda) Ik ben verslaafd!

Hebben jullie ook al op internet gekeken naar de website van Find Out?

(Patricia) Ja. (Arif) Ik durfde het niet: ik was bang dat ik dan weer een vragenlijst moest invullen. (Glenda) Nou, er was een link waar ik op klikte, maar er gebeurde niks, dus ik heb het maar opgegeven. De Cannabisquiz, Ik ben homo: deden daar wel mensen aan mee? Het gaat wel veel alcohol! Zonder drank geen feest, drink jij ook zo lekker veel? In die vragenlijst stond "hoe vaak per week drink je?" Elke dag!